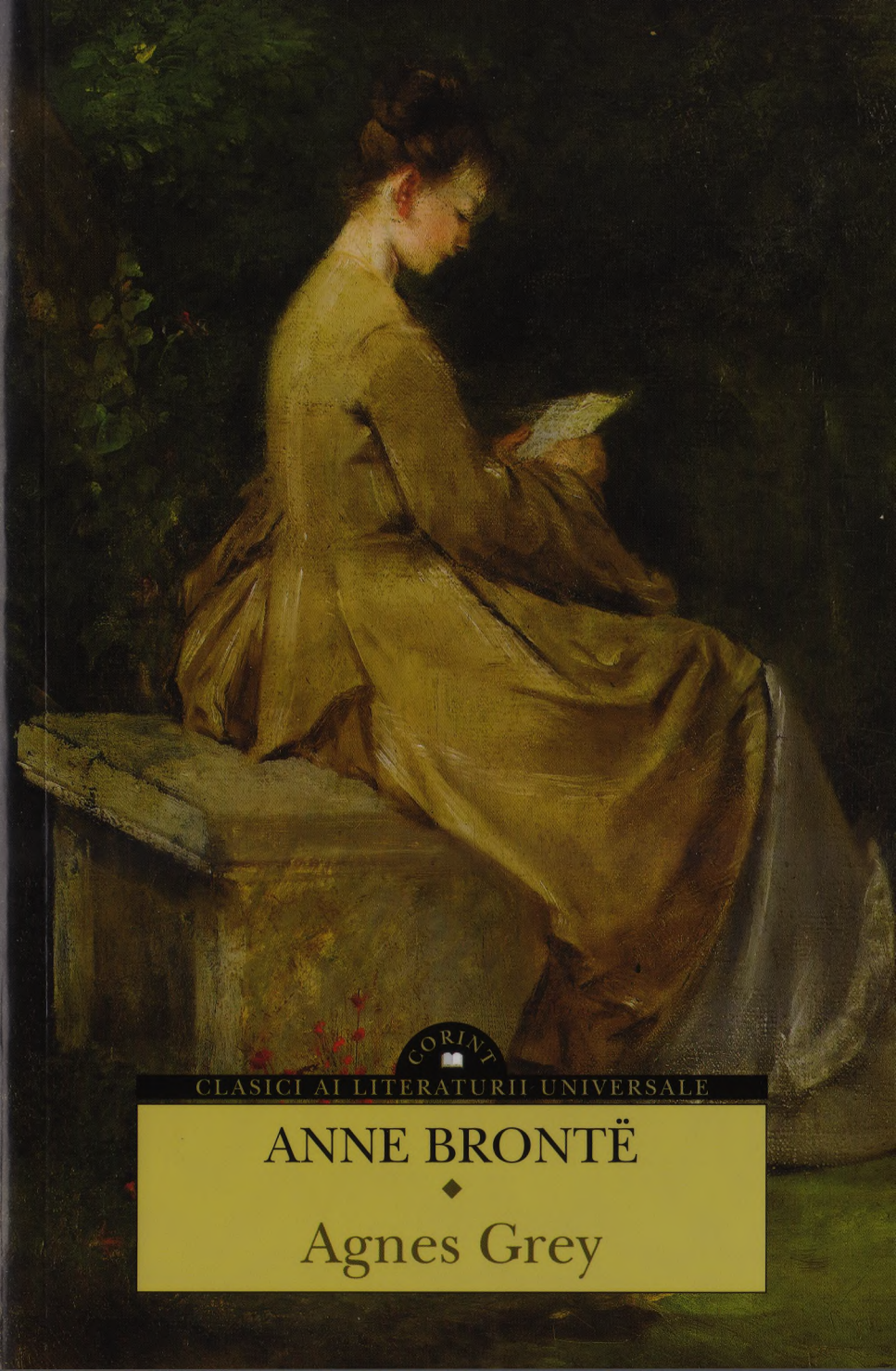

CORINT

CLASICI AI LITERATURII UNIVERSALE

ANNE BRONTË

Agnes Grey

AGNES GREY

ANNE BRONTË s-a născut la 17 ianuarie 1820 în sătucul englez Thornton din Yorkshire, fiind cea mai mică dintre cei șase copii ai unui reverend englez de origine irlandeză, Patrick Brontë. A rămas în istoria literaturii britanice ca romancier și poet. Preocuparea pentru lectură și scris a dobândit-o încă din copilărie, alături de surorile sale mai mari, Charlotte și Emily, și de fratele Patrick Branwell, când tatăl lor le-a pus la dispoziție ziare, reviste și cărți. Opera sa nu impresionează neapărat prin dimensiuni, ci, mai degrabă, prin temele abordate și prin vehemența cu care scriitoarea își afirmă dreptul la opinie. Cele două romane ale sale, *Agnes Grey* (1847) și *Necunoscuta de la Wildfell Hall* (1848), prefigurează feminismul în literatură. Inspirat din viața scriitoarei, *Agnes Grey* urmărește destinul unei guvernante care este nevoită să se descurce prin propriile forțe, lovindu-se de prejudecățile și nedreptățile întâmpinate de femei în epoca victoriană. Anne Brontë s-a stins din viață, bolnavă de tuberculoză, la 28 mai 1849, la vârsta de 29 de ani.

ANNE BRONTË

Agnes Grey

Traducere din limba engleză

ADINA IHORA

Prefață

MAY SINCLAIR

Redactare: ELENA ANCA COMAN
Corectură: LUIZA VESCOVICI
Tehnoredactare computerizată: MIHAELA CIUFU

Designul copertei: ANDREEA APOSTOL
Ilustrația copertei: MARIA FORTUNY I MARSAL,
detaliu din *Femeie care citește pe o bancă* (f.a.)

Anne Brontë
AGNES GREY

Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin
GRUPULUI EDITORIAL CORINT.
CORINT este marcă înregistrată.

ISBN: 978-606-8723-67-9

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BRONTË, ANNE

Agnes Grey / Anne Brontë;

trad.: Adina Ihora. - București: Corint Books, 2016

ISBN 978-606-8723-67-9

I. Ihora, Adina (trad.)

821.111-31=135.1

PREFAȚĂ

Dacă este să respectăm canoanele tradiției, este potrivit și firesc ca romanele lui Anne Brontë¹ să urmeze după *La răscruce de vânturi*, *Jane Eyre* și celelalte. Surorile Brontë au creat această tradiție: s-au strâns laolaltă și au refuzat să fie despărțite. Despre Charlotte s-ar putea spune că a promovat în fața publicului romanele surorii ei mai tinere,² un public care primise cu enorm entuziasm romanele sale și care a acceptat-o mai apoi pe Emily, la recomandarea surorii sale, cu o oarecare rezervă. Chiar și în zilele noastre, în cea de-a doua decadă a secolului al XX-lea, este ca și cum ar continua să-și exercite influența asupra delicatei Anne și ar dori să ne-o impună.

În fața acestei tenacități aproape supranaturale, a acestei perseverențe de dincolo de mormânt, ar fi indecent să ne întrebăm dacă există vreun motiv, în afara tradiției pioase, pentru care romanele lui Anne Brontë să fie readuse în actualitate. Haideți, însă, să admitem că ar exista.

Putem aborda problema în două moduri: ce reprezintă Anne Brontë (în afara acestei tradiții pioase)? Și: ce loc ocupă ea în literatură?

Iar dacă am fi nevoiți să recunoaștem (iar eu consider că suntem) că nu ocupă niciunul cu excepția celui, consfințit și umil, oferit de sora ei, tot mai rămâne loc pentru indulgența și considerația noastră.

¹ Cea mai mică dintre surorile Brontë nu a publicat niciodată sub nume propriu în timpul vieții, ci doar sub pseudonimul masculin Acton Bell (n. ed.).

² Cea de-a doua ediție a romanului pe care îl publicăm aici a apărut în 1850, la un an de la moartea autoarei, fiind îngrijită de Charlotte Brontë, care s-a ocupat de corectarea anumitor greșeli evidente ale primei ediții din 1847, dar care a făcut modificări care nu sunt considerate canonice. Ca și în cazul primei ediții, romanul lui Anne a apărut la finalul celui scris de Emily Brontë (care semna Ellis Bell), *La răscruce de vânturi* (n. ed.).

Anne Brontë *reprezintă* ceva, de nu ar fi decât condiția mizeră și frământată a femeilor născute în epoca victoriană, înainte de vremea lor. Toți copiii Brontë s-au născut înainte de vremea lor, chiar și Branwell¹ care (la sfârșitul anilor 1880 și începutul anilor 1890) ar fi găsit numeroase persoane care să-i tolereze „greșelile”, pe când în secolul al XX-lea, suferind de o frumoasă și pronunțată „nevroză”, ar fi făcut obiectul venerației psihologilor și psihoterapeuților vremii. Criticii noștri, în toleranța lor nemărginită, ar fi putut chiar găsi un loc pentru „poezia” lui Branwell.

În ceea ce o privește pe Anne, deși în multe privințe era femeia ultra-victoriană tipică, rigidă în puritanismul său, dar, în același timp, impregnată de sentimentalismul specific epocii, Anne aparține – mai mult decât Charlotte, mai mult decât Emily – secolului al XX-lea. Când fac această afirmație, mă gândesc la spiritul și esența operei sale, nu la forma acesteia și nici la conținut. În privința emoțiilor, nu poate exista comparație între torentele de lavă fierbinte ale lui Charlotte și revărsarea placidă din scrierile lui Anne. Chiar și așa, Agnes Grey este doar o Jane Eyre neconturată, nevolnică, sfioasă și lacrimogenă. Este, până în cele mai mici detalii, un exemplu onest și explicit de femeie asuprită și frustrată care se frământă în insuportabila ei închisoare. Faptul că este și o creatură oarecum felină, precum și o pedantă îngrozitoare, mai degrabă ajută decât constituie un obstacol pentru verosimilitatea *rolului* ei.

Agnes, asemenea oricărei victoriene tipice, poate părea că suferă în taină și sub necesitatea supunerii, pe când Jane este într-o revoltă fățișă. Și Agnes se revoltă, însă: o revoltă izbucnită în interiorul ei și care nu se vede, căci este ascunsă sub masca inocenței sale care este, totodată, și inocența lui Anne. Cu toată rigiditatea și pietatea ei severă, Anne Brontë rămâne o exponentă a drepturilor femeii, a dreptului acesteia la propriul loc sub soare, a dreptului de a iubi, a dreptului de a-și manifesta iubirea – în literatură, în orice caz – așa cum consideră ea potrivit. Pentru ca intențiile lui Anne să fie absolut

¹ Patrick Branwell Brontë (1817–1848), pictor și scriitor englez, unicul fiu al familiei Brontë și fratele scriitoarelor Charlotte, Emily și Anne. Poet și pictor destul de talentat (poeziile sale au fost publicate înaintea celor ale surorilor sale), Branwell a căzut pradă alcoolismului și dependenței de droguri (opiu) (n. tr.).

onorabile, intervine și spiritul secolului al XX-lea. În *Agnes Grey* acesta este un spirit trist și părăsit în uitare, supus și aproape mut, o voce tânguitoare mai degrabă decât o predică în pustiu; este, însă, prezent.

În *Necunoscuta de la Wildfell Hall*, însă, strigătul devine răsunător. Nu mai poate fi vorba despre supunere, căci iese la iveală nemulțumirea și personajul aspiră la o revoltă violentă. Anne Brontë contestă toate dogmele și tradițiile victoriene. De fapt, ea se opune (deși mai degrabă ar fi murit decât să recunoască acest lucru) legilor care guvernează căsătoria. Doamna Huntingdon este, dacă nu prima, atunci una dintre cele dintâi femei dintr-o lungă succesiune de eroine moderne care se pregăteau să apară.

Anne Brontë abordează problema cu o degajare și o îndrăzneală față de care tentativele cele mai îndrăznețe ale surorilor ei par lipsite de curaj și timorate. Nimic nu se compară cu aceste femei delicate, oprimate și sfioase atunci când este nevoie de un act de curaj. Anne procedează cu o *naïveté*¹, o modestă *insouciance*² necunoscute femeilor cu un robust simț al umorului și cu obișnuința de a spune lucrurilor pe nume. În aparență, ea nici nu-și dă seama că procedează în felul acesta, că modul în care se comportă este, cel puțin, neobișnuit, ca să nu spunem de-a dreptul revoluționar.

Anne Brontë nu manifestă niciun fel de violență. Când trânteste ușa dormitorului doamnei Huntingdon, ea trânteste, de fapt, ușa în fața societății, a tuturor normelor morale și convențiilor existente în acea perioadă. O puteți vedea stând liniștită, în afara tuturor, cu un aer integru, cu mâinile împreunate în poală și asigurând-o pe doamna Grundy³ că nu știe nimic despre vreo ușă trântită, că nu s-a auzit niciun zgomot și nu s-a făcut niciun fel de deranj.

¹ „Naivitate” (fr. în original) (n. tr.).

² „Inconștiență, nepăsare” (fr. în original) (n. tr.).

³ Doamna Grundy reprezintă personificarea bunelor moravuri convenționale și a formalismului, a tiraniei bunei-cuviințe mic-burgheze. Este prezentată în piesa lui Thomas Morton, *Speed the Plough* (1798), unde însă nu are nicio replică, ci apare doar în referirile celorlalte personaje care se tem că ea ar putea să le dezaprobe comportamentul. Personajul a devenit atât de celebru, încât în limba engleză termenul *grundysm* desemnează aderarea pudică la morala convențională, în special în ceea ce privește normele de conduită (n. ed.).

Și chiar așa este. Dacă n-ar fi existat acea ușă trântită, prima care a fost vreodată trântită în literatură engleză, dacă n-ar fi fost zgomotul acela neașteptat și răsunător, în numeroasele pagini ale romanului lui Anne nu ar fi existat senzații tari. De niciun fel. Este o carte înșelătoare (datorită tradiției care stă la baza ei). Îmi amintesc și astăzi, după ani de zile, cât m-a dezamăgit. Recunosc, totuși, că dezamăgirea se referă, în principal, la titlul ales. *Necunoscuta de la Wildfell Hall* evocă un gen de fascinație a întunericului și a bântuirilor paranormale. Ani de zile înainte de a o citi, trăisem cu ideea fixă că deja citisem această carte, că era povestea unei case bântuite de un rău ereditar, un fel de prefigurare, inocentă și în maniera Brontë, a *Fantomelor* lui Ibsen, o poveste a cărei putere de a înfiora este inferioară, poate, numai celei din romanul *La răscruce de vânturi*. [...]

Necunoscuta de la Wildfell Hall a fost și va rămâne un roman remarcabil, dacă nu datorită conceperii, atunci datorită concepției sale; dacă nu datorită locului pe care-l ocupă în literatură, atunci datorită locului pe care l-a ocupat în timp. Este cea dintâi tentativă a romanului de la jumătatea epocii victoriene de a aborda, cu ceva care să se apropie cât de cât de o sinceritate îndrăznească, relațiile unei soții revoltătoare cu un bărbat încă și mai revoltător. [...]

Când Anne are vreo intuiție, intuiția ei psihologică este superioară celei a lui Charlotte; numai că, din nefericire, ea este, în același timp, superioară capacității sale de a crea iluzia realității. Cu toate acestea, într-un fel sau altul, în pofida criticismului nostru, cu toate defectele și toată suficiența sa, cu toată plictiseala pe care o poate degaja uneori, romanul lui Anne reușește să se afirme. Poate nu prin el însuși, poate nici pentru el însuși. Dar, cu un aer vag profetic, situat între *Jane Eyre* și *La răscruce de vânturi*, el se afirmă drept cea dintâi apariție a romanului feminist modern pe care-l cunoaștem cu toții.

MAY SINCLAIR

TABEL CRONOLOGIC

1820: se naște, pe **17 ianuarie**, în sătucul Thornton din Yorkshire, Anne Brontë, mezină familiei lui Patrick Brontë, un reverend englez de origine irlandeză, și a Mariei (născută Branwell). Anne avea patru surori mai mari – Maria (1813–1825), Elizabeth (1814–1825), Charlotte (1816–1855) și Emily (1818–1848) – și un frate, Patrick Branwell Brontë (1817–1848). Tatăl lui Anne, fiul unui țăran sărac din Loghbrickland pe nume Hugh Brunty, și-a schimbat numele în timp ce studia teologia la Cambridge, pentru că numele său de familie i se părea prea irlandez. Se pare că noul nume (ortografiat Brontë, pentru a arăta că are două silabe) ar fi fost ales în onoarea amiralului Horatio Nelson, întâiul duce de Brontë, învingătorul flotei franco-spaniole la Trafalgar. Anne este botezată pe **25 martie**, iar în **aprilie** familia se va muta în casa parohială Haworth, clădirea cu cinci camere în care Anne va trăi toată viața.

1821: moare, pe **15 septembrie**, Maria Branwell, mama lui Anne, din cauza unui cancer uterin. Mătușa maternă a copiilor Brontë, Elizabeth Branwell (1776–1842), se mută împreună cu familia cumnatului său, mai întâi, pentru a avea grijă de Maria, apoi pentru a crește copiii. Femeie riguroasă, care aștepta respect, nu iubire din partea nepoților săi, Elizabeth se pare că manifesta totuși mai multă afecțiune pentru Anne, favorita sa.

1825: pe **6 mai** moare cea mai mare fiică a familiei Brontë, Maria, în vârstă de 12 ani, apoi, pe **15 iunie** și Elizabeth, de numai 11 ani. Ambele se îmbolnăviseră de tuberculoză în internatul

unde învățau, Școala pentru Fiicele Clericilor din Cowan Bridge, ceea ce va face ca Patrick Brontë să ia decizia de a-și educa singur copiii acasă, cu ajutorul cumnatei sale. Anne studiază desenul și muzica (împreună cu Emily și Branwell ia lecții de pian cu organistul bisericii din Keighley și lecții de artă cu John Bradley). Toți copiii citesc Biblia și literatura antică clasică, dar și scrierile lui Shakespeare, Byron și Walter Scott, precum și articole din diversele reviste literare ale vremii.

1826: Branwell, în vârstă de nouă ani, primește drept cadou un set de soldăței de jucărie care vor deveni personaje principale în nenumăratele povești pe care copiii încep să le creeze, o adevărată ucenicie pentru viitoarele lor cariere literare. Treptat, ei își imaginează un regat, african, „Angria”, cu capitala în Verreopolis sau Verdepolis. Plini de creativitate, copiii își dezvoltă lumea fantastică: aceasta va avea regi, armate, eroi și răufăcători, școli și edituri care „publicau” ziare, reviste și cronici pe care copiii le scriau în carnețele atât de mici, încât scrisul nu putea fi descifrat decât cu ajutorul unei lupe.

1831: Emily și Anne se desprind de sora și fratele mai mari și își creează o lume fantastică proprie, Gondal. Cele două surori erau atât de apropiate, încât o prietenă a familiei le compara cu niște gemene.

1835–1837: Anne studiază la Roe Head, în Mirfield, taxele de școlarizare fiindu-i susținute de salariul lui Charlotte, care era profesoară în acel colegiu. Foarte conștiincioasă și hotărâtă să obțină instruirea necesară, ea este nevoită să se retragă după ce se îmbolnăvește de gastrită.

1839: din **aprilie** până în **decembrie** lucrează ca guvernantă pentru familia Ingham din Blake Hall, în apropiere de Mirfield. Copiii pe care îi are în grijă sunt răsfățați și Anne nu reușește să îi învețe mai nimic. Nemulțumiți de progresele progeniturilor, părinții o concediază pe Anne. Întâmplările traumatizante

trăite la Blake Hall vor deveni materia romanului *Agnes Grey*. Reîntoarsă acasă, face cunoștință cu William Weightman (1814–1842), noul ajutor al tatălui său, de care se pare că se îndrăgostește.

1840: în mai, devine guvernanta familiei reverendului Edmund Robinson, la Thorp Green Hall, o casă de țară confortabilă din apropiere de York care va fi descrisă în *Agnes Grey* sub numele de Horton Lodge.

1842: pe 29 octombrie moare Elizabeth Branwell.

1845: pe 11 iunie, Anne își dă demisia din funcția de guvernantă a familiei Robinson din cauză că, se pare, aflase de relația dintre fratele său, Branwell, și soția reverendului Robinson, Lydia. În iulie va fi demis și Branwell, care fusese profesorul particular al fiului celui mare al familiei, după ce reverendul va afla de relația dintre acesta și soția sa.

1846: în mai Charlotte, Emily și Anne publică un volum colectiv de poezie, cu banii lăsați moștenire de mătușa lor. Temându-se că scrierile lor vor fi judecate diferit dacă se va afla că aparțin unor femei, cele trei își aleg pseudonimele sub care își vor publica mai apoi și romanele. Volumul *Poeme de Currer, Ellis și Acton Bell* se bucură de câteva recenzii favorabile, dar nu are parte de niciun fel de succes financiar (în 1846 se vând doar două exemplare). În august, poemul „Cele trei călăuze” al lui Anne este publicat în revista *Fraser's Magazine*, iar în decembrie, poemul „Cărarea cea îngustă” îi apare în *Fraser's Magazine* și în *Leeds Intelligencer*, tot sub pseudonimul Acton Bell.

1847: în decembrie, primul roman al lui Anne, *Agnes Grey*, va fi publicat de Thomas Newby într-o ediție în trei volume, dintre care primele două conțineau romanul *La răscruce de vânturi* al lui Emily. Deși Anne a fost prima care a scris un roman pentru a fi publicat, lucrările ei vor fi repede întrecute de cele ale surorilor sale, Charlotte și Emily, căci acestea erau cu mult mai dramatice.

1848: cel de al doilea roman al lui Anne, *Necunoscuta de la Wildfel Hall* vede lumina tiparului în **iunie**. Pe **24 septembrie** Branwell moare de tuberculoză, iar pe **19 decembrie**, Emily este răpusă de aceeași boală.

1849: Anne se stinge din viață pe **28 mai**, după ce o răceală contractată după moartea lui Emily se transformase în tuberculoză.

Capitolul I

CASA PAROHIALĂ

ÎN TOATE POVESTIRILE ADEVĂRATE GĂSIM ceva educativ; într-unele însă, comoara poate fi anevoie de găsit, iar atunci când este, totuși, descoperită, ea e atât de neînsemnată cantitativ, încât miezul uscat și zbârcit abia dacă merită efortul spargerii cojii. Dacă așa se va întâmpla și cu povestirea mea, nu sunt eu cea mai în măsură să judec asta. Uneori cred că le-ar putea fi utilă unora, iar pe alții i-ar putea amuza; dar să lăsăm să o judece lumea. La adăpostul anonimatului, al lipsei de maturitate și al câtorva nume fictive, nu-mi este teamă să mă aventurez să scriu și le voi înfățișa cititorilor, cu deplină sinceritate, ceea ce nu i-aș destăinui nici celui mai bun prieten.

Tatăl meu, un preot din nordul Angliei, era, pe bună dreptate, respectat de toți cei care îl cunoșteau, iar în tinerețe dusesse un trai destul de confortabil datorită veniturilor provenite din modestele beneficii parohiale și de la o mică, dar comodă proprietate pe care o deținea. Mama, pe care o luase în căsătorie împotriva dorinței familiei ei, era fiică de moșier și o femeie curajoasă. În zadar i s-a tot spus că, dacă devenea soția unui preot sărman, trebuia să renunțe la caleașcă, la slujnica ei, la tot luxul și eleganța pe care i le oferea bogăția; dar pentru ea bogăție însemna să deții lucrurile de strictă necesitate sau nici măcar atât. O caleașcă și o slujnică erau niște avantaje minunate, dar, slavă Domnului, avea și ea picioare cu care să meargă și mâini cu care să se ocupe de treburile personale. O casă elegantă și domeniile vaste nu erau nici ele de disprețuit, însă prefera să locuiască într-o căsuță cu Richard Grey decât într-un palat alături de oricare alt bărbat din lume.

Văzând că argumentele sale nu-i serveau la nimic, tatăl ei le dădu, în cele din urmă, îndrăgostiților aprobarea să se căsătorească, dacă aceasta le era dorința, însă fiica sa avea să piardă, în acest caz, dreptul la orice parte din avere care i-ar fi revenit ca moștenire. Se aștepta ca acest lucru să potolească ardoarea celor doi, numai că se înșela. Tatăl meu știa prea bine cât de valoroasă era mama ca persoană, considerând-o o comoară în sine; iar, dacă mama ar fi consimțit să-i bucure inima umilă, el ar fi fost gata să o ia de soție indiferent de împrejurări. Mama, la rândul ei, ar fi muncit mai degrabă cu propriile mâini decât să fie despărțită de bărbatul iubit, pe care s-ar fi bucurat să-l facă fericit și care era deja una cu ea în inimă și simțire. Așa se face că averea mamei a ajuns să umfle punga unei surori mai înțelepte, care s-a măritat cu un bărbat bogat ca un nabab; spre uimirea, regretul și compasiunea celor care o cunoșteau, mama s-a dus să se izoleze în modesta casă parohială din cătunul pitit printre dealurile din... Cu toate acestea, dincolo de entuziasmul mamei și de capriciile tatei, cred că ați putea căuta de-a lungul și de-a latul Angliei și tot nu ați găsi un cuplu mai fericit.

Din cei șase copii pe care i-au avut, eu și sora mea Mary suntem singurele care au supraviețuit bolilor prunciei și ale primilor ani de viață. Eu, mai mică fiind cu vreo cinci sau șase ani decât sora mea, am fost întotdeauna privită ca *mezina* și răsfățata familiei: tata, mama și sora mea, toți se întreceau să mă răsfețe, nu printr-o indulgență nesăbuită care să mă facă mofturoasă și de nestăpânit, ci prin bunătatea lor nesfârșită, care m-a făcut să devin prea neajutorată și prea dependentă, nepregătită pentru a înfrunta grijile și tumultul vieții.

Eu și Mary am fost crescute în cea mai strictă izolare. Mama, având o educație desăvârșită, fiind bine informată și dornică să se facă utilă, și-a asumat sarcina educării noastre în totalitate, cu excepția limbii latine – pe care tata s-a angajat să ne-o predea – așa că noi nu am mers niciodată la școală. Cum în vecinătate nu

mai aveam pe nimeni, singurele interacțiuni cu lumea constau din vreo reuniune sporadică la ceai la care participau fermierii mai de vază și comercianții din împrejurimi (asta doar ca să nu fim considerați prea înfumurați pentru a ne frecventa vecinii) și dintr-o vizită anuală la bunicul patern; chiar și acolo, singurele persoane pe care le întâlneam erau bunicul însuși, buna noastră bunică, o mătușă rămasă fată bătrână și vreo două sau trei doamne și domni în vârstă. Câteodată mama ne binedispunea cu istorioare și anecdote din tinerețea ei, care, deși ne amuzau copios, trezeau adesea – *în mine* cel puțin – dorința tainică de a cunoaște ceva mai mult din lumea în care trăiam.

Credeam că mama trebuie să fi fost foarte fericită în tinerețea ei, însă ea nu părea să regrete vreodată vremurile trecute. Tata însă, a cărui fire nu era nici liniștită și nici voioasă, se necăjea adesea peste măsură gândindu-se la sacrificiile pe care le făcuse pentru el iubita lui soție; astfel, de dragul ei și al nostru, își bătea capul născocind la nesfârșit planuri pentru sporirea micii sale averi. În zadar îl asigura mama că era cât se poate de mulțumită și că, dacă el ar reuși să pună ceva bani deoparte pentru copii, cu toții am avea din belșug tot ce ne trebuie atât în prezent, cât și în viitor; numai că economiile nu erau punctul lui forte. Nu ajungea să fie dator (în orice caz, mama avea mare grijă să nu se întâmple asta), însă atunci când avea bani, era musai să-i cheltuiască: îi plăcea să aibă o casă cu tot confortul, iar soția și fiicele sale să fie bine îmbrăcate și să nu ducă lipsă de nimic. Mai mult, avea o fire caritabilă și îi făcea plăcere să le ofere daruri celor sărmani, atât cât îi permitea buzunarul sau, după afirmațiile unora, chiar depășindu-și posibilitățile.

În cele din urmă, un bun prieten i-a sugerat o modalitate de a-și dubla averea dintr-o lovitură, iar ulterior de a continua să o sporească până la o valoare incalculabilă. Prietenul acesta era comerciant, un om cu spirit întreprinzător și cu un talent incontestabil, care se întâmpla să fie strâmtorat în demersurile sale

negustorești din lipsă de capital; îi propuse însă, cu generozitate, tatălui meu să-i ofere o parte bunicică din profiturile pe care urma să le obțină, dacă acesta ar fi binevoit să-i încredințeze sumele de bani de care se putea lipsi. La rândul său, prietenul credea că-i putea face tatălui meu promisiunea solemnă că, oricare ar fi fost suma de bani pe care acesta din urmă ar fi ales să i-o înmâneze, el avea să i-o dubleze. Micul nostru patrimoniu fu vândut în grabă și întreaga sa valoare – depusă în mâinile comerciantului prietenos, care, la fel de repede, purcese la încărcarea mărfii pe un vas și la pregătirea călătoriei sale de afaceri.

Tata era încântat, iar noi de asemenea, date fiind perspectivele noastre luminoase. Pentru moment trebuia, ce-i drept, să ne limităm la venitul său modest de preot, însă tata considera că nu era necesar să ne restrângem, grijului, cheltuielile doar la atât. Așa se face că, având un cont deschis la prăvălia domnului Jackson, altul la prăvălia domnului Smith și un al treilea la cea a domnului Hobson, trăiam chiar mai confortabil decât înainte. Mama era de părere că ar fi fost mai bine să nu exagerăm cu cheltuielile, pentru că perspectivele de a ne îmbogăți erau, în definitiv, foarte precare, iar dacă tata ar fi lăsat în grija ei administrarea venitului de care dispuneam, nu s-ar fi simțit strâmtorat în niciun moment; însă în această privință el era incorrigibil.

Câte momente fericite am petrecut, eu și Mary, stând și lucrând la gura focului sau plimbându-ne pe dealurile pline de vegetație, lenevind sub salcia plângătoare (singurul copac mai impozant din grădina noastră), discutând despre fericirea pe care aveam să o trăim, noi însene și părinții noștri, despre ceea ce vom face și vom vedea, și vom deține; nu aveam alt temei mai solid pentru eșafodajul considerabilei noastre bunăstări viitoare decât bogățiile care așteptam să ne inunde în urma succesului speculațiilor întreprinse de destoinicul comerciant. Tata se comporta aproape la fel ca noi, doar că se prefăcea că nu tratează prea serios problema; își exprima mărețele speranțe și așteptările optimiste prin glume și remarci amuzante, pe care

le găseam de fiecare dată extrem de inteligente și agreabile. Mama râdea, încântată să-l vadă atât de optimist și de fericit, continuând însă să se teamă că pusese prea mult suflet în această chestiune. Odată chiar am auzit-o șoptind, pe când părasea încăperea: „Să dea Domnul să nu fie dezamăgit! Nu știu cum va face față!”

Și dezamăgit a fost, chiar foarte tare. Vestea că vasul în care se afla întreaga noastră avere fusese avariat și se scufundase în mare cu marfa pe care o transporta, inclusiv cu câțiva membri ai echipajului și cu nefericitul comerciant cu tot căzu ca un trăsnet asupra noastră. Am fost îndurerată pentru tata și am suferit din cauză că toate castelele de nisip pe care le clădiserăm se prăbușiseră, însă, dată fiind capacitatea de adaptare proprie tinereții, mi-am revenit curând din șoc.

Cu toate că avea și bogăția farmecul ei, sărăcia nu înspăimânta o fată lipsită de experiență ca mine. Ba chiar, ca să fiu sinceră, găseam ceva exaltant în ideea de a ajunge la ananghie și de a fi nevoiți să ne descurcăm cu propriile resurse. Mi-aș fi dorit ca tata, mama și Mary să fi gândit la fel ca mine. Atunci, în loc să fi deplâns nenorocirile din trecut, ne-am fi pus pe treabă cu entuziasm și le-am fi remediat; cu cât ar fi fost dificultățile mai mari, cu cât ar fi fost mai severe privațiunile din prezent, cu atât ar fi trebuit să fie mai mari bucuria de a le îndura pe cele din urmă și forța necesară pentru a ne lupta cu cele dintâi.

Mary nu se plângea, dar se frământa încontinuu, gândindu-se la nenorocirea care ne lovise, și a căzut într-o stare de descurajare din care, cu toate strădaniile mele, nu am reușit să o scot. Mi-era cu neputință să o fac să privească partea bună a lucrurilor, așa cum făceam eu; iar mie mi-era atât de teamă să nu fiu acuzată de frivolitate copilărească sau de nepăsare prostească, încât am păstrat cu grijă, doar pentru mine, majoritatea ideilor mai bune și concluziilor mai optimiste, știind bine că acestea nu aveau să fie apreciate.

Mama nu se gândea decât cum să-l consoleze pe tata, cum să ne plătim datoriile și să ne restrângem cheltuielile prin orice

mijloace, însă tata era cu desăvârșire copleșit de acea calamitate: sănătatea, puterile și moralul i s-au năruit în urma loviturii și nu a mai reușit niciodată să-și revină. În zadar încerca mama să îl încurajeze făcând apel la credință, la curajul lui, la afecțiunea pe care o nutrea pentru ea și pentru noi. Afecțiunea aceasta îl chinuia, de fapt, cel mai tare: de dragul nostru dorise el atât de mult să-și sporească averea, urmărirea interesului nostru îi luminase speranțele și tot acesta adăuga atâta amărăciune nefericirii sale din prezent. Îl chinuia remușcarea de a nu fi luat în seamă sfatul mamei mele, care l-ar fi scutit măcar de povara suplimentară a datoriilor; își reproșa în zadar că o smulsese de la rangul, confortul și luxul vieții ei anterioare și că o adusese să trudească alături de el și să înfrunte grijile și supărările sub apăsarea sărăciei. Era otravă curată pentru sufletul lui să vadă cum acea femeie splendidă, talentată, cândva atât de curtată și de admirată, devenise o casnică aferată, cu mâinile și mintea încontinuu ocupate cu treburile gospodăriei și cu gestionarea cheltuielilor acesteia. Însăși bunăvoința cu care-și îndeplinea îndatoririle, voioșia cu care suporta vicisitudinile și bunătatea care o împiedica să-i aducă lui chiar și cel mai mic reproș, toate au ajuns să contribuie la agravarea suferinței tatei, care se chinuia singur. Astfel, mintea i-a atacat trupul și i-a dezechilibrat sistemul nervos, care, la rândul lui, a sporit tulburarea minții până când, încetul cu încetul, sănătatea i-a fost serios afectată; în plus, niciuna din noi nu reușea să-l convingem că situația nu era nici pe jumătate atât de neagră, de disperată, cum îl făcea să-și închipuie imaginația sa morbidă.

Faetonul purtat de ponei, atât de util, fu vândut împreună cu poneiul voinic și bine hrănit, atât de drag nouă, care hotărâserăm cu toții că avea să-și sfârșească zilele în tihnă și că nu îl vom da niciodată altcuiva; micul șopron și grajdul au fost închiriate, servitorul și cea mai pricepută (fiind și cea mai costisitoare) din cele două slujnice au fost concediați. Hainele ne erau cârpite, întoarse pe dos și peticite până la limita extremă a decenței; hrana noastră,

dintotdeauna modestă, fu acum simplificată la un nivel fără precedent, cu excepția felurilor preferate ale tatei. Cărbunii și lumânările erau economisite la sânge: perechea de lumânări fusese redusă la o singură lumânare — și aceea utilizată cu cea mai mare chibzuință —, iar cărbunii erau drămuți cu grijă în șemineul pe jumătate gol, mai ales atunci când tata era plecat să-și vadă de îndatoririle preoțești sau era ținut la pat de vreo maladie. În aceste ocazii ne sprijineam picioarele de grilajul șemineului, zgândăream în răstimpuri jarul muribund, adunându-l grămadă, iar din când în când presăram rămășițe de praf sau resturi de cărbune atât cât să ținem focul aprins. Cât despre covoare, acestea s-au tocit în timp până s-au jerpelit, fiind peticite și cârpite chiar mai mult decât hainele pe care le purtam. Pentru a scuti plata unui grădinar, eu și Mary ne-am asumat sarcina de a ne ocupa de grădină, iar pregătirea hranei și toate treburile gospodăriei pe care nu le-ar fi putut face o singură slujnică au fost preluate de mama și de Mary, cu puțin ajutor ocazional din partea mea; numai puțin pentru că, deși în ochii mei devenisem deja femeie, pentru ele eram încă o copilă, iar mama, asemenea celor mai multe femei active și descurcărețe, n-a avut parte de niște fiice prea energice. De aceea, fiind atât de iscusită și de harnică, nu fusese niciodată tentată să-și încredințeze treburile unui intermediar, ci, dimpotrivă, era dispusă să acționeze și să gândească atât pentru ceilalți, cât și pentru ea însăși. Oricare ar fi fost problema, mama tindea să creadă că nimeni nu ar fi putut să o rezolve mai bine decât ea, așa încât de fiecare dată când mă ofeream să o ajut, primeam răspunsuri de genul:

— Nu, scumpo, chiar nu poți, nu ai nimic de făcut aici. Du-te și ajut-o pe sora ta sau convinge-o să iasă la plimbare cu tine; spune-i că nu trebuie să stea pe scaun atât de mult și nici să rămână tot timpul în casă, așa cum face ea. De-aia și este atât de firavă și de palidă!

— Mary, mama mi-a spus să te ajut pe tine sau să te conving să ieși cu mine la plimbare; zice că o să devii firavă și palidă dacă stai tot timpul în casă!

— N-ai cu ce să mă ajuți, Agnes, iar eu nu pot să ies *cu tine* pentru că am prea multă treabă.

— Lasă-mă, atunci, să te ajut.

— Chiar nu ai cum, copilă dragă. Du-te și exersează-ți talentul muzical sau joacă-te cu pisoii.

Era tot timpul ceva de cusut, însă nu fusesem învățată nici măcar să croiesc o rochie, iar cu excepția tivitului și a cârpitului, nu eram în stare de prea multe nici în acest domeniu; asta pentru că atât mama, cât și Mary, decisese că era mult mai ușor să lucreze ele însele decât să pregătească terenul pentru mine. În afară de asta, preferau să mă vadă studiind sau distrându-mă, fiindcă urma să am timp berechet pentru a sta aplecată asupra lucrului de mână, ca o femeie serioasă, când pisicuța mea preferată avea să fie o cotoroanță bătrână. În aceste condiții, deși nu eram cu mult mai utilă decât pisica, trândăvia mea nu era chiar nejustificată.

În acele vremuri dificile nu am auzit-o pe mama plângându-se nici măcar o dată de lipsa banilor. Odată, când se apropia vara, ne-a spus mie și lui Mary:

— Cât de bine i-ar prinde tatălui vostru să petreacă vreo câteva săptămâni într-o stațiune! Sunt sigură că aerul de la mare și schimbarea de peisaj i-ar fi de un imens folos. Numai că, vedeți, nu sunt bani, a adăugat ea cu un suspin.

Noi ne-am exprimat din toată inima dorința ca acest lucru să fi fost cu puțință și am regretat amarnic că nu era așa.

— Ei haide, haide, spuse mama, nu are rost să ne văităm. Poate vom reuși, cumva, să ne aducem planul la îndeplinire. Mary, tu desenezi foarte frumos. Ce-ai spune să mai pictezi câteva tablouri, în stilul tău cel mai reușit, să le înrămăm și, împreună cu desenele în acuarelă pe care le-ai realizat deja, să încercăm să le vindem vreunui negustor de tablouri boem, care să aibă inspirația de a le aprecia meritele?

— Mamă, dacă tu crezi că tablourile mele *ar putea* fi vândute și că ar valora ceva, aș fi încântată.

— Merită să încercăm, draga mea. Tu pictează, iar eu voi încerca să găsesc un cumpărător.

— Mi-aș dori să pot face și *eu* ceva, le-am spus.

— Tu, Agnes? Cine știe? Și tu desenezi destul de bine: dacă ai alege ceva simplu ca subiect de inspirație, m-aș încumeta să afirm că vei realiza un tablou pe care vom fi mândri să-l expunem.

— Dar eu mă gândesc la altceva, mamă, și mă gândesc de mult timp la asta, însă nu am îndrăznit să vă spun.

— Serios? Spune-ne, te rog, despre ce este vorba!

— Mi-ar plăcea să fiu guvernantă.

Mama lăsă să-i scape o exclamație de uimire și începu să râdă. De mirare, sora mea scăpă lucrul din mână și exclamă:

— *Tu*, Agnes, guvernantă? Cred că visezi!

— Ei bine, eu nu văd nimic *atât* de extraordinar în asta! Nu pretind că sunt în stare să instruiesc fete mai mari, însă cu siguranță aș putea să educ copiii mai mici. Mi-ar plăcea atât de mult! Iubesc copiii. Mamă, lasă-mă să încerc!

— Dar încă nu știi să ai grijă nici de *tine însăși*, draga mea, iar copiii mici au nevoie de mai mult discernământ și de mai multă experiență pentru a fi îndrumați decât cei mai mari.

— Am împlinit optsprezece ani, mamă, și sunt în stare să am grijă atât de mine, cât și de alții. Pentru că nu mi-au fost niciodată puse la încercare, nu cunoști nici jumătate din înțelepciunea și chibzuința de care dispun!

— Gândește-te numai ce ai face fără mine și fără mama, care să vorbim și să acționăm în locul tău, într-o casă plină de persoane necunoscute, cu o grămadă de copii — în afară de tine —, de care să trebuiască să ai grijă și să nu contezi pe nimeni căruia să-i ceri sfatul, spuse Mary. Nu ai ști nici cu ce să te îmbraci!

— Pentru că fac întotdeauna ceea ce-mi spui, crezi că nu pot gândi și singură; pune-mă la încercare și vei vedea de ce sunt în stare; asta este tot ce-mi doresc.

În acel moment apăru tata și i se aduse la cunoștință subiectul discuției.

— Cum, micuța mea Agnes, guvernantă? exclamă și, cu toată tristețea care-l apăsa, râse și el la auzul ideii.

— Da, tată, și te rog ca măcar *tu* să nu te împotrivești: mi-ar plăcea foarte mult să fiu guvernantă și sunt convinsă că m-aș descurca de minune.

— Dar, draga mea, nu ne-am putea lipsi de tine.

Și ochii i se umplură de lacrimi când adăugă:

— Nu, nu! Oricât am fi de strâmtorați, cu siguranță că nu am ajuns într-o situație atât de disperată.

— O, nu! spuse și mama. Nu este deloc nevoie să facem acest pas; este numai o toană de-a ei. Așa că trebuie să-ți ții gura, fată rea ce ești, pentru că deși tu ești atât de dispusă să ne părăsești, știi foarte bine că noi nu ne putem despărți de *tine*.

Am fost redusă la tăcere în ziua aceea și în multe alte zile care i-au urmat, însă nu renunțasem definitiv la proiectul atât de drag mie. Mary și-a scos ustensilele de desenat și s-a pus, conștiincioasă, pe treabă. Le-am scos și eu pe ale mele, însă în timp ce desenam mă gândeam la altceva. Cât de frumos ar fi fost să devin guvernantă! Să ies în lume, să încep o viață nouă, să fac ce vreau, să-mi pun la încercare capacitățile nefolosite, să-mi verific puterile necunoscute, să-mi câștig traiul și ceva în plus care să-i aline și să-i ajute pe tata, pe mama și pe sora mea, ca să nu mai vorbim de faptul că i-aș fi scutit de povara de a mă hrăni și a-mi cumpăra haine. Voiam să-i arăt tatei de ce era capabilă micuța lui Agnes și să le conving pe mama și pe Mary că nu eram o ființă chiar neajutorată și lipsită de minte, cum credeau ele. Și apoi, ce minunat ar fi fost să-mi fie încredințate îngrijirea și educarea unor copii! Orice ar fi spus alții, mă simțeam foarte pregătită pentru această însărcinare: amintirea gândurilor din copilărie ar fi fost un îndrumător mai competent decât sfătuitoarea cel mai experimentat. Pentru micuții mei elevi nu trebuia decât să-mi amintesc cum

fusesem eu la vârsta lor; aş fi ştiut de îndată cum să le câştig încrederea şi afecţiunea, cum să trezesc remuşcările celui care a greşit, cum să-l încurajez pe cel sfios şi să-l consolez pe cel necăjit, cum să fac din Virtute un lucru posibil, din Învăţătură ceva de dorit, iar din Religie ceva minunat şi lesne de înţeles.

Minunată însărcinare!

Să pregăteşti tinerele vlăstare pentru viaţă!

Să îndrumi tinerele plante şi să observi cum bobocii se preschimbă în flori de la o zi la alta!

Sub influenţa atâtor ispite, m-am decis să stăruiesc, deşi teama de a nu stârni supărarea mamei sau de a tulbura liniştea tatei m-au împiedicat câteva zile să reiau subiectul. În cele din urmă, i-am menţionat din nou dorinţa mea mamei, între patru ochi şi, cu oarecare greutate, am reuşit s-o conving să mă ajute în strădaniile mele. Am obţinut mai apoi şi consimţământul reticent al tatei, după care, deşi Mary continua să-şi exprime dezaprobarea suspinând, buna şi iubită mea mamă a început să-mi caute un post de guvernantă. Le-a scris rudelor din partea tatei şi consulta anunţurile din ziare. Cu rudele ei încetase de mult orice formă de comunicare: un schimb politicos şi ocazional de scrisori era tot ce mai rămăsese din momentul căsătoriei sale, iar ea nu ar fi apelat în niciun caz la acestea în asemenea situaţii. Izolarea părinţilor mei de lumea mondenă fusese însă atât de îndelungată şi de deplină, încât s-au scurs multe săptămâni înainte de ivirea unei ocazii potrivite. În cele din urmă, spre marea mea bucurie, rămase stabilit că aveam să mă ocup de tânăra familie a unei anume doamne Bloomfield, pe care draga şi dichisita mea mătuşă Grey o cunoscuse în tinereţe şi despre care susţinea că era o femeie foarte cumsecade. Soţul acesteia era un negustor ieşit la pensie, care strânsese o avere bunicică, însă care nu putuse fi convins să ofere un salariu mai mare de douăzeci şi cinci de lire celei care avea să-i educe micuţii. Eu eram mai bucuroasă să accept oferta decât să refuz postul, ceea ce părinţii mei înclinau să creadă că ar fi fost de preferat.

Alte câteva săptămâni aveau să fie dedicate pregătirilor. Cât de lungi, cât de serbede mi s-au părut acele săptămâni! Au fost însă și fericite, în cea mai mare parte, pline de speranțe frumoase și de așteptări entuziaste. Cu câtă bucurie am urmărit confecționarea noilor mele haine și, ulterior, umplerea cuferelor! O urmă de amărăciune se strecura totuși în această ocupație, iar când ultimul cufăr a fost pregătit, când totul era gata pentru plecarea de a doua zi și ultima noapte petrecută acasă se apropia cu pași repezi, inima mi se îngreună brusc de suferință. Cei dragi arătau atât de triști și îmi vorbeau cu atâta bunătate, încât abia îmi stăpâneam lacrimile; dar tot m-am prefăcut a fi veselă. Hoinărisem cu Mary pentru ultima dată prin ținutul mlăștinos, făcusem o ultimă plimbare prin grădină și în jurul casei; împreună cu sora mea hrănisem pentru ultima oară porumbeii noștri – frumoase creaturi pe care le învățaseram să ciugulească hrana chiar din mâinile noastre. În semn de adio, le mângâiasem spatele mătăsos pe când se înghesuiau în poala mea și îi sărutasem cu afecțiune pe preferații mei, perechea de porumbei cu coadă evantai, albi ca neaua. Interpretasem o ultimă melodie la pianul nostru vechi și familiar, iar tatei îi cântasem un ultim cântec: speram să nu fi fost chiar ultimul, însă așa mi se părea, cel puțin pentru o perioadă foarte lungă de timp. Când voi face din nou aceste lucruri poate că sentimentele mele vor fi cu totul altele: împrejurările ar putea fi diferite, iar acest cămin ar putea să nu mai fie niciodată, de acum înainte, reședința mea stabilă. Draga și mica mea prietenă, pisicuța, se va schimba, cu siguranță; deja crescuse și promitea să devină o felină frumoasă, iar când mă voi întoarce, fie și pentru o vizită scurtă de Crăciun, își va fi uitat, probabil, atât prietena de joacă, precum și veselele ei șotii. M-am jucat cu pisicuța pentru ultima oară, iar când i-am mângâiat blana moale și lucioasă, când s-a pitulat și a început să toarcă în poala mea până a adormi, am simțit o tristețe pe care cu greu am reușit să o ascund. Când a sosit ora de culcare și m-am retras împreună cu Mary în cămăruța noastră liniștită, în

care sertarele mele fuseseră golite, iar partea mea din bibliotecă era deșartă, unde, de acum înainte, sora mea va trebui să doarmă singură într-o solitudine posomorâtă, cum spunea ea însăși, inima mi s-a strâns și mai tare. Am simțit că eram egoistă și că greșeam insistând să o părăsesc. Când am îngenuncheat încă o dată lângă pătuțul nostru, m-am rugat mai arzător decât oricând pentru binecuvântarea ei și a părinților mei. Ca să-mi ascund emoția, mi-am îngropat fața în palme și, în scurt timp, acestea erau scăldate în lacrimi. Când m-am ridicat, am observat că și Mary plânse, însă niciuna din noi nu a vorbit despre asta. Ne-am culcat în tăcere, ghemuindu-ne cât mai aproape una de cealaltă, știind că urma să ne despărțim în curând.

Dimineața însă, mi-au revenit speranța și buna dispoziție. Urma să pornesc la drum devreme, pentru ca trăsura care mă ducea (o șaretă închiriată de la domnul Smith, postăvarul, băcanul și negustorul de ceai din cătunul nostru) să se poată întoarce în aceeași zi. M-am trezit, m-am spălat, m-am îmbrăcat, am luat în grabă micul dejun, am fost îmbrățișată cu drag de tata, de mama și de sora mea, am sărutat pisica – spre marea indignare a servitoarei noastre, Sally –, am dat mâna cu aceasta din urmă, m-am suit în șaretă, mi-am tras voalul pe față, după care, numai atunci și cu nici o clipă mai înainte, am izbucnit în plâns. Șareta porni la drum. Am privit înapoi: iubita mea mamă și draga mea soră stăteau încă în ușa casei, uitându-se după mine și fluturându-și mâinile în semn de rămas-bun. Le-am întors salutul și m-am rugat din toată inima ca Dumnezeu să le binecuvânteze; apoi am coborât dealul și nu le-am mai zărit.

— I-o dim'neață răcoroasă pentru matală, do'nșoară Agnes, observă Smith, și cam înnorată; da' ajungem noi acolo unde trebe 'nainte de-a da prea multă ploaie.

— Da, așa sper și eu, i-am răspuns cât de calm am putut.

— A tras o răpăială bună și az'noapte.

— Așa este.

— Da' vântu' ăsta rece o s-o țină departe.

— Poate că da.

Aici luă sfârșit conversația noastră. Am străbătut valea și am început să urcăm dealul din față. În timp ce ne opinteam la urcuș, am aruncat o ultimă privire înapoi: din tot cătunul se mai vedea doar vârful clopotniței și, dedesubtul ei, clădirea veche și cenușie a parohiei, scăldată într-un mănunchi de raze de soare. Era o lumină firavă, însă cătunul și dealurile înconjurătoare erau învăluite de o umbră deasă, așa că am salutat acel mănunchi de raze rătăcite, considerându-l de bun augur pentru căsuța mea. Cu mâinile încleștate, m-am rugat cu fervoare pentru binecuvântarea tuturor celor care locuiau în ea și mi-am întors repede capul, pentru că zărisem pă-lind raza de soare. Am evitat cu grijă să mai arunc vreo privire în direcția aceea, ca să nu-mi văd casa învăluită în aceeași întunecime mohorâtă ca și restul peisajului.

Capitolul II

PRIMELE LECȚII ÎN ARTA EDUCĂRII COPIILOR

PE PARCURSUL CĂLĂTORIEI MI-AM RECĂPĂTAT moralul și m-am întors bucuroasă la contemplarea noii vieți pe care urma să o încep. Deși nu trecuse cu mult de jumătatea lunii septembrie, norii grei și vântul puternic din nord-est își dădeau mâna ca să facă din acea zi una extrem de rece și de mohorâtă. Călătoria părea foarte lungă pentru că, așa cum observase Smith, drumurile erau „tare greoaie” și, cu siguranță, calul lui era la fel: se târa la deal, târă-găna la vale și se învoia să-și zgâlțâie șalele la trap numai când drumul era drept sau avea o pantă foarte lină, ceea ce se întâmpla rar în regiunile acelea accidentate. Așa se face că am ajuns la destinație aproape de ora unu. Când am intrat, în sfârșit, pe poarta impunătoare de fier, când trăsura a mers lin pe aleea netedă și bine nivelată, cu peluzele verzi care o mărgineau, presărate cu copaci tineri, și ne-am apropiat de noua, dar maiestuoasă reședință de la Wellwood, care se înălța deasupra unui crâng de plop, inima mi s-a îngreunat și aș fi dorit să mai fi avut de mers câțiva kilometri. Pentru prima oară în viața mea, trebuia să mă descurc singură: de acum nu mai puteam da înapoi. Trebuia să intru în casa aceea și să mă prezint locuitorilor săi, pe care nu-i cunoșteam. Cum trebuia să procedez? Aveam aproape nouăsprezece ani, ce-i drept, însă viața mea izolată și grija protectoare a mamei și a surorii mele mă făceau să-mi dau prea bine seama că multe fete de cincisprezece ani, sau chiar mai tinere, ar fi avut mai multă iscusință feminină, o mai mare ușurință în exprimare decât mine și o stăpânire de sine superioară. Dacă însă doamna

Bloomfield se dovedea a fi o femeie cumsecade și cu simț matern, probabil că aveam să mă descurc foarte bine până la urmă. Cu copiii m-aș fi înțeles în scurt timp de minune, bineînțeles, iar cu domnul Bloomfield speram să am foarte puțin de-a face.

„Orice s-ar întâmpla, nu-ți pierde cumpătul”, mi-am spus în sinea mea și mi-am respectat atât de bine hotărârea, am fost atât de ocupată să-mi liniștesc emoțiile și să-mi potolesc bătaile rapide ale inimii, încât atunci când am fost poftită în hol și condusă la doamna Bloomfield aproape că am uitat să răspund la salutul ei politicoș; abia mai târziu mi-am dat seama că puținele cuvinte pe care le-am îngăimat au fost spuse pe tonul cuiva pe jumătate mort sau pe jumătate adormit. Stăpâna casei avusese o atitudine destul de rece, am înțeles eu când am dispus de răgazul necesar să reflectez. Era o femeie înaltă, slabă și semeată, cu păr negru bogat, ochi cenușii și reci, iar tenul extrem de palid.

Cu politețea cuvenită, m-a condus în camera mea și m-a lăsat să-mi revin după drum. Eram cam nemulțumită de ceea ce vedeam în oglindă: vântul rece îmi umflase și îmi înroșise mâinile, buclele își pierduseră forma, părul îmi era încâlcit și fața avea o ușoară nuanță purpurie; și, în plus, gulerul îmi era îngrozitor de mototolit, rochia – stropită de noroi, eram încălțată cu ghete noi și rigide, iar din moment ce cuferele nu-mi fuseseră încă aduse în cameră, nu era nimic de făcut în aceste privințe. Așa că, după ce mi-am aranjat părul cât am putut de bine și am tras în mod repetat de gulerul țepăn, am pornit, cu mers împiedicat, pe cele două rânduri de scări, filozofând în sinea mea în tot acest răstimp și reușind să ajung, cu oarecare dificultate, în încăperea unde mă aștepta doamna Bloomfield.

Ea m-a condus în sufragerie, unde fusese pregătită masa pentru dejunul familiei. Mi s-au pus în față niște bucăți de friptură de vită și câțiva cartofi pe jumătate reci, iar în timp ce mâncam, ea s-a așezat în fața mea, urmărindu-mă (așa mi se părea mie) și străduindu-se să poarte ceva ce aducea a conversație – constând

în principal dintr-o succesiune de remarci banale, exprimate pe un ton de un formalism înghețat; dar asta putea fi mai mult din vina mea decât a ei, pentru că eu chiar *nu* puteam face conversație. Atenția mi-era, de fapt, aproape în întregime absorbită de ceea ce mâncam și asta nu pentru că mi-ar fi fost o foame de lup, ci pentru că eram neplăcut surprinsă de cât de tare era friptura și de amorțeala mâinilor mele, aproape paralizate după ce fuseseră expuse timp de cinci ore vântului năprasnic. Aș fi mâncat cu plăcere cartofii și aș fi lăsat friptura, dar având o bucată mare în farfurie, nu puteam să fiu nepoliticoasă și să o las neatinsă; în cele din urmă, după numeroase tentative stângace și eșuate de a o tăia cu cuțitul, apoi cu furculița sau de a o rupe în bucăți cu ambele instrumente, conștientă fiind că doamna aceea nesuferită asista la toată strădania mea, am strâns cu disperare cuțitul și furculița în pumni, ca un copil de doi ani, și m-am pus pe treabă cu toată forța firavă de care dispuneam. Dar trebuia să gădesc o scuză, așa că, făcând o ușoară încercare de a râde, am spus:

— Mâinile îmi sunt atât de amorțite din cauza frigului, încât de-abia pot ține cuțitul și furculița.

— Mă tem că mâncarea s-a răcit, răspunse ea cu același aer grav care nu reușea în niciun fel să mă facă să mă simt în largul meu.

Când ceremonia servirii mesei a luat sfârși, m-a condus din nou în salon, unde a chemat-o pe servitoare și a trimis-o după copii.

— Copiii nu au niște cunoștințe foarte avansate, după cum vei constata, spuse ea, pentru că am dispus de prea puțin timp ca să mă ocup de educația lor eu însămi, iar până acum ni s-au părut prea mici pentru a le aduce o guvernantă; cred însă că sunt isteți și foarte înclinați spre învățătură, mai ales băiatul. El este „cireașa de pe tort”, după părerea mea: un băiat generos, cu spirit nobil, care trebuie îndrumat, dar nu împins de la spate, fiind mai special prin faptul că spune întotdeauna adevărul. Pare să disprețuiască minciuna.

Erau vești bune.

— Mary Ann, sora lui, va trebui bine supravegheată, continuă ea, dar în linii mari este o fată foarte bună; totuși, aș vrea să fie ținută cât mai departe de camera copiilor mai mici pentru că deja are aproape șase ani și ar putea deprinde obiceiuri proaste de la dădace. Am poruncit ca pătuțul ei să fie adus la tine în cameră; și am să te rog să o supraveghezi când se spală și se îmbracă și să ai grijă de hainele ei, din moment ce de-acum înainte nu va mai avea nicio tangență cu servitoarea care se ocupă de camera copiilor.

I-am răspuns că sunt de acord cu tot ce-mi spusese și chiar atunci intrară în încăpere tinerii mei elevi, însoțiți de cele două surori mai mici. Domnișorul Tom Bloomfield era un băiat de șapte ani bine dezvoltat, înalt și slab, cu păr galben ca paiul, ochi albaștri, nas mic și cârn, ten deschis la culoare. Mary Ann era și ea înaltă, ceva mai măslinie, ca mama ei, dar cu fața rotundă și obrajii rumeni. Cea de-a doua soră se numea Fanny și era o fetiță foarte drăguță; doamna Bloomfield m-a asigurat că era un copil deosebit de blând, care avea nevoie de încurajare; încă nu fusese învățată nimic, însă peste câteva zile avea să împlinească patru ani și atunci va putea începe să-și însușească alfabetul și va trece în sala de clasă. Și mai era Harriet, o zgâtie de fată de nici doi anișori, voinică, grăsuță, veselă și jucăușă, de care mi-aș fi dorit să am grijă mai mult decât de toți ceilalți, însă cu ea urma să nu am deloc de-a face.

Le-am vorbit micilor mei elevi cum m-am priceput mai bine și m-am străduit să mă fac plăcută; dar mă tem că n-am avut prea mult succes, pentru că prezența mamei lor mă ținea într-o tensiune neplăcută. Ei însă erau remarcabil de lipsiți de timiditate. Păreau niște copii îndrăzneți și plini de viață și am sperat că, în scurt timp, mă voi împrieteni cu ei — cu băiețelul, în special, despre care auzisem de la mama lui că avea un caracter atât de frumos. Mary Ann avea un zâmbet cam afectat și o nevoie imperioasă de a fi remarcată, ceea ce mi-a părut rău să descopăr. Fratele ei însă îmi solicita întreaga atenție: stătea în poziție de drepti între

mine și șemineu, cu mâinile la spate, vorbind ca un adevărat orator și întrerupându-și din când în când discursul cu o dojană aspră adresată surorilor lui atunci când deveneau prea gălăgioase.

— O, Tom, ce scump ești! exclamă mama lui. Vino și sărut-o pe iubita ta mamă; după aceea vrei, te rog, să-i arăți domnișoarei Grey camera ta de studiu și frumoasele tale cărți noi?

— Pe *tine* nu te sărut, mamă, dar îi *voi* arăta domnișoarei Grey camera mea de studiu și cărțile mele noi.

— Și camera *mea* de studiu și cărțile *mele* noi, Tom, adăugă Mary Ann. Pentru că sunt și ale mele.

— Ba sunt ale *mele*, răspunse el pe un ton hotărât. Vino, domnișoară Grey, o să te conduc.

După ce am văzut camera de studiu și cărțile, după câteva ciondăneli între frate și soră pe care am făcut tot ce mi-a stat în putință să le conciliesc sau să le potolesc, Mary Ann mi-a adus păpușa ei și a devenit foarte volubilă vorbind despre hăinuțele frumoase ale acesteia, despre pătuțul, dulapul cu sertare și alte bunuri personale ale păpușii. Dar Tom i-a ordonat să-și stăpânească entuziasmul pentru ca domnișoara Grey să poată vedea calul lui de lemn, pe care, cu mult zgomot, l-a târât din colțul unde era așezat până în mijlocul încăperii, cerându-mi cu voce tare să fiu atentă la el. Apoi, poruncindu-i surorii sale să țină hăturile, îl încălecă și a trebuit să stau zece minute în picioare urmărind cu câtă vitejie manevra el cravașa și pintenii. Între timp, am admirat frumoasa păpușă a lui Mary Ann și toată „zestrea” acesteia, după care i-am spus domnișorului Tom că era un călăreț desăvârșit și că speram că nu-și va folosi cravașa și pintenii la fel de înverșunat atunci când va călări un ponei adevărat.

— O, ba da! a răspuns el, continuând cu și mai multă înflăcărare. O să-l biciuiesc de n-o să mai poată. Ehei, pe cuvântul meu, o să aibă de tras cu mine!

Era îngrozitor ce spunea, dar am sperat că, în timp, voi reuși să aduc o schimbare în bine.

— Acum pune-ți boneta și șalul, porunci micul erou, și-ți voi arăta grădina mea.

— Și pe a *mea*, interveni Mary Ann.

Tom ridică pumnul într-un gest de amenințare; ea scoase un țipăt puternic și ascutit, mă înconjură în fugă, ajungând în partea opusă celei în care se afla Tom, și se strâmbă la el.

— Tom, doar n-ai de gând să-ți lovești sora! Sper să nu te văd *niciodată* făcând așa ceva.

— Ba o să mă vezi uneori: trebuie să fac asta din când în când, ca s-o pun la locul ei.

— Dar nu este treaba ta s-o pui la locul ei, să știi, asta cade în sarcina...

— Ei, hai, du-te acum și pune-ți boneta!

— Nu știi ce să spun... afară este atât de înnorat și de frig... și stă să plouă. Știi că am străbătut un drum lung.

— Nu contează, *trebuie* să vii, nu accept nicio scuză, răspunse micul gentleman dându-și aere.

Și pentru că aceea era prima zi în care făcuserăm cunoștință, am considerat de cuviință să-i fac pe plac. Era prea frig ca să iasă și Mary Ann, așa că aceasta rămase cu mama sa, spre marea ușurare a fratelui, căruia îi plăcea să mă aibă numai pentru el.

Era o grădină mare și amenajată cu gust; în afara unor dalii superbe, mai erau și alte flori frumoase, încă înflorite. Însoțitorul meu însă nu-mi lăsa timp să le admir; trebuia să merg cu el prin iarba umedă într-un colț îndepărtat, dar care era locul cel mai important de pe întregul domeniu, pentru că acolo se afla grădina *lui*. Erau două straturi rotunde de pământ înțesate cu diverse plante. Pe unul se afla un trandafir de toată frumusețea. M-am oprit să-i admir florile minunate.

— O, asta nu contează! spuse el, disprețuitor. Este doar grădina lui *Mary Ann*; uite, *ASTA* este a mea.

După ce am studiat fiecare floare de acolo și am ascultat un discurs despre fiecare plantă în parte, îmi dădu voie să plec.

Înainte de asta însă, Tom culese un fir de primură și mi-l oferî, foarte ceremonios, ca o persoană care face altcuiva o uriașă favoare. Pe iarba din grădina lui mi-au atras atenția câteva dispozitive din bețe și sfori și l-am întrebat ce sunt.

— Sunt capcane pentru păsări.

— Dar de ce le prinzi?

— Pentru că tata spune că ele fac stricăciuni.

— Și ce faci cu păsările după ce le prinzi?

— Diverse lucruri. Uneori le dau pisicii, alteori le tai în bucăți cu briceagul; pe următoarea însă vreau să o frig de vie.

— De ce vrei să faci ceva atât de oribil?

— Din două motive: mai întâi, ca să văd cât de mult va rămâne în viață, iar apoi ca să văd ce gust are.

— Dar nu știi că asemenea lucruri sunt de o extraordinară cruzime? Nu uita că păsările pot simți la fel ca tine; ia gândește-te, ție ți-ar plăcea să ți se facă așa ceva?

— O, astea sunt prostii! Eu nu sunt pasăre și nu pot simți ce le fac eu lor.

— Dar la un moment dat vei simți asta, Tom; știi doar unde se duc oamenii răi după ce mor. Dacă nu încetezi să chiniești păsări nevinovate, bagă de seamă, vei ajunge și tu în locul acela și vei suferi exact cum le-ai făcut pe ele să sufere.

— Aiurea! Nu-i adevărat. Tata știe ce fac și nu mă ceartă niciodată din cauza asta: spune că așa făcea și *el* când era copil. Astă-vară mi-a adus un cuib cu o mulțime de pui de vrăbie și m-a văzut când le smulgeam picioarele și aripile, și capetele, și n-a rostit niciun cuvânt; a zis doar că erau niște urâciuni și m-a avertizat să am grijă să nu-mi murdăresc pantalonii. Iar unchiu' Robson, care era de față, a rîs și a spus că sunt un adevărat flăcău.

— Și mama ta ce a avut de zis?

— O, ei puțin îi pasă! Zice că e păcat să omori păsărelele care cântă frumos, dar cu vrăbiile, șoarecii și șobolanii nesuferiți pot

să fac ce vreau. Așa că, domnișoară Grey, vezi bine că *nu* este nimic rău în asta.

— Eu tot cred că este, Tom, și poate că tatăl și mama ta vor fi de aceeași părere dacă se vor gândi mai bine.

Și apoi am adăugat în sinea mea: „N-au decât să spună ce poftesc, eu oricum sunt hotărâtă să nu mai faci așa ceva, atâta vreme cât stă în putința mea să previn acest lucru”.

A trebuit apoi să traversez cu Tom peluza ca să-i văd capcanele pentru cârțițe, după care băiatul m-a dus în curtea fermei ca să-mi arate capcanele pentru nevăstuici; spre marea lui bucurie, într-una dintre ele zăcea o nevăstuică moartă. Am ajuns după aceea la grajduri, dar nu ca să-mi arate caii de trăsură cei frumoși, ci un mânz mic și aprig, despre care mi-a spus că era crescut special pentru el și pe care urma să-l călărească de îndată ce va fi dresat corespunzător. M-am străduit să-i fac pe plac micului flăcău și i-am ascultat flecăreala cu toată bunăvoința de care am fost în stare, gândindu-mă că, dacă exista vreo urmă de compasiune în el, mă voi strădui să o scot la lumină, iar cu timpul aş putea să-i arăt unde greșea. Am căutat însă în zadar spiritul acela generos și nobil despre care îmi vorbise mama lui, deși îmi dădeam seama că nu era lipsit de o oarecare agerime a minții atunci când binevoia să și-o manifeste.

Când ne-am întors în casă, se făcuse aproape ora ceaiului. Domnișorul Tom îmi spuse că, din moment ce tatăl lui nu era acasă, în mod excepțional, eu, el și Mary Ann aveam să luăm ceaiul cu mama lui, pentru că în asemenea ocazii aceasta lua întotdeauna masa cu ei în locul cinei de la șase seara. La scurt timp după servirea ceaiului, Mary Ann s-a dus la culcare, însă Tom ne-a onorat cu prezența și conversația lui până la ora opt. După ce a plecat și el, doamna Bloomfield a continuat să mă informeze cu privire la înclinațiile și cunoștințele pe care le posedau copiii ei, despre ceea ce aveau să învețe și cum trebuia să mă port cu ei și m-a atenționat să nu aduc în discuție defectele lor decât numai și

numai față de ea însăși. Pe de altă parte, mama mea mă avertizase deja să vorbesc cât mai puțin despre aceste defecte, pentru că părinților nu le place să audă despre cusurile copiilor lor, de unde am dedus că, de fapt, cel mai bine era să păstrez tăcerea asupra lor. Pe la ora nouă și jumătate, doamna Bloomfield m-a invitat la o cină frugală, constând din pâine și friptură rece. M-am bucurat când cina s-a terminat, iar ea și-a luat sfeșnicul și s-a retras în dormitor să se odihnească, pentru că, deși îmi doream să o plac, compania ei mă enerva la culme și nu puteam evita să simt că era rece, serioasă și intransigentă – exact opusul doamnei respectabile, binevoitoare și cu suflet cald pe care o creionasem, cu speranță, în imaginația mea.

Capitolul III

ALTE CÂTEVA LECȚII

ÎN CIUDA DEZAMĂGIRILOR PRIN CARE TRECUSEM, a doua zi m-am trezit cu un sentiment de exaltare plină de speranță, însă mi-am dat seama că a o îmbrăca pe Mary Ann nu era o treabă tocmai ușoară; părul ei bogat trebuia uns cu pomadă, împletit în trei cozi lungi și legat cu funde – o sarcină pe care degetele mele, neobișnuite cu așa ceva, au dus-o cu greu la bun sfârșit. Mary Ann mi-a spus că dacă ea făcea asta în jumătate din timpul care mi-a trebuit mie, și, foindu-se întruna de nerăbdare, reuși să mă întârzie și mai mult. Când am terminat, ne-am dus în sala de studiu, unde ne-am întâlnit cu celălalt elev al meu și am stat de vorbă până a sosit vremea să coborâm la micul dejun. După masă și după ce am schimbat câteva cuvinte politicoase cu doamna Bloomfield, am pornit din nou spre sala de studiu și am început activitatea din ziua respectivă. Am constatat că elevii mei rămăseseră mult în urmă și că Tom, deși îi repugna orice formă de efort mental, nu era lipsit de posibilități intelectuale. Mary Ann abia dacă putea citi și era atât de nepăsătoare și de neatentă încât cu greu m-am putut înțelege cu ea. Totuși, cu multă străduință și răbdare, am reușit să progresăm puțin în cursul dimineții, după care am mers cu micuții pe care-i aveam în grijă în grădină și în spațiile adiacente, pentru a se recrea puțin înaintea mesei de prânz. Acolo ne-am înțeles destul de bine, cu excepția faptului că mi-am dat seama că nu știau ce însemna să mă însoțească: eu eram cea obligată să merg oriunde doreau ei. Trebuia să alerg, să merg sau să stau pe loc, după cum aveau ei chef. Asta, am gândit eu, inversa

ordinea lucrurilor; mi s-a părut de două ori mai neplăcut pentru că și atunci, și în dățile următoare, ei păreau să prefere locurile cele mai murdare și ocupațiile cele mai dezagreabile. Nu era însă nimic de făcut: trebuia fie să-i urmez, fie să mă țin deoparte, iar acest lucru ar fi însemnat o neglijență din partea mea. În ziua respectivă cei doi manifestară un interes aparte pentru fântâna arteziană din capătul peluzei, în care au insistat să arunce cu bețe și pietre vreo jumătate de oră. Mă temeam tot timpul că mama lor ne-ar putea zări de la vreo fereastră și mă va muștra că îi las să-și murdărească hainele și să se ude pe mâini și pe picioare, în loc să facă exerciții fizice; dar niciun fel de argumente, ordine imperative sau rugăminți stăruitoare nu reușiră să-i urnească de acolo. Și dacă *ea* nu i-a văzut, în schimb a făcut-o altcineva: un domn călare tocmai intrase pe poartă și străbătea aleea. S-a oprit când mai avea doar câțiva metri până la noi și, adresându-se copiilor pe un ton impunător și tăios, le-a cerut „să stea departe de apă”.

— Domnișoară Grey (presupun că dumneavoastră *sunteți* domnișoara Grey), a spus el, sunt surprins că îi lăsați să-și murdărească hainele în halul acesta! Nu vedeți cum și-a pătat rochia domnișoara Bloomfield? Și că șosetele domnișorului Bloomfield sunt ude? Și că niciunul din ei nu poartă mănuși? Vai, vai! Permiteți-mi să vă *cer* ca pe viitor să aveți grijă să arate cel puțin *decent*!

Și spunând asta, se întoarse și-și continuă drumul spre casă. Acesta era domnul Bloomfield. Am rămas surprinsă că își numea copiii „domnișorul și domnișoara Bloomfield” și am fost încă și mai surprinsă că îmi vorbise atât de nepoliticos mie, guvernanta lor și o persoană complet necunoscută pentru el. Imediat după aceea a sunat clopoțelul care ne chema în casă. Am luat masa la ora unu, împreună cu copiii, în timp ce domnul și doamna Bloomfield mâncau la aceeași masă cu noi. Purtarea domnului Bloomfield nu l-a făcut să crească prea mult în ochii mei. Era un bărbat de înălțime medie – mai degrabă sub medie decât peste –, mai mult slab decât solid, care părea a avea între treizeci și patruzeci

de ani; avea o gură mare, tenul palid și neîngrijit, ochi de un albastru apos și păr de culoarea cânepii. În fața lui aștepta o pulpă de oaie gătită la cuptor: ne servi din ea pe doamna Bloomfield, pe copii și pe mine, cerându-mi să tai friptura în bucăți mai mici pentru copii, iar după ce răsuci friptura pe toate părțile și o examinează din toate unghiurile, hotărî că nu e bună de mâncat și ceru să ni se aducă niște carne rece de vită.

— Dar pulpa de oaie ce are, dragul meu? întrebă consoarta sa.

— Este prea prăjită. Nu simți, doamnă Bloomfield, că din cauza asta nu mai este gustoasă? Și nu vezi că toată zeama aceea bună și roșie a dispărut din ea?

— Ei, atunci cred că *vita* o să-ți placă.

Carnea de vită fu așezată în fața domnului Bloomfield și acesta începu să o taie cu cea mai jalnică expresie de nemulțumire zugrăvită pe chip.

— Ce mai are și carnea de *vită*, domnule Bloomfield? Mie mi s-a părut foarte bună.

— Așa a și *fost*. Nici că putea fi o bucată mai bună; dar s-a *cam* stricat, răspunse el cu tristețe.

— Cum așa?

— Cum așa! Păi, nu vezi cum este tăiată? Măi, măi! Este de-a dreptul revoltător!

— Probabil că nu au tăiat-o cum trebuie la bucătărie, pentru că ieri am decupat-o destul de bine chiar eu, aici.

— *Fără îndoială* că nu au tăiat-o cum trebuie la bucătărie... troglodiții! Măi, măi! A mai pomenit cineva, vreodată, ca o bucată frumoasă de carne de vită să fie atât de maltratată? Nu uita ca, pe viitor, atunci când un fel de mâncare mai de soi este luat de pe masa asta, să nu se mai *atingă* nimeni de el la bucătărie. Să ții minte *asta*, doamnă Bloomfield!

Cu toată starea dezastruoasă a fripturii de vită, stăpânul casei reuși să-și taie câteva felii subțiri, pe care le mănăcă în tăcere.

Când vorbi din nou, pe un ton mai puțin cârcotaș, se interesă ce feluri de mâncare urmau în continuare.

— Curcan și potârniche, a sosit prompt răspunsul.

— Și în afară de asta?

— Pește.

— Ce fel de pește?

— Nu știu.

— *Nu știi?* a exclamat el ridicându-și grav privirea din farfuria, cu furculița și cuțitul suspendate în aer de uimire.

— Nu. I-am spus bucătăresei să gătească niște pește; nu am precizat de care.

— Ei, asta chiar că le întrece pe toate! O doamnă care pretinde că se îngrijește de gospodărie și nu are habar ce pește ni se va servi la masă! Poruncește să fie servit pește și nici măcar nu precizează de care!

— Domnule Bloomfield, poate că de acum înainte vei porunci dumneata ce feluri să ni se pregătească la masă!

Nimeni nu a mai spus nimic și am fost foarte bucuroasă să părăsesc încăperea împreună cu elevii mei, pentru că nu mă mai simțisem niciodată atât de rușinată și de jenată pentru ceva ce nu-mi putea fi imputat mie.

După-amiază am făcut din nou lecții, apoi am ieșit iarăși afară, după care am luat ceaiul în sala de studiu, am îmbrăcat-o pe Mary Ann pentru desert, iar când ea și fratele ei au coborât în sala de mese, am profitat ca să încep să le scriu o scrisoare celor dragi de acasă; copiii însă s-au întors înainte ca eu să fi ajuns la jumătatea ei. La ora șapte a trebuit să o culc pe Mary Ann, după care m-am jucat cu Tom până la opt, când s-a retras și el; atunci mi-am terminat scrisoarea, mi-am despachetat hainele – ceea ce nu găsisem răgazul necesar să fac până atunci – și, în sfârșit, m-am dus la culcare.

Acesta este însă un exemplu foarte pozitiv despre felul în care se desfășura o zi obișnuită.

Sarcina care-mi revenea, aceea de a-i educa și supraveghea pe copii, în loc să se ușureze pe măsură ce mă familiarizam cu îndatoririle mele, devenea tot mult mai dificilă pe măsură ce le descopeream caracterele. Denumirea de guvernantă, cum am aflat eu în scurt timp, era doar o glumă la adresa mea; elevii mei nu posedau nici măcar vaga noțiune despre disciplină pe care ar fi avut-o chiar și un mânz sălbatic și nedresat. Frica firească de temperamentul iritabil al tatălui lor și spaima de pedepsele pe care obișnuia să li le aplice când îl supărau, îi făceau să se încadreze în general în anumite limite în imediata sa prezență. Fetele se temeau într-o câțva, la rândul lor, de mânia mamei lor, iar băiatul putea fi mituit câteodată să facă ceea ce îl ruga aceasta stăruitor, de dragul recompensei care îl aștepta mai târziu; eu nu aveam ce recompense să-i ofer, iar în privința pedepselor mi se dăduse de înțeles că acest privilegiu le era rezervat numai părinților. Cu toate acestea, se așteptau de la mine să le impun copiilor disciplina. Alții ar fi putut fi îndrumați prin teama de a stârni mânia și prin dorința de a primi aprobare, însă nici una, nici cealaltă metodă nu aveau vreun efect asupra acestor copii.

Domnișorul Tom, căruia nu-i ajungea că refuza să fie îndrumat, simțea musai nevoia să se remarce ca unul care știe să comande și era hotărât să-și pună la punct nu numai surorile, ci și guvernanta, prin aplicarea violentă de lovituri de pumni și de picioare; fiind un băiat înalt și voinic pentru vârsta lui, acest fapt nu era deloc un inconvenient minor. În aceste situații, câteva lovituri zdrene peste urechi ar fi aranjat lucrurile cu destulă ușurință, numai că atunci i-ar fi inventat mamei sale cine știe ce poveste, iar ea l-ar fi crezut, din moment ce avea o încredere de nezdruncinat în sinceritatea lui – deși eu descoperisem deja că această virtute nu era nicidecum fără cusur. Am decis, deci, să mă abțin să-l lovesc, chiar și atunci când era în joc propria mea apărare; când îl apuca dispoziția cea mai violentă, tot ce puteam face era să-l trântesc pe spate și să-i imobilizez mâinile și picioarele până

când se potolea cât de cât. Pe lângă sarcina grea de a-l împiedica să facă ce nu trebuia, se adăuga aceea de a-l forța să facă ceea ce era necesar. Adesea refuza categoric să învețe, să repete ceea ce învățase sau chiar să se uite pe manual. O nuia bună și-ar fi dovedit utilitatea și în aceste ocazii, dar din moment ce puterile mele erau atât de limitate, trebuia să mă descurc cum știam mai bine cu ceea ce îmi stătea la dispoziție.

Pentru că nu fuseseră stabilite anumite ore pentru studiu și anumite ore pentru joacă, am decis să le dau elevilor mei o anumită sarcină pe care aceștia, cu o minimă atenție, ar fi dus-o la bun sfârșit într-un timp relativ scurt; până nu o terminau, oricât de obosită aș fi fost eu sau oricât de insuportabili ar fi fost ei, nimic, cu excepția intervenției părinților, nu m-ar fi convins să-i las să iasă din sala de studiu, chiar dacă ar fi trebuit să stau cu scaunul lipit de ușă pentru a-i face să rămână înăuntru. Răbdarea, Fermitatea și Perseverența erau singurele mele arme și de acestea am hotărât să le folosesc la maximum. Luasem decizia să îmi respect întotdeauna cu strictețe amenințările și promisiunile făcute, iar pentru asta trebuia să am grijă să nu lansez vreo amenințare sau vreo promisiune pe care ulterior să nu le pot respecta. Mai rămânea să mă abțin cu grijă de la orice enervare inutilă sau indulgență la care m-ar fi împins propria proastă dispoziție. Când copiii aveau să se poarte acceptabil, eu aveam să fiu cât se poate de amabilă și de îndatoritoare, pentru a face o deosebire cât mai mare între un comportament bun și unul rău. Mai mult, aveam să discut cu ei pe aceste subiecte într-o formă cât mai simplă și mai eficientă. Când ar fi trebuit să-i pedepsesc sau să refuz să le îndeplinesc dorințele după ce au comis o greșală flagrantă, m-aș fi arătat mai mult întristată decât supărată. Aveam să le explic clar și pe înțelesul lor scurtele imnuri și rugăciuni pe care trebuiau să le recite, iar seara, când și-ar fi spus rugăciunile și și-ar fi cerut iertare pentru greșelile lor, le-aș fi reamintit – cu gravitate, dar și cu cea mai mare bunătate, pentru a evita trezirea spiritului de

contradicție – păcatele comise în ziua care tocmai se încheiase. Imnuri de pedeapsă trebuiau rostite de către cel sau cea care fusese neascultător, imnuri vesele de către cel sau cea care fusese, prin comparație, cuminți în ziua respectivă. Orice aveam să-i învăț, trebuia doar să o fac pe cât posibil printr-o discuție antrenantă, fără să urmăresc altceva, în aparență, decât distracția lor de moment.

Prin aceste metode speram că, în timp, copiii vor avea de câștigat, eu voi obține aprobarea părinților lor și îi voi convinge pe cei dragi de acasă că nu eram atât de nepricepută și de nechibzuită pe cât mă credeau ei. Știam că obstacolele pe care le aveam de depășit erau considerabile, dar mai știam (sau așa credeam eu) că răbdarea și perseverența nestrămutate vor ajunge să le învingă; și noaptea, și ziua invocam ajutorul divin în acest scop. Dar fie copiii erau incorigibili, iar părinții nechibzuți, fie mă înșelam eu foarte tare în opiniile mele și eram cât se poate de incapabilă să le pun în practică, deoarece intențiile mele cele mai bune, eforturile mele cele mai mari păreau să nu aibă ca rezultate decât distracția copiilor, nemulțumirea părinților lor și mult chin din partea mea.

Sarcina instruirii acestor copii îmi solicita atât trupul, cât și mintea. Trebuia să alerg după elevii mei ca să îi prind, să-i duc sau să-i târăsc la masa de studiu și adesea să-i țin acolo cu forța până la terminarea lecției. Pe Tom îl puneam adesea la colț și mă așezam chiar eu în fața lui pe un scaun, ținând în mână cartea cu scurta temă pe care trebuia să o spună sau să o citească înainte de a fi liber să părăsească locul acela. Nu era destul de puternic ca să mă împingă cu tot cu scaun, așa încât stătea în picioare, contorsionându-și trupul și fața în cele mai grotești și ciudate feluri – amuzant, fără îndoială, pentru un spectator neimplicat, dar nu și pentru mine –, scoțând țipete puternice și jelindu-se cu voce tare, rezultând ceva ce dorea să aducă a plâns, dar lacrimile lipseau cu

desăvârşire. Ştiam că făcea totul numai din dorinţa de a mă enerva; prin urmare, deşi în sinea mea poate că tremuram de nerăbdare şi de iritare, mă străduiam cu stoicism să ascund orice semn vizibil de enervare şi mă prefăceam că aştept cu o indiferenţă calmă ca el să binevoiască să înceteze circul şi să se pregătească să dea o raită prin grădină, după ce-şi va fi aruncat ochii pe carte şi va fi citit sau repetat cele câteva cuvinte pe care trebuia să le spună. Uneori i se năzărea să scrie greşit şi trebuia să-i dirijez eu mâna pentru a-l împiedica să păteze sau să strice hârtia. Adesea îl ameninţam că, dacă nu se străduia mai mult, îl voi pune să scrie încă un rând: atunci se încăpăţâna şi refuza categoric să scrie, iar eu, pentru a mă ţine de cuvânt, trebuia până la urmă să recurg la soluţia de a-i ţine degetele strânse pe creion şi de a-i mişca mâna cu forţa în sus şi în jos, până când, în ciuda opoziţiei sale, rândul acela era cumva dus până la capăt.

Cu toate acestea, Tom nu era defel cel mai recalcitrant dintre elevi: uneori, spre marea mea bucurie, avea inteligenţa să-şi dea seama că tactica cea mai bună era să-şi termine temele şi să iasă să se joace până când eu şi surorile sale aveam să i ne alăturăm. Dar de cele mai multe ori asta nu se mai întâmpla, pentru că Mary Ann îi urma foarte rar exemplul în acest sens. Ea prefera, se pare, mai mult decât oricare altă distracţie, să se rostogolească pe jos: se lăsa să cadă ca o greutate de plumb, iar când eu, cu mare dificultate, reuşeam să o ridic de acolo, tot trebuia să o susţin cu o mână pe când cu cealaltă ţineam cartea din care trebuia să citească sau să-şi silabisească tema. Când greutatea unei fete bine dezvoltate de şase ani devenea prea apăsătoare pentru o singură mână, o mutam pe mâna cealaltă sau, dacă ambele mâini îmi oboseau din cauza greutăţii ei, o căram până la colţ şi îi spuneam că putea să părăsească acel loc numai atunci când îşi va recăpăta uzul membrelor şi se va ridica în picioare. Prefera, de regulă, să zacă acolo ca un buştean până la ora mesei sau a ceaiului, când,

pentru că nu o puteam lipsi de acele mese, trebuia să-i redau libertatea, iar ea venea târâș, cu un zâmbet de triumf zugrăvit pe fața rotundă și rumenă. Adesea refuza cu încăpățânare să pronunțe un anumit cuvânt din lecție, iar în prezent regret strădaniile mele zadarnice de a-i învinge obstinția. Dacă aș fi trecut peste asta ca peste un fapt lipsit de importanță, în loc să încerc zadarnic să-i înfrâng încăpățânarea, așa cum procedam, ar fi fost mai bine pentru ambele părți implicate; consideram însă că era de datoria mea să strivesc din fașă acest prost obicei. Așa s-ar fi întâmplat dacă aș fi putut s-o fac, iar dacă autoritatea mea ar fi fost mai puțin limitată, i-aș fi impus să mă asculte; în acele condiții însă, era un concurs de rezistență între mine și Mary Ann, din care, de regulă, ea ieșea victorioasă, iar fiecare victorie o încuraja și o ambiționa și mai mult pentru etapa următoare. Degeaba argumentam, încercam să o conving, o rugam, o amenințam, o certam; degeaba o împiedicam să meargă la joacă sau, dacă trebuia totuși să o scot afară, refuzam să mă joc cu ea, să-i vorbesc frumos sau să am de-a face cu ea; degeaba încercam să-i prezint avantajele de a face ceea ce se aștepta de la ea, de a fi iubită și de a fi tratată frumos ca urmare a acestui lucru, precum și dezavantajele în cazul persistării în comportamentul ei absurd. Uneori, când îmi cerea să fac ceva pentru ea, îi răspundeam:

— Bine, Mary Ann, sunt de acord, dar numai dacă rostești acel cuvânt. Haide! Spune-l odată, ca să terminăm cu asta.

— Nu vreau.

— Atunci nu pot nici eu să fac nimic pentru tine.

Când eram de vârsta ei sau ceva mai mică, indiferența care mi se arăta sau când cineva mă făcea de rușine erau pedepsele cele mai cumplite pentru mine, însă pe Mary Ann nu o impresiona în niciun fel. Uneori, exasperată la culme, o scuturam puternic de umăr, o trăgeam de părul lung sau o puneam la colț; pentru toate acestea mă pedepsea la rândul ei scoțând țipete puternice,

asurzitoare și stridente, care mi se înfîgeau în creier ca un cuțit. Știa că uram asta și, după ce țipa de nu mai putea, mă privea cu un aer de satisfacție răzbunătoare, exclamând: „Poftim! *Asta* este pentru tine!” După care țipa încă o dată și încă o dată, până eram nevoită să-mi astup urechile. Adesea strigătele acelea groaznice îi atrăgeau atenția doamnei Bloomfield, care venea să vadă ce se întâmpla.

— Mary Ann nu este cuminte, doamnă.

— Dar ce-i cu țipetele acestea îngrozitoare?

— Țipă de nervi.

— Nu am mai auzit până acum atâta gălăgie! Parcă ai omorî-o. De ce nu este și ea afară cu fratele ei?

— Nu reușesc să o conving să-și termine lecțiile.

— Mary Ann trebuie să fie fetiță *cuminte* și să-și termine lecțiile, i se adresa ea pe un ton mîeros copilei. Și sper să nu mai aud *niciodată* țipete atît de cumplite!

După care își fixa ochii reci și necruțători asupra mea cu o privire care nu putea fi înțeleasă greșit, închidea ușa sălii de studiu și pleca. Uneori încercam să o iau prin surprindere pe micuța creatură încăpățînată și îi ceream să spună cuvîntul pe care trebuia să-l învețe, așa, din senin, cînd se gîndea la altceva; de multe ori începea să-l rostească, după care se controla repede, cu o privire provocatoare care părea să spună: „A, sunt prea isteată pentru tine; nu o să mă păcălești să ți-l spun!”

Altă dată mă prefăceam că am uitat toată povestea, vorbeam și mă jucam cu ea ca de obicei, până seara, cînd o pregăteam de culcare; atunci mă aplecam asupra ei, cînd era toată numai zîmbet și bună dispoziție, chiar înainte de a adormi, și o rugam pe un ton la fel de vesel și cu aceeași bună dispoziție:

— Mary Ann, rostește cuvîntul acela înainte de a te săruta de „noapte bună”. Ești o fetiță cuminte și sigur îl vei spune.

— Ba nu.

— Atunci nu te sărut.

— Puțin îmi pasă.

Degeaba îmi exprimam mâhnirea, degeaba pândeam un semn de căință: pur și simplu „puțin îi păsa” și atunci o lăsam în pace, în întuneric, fiind foarte uimită de această supremă dovadă de încăpățănare lipsită de sensibilitate. În copilăria *mea* nu-mi puteam imagina o pedeapsă mai dureroasă decât ca mama să refuze să mă sărute înainte de a adormi: chiar și simpla idee mă înspăimânta. Nu m-am confruntat decât cu ideea pentru că, din fericire, nu am comis niciodată o greșeală care să fi meritat o asemenea pedeapsă. Îmi aduc aminte că, odată, din cauza unei abateri a surorii mele, mama a considerat de cuviință să aplice acea pedeapsă în cazul ei: ce a simțit *ea* nu aş putea spune, însă lacrimile mele și suferința izvorâtă din compătimirea pe care am simțit-o pentru ea nu le voi uita prea curând.

O altă caracteristică supărătoare a lui Mary Ann era pornirea ei incorigibilă de a da fuga în camera copiilor ca să se joace cu surorile mai mici și cu dădaca. Era ceva destul de firesc, însă, deoarece contravenea dorinței exprese a mamei sale, eu, desigur, i-am interzis acest lucru și am făcut tot posibilul să o țin lângă mine; asta nu a făcut însă decât să sporească atracția ei față de camera copiilor și, cu cât mă străduiam mai mult să o țin departe de aceasta, cu atât mai des se ducea Mary Ann acolo, petrecând din ce în ce mai mult timp în acel loc, spre marea nemulțumire a doamnei Bloomfield, care, știam bine, avea să mă învinuiască pe mine de acest lucru. O altă mare încercare era, pentru mine, să o îmbrac pe Mary Ann dimineța: într-o zi nu voia să se spele, în alta nu voia să se îmbrace decât cu o anumită rochie despre care știam că mama ei nu dorea să o poarte, în altă zi țipa și fugea de mine dacă încercam să mă ating de părul ei. Așa se face că de multe ori, când, după mult chin și multă trudă reușeam să o duc jos, micul dejun era pe sfârșite; atunci sigur aveam parte de

privirile întunecate ale „mămicii” și de observațiile țâfnoase ale „tăticului”, care mă vizau pe mine când nu-mi erau adresate direct, pentru că puține lucruri îl iritau mai tare pe acesta din urmă decât lipsa de punctualitate la masă. Apoi, printre alte deficiențe minore, erau amintite incapacitatea mea de a o mulțumi pe doamna Bloomfield în privința rochiei fiicei sale și faptul că părul copilei „nu era niciodată suficient de prezentabil”. Uneori, ca un reproș aspru la adresa mea, doamna Bloomfield făcea ea însăși pe camerista, după care se plângea amarnic de bătaia de cap pe care i-o dădea acest lucru.

Când a ajuns și micuța Fanny în sala de studiu, am sperat ca măcar ea să fie blândă și inofensivă: câteva zile, dacă nu câteva ore, au fost suficiente pentru destrămarea acestei iluzii. S-a dovedit a fi o mică ființă răutăcioasă și neascultătoare, dedată minciunii și vicleniilor chiar de la acea vârstă fragedă; în plus, era îngrijorător de dornică să-și exerseze cele două arme preferate de atac și apărare: să-i scuipe pe cei care se întâmpla să-i displacă și să urle ca din gură de șarpe atunci când nu-i erau îndeplinite dorințele iraționale. Însă, din moment ce obișnuia să fie destul de tăcută în prezența părinților, iar aceștia aveau impresia că Fanny era un copil deosebit de blând, minciunile îi erau crezute imediat, iar răcnetele sale sonore îi făceau să suspecteze că mă purtam sever și eram nedreaptă cu ea. Când, după un timp, firea ei insuportabilă a devenit evidentă chiar și pentru aceștia, care o priveau prin prisma prejudecăților, am simțit că totul era pus pe seama mea.

— Ce fată răutăcioasă devine Fanny! îi spunea doamna Bloomfield soțului ei. Nu ai observat, dragul meu, cât s-a schimbat în rău de când a ajuns în sala de studiu? Îmi pare rău să spun asta, dar în scurt timp va fi la fel de rea ca și ceilalți doi; și ei au început să fie din ce în ce mai obraznici.

— Poți fi sigură de asta, venea răspunsul. Și eu mă gândeam la același lucru. Am crezut că, dacă le vom angaja o guvernantă,

se vor îndrepta; în schimb, sunt din ce în ce mai răi. Nu știu cum stau cu învățătura, dar deprinderile lor, e clar, nu dau niciun semn de ameliorare; sunt tot mai neciopliți, mai murdari și mai nerușinați pe zi ce trece.

Știam că făceau aluzie la persoana mea și toate acestea, alături de alte asemenea insinuări, mă afectau mai mult decât orice alte acuzații deschise mi-ar fi adresat, pentru că împotriva celor din urmă aș fi ridicat vocea și m-aș fi apărat. Consideram însă că cel mai înțelept era să-mi stăpânesc orice imbold pornit din resentiment, să suprim orice crispă stârnită de rănirea sensibilității mele și să continui să perseverez în a face ce știam mai bine; oricât de neplăcută era ocupația mea, îmi doream sincer să o păstrez în continuare. Mă gândeam că, dacă voi continua să perseverez, cu hotărâre neabătută și integritate, copiii vor deveni cu timpul mai civilizați; cu fiecare lună vor deveni un pic mai înțelepți decât fuseseră cu o lună în urmă și, în consecință, mai ascultători, pentru că un copil de nouă sau zece ani la fel de frenetic și de rebel cum erau aceștia la vârstele de șase și șapte ani, ar fi fost de-a dreptul un maniac.

Mă simțeam mândră în sinea mea că le eram de ajutor părinților și surorii mele continuând să lucrez în acel loc, pentru că, oricât de mic ar fi fost salariul, tot câștigam un ban și, economisind cu chibzuință, aș fi reușit cu ușurință să pun deoparte ceva și pentru ei, dacă mi-ar fi făcut plăcerea să accepte acea sumă de bani. Mai era și faptul că promisem postul din proprie voință: mă legasem singură la cap și eram hotărâtă să fac față. Mai mult decât atât, nici nu-mi părea rău că făcusem acest pas. Tânjeam să le dovedesc celor dragi că, chiar și acum, eram capabilă să-mi duc însărcinarea la bun sfârșit și puteam să mă achit de ea onorabil până la final; iar dacă simțeam vreodată că era umilitor să mă supun în tăcere sau de nesuportat să trudes încontinuu, mă întorceam în direcția casei mele și-mi spuneam: „Ei mă pot strivi, dar nu mă vor învinge! La voi mă gândesc, nu la ei.”

În preajma Crăciunului mi s-a permis să mă duc în vizită acasă, însă vacanța mea nu avea să dureze decât două săptămâni „pentru că, din moment ce ți-ai văzut familia de curând, mă gândesc că nu vei dori să petreci acolo un timp mai îndelungat”, spusese doamna Bloomfield. Am lăsat-o să gândească astfel; nu avea de unde să știe cât de lungi și de obositoare mi se păruseră acele paisprezece săptămâni departe de casă, cât de mult tânjiseram după acele zile de vacanță și cât de mare era dezamăgirea mea de a le vedea scurtate. Totuși, doamna Bloomfield nu avea nicio vină. Nu-i împărtășisem niciodată sentimentele mele și nu era de așteptat ca ea să le ghicească; nu eram în slujba lor nici măcar de un trimestru întreg, iar ea avea dreptate să nu-mi acorde o vacanță întreagă.

Capitolul IV

BUNICA

ÎI SCUTESC PE CITITORI DE DESCRIEREA încântării pe care am simțit-o când am ajuns acasă, de fericirea mea pe durata șederii acolo – bucurându-mă de un scurt interval de odihnă și de libertate în locul acela drag și familiar, printre cei care mă iubeau și pe care-i iubeam –, precum și de mâhnirea mea atunci când am fost nevoită, o dată în plus, să-mi iau un lung rămas-bun de la ei.

M-am întors însă cu nestrămutată vigoare la munca mea – o sarcină mai dificilă decât își poate imagina cel care nu a trăit nefericirea de a i se încredința îngrijirea și supravegherea unei cete de rebeli răutăcioși și agitați, pe care nici cele mai mari strădanii nu reușeau să-i cumințească; în tot acest răstimp, persoana la care mă refer avea să fie răspunzătoare de comportamentul lor în fața unei instanțe mai înalte, care îi cerea ceva ce nu s-ar fi putut obține decât cu sprijinul unei autorități mai ferme din partea numitei instanțe superioare, ceea ce, fie din indolență, fie de teama de a deveni antipatică în ochii amintitei cete de rebeli, aceasta din urmă refuza să-mi acorde. Nu pot concepe o situație mai istovitoare decât aceea în care, indiferent cât de asiduu ți-ai dori succesul, oricât de mult ai trudi să-ți faci datoria, eforturile îți sunt sabotate și zădărnicate de cei din subordinea ta, dar și cenzurate pe nedrept și judecate greșit de superiorii tăi.

Nu am enumerat aici nici jumătate dintre înclinațiile supărătoare ale elevilor mei și nici jumătate dintre dificultățile rezultate din responsabilitățile împovărate care îmi reveneau, de teamă să nu abuzez de răbdarea cititorului, așa cum, probabil, s-a întâmplat

deja; scriind cele câteva pagini dinainte nu am intenționat să vă amuz, ci să le fac un bine celor interesați. Cel neinteresat de lucrurile acestea ar fi trecut peste ele aruncându-le o privire superficială și, poate, ar fi blestemat caracterul prolific al scriitorului; dacă însă vreun părinte a extras de aici vreun sfat util sau vreo guvernantă nefericită a avut de câștigat fie chiar și cel mai mic beneficiu, mă consider răsplătită pentru chinurile îndurate.

Pentru a evita neplăcerile și confuzia, am luat elevii pe rând și am vorbit despre diversele lor însușiri, însă asta nu poate reda imaginea exactă a ceea ce însemna să ai nefericirea de a-i avea în grijă pe toți trei în același timp, când, așa cum se întâmpla adesea, ei erau hotărâți „să fie neascultători, să o șicaneze pe domnișoara Grey și să o scoată din sărite”.

Uneori, în astfel de ocazii, un gând mi se furișă subit în minte: „Dacă ei m-ar vedea acum!”, referindu-mă, desigur, la cei dragi de acasă. Știind cât m-ar compătimi, mi se făcea și mie milă de mine – atât de mult chiar, încât cu greu îmi stăpâneam lacrimile. Mă abțineam până când micii mei torționari plecau să-și mănânce desertul sau se duceau la culcare (singura mea șansă de eliberare), iar atunci, în splendoarea singurătății, îmi permiteam luxul de a izbucni în lacrimi după pofta inimii. Aceasta era însă o slăbiciune pe care nu mi-o permiteam prea des: îndatoririle mele erau prea numeroase, iar momentele de răgaz – prea prețioase ca să pierd mult timp cu lamentații zadarnice.

Îmi amintesc de o după-amiază cumplită de ianuarie în care ningeabă abundent, la scurtă vreme după întoarcerea mea: copiii veniseră de la masă declarând că aveau de gând să „fie neascultători” și au rămas neclintiți în hotărârea lor, chiar dacă le-am vorbit până am răgușit și mi-am obosit fiecare mușchi al gâtului în încercarea zadarnică de a-i face să se răzgândească. Pe Tom îl ținuisem la colț, de unde nu avea să scape, îi spusese eu, decât după ce va fi făcut ce îi dădusem să facă. Fanny pusese între timp stăpânire pe săculețul meu de lucru, îi răvășea conținutul și, pe

lângă asta, mai și scuipa în el. I-am cerut să înceteze, dar, bineînțeles, vorbeam degeaba.

— Aruncă-l în foc, Fanny! o îndemnă Tom.

Și Fanny se grăbi să asculte ordinul acela. M-am năpustit să scot săculețul din flăcări, iar Tom a țâșnit spre ușă.

— Mary Ann, aruncă-i pupitrul pe fereastră! strigă el din nou.

Și birouașul meu prețios, în care se aflau scrisorile și hârtia de scris, o mică sumă de bani și toate lucrurile mele de valoare, era pe punctul de a zbura de la fereastra etajului trei. Am dat fuga să-l salvez. Între timp, Tom o zbughise din sala de studiu și se grăbea în jos pe scări, urmat de Fanny. După ce mi-am văzut birouașul în siguranță, am fugit să-i prind din urmă, iar Mary Ann alerga cât o țineau picioarele după mine. Toți trei mi-au scăpat, iar din casă au fugit în grădină, unde s-au afundat în zăpadă, strigând și tipând cu o bucurie nebună.

Ce era de făcut? Dacă m-aș fi dus după ei, probabil că nu l-aș fi prins pe niciunul și i-aș fi alungat încă și mai departe de casă; dar dacă nu mă duceam după ei, cum aveam să-i aduc înăuntru? Și ce aveau să creadă părinții lor despre mine dacă i-ar fi văzut sau i-ar fi auzit pe copii răzvrătindu-se, fără căciuli sau bonete pe cap, fără mănuși și neîncălțați, în zăpada adâncă și afânată? Pe când stăteam în dubiu chiar în pragul ușii, încercând, prin priviri severe și vorbe mânioase să-i fac să mă asculte, am auzit o voce în spatele meu exclamând pe un ton aspru și ascuțit:

— Domnișoară Grey! Cum este posibil? Ce naiba e în mintea ta?

— Nu reușesc să-i aduc înăuntru, domnule, am spus eu, observându-l pe domnul Bloomfield cu părul măciucă și ochii de un albastru spălăcit ieșindu-i din orbite.

— Dar INSIST să fie aduși înăuntru! strigă el, apropiindu-se și mai mult de mine și arătând de-a dreptul fioros.

— Atunci, domnule, va trebui să-i chemați chiar dumneavoastră dacă doriți, pentru că de mine nu ascultă, am răspuns eu dându-mă înapoi.

— Veniți înăuntru, spurcaților, sau pun biciul pe voi! mugi el, iar copiii îl ascultară de îndată.

— Ei, ai văzut! Au venit imediat!

— Da, pentru că i-ați chemat *dumneavoastră*!

— Este foarte ciudat că, atunci când sunt în grija ta, nu poți să-i stăpânești mai bine de atât! Uite-i acum: s-au dus sus cu picioarele murdare de zăpadă! Du-te după ei și ai grijă să arate decent, pentru numele lui Dumnezeu!

Mama acestui domn se afla atunci în vizită și locuia la el acasă, iar când am urcat scările și am trecut pe lângă ușa salonului, am avut bucuria să o aud pe bătrâna doamnă spunându-i cu voce tare nurorii, referitor la această întâmplare (pentru că nu am putut desluși decât cuvintele rostite pe un ton mai accentuat):

— Sfinte Dumnezeule!... niciodată în viața mea...! ...o să-și găsească moartea, zău așa...! Ești de părere, draga mea, că este *persoana potrivită*? Crede-mă pe cuvânt...

Nu am auzit mai mult, dar și atât era destul.

Doamna Bloomfield cea bătrână fusese foarte atentă și politicoasă cu mine, iar până atunci crezusem că era o persoană amabilă, generoasă și vorbăreață. Obişnuia adesea să treacă pe la mine și să-mi vorbească pe un ton confidențial, aprobând sau clătinând din cap, gesticulând cu mâinile sau vorbindu-mi din priviri, așa cum aveau obiceiul să facă unele doamne în vârstă din înalta societate, deși nu am cunoscut niciodată vreuna care să ducă această particularitate la asemenea extreme. Mergea până acolo încât mă compătimea pentru greutățile pe care le întâmpinam cu copiii, iar uneori îmi dădea de înțeles, prin jumătăți de frază presărate cu aprobări din cap și clipiri din ochi, cu un aer de persoană cunoscătoare, ce credea ea despre purtarea nechibzuită a mamei lor atunci când îmi îngrădea atât de mult autoritatea și despre faptul că neglija să mă susțină cu propria ei autoritate. Un asemenea mod de manifestare a dezaprobării nu prea era pe gustul meu și de cele mai multe ori refuzam să mă las îmbrobodită

sau să înțeleg ceva mai mult decât exprima în mod deschis; eu, cel puțin, nu am mers mai departe de recunoașterea implicită a faptului că, dacă lucrurile ar fi stat altfel, sarcina mea ar fi fost mai puțin dificilă și aș fi reușit să-i îndrum și să-i educ mult mai bine pe cei care-mi fuseseră dați în grijă. De acum înainte însă, trebuia să fiu de două ori mai prudentă. Până atunci, deși observasem că doamna în vârstă avea anumite defecte (unul dintre ele fiind tendința de a-și scoate în evidență propria perfecțiune), fusesem tot timpul dispusă să îi gădesc scuze și să-i recunosc toate virtuțile declarate, ba chiar să îmi imaginez și altele, încă trecute sub tăcere. În ultimul timp îmi lipsise atât de mult bunătatea, de care fusesem înconjurată ani și ani de zile, încât întâmpinam cu cea mai mare recunoștință și bucurie până și cea mai vagă urmă a sa. Nu este, așadar, de mirare că inima mea se încălzea în prezența bătrânei doamne, se bucura la apropierea acesteia și îi regreta plecarea.

Însă cele câteva cuvinte pe care, din fericire sau din nefericire, le auzisem în trecere schimbaseră radical părerea pe care mi-o formasem despre ea: acum o priveam ca pe o ființă ipocrită și nesinceră, o lingușitoare și o spioană a vorbelor și faptelor mele. Nu mă îndoiesc că ar fi fost în interesul meu să continui să o întâmpin cu un zâmbet vesel și cu aceeași cordialitate respectuoasă de până atunci, însă nu mai reușeam să fac asta nici dacă aș fi vrut: purtarea mi s-a schimbat odată cu sentimentele mele față de această doamnă, devenind atât de reci și reticente, încât nu a putut să nu le remarce. A observat destul de repede, iar comportamentul ei s-a schimbat de asemenea: salutul familiar din cap a devenit o înclinare țeapănă, zâmbetul grațios a făcut loc unei priviri întunecate de o ferocitate de gorgonă¹, vorbăria veselă s-a mutat cu totul de la mine la „dragul băiat și dragele fete”, pe

¹ În mitologia greacă, gorgonele erau trei surori (Euryale, Stheno și Meduza), fiicele zeului marin Forcis. Ele aveau șerpi în loc de păr, iar privirea lor îl putea transforma în stană de piatră pe orice muritor (n. red.).

care îi linguşea şi faţă de care manifesta o indulgenţă mai exagerată decât o făcuse vreodată propria lor mamă.

Recunosc că eram întru câtva neliniştită din cauza acestei schimbări: mă temeam de consecinţele faptului că acum îi displăceam şi am făcut chiar unele eforturi de a recâştiga din terenul pierdut – în aparenţă cu un succes mai mare decât aş fi putut anticipa. La un moment dat am întrebat-o din simplă politeţe, după ce suferise de o răceală însoţită de tuse, cum se mai simţea; faţa ei lungă s-a relaxat imediat într-un zâmbet şi mi-a făcut favoarea de a-mi relata despre aceasta şi despre alte suferinţe ale sale, după care mi-a descris resemnarea ei pioasă, povestindu-mi totul în stilul ei bombastic şi emfatic, pe care nu l-ar putea reda întocmai nicio relatare scrisă.

„Există însă un leac pentru orice, draga mea, iar acesta este resemnarea (o clătinare din cap), resemnarea în faţa voinţei divine! (Ridicarea mâinilor şi a privirii.) Aceasta m-a susţinut întotdeauna, în toate încercările vieţii, şi va continua să mă susţină (o succesiune de aprobări din cap). Nu oricine poate să afirme acest lucru (o clătinare din cap), dar eu sunt o fiinţă pioasă, domnişoară Grey! (O încuviinţare din cap foarte accentuată şi o clătinare a capului.) Şi, slavă Domnului, aşa am fost dintotdeauna (altă încuviinţare din cap) şi sunt mândră de asta!” (Împreunare emfatică a mâinilor şi o clătinare din cap.)

Apoi, după ce cită şi aplică greşit câteva texte din Sfânta Scriptură, după câteva exclamaţii cu tentă religioasă – atât de caracteristice pentru stilul ridicol de redare şi modalitatea de a le aduce în discuţie, dacă nu chiar prin însuşi modul de exprimare, încât am refuzat să le repet după ea –, doamna s-a retras dându-şi capul pe spate cu un gest de mulţumire (mulţumire de sine cel puţin), şi m-a lăsat cu speranţa că, de fapt, avea o fire mai degrabă slabă decât răutăcioasă.

La următoarea ei vizită la Wellwood House am mers până într-acolo încât i-am spus că mă bucuram să văd că arăta atât de

bine. Cuvintele mele au avut un efect magic: deși se doriseră a fi un gest de politețe, au fost primite ca un compliment măgulitor – i s-a luminat chipul și din momentul acela a devenit extrem de amabilă și inofensivă, cel puțin în aparență. Din ceea ce aflasem chiar eu despre ea și din ceea ce îi auzisem vorbind pe copii, știam că, pentru a-i câștiga prietenia cordială nu trebuia decât să-i adresez câteva complimente de fiecare dată când mi se ivea ocazia: aceasta contravenea însă principiilor mele, iar în lipsa complimentelor, capricioasa doamnă în vârstă îmi refuză din nou, destul de repede, simpatia ei. Și mai cred că mi-a făcut și mult rău în secret.

Nu putea să-și influențeze prea mult nora împotriva mea pentru că între ele două exista o antipatie reciprocă, rezultată mai ales din denigrarea și calomnierea în secret a celei din urmă, dar și dintr-un exces de politețe rigidă în purtarea norei față de ea. În plus, nicio lingușire servilă a doamnei în vârstă nu reușea să topească zidul de gheață pe care cea tânără îl ridicase între ele. Bătrâna doamnă avea însă mai mult succes cu fiul ei: acesta asculta tot ce avea de zis mama lui, cu condiția ca ea să-i liniștească firea agitată și să aibă grijă să nu-l enerveze cu propria severitate. Am motive îndreptățite să cred că i-a întărit considerabil ideile preconcepute pe care le avea față de mine. I-a spus, probabil, că îi neglijam copiii într-un mod sfidător, că nici măcar soția lui nu se ocupa de ei așa cum ar fi trebuit și că era nevoie să aibă el însuși grijă de ei sau, dacă nu, se va alege praful de aceștia.

Îndemnat astfel, adesea își dădea chiar el osteneala să-și supra-vegheze copiii de la geam când aceștia se jucau pe afară; uneori îi urma pe unde se duceau și îi surprindea când se bălăceau în fântâna de care nu aveau voie să se apropie, când vorbeau cu vizitiul în grajd sau se delectau, încântați, cu noroiul din curte; în acest răstimp eu asistam obosită la toate acestea, după ce îmi epuizasem deja întreaga energie în încercări zadarnice de a-i lua de acolo. Domnul Bloomfield mai obișnuia să-și ițească pe neașteptate

capul în sala de studiu când copiii mâncau și-i surprindea vărsând laptele pe masă sau pe ei înșiși, afundându-și degetele în cănille celorlalți ori în ale lor, sau certându-se pe mâncare ca niște adevărați pui de tigru. Dacă în acel moment tăceam însemna că le toleram comportamentul nedisciplinat; dacă (așa cum se întâmpla adesea) ridicam tonul ca să impun disciplina însemna că făceam uz de o violență nejustificată și eram un exemplu negativ pentru fete prin lipsa de blândețe a vocii mele și a limbajului folosit.

Îmi amintesc o după-amiază de primăvară în care, din cauza ploii, copiii nu puteau ieși să se joace afară. Printr-un noroc extraordinar își terminaseră cu toții lecțiile și încă se abțineau să dea fuga la parter să-și necăjească părinții, o festă care pe mine mă supăra foarte tare, dar pe care în zilele ploioase cu greu reușeam să o evit; asta pentru că la parter găseau ceva nou și amuzant de făcut, mai ales atunci când aveau musafiri. Mama lor, care mă rugase insistent să-i țin în sala de studiu în aceste situații, nu îi mostra niciodată dacă ieșeau de acolo și nici nu se obosea să-i trimită înapoi. În ziua aceea însă, copiii păreau mulțumiți să stea locului și, ceea ce era încă și mai minunat, păreau dispuși să se joace între ei fără să-mi ceară să-i distrez în vreun fel și fără să se certe unul cu celălalt. Ocupația lor de moment era puțin mai ciudată: erau înșiruiți pe jos, sub fereastră, lângă un morman de jucării defecte și câteva ouă de pasăre — sau mai exact niște coji de ouă pentru că, din fericire, conținutul le fusese extras. Cojile fuseseră sparte și acum le fărâmițau în bucățele mai mici — nu aș putea preciza în ce scop —, dar, din moment ce erau cuminți, în loc să manifeste obișnuita lor predispoziție pentru năzbâtii, nici că-mi păsa; stăteam, deci, lângă șemineu și terminam de tivit rochița unei păpuși de-a lui Mary Ann, trăind un sentiment de ușurare destul de neobișnuit pentru mine. Mai târziu aveam de gând să-i scriu o scrisoare mamei mele. Brusc, ușa se deschise și capul spălăcit al domnului Bloomfield aruncă o privire în sala de studiu.

— Sunteți foarte tăcuți! Cu ce vă îndeletniciți voi aici? întrebă el.

„Cel puțin *astăzi* nu facem nimic rău”, am gândit eu. El însă era de altă părere. Apropiindu-se de fereastră și văzând cu ce se îndeletniceau copiii lui, exclamă cu țâfnă:

— Ce Dumnezeu faceți voi aici?

— Măcinăm coji de ouă, tată! exclamă Tom.

— Cum *îndrăzniți* să faceți atâta mizerie, împielitaților? Nu vedeți în ce hal arată covorul?

Covorul era un simplu preș cafeniu.

— Domnișoară Grey, tu știai ce fac copiii?

— Da, domnule.

— Știai?

— Da.

— Știai, deci! Și nu făceai decât să stai acolo și să-i lași să-și vadă de ale lor, fără un cuvânt de mustrare!

— Nu credeam că fac ceva rău.

— Ceva rău! Păi, ia te uită! Uită-te numai la covor și spune-mi: s-a mai pomenit vreodată așa ceva într-o casă de creștini? Nu-i de mirare că încăperea asta aduce a cocină, nu-i de mirare că elevii tăi sunt mai răi decât niște purcei! Nici nu mă mir! O, pe cuvântul meu, asta mă face să-mi ies din fire.

Și plecă trântind ușa după el cu o bufnitură care-i făcu pe copii să izbucnească în râs.

— Asta mă face și pe mine să-mi ies din fire! am murmurat eu, ridicându-mă de la locul meu.

Apucând vâtraiul, l-am vârat de câteva ori în mormanul de jar ațâțându-l cu un elan ieșit din comun, dar potolindu-mi astfel enervarea sub pretextul potrivirii focului.

După acest incident, domnul Bloomfield verifica frecvent dacă în sala de studiu totul era în ordine și, din moment ce copiii murdăreau tot timpul podeaua cu bucăți de jucării, bețe, pietricele, paie, frunze și alte prostii – pe care nu-i puteam împiedica să le aducă acolo și nici nu-i puteam obliga să le strângă, iar servitorii refuzau să „curețe după ei” –, trebuia să-mi petrec o bună

parte din timpul liber, atât de prețios, stând pe jos, în genunchi, și chinuindu-mă să fac curat. Odată chiar le-am spus copiilor că nu ar trebui să se atingă de masa de seară până nu-și vor strânge toate jucăriile de pe jos; Fanny putea începe să mănânce după ce va fi strâns o parte din ele, Mary Ann după ce va fi strâns de două ori mai multe, iar Tom după ce va fi adunat restul jucăriilor rămase. Oricât de incredibil ar părea, fetele și-au făcut partea lor de treabă, însă Tom s-a înfuriat atât de tare, încât s-a năpustit peste masă, a dat pe jos pâinea și laptele, și-a lovit surorile, a împrăștiat cărbunii din coșul de căbuni, a încercat să răstoarne masa și scaunele și părea că vrea să treacă tot ce se afla în sala de studiu prin foc și sabie. L-am prins însă și, după ce am trimis-o pe Mary Ann să-și cheme mama, l-am imobilizat, în ciuda loviturilor cu picioarele, îmbrâncirilor, țipetelor și cuvintelor urâte pe care mi le adresa, până și-a făcut apariția doamna Bloomfield.

— Ce a pățit băiatul meu? întrebă ea.

După ce i-am explicat ce se întâmplase, trimise doar după dădăcă pentru ca aceasta să facă ordine în încăpere, după care porunci să i se aducă cina și domnișorului Bloomfield.

— Uite! exclamă Tom, triumfător, privind pe deasupra tăvii cu mâncare, cu gura aproape prea plină ca să mai poată vorbi. Uite, domnișoară Grey, vezi că am primit cina în ciuda celor spuse de tine? Și nu a trebuit să ridic de pe jos nici măcar un singur obiect!

Singura ființă din casă care manifesta o simpatie sinceră față de mine era dădaca, pentru că îndura chinuri asemănătoare cu ale mele, deși într-o mai mică măsură, din moment ce nu-i revenea sarcina educării copiilor și nici nu răspundea de comportamentul celor pe care îi îngrijea.

— O, domnișoară Grey, spunea ea, ai ceva bătaie de cap cu pruncii ăștia!

— Ai dreptate, Betty, cred că știi și tu cum este.

— Ba bine că nu! Da' io nu-mi fac atâta sânge rău ca tine. Ș-apoi, vezi tu, io le mai ard câte-o palmă din când în când, ș-ălora

mici le mai dau câte una la fund; al'fel nu poți să te descurci cu ei, cum se zice. Or'cum, io mi-am pierdut slujba din cauza asta.

— Serios, Betty? Am auzit că urmează să pleci.

— Păi da, Dumnezeu să te aibă în pază! Doamna mi-a dat o avertizare de trei săptămâni. Mi-a zis dinainte de Crăciun c-așa o să fie dacă-i mai bat, da' nu m-am putut abține pentru nimic în lume. Nu știu cum faci *tu*, fiin'că don'șoara Mary Ann e de două ori mai rea decât surorile ei!

Capitolul V

UNCHIUL

ÎN AFARĂ DE BĂTRÂNA DOAMNĂ, mai exista o rudă a familiei Bloomfield ale cărei vizite le găseam foarte supărătoare, și anume „Unchiul Robson”, fratele doamnei Bloomfield: un flăcău înalt și plin de el, brunet și cu tenul pământiu, ca al surorii lui, cu un nas care părea să disprețuiască pe toată lumea și ochi mici, cenușii, adesea pe jumătate închiși, manifestând un amestec de prostie neprefăcută și de dispreț afectat față de tot ce-l înconjură. Era un om îndesat și solid, dar care descoperise o modalitate de a-și strânge talia până la o circumferință remarcabil de mică, iar acest lucru, împreună cu indiferența înfățișării, dovedea că trufașul și bărbătosul domn Robson, cel care lua în derâdere sexul frumos, nu rezistase vanității de a purta un corset. Rar binevoia să mă remarce, iar atunci când se întâmpla să o facă, adopta o insolență superioară a tonului vocii și a comportamentului care mă convingeau că era departe de a fi un gentleman, deși el tocmai asta intenționa să obțină. Însă nu din aceste cauze îmi dispăcea venirea lui, ci mai mult din pricina răului pe care-l făcea copiilor, încurajându-le toate înclinațiile negative și distrugând în numai câteva minute puținul bine pentru care eu tridisem luni de zile ca să îl obțin.

Pe Fanny și pe micuța Harriet rareori catadicsea să le bage în seamă, însă Mary Ann era oarecum preferata lui. Îi încuraja în permanență tendința spre afectare (pe care eu mă străduiam din răspuțeri să i-o înving), vorbindu-i despre chipul ei drăguț și făcându-i capul calendar cu tot felul de idei deșarte despre felul în

care arăta (ceea ce eu o învățam să considere a fi nesemnificativ prin comparație cu educarea minții și cultivarea manierelor). Nu am întâlnit însă niciun copil mai sensibil la lingușire decât Mary Ann. Unchiul Robson le încuraja toate defectele atât ei, cât și fratelui, făcând haz de ele, dacă nu chiar lăudându-le; oamenii nu-și dau seama de răul pe care li-l fac copiilor atunci când râd de defectele lor și fac glume cu privire la ceea ce persoanele care țin cu adevărat la acei copii s-au străduit să-i învețe să privească mereu cu maximă aversiune.

Deși nu putea fi considerat un bețiv sadea, domnul Robson dădea pe gât în mod regulat cantități importante de vin, iar ocazional se desfăta și cu vreun pahar de coniac diluat cu apă. Își învățase nepotul să-i imite cât mai fidel această deprindere și-l făcuse să creadă că îl plăcea cu atât mai tare, cu cât putea înghiți mai mult vin și spirtoase, arătându-și astfel curajul și bărbăția și fiind prin asta superior surorilor sale. Domnul Bloomfield nu prea se împotrivise, pentru că băutura sa preferată era ginul amestecat cu apă, din care înghițea zilnic câte o cantitate considerabilă, tot sorbind din pahar; acestui lucru îi atribuiam eu aspectul spălăcit și firea arțăgoasă a domnului Bloomfield.

Domnul Robson mai încuraja și tendința lui Tom de a persecuta ființele inferioare, atât prin sfaturi cât și prin exemplu personal. Cum venea adesea să participe la vreo vânătoare călare sau să împuște animale pe domeniile cumnatului său, de multe ori își aducea cu el și câinii preferați; se purta însă atât de brutal cu ei, încât, oricât de săracă eram, aș fi dat oricând o monedă de douăzeci de șilingi ca să-l văd pe vreunul mușcându-l, cu condiția ca animalul să nu fie ulterior pedepsit pentru fapta sa.

Uneori, când era în toane foarte bune, domnul Robson pleca să caute cuiburi de păsări împreună cu copiii, activitate care mă irita și mă supăra extrem de tare pentru că, datorită unor încercări frecvente și perseverente din partea mea, eram mulțumită că le demonstrasem cât de cât nocivitatea acestei îndeletniciri și speram

că, în timp, le voi insufla un oarecare simț al dreptății și puțină omenie. Zece minute de căutare a cuiburilor de păsări cu unchiul Robson sau chiar râsul amuzat al acestuia menționându-le barbăriile lor din trecut erau însă suficiente pentru a năruie efectul expozeului meu minuțios despre rațiune și convingere. Din fericire, în primăvara aceea nu au găsit decât cuiburi goale și o singură dată niște ouă de păsări. Fiind prea nerăbdător ca să le lase în cuib până la ieșirea puilor din găoace, Tom, care își însoțise unchiul pe plantația vecină, veni în fugă până în grădină, în culmea încântării, ținând în mâini un cuib cu câțiva puișori în el. Mary Ann și Fanny, pe care tocmai le scosesem afară, dădură fuga să-i admire trofeul și să îl roage să le dea și lor câte un puișor.

— Nu, nu vă dau niciunul! strigă Tom. Sunt toți ai mei, mie mi i-a dat unchiul Robson: unu, doi, trei, patru, cinci și n-o să vă atingeți de niciunul! De niciunul, am zis! continuă el, extrem de bucuros.

Puse apoi cuibul jos și se aplecă peste el cu picioarele larg desfăcute, mâinile băgate în buzunarele de la pantaloni, trupul înclinat înainte și fața schimonosită în toate felurile, de extaz și încântare.

— Dar puteți să vă uitați cum îi fac bucăți. Pe cuvântul meu c-o să-i fac praf, nu mă credeți? Ia să vedeți! Să fiu al naibii! E-o ocazie foarte rară pentru mine să prind un cuib!

— Tom, am spus eu, nu te voi lăsa să schingiuești păsările alea. Trebuie fie să le omori dintr-odată, fie să le duci înapoi în locul din care le-ai luat pentru ca păsările mai vârstnice să le poată hrăni în continuare.

— Dar nu știi de unde le-am luat, domnișoară: numai eu și unchiul Robson știm asta.

— Dacă nu vrei să-mi spui, le voi omorî chiar eu, oricât de mult mi-ar dispăcea acest lucru.

— Să nu care cumva! Să nu care cumva să le atingi! Pentru nimic în lume! Știi doar că tata, și mama, și unchiul Robson, toți se vor supăra. Ha, ha! Aici te-am prins, domnișoară!

— Voi face ceea ce consider că este corect într-o astfel de situație, fără să întreb pe nimeni. Dacă tatăl și mama ta se va întâmpla să nu fie de acord, îmi va părea rău să-i mâhnesc. Opiniile unchiului tău Robson însă nu înseamnă nimic pentru mine, de asta sunt sigură.

Terminând de vorbit, îndemnată de simțul datoriei, cu riscul de a-mi veni rău, dar și de a abate asupra mea mânia celor care mă angajaseră, am luat o piatră mare și netedă care fusese lăsată acolo de grădinar pentru o capcană de șoareci și, după ce am mai încercat o dată, în zadar, să-l conving pe micul tiran să accepte ca păsările să fie duse la locul lor, l-am întrebat ce avea de gând să le facă. Cu o bucurie diabolică, Tom începu să enumere o listă de torturi; în timp ce el era ocupat cu aceste descrieri, eu am aruncat piatra peste bieteile făpturi care urmau să-i devină victime și le-am făcut una cu pământul. Îngrozitoare i-au fost țipetele și cumplite blestemele în urma acestui ultraj sfidător; unchiul Robson venea tocmai atunci pe alee, aducându-și pușca, și se opri să-i dea un șut câinelui. Tom zbură spre el, jurând că îl va face să mă lovească pe mine în locul lui Juno. Domnul Robson s-a sprijinit de armă și a râs de s-a prăpădit de vehemența pasiunii nepotului său, precum și de blestemele amare și epitetelor pline de ocară cu care mă copleșea.

— Ei, hai că ești de toată pomina! exclamă el după un timp, luându-și arma și îndreptându-se spre casă. Să fiu al naibii! Flăcăul ăsta chiar are ceva sânge-n vine. Blestemat să fiu dacă am mai întâlnit un puști dintr-o familie nobilă mai ticălos ca ăsta. A ieșit deja de sub fusta mamei. Pentru Dumnezeu! Își sfidează mama, bunica, guvernanta și pe toată lumea! Ha, ha, ha! Lasă, Tom, mâine îți fac rost de alți pui de pasăre.

— Dacă faceți asta, domnule Robson, îi voi omorî și pe aceia, am spus eu.

— Hm! sosi răspunsul.

După ce îmi făcu onoarea să-mi arunce o privire cu ochii cășcați, pe care, în ciuda așteptărilor sale, i-am susținut-o fără să

clipesc, domnul Robson se întoarce cu un aer de dispreț superior și intră în casă. Imediat după aceea, Tom se duse să mă pârască mamei sale. Aceasta nu obișnuia să vorbească prea mult, indiferent de subiectul discuției, însă cu prima ocazie când m-a întâlnit, înfățișarea și purtarea ei erau de două ori mai sumbre și mai reci. După o remarcă banală despre vreme, îmi spuse:

— Îmi pare rău, domnișoară Grey, că ai crezut de cuviință să intervii în distracția domnișorului Bloomfield; e foarte supărat că i-ai omorât păsările.

— Când domnișorul Bloomfield se distrează chinuind ființe simțitoare, i-am răspuns eu, cred că este de datoria mea să intervin.

— Pari să fi uitat, răspunse ea calm, că toate aceste ființe au fost create pentru comoditatea noastră.

Eram de părere că această teorie putea fi pusă sub semnul întrebării, însă nu am spus decât:

— Chiar dacă ar fi așa, tot nu avem dreptul să le chinuim pentru propriul nostru amuzament.

— Eu cred, spuse ea, că distracția unui copil nu poate fi nicidecum comparată cu satisfacția unei brute lipsite de suflet.

— Dar tocmai de dragul copilului cred eu că nu ar trebui încurajat să se distreze în felul acesta, am răspuns, pe un ton cât mai blând cu putință pentru a compensa neobișnuita mea insistență. Doar știți cum se spune: „Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui.”¹

— O, desigur, numai că asta se referă la modul în care ne purtăm noi între noi.

— „Cel neprihănit se îndură de vite”², am mai îndrăznit eu să adaug.

— Iar eu cred că *tu* ești cea care nu ai arătat prea multă îndurare, răspunse doamna Bloomfield cu un răs scurt și amar. Să omori

¹ Matei 5, 7 (n. tr.).

² Pilde 12, 10: „Cel drept are milă de vite, iar inima celui rău este fără îndurare” (n. tr.).

bietele păsărele dintr-odată, în felul acela revoltător, și să-i provocî dragului meu băiat atîta supărare dintr-o simplă toană!

Am considerat că era mai prudent să tac. Acest schimb de replici cu doamna Bloomfield era singurul de pînă atunci care se apropiase cel mai mult de o ceartă, dar și discuția cea mai lungă pe care o avusesem cu ea de cînd sosisem la conac.

Domnul Robson și bătrîna doamnă Bloomfield nu erau însă singurii oaspeți a căror vizită la Wellwood House mă deranja; orice vizitator mă perturba într-o măsură mai mare sau mai mică, nu numai pentru că musafirii mă neglijau întru totul (deși consideram atitudinea lor ciudată și neplăcută sub acest aspect), ci pentru că mi-era imposibil să-mi țin elevii departe de ei, așa cum mi se cerea insistent. Tom se încapățîna să le vorbească, iar Mary Ann trebuia neapărat să fie remarcată de invitați. Nici unul, nici cealaltă nu știau ce înseamnă să manifeste vreo urmă de sfială sau chiar de firească modestie. Între rupeau gălăgios și cu nerușinare conversația adulților, îi sîcîiau cu întrebările cele mai impertinente, îi trăgeau de guler pe domni, se suiau pe genunchii lor fără să fi fost invitați, li se cocoțau pe umeri sau le scotoceau prin buzunare, trăgeau de rochiile doamnelor, le ciufuleau părul, le șifonau gulerele și cereau insistent să le dea lor micile obiecte de podoabă pe care le purtau.

Doamna Bloomfield avea bunul-simț să fie contrariată și deranjată de toate acestea, însă nu avusese inspirația să le prevină: se aștepta să o fac eu. Dar cum aș fi putut – atunci cînd oaspeții, cu hainele lor elegante și chipuri necunoscute îi lăudau încontinuu și le făceau pe plac, din complezență față de părinții lor –, cum aș fi putut eu, cu podoabele mele umile, cu chipul pe care mi-l vedeau în fiecare zi și cuvintele mele sincere, să-i iau de acolo? M-am străduit din răspuțeri să fac acest lucru: am încercat să-i distrez, am căutat să-i atrag de partea mea. Prin exercitarea puținei autorități de care dispuneam și apelînd la severitatea de care îndrăzneam să fac uz, am încercat să-i distrag de la a-i deranja

pe musafiri și, reproșându-le purtarea nepoliticoasă, să-i fac să se rușineze ca să nu o mai repete. Dar ei nu știau ce înseamnă rușinea: își băteau joc de autoritatea care nu îi înspăimânta. Cât despre bunătate și afecțiune, fie nu aveau inimă, fie cea pe care o aveau era atât de strașnic păzită și atât de bine ascunsă încât, cu toate strădaniile mele, încă nu descoperisem cum puteam ajunge la ea.

În curând necazurile mele în această privință se sfârșiră – mai devreme decât m-aș fi așteptat sau chiar decât mi-aș dorit –, pentru că într-o seară blândă de la sfârșitul lunii mai, când mă bucuram la gândul vacanței care se apropia și mă felicitam că făcusem totuși câteva progrese cu elevii mei (măcar în ceea ce privea învățătura, pentru că le întipărisem *câte ceva* în minte și îi făcusem să fie puțin, foarte puțin, mai rezonabili în a-și termina lecțiile la timp și a-și lăsa un răgaz pentru recreere, în loc să mă chinuiască pe mine și pe ei înșiși întreaga zi în mod inutil), doamna Bloomfield trimise după mine și mă anunță, pe un ton calm, că începând de la jumătatea verii nu va mai avea nevoie de serviciile mele. M-a asigurat că purtarea și caracterul meu erau în afara oricăror obiecții, însă copiii făcuseră atât de puține progrese de la venirea mea, încât domnul Bloomfield și ea însăși simțeau că era de datoria lor să caute o altă modalitate de a-i educa. Deși aveau abilități superioare celor mai mulți copii de vârsta lor, se situau totuși mult în urma acestora în privința cunoștințelor dobândite: manierele lor erau necultivate, iar firea – de nestăpânit. Toate acestea ea le atribuia lipsei fermității necesare și a grijii sârguincioase și perseverente din partea mea.

Fermitate nezdruncinată, sânguință devotată, perseverență neobosită, grijă neîncetată erau exact calitățile pe care, în secret, mă mândream că le posed și datorită cărora sperasem ca, în timp, să depășesc toate greutățile și, în cele din urmă, să culeg roadele. Am vrut să spun ceva în apărarea mea, dar încercând să vorbesc, am simțit că îmi tremură vocea și, ca să nu trădez vreo emoție sau

să las să curgă lacrimile care mi se adunau în ochi, am ales să păstrez tăcerea și să îndur totul ca un vinovat care se autopedepsește.

Astfel, am fost concediată și în acel moment m-am gândit la cei de acasă. Vai! Ce aveau să creadă despre mine? După ce mă lăudasem atâta, se dovedea că nu reușisem să-mi păstrez slujba nici măcar un an de zile și să fiu guvernanta a trei copii mici a căror mamă, după cum apreciasse mătușa mea, era o „femeie foarte cumsecade”. Calitățile mele fuseseră cântărite și considerate necorespunzătoare, așa cănu trebuia să sper că va dori să mă mai angajeze și altcineva. Era un gând neplăcut pentru că, oricât de jignită, hărțuită și dezamăgită aș fi fost și oricât de mult mi-aș fi iubit și prețuit propria casă, încă nu mă plictisiseam de aventură și nici nu voiam să renunț la eforturile mele. Știam că nu toți părinții erau ca domnul și doamna Bloomfield și eram convinsă că nici toți copiii nu erau ca ai lor. Următoarea familie avea să fie diferită și orice schimbare nu putea fi decât în bine. Greutățile mă căliseră, învățasem din experiență și tânjeam să-mi recuperez onoarea pierdută în ochii celor a căror opinie era pentru mine mai importantă decât orice altceva pe lumea asta.

Capitolul VI

ÎNAPOI LA CASA PAROHIALĂ

CÂTEVA LUNI AM RĂMAS LINIȘTITĂ ACASĂ, bucurându-mă de libertate, de odihnă și de afecțiune autentică, de care fusesem lipsită atât de multă vreme. Mi-am reluat cu seriozitate studiile pentru a recupera ceea ce pierdusem prin șederea mea la Welwood House și pentru a acumula noi rezerve de cunoștințe pe care să le pot utiliza în viitor. Starea de sănătate a tatălui meu era încă foarte precară, însă nu cu mult mai rea față de cum îl văzusem ultima oară, și mă bucuram că întoarcerea mea acasă avea să îl înveselească și că îl voi binedispune cântând cântecele lui preferate.

Nimeni nu se bucurase de eșecul meu, nici nu spusese că ar fi fost mai bine dacă le-aș fi urmat sfatul și aș fi stat liniștită acasă. Toți erau fericiți să mă revadă și m-au copleșit cu mai multă bună-tate decât oricând, în încercarea de a compensa suferințele pe care le îndurasem. Niciunul nu a vrut însă să se atingă nici măcar de un șiling din banii pe care îi câștigasem cu atâta râvnă și îi pusesem deoparte cu atâta grijă, în speranța de a-i împărți cu ei. Strângând ban cu ban, familia mea își plătise aproape toate datoriile. Mary avusese succes cu picturile ei, dar tatăl nostru insistase ca *și ea* să păstreze pentru sine ceea ce câștigase. Tata ne-a sfătuit să strângem și să depunem la banca de economii tot ce reușeam să punem deoparte după înnoirea umilei noastre garderobe și modestele noastre cheltuieli ocazionale, spunând că nu aveam de unde să știm cât de repede vom ajunge, poate, să depindem de acei bani, ca unic sprijin financiar. Intuia că nu ne va mai fi mult timp alături

și numai Dumnezeu știa ce avea să se aleagă atunci de noi și de mama noastră!

Dragul meu tată! Dacă s-ar fi frământat mai puțin în privința greutăților care ne amenințau în cazul morții sale, sunt convinsă că temutul eveniment nu ar fi survenit atât de curând. Dacă ar fi depins de ea, mama nu l-ar fi lăsat nicidecum să mediteze asupra acestui subiect.

— O, Richard! exclamase ea la un moment dat, dacă ai alunga din minte ideile astea morbide, ai trăi la fel de mult ca oricare dintre noi; cel puțin atât cât să le vezi pe fete căsătorite și pe tine devenind un bunic fericit, cu o doamnă în vârstă și fandosită drept tovarășă de viață.

Mama spunea aceste lucruri râzând; râdea și tata, însă râsul lui se stingea pe dată într-un oftat trist.

— Măritate *ele*, biete făpturi fără niciun ban! spunea el. Mă întreb cine le va cere în căsătorie!

— Păi, cineva recunoscător să aibă asemenea soții, cine altcineva? Eu nu eram sărmană atunci când m-ai luat? Și cel puțin te-ai *prefăcut* extrem de încântat de achiziția ta. Nu are însă nicio importanță dacă fetele se căsătoresc sau nu: putem născoci o mie de moduri de a ne câștiga pâinea. Mă și mir, Richard, că îți bați capul cu *sărăcia* noastră în eventualitatea morții tale, ca și când *asta* ar mai avea vreo importanță în comparație cu nenorocirea de a te pierde – o suferință care știi bine că le va umbri pe toate celelalte și de care ar trebui să faci tot ce-ți stă în putință să ne ferești. Și nimic nu face trupul să fie mai sănătos decât o minte plină de bună dispoziție.

— Știu, Alice, și nu fac bine tot plângându-mă, dar nu mă pot abține: trebuie să mă înțelegi.

— Nu vreau să te înțeleg, dacă te pot face să te schimbi, răspunse mama.

Asprimea cuvintelor ei era însă contrazisă de afecțiunea sinceră a glasului și de zâmbetul plăcut care-l făcură pe tata să mai

zâmbească o dată, mai puțin trist, iar surâsul îi zăbovi pe buze mai mult decât de obicei.

— Mamă, i-am spus când am găsit un prilej să vorbesc cu ea între patru ochi, banii mei sunt puțini și nu ne vor ajunge prea multă vreme; dacă aș putea să adaug alți câțiva, s-ar mai reduce neliniștea tatei cel puțin în această privință. Nu pot să desenez ca Mary, așa că cel mai bine ar fi să caut un nou post de guvernantă.

— Deci ai vrea să mai încerci, Agnes?

— Da, neapărat.

— Eu credeam că te-ai săturat de acest gen de slujbă, draga mea.

— Ceea ce știu e că nu toată lumea este ca domnul și doamna Bloomfield, am spus eu.

— Nu, unii sunt chiar mai răi, mă întrerupse mama.

— Dar nu prea mulți, cred, am răspuns eu, și sunt convinsă că nici toți copiii nu sunt ca ai lor; doar eu și Mary nu am fost așa, te-am ascultat întotdeauna, nu-i adevărat?

— În linii mari așa este, numai că eu nu v-am răsfățat; nici voi nu ați fost chiar niște îngeri, la drept vorbind: Mary avea un fel de încăpățânare tacită, iar tu aveai un temperament mai dificil. În general însă ați fost niște copii foarte buni.

— Știu că uneori eram mai posacă și m-aș fi bucurat să-i văd și pe copiii Bloomfield posaci din când în când, pentru că atunci măcar i-aș fi putut înțelege: numai că ei nu erau niciodată astfel pentru că *nu puteau* fi ofensați, nici jigniți, nici să se simtă rușinați. Nu puteau fi nefericiți din niciun motiv, cu excepția ocaziilor când aveau o criză de furie.

— Ei bine, nu era vina lor dacă *nu puteau*: nu te poți aștepta ca piatra să fie la fel de maleabilă ca lutul.

— Ai dreptate, dar tot este extrem de neplăcut să trăiești cu ființe atât de insensibile și de neînțelese. De iubit, nu le poți iubi și, chiar dacă ai reuși, iubirea pe care le-ai arăta-o ar fi respinsă fără menajamente: nu ar putea nici să răspundă la ea, nici s-o prețuiască, nici

s-o înțeleagă. Dar chiar dacă aş da din nou peste o astfel de familie – ceea ce este foarte puțin probabil –, dispun de toată experiența pe care am acumulat-o și ar trebui să mă descurc mai bine de data asta. În concluzie, scopul acestui preambul este să te rog: lasă-mă să mai încerc o dată!

— Bine, fetița mea, văd că nu te descurajezi cu una, cu două, și asta mă bucură. Dar dă-mi voie să-ți spun că ești mult mai palidă și mai slabă decât erai când ai plecat de acasă și nu te putem lăsa să-ți pui în primejdie sănătatea pentru a strânge niște bani, indiferent dacă aceștia sunt pentru tine sau pentru alții.

— Și Mary mi-a spus că m-am schimbat; nici nu mă miră, pentru că trăiam într-o continuă stare de agitație și de neliniște cât era ziua de lungă. Data viitoare însă sunt hotărâtă să iau lucrurile cu mai mult calm.

După mai multe discuții pe această temă, mama mi-a promis încă o dată că mă va ajuta, cu condiția să aștept și să am răbdare. Am lăsat-o să îi prezinte tatei chestiunea în momentul și în termenii pe care ea îi va considera ea cei mai potriviți, fără să mă îndoiesc nicio clipă de abilitatea sa de a-i obține consimțământul. Eu consultam între timp, cu viu interes, coloanele de mică publicitate din ziare și am răspuns la fiecare anunț de „Căutăm guvernantă” care părea cât de cât acceptabil. Îi arătam mamei, conștiincioasă, atât solicitările mele scrise cât și răspunsurile – atunci când primeam vreunul –, iar ea, spre tristețea mea, mă determina să resping posturile unul după altul: unele erau persoane de condiție socială nepotrivită, alții erau prea exigenți în cerințele lor, iar ceilalți erau prea zgârciți la plată.

— Agnes, calitățile tale nu sunt cele specifice oricărei fete sărace de preot, spunea ea, și nu trebuie să ți le risipești în van. Ține minte, ai promis să ai răbdare: nu trebuie să te grăbești. Ai tot timpul la dispoziție și te pot aștepta încă multe oportunități.

După o vreme m-a sfătuit să dau chiar eu un anunț la ziar, enumerându-mi calificările și restul abilităților.

— Te pricepi la muzică, știi să cânti, să desenezi, cunoști franceza, latina și germana, spuse ea. Toate acestea nu sunt calități lipsite de importanță: mulți se vor bucura să găsească atât de multe la un singur educator, iar de data aceasta îți vei încerca norocul să te angajezi la o familie mai sus-pusă, în sensul că vei căuta familia unui gentleman adevărat și de sorginte nobilă, pentru că va fi mult mai probabil să te trateze cu respectul și considerația cuvenite decât negustorii aceia fuduli de banii lor și parveniții aroganți. Am cunoscut câteva familii din lumea cea mai bună care se purtau cu guvernanta ca și când ar fi fost un membru al familiei, deși unele dintre aceste familii, recunosc, sunt tot atât de insolente și de pretențioase ca oricare alta. În toate clasele sociale există atât oameni buni cât și oameni răi.

Anunțul meu fu scris și expedit cu promptitudine. Din cele două răspunsuri primite, o singură familie fusese de acord să-mi ofere cincizeci de lire, suma pe care mama insistase să o solicite ca salariu. Dar la acea familie ezitam eu să mă angajez, de teamă că erau prea mari copiii, iar părinții lor vor dori pe cineva mai prezentabil sau cu mai multă experiență, ori chiar mai talentat decât mine. Mama m-a convins însă să nu refuz oferta din aceste motive: mă voi descurca foarte bine, spunea ea, dacă voi reuși să-mi înving timiditatea și voi dobândi ceva mai multă încredere în mine. Nu trebuia decât să fac o descriere simplă și sinceră a aptitudinilor și calificărilor pe care le posedam, să-mi precizez cerințele și să aștept răspunsul. Singura cerință pe care am îndrăznit să o formulez a fost aceea de a mi se permite două luni de concediu în timpul anului pentru a-mi vizita familia, la jumătatea verii și de Crăciun. În răspunsul trimis, doamna necunoscută care dorea să mă angajeze nu avu nicio obiecție și afirma că nu se îndoia că aptitudinile mele se vor dovedi satisfăcătoare, deși le considera de o importanță secundară pentru angajarea unei guvernante: reședința sa fiind situată în vecinătatea lui O..., putea să apeleze la profesori care să suplimenteze orice lipsă sub acest

aspect. În opinia ei, o moralitate desăvârșită, o fire blândă și veselă, precum și o natură îndatoritoare erau calitățile cele mai importante ale unei guvernante.

Mama nu s-a bucurat deloc să afle aceste lucruri și avea acum o mulțime de obiecții în acceptarea de către mine a acestui post de guvernantă, iar sora mea o susținea cu toată căldura; am trecut peste toate acestea pentru că nu doream să fiu din nou împiedicată să obțin un post. După ce am primit acordul tatălui meu (care fusese informat ceva mai înainte despre aceste negocieri), i-am scris o epistolă cât se poate de amabilă corespondentei mele necunoscute și, într-un final, afacerea fu încheiată.

Conveniserăm ca în ultima zi a lunii ianuarie să-mi preiau noul post de guvernantă în familia domnului Murray, din Horton Lodge, în apropiere de O..., la vreo sută de kilometri depărtare de cătunul nostru: o distanță uriașă pentru mine, care nu mă îndepărtasem niciodată la mai mult de treizeci de kilometri de casă în cei douăzeci de ani de viață pe acest pământ. Mai mult decât atât, nici eu și nici vreo rudă de-a mea nu cunoșteam nicio persoană din familia respectivă sau din acea regiune a țării. Acest lucru făcea însă ca totul să fie și mai incitant. Mă descotorosisem în oarecare măsură de *timiditatea excesivă* care, înainte, mă incomodase atât de tare; simțeam o emoție plăcută la ideea de a mă afla în acele ținuturi străine și de a mă descurca singură printre necunoscuții care locuiau acolo. Acum puteam să mă laud că voi vedea ceva din lumea aceasta; reședința domnului Murray era situată în apropierea unui oraș mare, și nu într-un ținut manufacturier unde oamenii nu au altceva de făcut în afară de bani. Din câte îmi putusem da seama, rangul său nobiliar părea superior celui al domnului Bloomfield și nu mă îndoiam că era unul dintre acei nobili autentici, cu sânge albastru, despre care îmi vorbise mama și care își va trata guvernanta cu considerația cuvenită, ca pe o femeie respectabilă și bine educată, ca pe educatoarea și îndrumătoarea copiilor săi, și nu ca pe o simplă servitoare ceva mai

răsărită. Apoi, elevii mei fiind ceva mai mari, vor fi mai chibzu-
iți, mai ușor de educat și mai puțin dificili decât cei de dinainte;
vor petrece mai puțin timp în sala de studiu și nu vor avea nevoie
de o trudă constantă și de supraveghere neîncetată din partea
mea. În cele din urmă, gândurile optimiste se amestecau cu spe-
ranțele mele, care nu aveau aproape deloc de-a face cu îngrijirea
copiilor și îndatoririle specifice unei guvernante. Astfel, cititorul
își va da seama că nu pretindeam să fiu considerată o martiră pe
altarul pietății filiale, sacrificându-mi liniștea și libertatea numai
în scopul de a strânge bani pentru confortul și susținerea părinți-
lor mei, deși, așa cum era firesc, confortul tatălui meu și susține-
rea financiară a mamei în viitor au avut un cuvânt greu de spus în
decizia pe care am luat-o, iar cincizeci de lire nu mi se părea
deloc a fi o sumă neglijabilă. Aveam nevoie de haine decente
pentru noul meu loc de muncă; urma, se pare, să-mi plătesc din
salariu spălarea hainelor și să achit cele patru călătorii anuale
între Horton Lodge și casă, dar, economisind cu cea mai mare
atenție, vreo douăzeci de lire sau ceva mai mult vor fi cu sigu-
ranță de ajuns pentru acoperirea acestor cheltuieli, ceea ce în-
semna că tot aveau să-mi mai rămână vreo treizeci de lire, sau
cam așa, de depus la bancă. Ce adaos valoros la resursele noas-
tre! O, trebuia să mă străduiesc să păstrez acea slujbă, oricum ar
fi fost ea, atât ca o chestiune de onoare personală în fața membri-
lor familiei mele, cât și pentru ajutorul mai concret pe care li l-aș
da prin continuarea activității mele în acel loc.

Capitolul VII

HORTON LODGE

ZIUA DE 31 IANUARIE A FOST URÂTĂ și furtunoasă: bătea un vânt puternic din nord care aducea o ninsoare continuă, cu zăpadă troienită pe jos sau învârtăjită prin aer. Cei de acasă ar fi preferat să-mi amân plecarea, însă, temându-mă de ce anume ar fi gândit angajatorii mei despre această lipsă de punctualitate chiar la începutul preluării postului de guvernantă, am insistat să ajung la întâlnire în ziua stabilită.

Nu-mi voi plictisi cititorii cu descrierea plecării de acasă în dimineața aceea întunecată de iarnă: despărțirea plină de afecțiune, lunga, foarte lunga călătorie până la O..., așteptările solitare prin hanuri după diligențe sau trenuri – pentru că pe atunci existau și câteva căi ferate – și, în sfârșit, întâlnirea la O... cu servitorul domnului Murray care fusese trimis cu faetonul să mă ia de acolo și să mă ducă la Horton Lodge. Nu voi spune decât că ninsoarea puternică le făcuse atâtea probleme cailor și locomotivelor, încât se întunecase de câteva ore bune când am ajuns la capătul călătoriei, iar spre final se abătuse asupra noastră o furtună îngrozitoare, care a făcut ca cele câteva mile dintre O... și Horton Lodge să însemne un parcurs lung și cumplit. Ședeam resemnată, cu ninsoarea rece și șfichiuitoare pătrunzând prin vâl și poposindu-mi în poală, neputând să văd nimic afară și mirându-mă cum de bietul cal și nefericitul vizitiu își puteau totuși croi un drum; era un mod de înaintare anevoios și cu o viteză de melc, și spun asta ca să nu scot în evidență decât aspectele pozitive. După un timp ne-am oprit și, la chemarea vizitiului, cineva a desfăcut și a deschis, scârțâind

din balamale, ceea ce păreau a fi porțile domeniului. Am intrat apoi pe un drum mai neted, de unde, din când în când, întrezăream o grămadă imensă și impresionantă de zăpadă, care licărea în întuneric și care mi s-a părut a fi un copac acoperit de omăt. După o bună bucată de timp, ne-am oprit în fața porticului impunător al unei reședințe vaste, cu ferestre lungi până în pământ.

M-am ridicat cu oarecare dificultate de sub zăpada care mă potopise și am coborât din trăsură, așteptându-mă ca un fel de primire amabilă și ospitalieră să compenseze oboseala și greutatea acelei zile. Un domn îmbrăcat în negru deschise ușa și mă pofti într-un hol spațios, luminat de o lampă de culoarea ambrei, care atârna din tavan; mă conduse prin hol, de-a lungul unui culoar și, deschizând ușa unei încăperi situate mai în spate, mă înștiință că aceea era sala de studiu. Am intrat înăuntru, unde am găsit două domnișoare și doi tineri domni – viitorii mei elevi, am presupus. După un salut politicos, fata mai mare, care își făcea de lucru cu o bucată de pânză și un coș cu sculuri din lână nemțească, m-a întrebat dacă aș dori să merg sus, în camera mea. Am răspuns afirmativ, firește.

— Matilda, ia o lumânare și condu-o în camera ei! spuse.

Domnișoara Matilda, o zgâtie voinică de fată de vreo paisprezece ani, îmbrăcată într-o tunică scurtă și pantaloni evazați, a ridicat din umeri și a făcut o mică grimasă, dar a luat o lumânare și m-a condus pe scara din spate (lungă, abruptă și pe două niveluri), apoi printr-un coridor lung și îngust, până la o încăpere destul de confortabilă. Apoi m-a întrebat dacă doream cumva ceai sau cafea. Mă pregăteam să refuz, dar amintindu-mi că nu mai mâncasem nimic de la șapte dimineața și simțindu-mă cam slăbită din această cauză, am răspuns că aș dori o ceașcă de ceai. Spunându-mi că o va anunța pe „Brown”, tânăra plecă; până mi-am dat jos pelerina, șalul, boneta ș.a.m.d., grele și ude, o tânără mărunțică veni să-mi spună că tinerele domnișoare doreau să știe dacă aveam să servesc ceaiul în camera mea sau în sala de

studiu. Scuzându-mă că mă simțeam obosită, am ales să iau ceaiul în cameră. Ea s-a retras și a revenit în scurt timp, aducând o tavă mică de ceai, pe care a așezat-o pe comoda ce servea și drept măsuță de toaletă. După ce i-am mulțumit politicos, am întrebat-o la ce oră ar trebui să mă trezesc a doua zi dimineată.

— Tinerele domnișoare și domnii cei tineri iau micul dejun la opt și jumătate, doamnă, răspunse ea. Se trezesc devreme, dar, din moment ce se întâmplă rar să aibă lecții înainte de micul dejun, cred că va fi bine dacă vă veți trezi puțin după ora șapte.

Am rugat-o să fie amabilă să mă trezească la ora șapte, fata a promis să facă acest lucru și s-a retras. După ce am pus capăt postului meu îndelungat cu o ceașcă de ceai și o felie subțire de pâine cu unt, m-am așezat lângă focul firav care ardea mocnit în șemineu și mi-am permis să plâng pe săturate. Mi-am spus apoi rugăciunile, după care, simțindu-mă mult mai ușurată, am început să mă pregătesc de culcare. Descoperind că nu mi se aduseseră bagajele, am purces la căutarea clopoțelului; negăsind nici urmă de asemenea dotare în niciun colț al camerei, am luat lumânarea și m-am aventurat prin coridorul lung și apoi în jos, pe scările abrupte, într-o călătorie de explorare. Întâlnind în drumul meu o femeie frumos îmbrăcată, i-am spus ce doream, însă nu fără o oarecare ezitare, pentru că nu eram foarte sigură dacă era una dintre servitoarele superioare sau însăși doamna Murray. S-a întâmplat însă să fie servitoarea personală a doamnei. Cu aerul că îmi făcea o favoare ieșită din comun, a binevoit să se ocupe de trimiterea la etaj a lucrurilor mele personale. După ce m-am întors în cameră, am așteptat și m-am frământat mult timp (temându-mă foarte tare că uitase sau neglijase să-și îndeplinească promisiunea și stând în dubiu dacă să continui să aștept, să mă pregătesc de culcare sau să cobor încă o dată). Speranțele mele au renăscut într-un târziu, la auzul unor voci și râsete însoțite de tropăitul picioarelor pe coridor; imediat după aceea, o servitoare și un bărbat, care arătau cam neciopliți, mi-au adus bagajele și niciunul din ei nu a avut o purtare prea

respectuoasă față de mine. Închizând ușa după plecarea lor, am despachetat câteva lucruri și m-am dus, bucuroasă, să mă odihnesc pentru că îmi erau obosite și trupul, și mintea.

A doua zi dimineață m-am trezit cu un sentiment straniu de singurătate, combinat cu senzația intensă de noutate în ceea ce privește poziția pe care o ocupam și cu un fel de curiozitate lipsită de bucurie față de ceea ce încă nu cunoșteam. Mă simțeam ca o persoană care fusese luată pe sus ca prin minune și căzuse din senin într-un ținut îndepărtat și necunoscut, cu desăvârșire izolat de ceea ce văzuse sau cunoscuse înainte; sau ca o sămânță de scaiete purtată de vânt în vreun colț de pământ ciudat și neprielnic, unde trebuia să adate timp îndelungat înainte de a prinde rădăcini și de a încolți (dacă avea să reușească vreodată să facă acest lucru), extrăgându-și hrana din ceva ce părea atât de străin de propria natură. Dar toate acestea nu conturează nici pe departe o idee clară despre sentimentele care mă încercau și numai cei care au dus o viață tot atât de statică și de retrasă ca a mea și le-ar putea, eventual, imagina: altfel cu greu și-ar da cineva seama cum este să te trezești într-o dimineață și să descoperi că te afli la Port Nelson, în Noua Zeelandă, cu o mare de apă între tine și toți cei care te cunosc.

Nu voi uita curând sentimentul straniu care m-a încercat când am ridicat storurile și am văzut o lume necunoscută: privirea mea nu întâlnea decât o întindere albă și stearpă, o pustietate de:

„Deșerturi înecate în ninsoare,
Și crânguri încărcate de zăpadă.”

Am coborât în sala de studiu fără prea mult entuziasm de a-mi întâlni elevii, deși nu-mi lipsea un sentiment de curiozitate cu privire la ceea ce avea să-mi dezvăluie o cunoaștere mai temeinică a lor. Am decis în sinea mea un lucru, printre altele mai importante: trebuia să încep prin a-i numi „domnișoare” și „domnișori”. Mi se părea totuși o formalitate rece și nefirească între copiii unei familii

și educatoarea și tovarășa lor de zi cu zi, mai ales atunci când erau la vârsta fragedei copilării, ca aceia de la Wellwood House. Chiar și acolo însă, faptul că le spusese micilor Bloomfield pe nume fusese privit ca un gest de o familiaritate jignitoare, după cum înșiși părinții lor avuseseră grijă să-mi dea de înțeles numindu-i *domnișorul* și *domnișoara* Bloomfield atunci când vorbeau cu mine despre ei. Înțelesesem destul de greu aluzia lor, pentru că toată chestiunea mi se păruse atât de absurdă; de data aceasta eram decisă să fiu mai înțeleaptă și să încep imediat să folosesc întreg formalismul și eticheta pe care le cereau fiecare membru al familiei în parte; în afară de asta, copiii aceștia fiind mult mai mari, sarcina mea ar fi fost mai puțin dificilă, deși cuvintele *domnișoară* și *domnișor* păreau să exercite un efect surprinzător în reprimarea oricărei amabilități familiare și deschise, precum și în înăbușirea oricărei licăriri de afecțiune care s-ar fi putut naște între noi.

Pentru că nu mă lasă inima, ca pe Dogberry¹, să-l împovărez pe cititor cu propriile mele greutateți, nu voi continua să-l plictisesc cu descrierea amănunțită a tuturor descoperirilor și faptelor mele din acea zi și din următoarea. Nu mă îndoiesc că va fi pe deplin mulțumit cu o schițare sumară a diversilor membri ai familiei și o prezentare în linii mari ai primilor doi ani în care m-am aflat alături de ei.

Ca să încep cu începutul, domnul Murray era, în opinia generală, un moșier de țară impetuos și plin de vervă, un vânător de vulpi pasionat, un călăreț și grăjdar priceput, un fermier harnic și pragmatic și un *bon vivant* căruia îi plăcea viața. „În opinia generală”, am spus, pentru că eu nu-l vedeam decât foarte rar și mai ales duminicile, când se ducea la biserică; altfel, se întâmpla să-mi încrucișez pașii cu silueta acestui gentleman înalt și voinic,

¹ Personaj din comedia lui Shakespeare *Mult zgomot pentru nimic*, Dogberry îl întruchipează pe micul slujbaș înfumurat, ignorant și mărginit (n. tr.).

cu obrajii rumeni și nasul de un roșu aprins, când străbăteam holul sau mă plimbam pe domeniile sale. În aceste ocazii, dacă trecea destul de aproape încât să putem schimba câteva cuvinte, obișnuia să-mi adreseze, fără ceremonie, o înclinare a capului însoțită de „Bună dimineața, domnișoară Grey” sau vreun alt salut scurt. Îi auzeam adesea de la distanță râsetul sonor, dar și mai des îl auzeam înjurând și blestemându-i pe valeți, grăjdar, vizitiu sau pe alți bieți oameni din personalul de serviciu.

Doamna Murray era o femeie de patruzeci de ani, frumoasă și elegantă, care nu avea nevoie nici de ruj, nici de pernuțe în corsaj pentru a-și spori farmecele, iar distracțiile ei preferate erau – sau păreau a fi – organizarea frecventă de petreceri sau participarea la cele organizate de alții, precum și preocuparea de a fi cât mai în ton cu moda. Am văzut-o abia pe la unsprezece dimineața în ziua de după sosirea mea, când mi-a făcut onoarea să mă viziteze, așa cum mama ar fi trecut pe la bucătărie să-și cunoască noua servitoare. Și totuși, mă înșel, pentru că mama s-ar fi dus să o vadă imediat după sosirea acesteia, fără să aștepte până a doua zi; mai mult decât atât, i s-ar fi adresat pe un ton mai amabil, mai prietenos și i-ar fi spus câteva cuvinte frumoase pe lângă descrierea clară a îndatoririlor care îi reveneau. Doamna Murray însă nu a făcut nici una, nici alta. S-a mulțumit să treacă prin sala de studiu la întoarcerea din camera menajerei, cu care stabilise meniul, mi-a dat bună dimineața, a stat două minute lângă foc, a spus două vorbe despre vreme și despre călătoria „destul de dificilă” pe care eu trebuie să o fi avut cu o zi în urmă, l-a mângâiat pe mezin – un băiețel de zece ani – care tocmai își ștersese gura și mâinile de rochia ei, după ce înfulecase ceva bun din cămară, m-a atenționat ce băiat drăguț și bun era. Apoi a plecat, zâmbind mulțumită de sine și gândind, fără îndoială, că pentru moment făcuse destul și fusese minunat de binevoitoare în toată chestiunea asta. Copiii gândeau, bineînțeles, același lucru; numai eu aveam o părere diferită.

După aceea m-a mai căutat o dată sau de două ori, în absența elevilor mei, ca să mă lămurească asupra îndatoririlor pe care le aveam în ceea ce-i privea. Pe fete părea nerăbdătoare să le facă atrăgătoare la modul superficial și în aparență cât mai educate cu putință, fără ca asta să le dea bătaie de cap sau să le producă vreo neplăcere; eu trebuia să procedez în consecință, adică să le instruiesc și să mă străduiesc să le distrez, să le fac pe plac, să le educ, să le rafinez și șlefuiesc cu un minim efort din partea lor și fără să exercit niciun fel de autoritate. Cât despre cei doi băieți, lucrurile stăteau cam la fel, numai că în locul altor realizări, trebuia să le strecur în minte cât mai multă gramatică a limbii latine și cât mai multe cunoștințe din manualul de gramatică a limbii grecești al lui Valpy, *Delectus*, pentru a-i pregăti de școală. Dar tot așa, *fără* ca ei să depună vreun efort prea mare. John era, poate, „puțin cam îndrăzneț”, iar Charles – „puțin mai irascibil și mai lent”...

— În orice caz, domnișoară Grey, spuse ea, sper că *tu* îți vei păstra calmul și vei fi blândă și răbdătoare orice s-ar întâmpla, mai ales cu dragul și micul Charles, care este atât de irascibil, de susceptibil și de puțin obișnuit să fie tratat altfel decât cu cea mai mare afecțiune. Să mă ierți că îți spun toate aceste lucruri, dar adevărul este că până acum toate guvernantele, chiar și cele mai bune, s-au dovedit deficitare la acest capitol. Le lipsea firea aceea modestă și liniștită despre care apostolul Matei sau, oricum, unul dintre apostoli, spunea că este mai bună decât orice strai ai pune pe tine – vei fi știind tu pasajul la care fac aluzie, fiind fiică de preot. Nu mă îndoiesc însă că vei fi persoana potrivită în această privință, precum și în toate celelalte. Și te rog să ții minte, indiferent de situație, atunci când oricare dintre copii face ceva care nu se cuvine, dacă nici încercarea de a-l convinge, nici reproșul blând nu vor avea efect, trimite-l la mine să-mi spună ce s-a întâmplat, pentru că eu pot să vorbesc cu ei mai direct decât se cuvine să o faci tu. Dacă îi faci să fie cât mai fericiți, domnișoară Grey, cred că te vei descurca foarte bine.

Am observat că doamna Murray era foarte preocupată de confortul și fericirea copiilor săi și le aducea permanent în discuție, dar nu se referise nici măcar o dată la confortul și fericirea mea, deși ei erau la ei acasă, înconjurați de prieteni, iar eu eram o străină printre străini și nu cunoșteam încă suficient lumea ca să nu fiu cât se poate de surprinsă de această anomalie.

Domnișoara Murray, numită și Rosalie, avea vreo șaisprezece ani când am sosit eu și era, fără îndoială, o tânără foarte drăguță; peste vreo doi ani, când timpul îi va fi dezvoltat formele și va fi adăugat mai multă grație ținutei și conduitei sale, Rosalie avea să fie o femeie frumoasă, frumoasă în adevăratul sens al cuvântului. Era înaltă și subțire, dar nu slabă; avea forme perfecte, un ten foarte alb, deși nu îi lipsea strălucirea și un aer sănătos. Părul, pe care și-l aranja în bucle lungi și bogate, era de un șaten foarte deschis, care bătea spre blond; avea ochii de un albastru-deschis, dar atât de limpezi și de strălucitori, încât puțini și-ar fi dorit să fi fost mai închiși la culoare. Celelalte trăsături ale chipului ei erau mici, nu chiar regulate, dar nici vizibil neregulate; în ansamblu, putea fi considerată, fără cea mai mică ezitare, o fată foarte drăguță. Aș fi vrut să pot vorbi la fel de frumos și despre mintea și firea sa, așa cum am făcut-o despre formele și chipul ei.

Totuși, să nu credeți că am de făcut cine știe ce dezvăluiri oribile. Rosalie era plină de viață, voioasă și putea fi foarte amabilă cu cei care nu i se împotriveau. Când am sosit, a fost mai întâi rece și arogantă față de mine, apoi insolentă și dominatoare, însă, după ce ne-am cunoscut mai bine, a lăsat, treptat, ifosele deoparte și, cu timpul, a devenit profund atașată de persoana mea, în măsura în care îi stătea ei în putință să fie atașată de cineva ca mine, care ocupa poziția pe care o ocupam eu, pentru că rar pierdea din vedere – poate pentru intervale de câte o jumătate de oră – faptul că nu eram decât o slujbășă și o fiică de preot săracă. În linii mari, cred totuși că mă respecta mai mult decât își dădea chiar ea seama, pentru că eram singura persoană din casa

aceea care se conducea consecvent după bunele principii, obișnuia să spună adevărul și se străduia, în general, să facă dispoziția de moment să cedeze în fața datoriei. Firește că nu spun toate astea ca o laudă la adresa mea, ci ca să arăt starea deplorabilă în care se afla familia căreia în prezent îi erau dedicate serviciile mele. La niciun membru al familiei nu regretam mai mult această lipsă de principii decât la domnișoara Murray, nu numai pentru că începuse să mă placă, ci pentru că în ea se însumau atât de multe însușiri și înclinații agreabile, încât, în ciuda lipsurilor sale, o plăceam sincer atunci când nu-mi stârnea indignarea sau nu mă scotea din fire prin afișarea *exagerată* a defectelor ei. Acestea însă încercam de zor să mă conving singură, erau mai degrabă rezultatul educației primite decât al firii sale: nu fusese niciodată învățată să deosebească foarte clar binele de rău. Din fragedă copilărie i se tolerase, ca și fraților și surorilor ei, să-și terorizeze dădacele, guvernantele și servitorii; nu fusese învățată să-și tempereze dorințele, să-și controleze caracterul, să-și țină în frâu voiața sau să-și sacrifice propria plăcere pentru binele celorlalți. Fiind binedispusă de la mama natură, nu era niciodată violentă sau ursuză, însă din cauza indulgenței care i se arătase în mod constant și a obișnuinței de a desconsidera vocea rațiunii, era adesea plină de toane și capricioasă; capacitatea de gândire nu-i fusese niciodată cultivată, intelectul îi funcționa, în cel mai bun caz, într-o câțva superficial. Era suficient de ageră la minte, pricepea destul de iute, avea ceva talent muzical și pentru însușirea limbilor străine, însă până la vârsta de cincisprezece ani nu-și bătuse capul să învețe mai nimic. Apoi, plăcerea de a se afișa în fața altora îi deșteptase calitățile și o îndemnase să se pună pe treabă, însă numai în privința abilităților mai ostentative. Când am apărut eu, situația era neschimbată: totul fusese neglijat, cu excepția francezei, germanei, muzicii, dansului, lucrului de mână și puțin desen – genul de desen care producea un maximum de efect cu cel mai mic efort și din care cea mai mare parte era realizată de

mine. Pentru muzică și canto, pe lângă indicațiile mele ocazionale, beneficia de asistența celui mai bun specialist din regiune. La toate aceste realizări, ca și în însușirea dansului, a ajuns, incontestabil, la un nivel înalt de abilitate. În special muzicii îi dedica foarte mult timp, după cum, deși eram numai o simplă guvernantă, o atenționam adesea; mama sa considera însă că, dacă *fiicei ei* îi plăcea, *nu* era deloc prea mult timp pentru a ajunge să stăpânească o artă atât de atrăgătoare. Despre lucrul de mână nu știam prea multe, în afară de ceea ce prinsesem de la eleva mea și din propriile mele observații, însă de îndată ce am fost inițiată în secretele acestei deprinderi, Rosalie m-a folosit în zeci de moduri: toate părțile minuțioase ale muncii ei ajungeau în seama mea, de la întinderea șasiurilor, coaserea pe pânză, sortarea sulurilor de lână și a jurubițelor de mătase, fixarea modelelor, numărarea împunsăturilor, îndreptarea greșeliilor și terminarea pieselor de care ea între timp se plictisea.

La cei șaisprezece ani ai ei, domnișoara Murray era o ștrengărită, deși nu mai mult decât era firesc sau permisibil pentru o fată de această vârstă; la șaptesprezece ani însă, această trăsătură, precum și altele, au început să lase loc unei pasiuni predominante, fiind curând înghițite de ambiția obsedantă de a atrage și de a fascina sexul opus. Dar am vorbit suficient despre ea: să trecem, în cele ce urmează, la sora ei.

Domnișoara Matilda Murray era o adevărată zgâtie de fată, despre care nu ar fi prea multe de spus. Era cu vreo doi ani și jumătate mai mică decât sora ei; trăsăturile îi erau mai pronunțate, iar tenul – mult mai închis la culoare. Era posibil ca la un moment dat să devină o femeie frumoasă, dar era mult prea osoasă și stângace ca să fie considerată vreodată o fată drăguță, iar în prezent îi păsa prea puțin de asta. Rosalie își cunoștea toate calitățile, le credea chiar superioare față de cum erau în realitate și le prețuia mai mult decât ar fi trebuit, chiar dacă ar fi fost de trei ori mai accentuate. Matilda credea despre sine că arăta destul de bine și o preocupa prea puțin acest aspect. Încă și mai puțin o

preocupau cultivarea minții sau însușirea talentelor de natură socială. Felul în care își învăța lecțiile și exersa la instrumentele muzicale era astfel gândit încât să aducă la disperare orice guvernanta. Oricât de scurte și de ușoare i-ar fi fost temele, erau pline de greșeli de orice fel, atunci când totuși le făcea, dar de obicei în momentele cele mai nepotrivite și în modul cel mai puțin benefic pentru ea, dar și cel mai nesatisfăcător pentru mine. În scurta jumătate de oră cât exersa la muzică, nu făcea altceva decât să zdrăngăne îngrozitor, în timp ce mă admonesta fără milă fie pentru că o întrerupeam pentru a o corecta, fie pentru că nu îi corectam greșelile înainte de a le fi făcut, fie pentru ceva la fel de absurd. O dată sau de două ori am îndrăznit să o dojenesc cu asprime pentru purtarea ei irațională; de fiecare dată însă am fost atât de sever muștrată de către mama ei, încât m-am convins că, dacă doream să-mi păstrez postul de guvernanta, trebuia s-o las pe domnișoara Matilda să facă așa cum o tăia capul.

Însă odată cu terminarea lecțiilor se sfârșea de regulă și proasta ei dispoziție. Când își călărea poneiul zburdalnic, când se zbenguia cu câinii sau cu frații și sora ei, dar mai ales cu mult îndrăgitul ei frate John, era cât se poate de fericită. Matilda era numai bună dacă ar fi fost un animăluț: plină de viață, energică și activă. Ca ființă umană însă, era cumplit de ignorantă, neascultătoare, nepăsătoare și irațională – prin urmare, o adevărată bătaie de cap pentru cineva care avea sarcina de a-i cultiva înțelepciunea, de a-i modela manierele și de a o ajuta să-și însușească acele calități sociale pe care, spre deosebire de sora ei, Matilda le disprețuia la fel de mult ca orice altceva. Mama ei era, pe undeva, conștientă de lipsurile fiicei sale și mi-a ținut multe discursuri despre cum trebuia să încerc să-i formez gusturile și să mă străduiesc să-i trezesc și să-i pun în valoare vanitatea adormită; prin aluzii și laude meșteșugite trebuia să-i îndrept atenția spre obiectivele dorite, ceea ce eu nu aveam de gând să fac. Doamna Murray îmi mai arăta cum să pregătesc și să netezesc calea procesului de învățare până când Matilda ar fi putut

să o străbată lin și fără cel mai mic efort — ceea ce eu nu puteam să fac, pentru că nimic nu putea fi predat, indiferent în ce scop, fără un minim efort din partea celui care trebuia să învețe.

Din punct de vedere moral, Matilda era nechibzuită, căpoasă, violentă și greu de adus pe calea rațiunii. O dovadă a stării deplorabile în care se afla mintea sa era că învățase, luând exemplul tatălui ei, să înjure ca un birjar. Mama sa era consternată de această „apucătură nefeminină” și se întreba „de unde o deprinsese”.

— Dar o poți dezvăța repede de asta, domnișoară Grey, îmi spuse ea: nu este decât o obișnuință și, dacă îi vei atrage atenția cu blândețe de fiecare dată când procedează astfel, sunt sigură că în curând va renunța la ea.

Nu numai că „i-am atras atenția cu blândețe”, ci am încercat să-i arăt cât de greșit era ceea ce făcea și cât de neplăcut era pentru auzul persoanelor decente. Totul a fost în zadar. Mi-a răspuns cu un râs nepăsător spunând: „Vai, domnișoară Grey, cât sunteți de șocată! Ce bine-mi pare!” sau: „Ei bine, nu am ce-i face; tata nu ar fi trebuit să mă învețe asta. Am preluat de la el și, poate, puțin și de la vizitiu”.

Fratele ei John, *alias* domnișorul Murray, avea vreo unsprezece ani când am sosit eu: era un băiat strașnic, voinic, sănătos, onest și bun la suflet în linii mari, care ar fi putut deveni un flăcău cumsecade dacă ar fi fost bine educat; acum însă era la fel de lipsit de maniere ca un urs din pădure, gălăgios, agitat, lipsit de principii, needucat, ineducabil — cel puțin pentru o guvernantă pe care stătea tot timpul cu ochii mama lui. Profesorii săi poate aveau să se descurce mai bine cu el pentru că, spre marea mea ușurare, după un an fu trimis la școală, cu toate că se afla, ca să fim sinceri, într-o stare de ignoranță revoltătoare în privința limbii latine, precum și a unor discipline mai utile, deși mai neglijate, iar toate aveau să fie puse negreșit pe seama încredințării educației sale unei educatoare ignorante, care își asumase sarcina de a se ocupa de ceva ce era cu totul incapabilă să ducă la bun

sfârșit. De fratele lui nu am scăpat decât după alte douăsprezece luni, când fu trimis, la rândul său, la școală în aceeași stare de ignoranță rușinoasă ca și cel dintâi.

Domnișorul Charles era preferatul mamei. Era aproape cu un an și ceva mai tânăr decât John, însă mult mai mic de statură, mai palid la față, mai inactiv și mai puțin robust: un mititel irascibil, laș, capricios și egocentric, care se înviora numai când făcea vreo năzbâtie și își folosea mintea numai când scornea minciuni – nu doar ca să-și ascundă greșelile, ci numai și numai din plăcerea de a face rău, de a semăna dușmănie între oameni. De fapt, domnișorul Charles era o mare pacoste pentru mine: o conviețuire pașnică cu el însemna o adevărată încercare a răbdării. A-l supraveghea era și mai rău, iar a-l învăța ceva sau a manifesta dorința de a-l învăța ceva era de neconceput. La vârsta de zece ani nu era în stare să citească bine nici cel mai simplu rând din cea mai simplă carte. Din moment ce, în conformitate cu principiile mamei, trebuia să i se spună fiecare cuvânt înainte ca el să aibă timp să ezite să-l pronunțe sau să-i studieze ortografia, și din moment ce nu i se spusese niciodată, ca un stimulent pentru depunerea mai multor eforturi, că alți băieți erau mult mai avansați decât el, nu este de mirare că făcuse puține progrese în cei doi ani în care m-am ocupat de educația lui. Fragmentele minuscule de gramatică latină sau orice altceva trebuia să îi fie repetate iar și iar, până când binevoia el să admită că le învățase, iar atunci trebuia ajutat să le rostească; dacă făcea vreo greșeală la adunările simple de aritmetică, trebuia atenționat imediat și trebuia să-i rezolve altcineva adunarea, în loc să fie lăsat să-și exerseze facultățile găsind rezolvarea de unul singur. Așa se face că nu-și dădea deloc osteneala să evite greșelile, ci trecea adesea cifrele la întâmplare, fără niciun calcul.

Nu mă supuneam întotdeauna regulilor: conștiința nu mă lăsa să fac asta, însă rareori puteam îndrăzni să mă abat de la ele, cătuși de puțin, fără să mă confrunt cu mânia micului meu elev și ulterior cu cea a mamei sale, căreia Charles îi relata abaterile

mele, pe care le exagera din răutate sau le înfloreau cu scorneli de-ale lui. Drept urmare, eram adesea pe punctul de a-mi pierde slujba sau de a renunța eu însămi la ea. De dragul celor rămași acasă îmi înăbușeam mânia, îmi reprimam indignarea și am reușit să mă chinuiesc așa până când micul meu persecutor a fost trimis la școală, tatăl său declarând că educarea lui acasă „nu era bună; era clară treaba: mama lui îl răsfăța îngrozitor, iar guvernanta nu se descurca deloc cu el”.

Alte câteva observații despre Horton Lodge și evenimentele de acolo și am să închei pentru moment cu descrierile acestea seci. Era o reședință foarte respectabilă, mai veche decât cea a domnului Bloomfield, superioară aceleia ca dimensiuni și splendoare: grădina nu era amenajată cu prea mult gust, însă în locul peluzei perfect tunse, copacilor tineri străjuți de palisade, pâlcului de plop și plantației de pini, la Horton Lodge exista un parc mare, populat cu căprioare și înfrumusețat de splendizi copaci bătrâni. Regiunea din jurul domeniului era ea însăși plăcută, cu terenuri roditoare, pomi fructiferi, pașnice câmpuri verzi și garduri vii înveselite de florile de câmp răzlețite de-a lungul lor; doar că era dezolant de plată pentru cineva născut și crescut printre dealurile aspre din...

Ne aflam la vreo trei kilometri de biserică din localitate și, în consecință, trăsura familiei se punea în mișcare în fiecare duminică dimineață și uneori chiar mai des. Domnul și doamna Murray considerau, în genere, că era suficient să-și facă apariția la biserică o singură dată în cursul zilei de duminică, însă de multe ori copiilor le plăcea să meargă și a doua oară, în loc să stea toată ziua pe domeniu fără nimic de făcut. Era mai bine pentru mine atunci când unii dintre copii preferau să facă drumul pe jos și doreau să-i însoțesc, pentru că în trăsură eram strivită de geamul deschis, în colțul cel mai îndepărtat, și stăteam cu spatele la cai, o poziție în care mi se făcea rău de fiecare dată. Prin urmare, atunci când nu eram obligată să părăsesc biserică în mijlocul

slujbei, rugăciunile îmi erau tulburate de o senzație de slăbiciune și o stare de rău, precum și de teama chinuitoare că acestea aveau să se agraveze. O durere de cap sâcâitoare mă însoțea, în general, pe tot parcursul zilei, care în alte împrejurări ar fi fost una de odihnă binemeritată și de bucurie calmă, sfântă.

— Este foarte ciudat, domnișoară Grey, că mersul cu trăsura te face să te simți rău de fiecare dată: *mie* nu mi se întâmplă asta, remarcă domnișoara Matilda.

— Nici *mie*, spuse sora ei, dar cred că totuși mi-ar fi rău dacă aș sta pe locul ei. Este un loc prost, oribil, domnișoară Grey; mă întreb cum de suporți!

„Sunt obligată să suport, din moment ce nu mi se dă de ales”, aș fi putut răspunde; din considerație față de sentimentele lor, am răspuns numai atât:

— O, dar este un drum scurt și, dacă nu-mi vine rău în biserică, nu mă deranjează.

Dacă mi s-ar cere să descriu orarul și activitățile unei zile, aș fi pusă în mare dificultate. Luam toate mesele în sala de studiu, împreună cu elevii mei, la orele la care aveau ei chef; uneori sunau să li se aducă prânzul când acesta nu era gata nici pe jumătate, alteori îl lăsau să zacă pe masă și câte o oră, după care se indispuneau pentru că se sleiseră cartofii și sosul era acoperit de pojghițe de grăsime, iar în alte dăți luau ceaiul la ora patru. Adesea se răsteau la servitori pentru că nu aduceau ceaiul la cinci fix, iar când această cerință era îndeplinită pentru a le încuraja punctualitatea, îl lăsau pe masă până pe la șapte sau opt seara.

Cu orele de studiu se întâmpla cam același lucru; opinia sau confortul meu nu erau niciodată luate în considerare. Matilda și John decideau câteodată „să termine toată pacostea asta înainte de micul dejun” și trimiteau servitoarea să mă trezească la cinci și jumătate dimineța, fără scrupule și fără să-și ceară scuze; uneori mi se cerea să fiu pregătită de lecții la șase dimineța fix și, după ce mă îmbrăcam în grabă, intram într-o sală goală. Așteptam

încordată mult timp, după care aflam că ei se răzgândiseră și încă dormeau sau, dacă era o dimineață frumoasă de vară, Brown venea să-mi spună că domnișoarele și tinerii domni se gândiseră să-și ia vacanță și deja plecaseră. În acele situații așteptam micul dejun până aproape leșinam de foame, pentru că ei luaseră o gustare înainte să plece.

De multe ori voaiu să-și facă lecțiile în aer liber; nu aveam nimic împotriva, doar că răceam adesea stând pe iarba umedă din cauza rouăi de seară sau a vreunui curent care se insinua perfid, toate acestea părând să nu aibă niciun efect negativ în cazul lor. Era bine că erau atât de robuști, deși ar fi putut să învețe să manifeste o oarecare considerație pentru cei mai plăpânzi decât ei. Dar nu trebuie să-i învinovățesc pentru ceea ce, probabil, se întâmpla din vina mea, din moment ce nu obiectasem niciodată în privința locului unde preferau să se așeze, alegând, în mod nechibzuit, să sufăr consecințele, în loc să îi deranjez spre binele meu. Maniera lor nepotrivită de a-și face lecțiile era tot atât de notabilă ca și capriciile lor în alegerea timpului și a locului. Când îmi ascultau explicațiile sau repetau ce învățaseră, se tolăneau pe canapea, se așezau pe preșul de pe jos, se întindeau, căscau, vorbeau între ei sau priveau pe fereastră, pe când eu nu puteam nici măcar să ațâț focul sau să ridic batista care-mi căzuse pe jos fără să fiu admonestată de către vreunul dintre elevi pentru lipsa mea de atenție sau fără să mi se declare că „mamei nu i-ar plăcea să fii atât de neglijentă”.

Servitorii, văzând cât de puțin respect manifestau atât părinții, cât și copiii față de guvernantă, își potriviseră purtarea după aceleași norme. Îi apărasem adesea, cu riscul de a fi eu însămi prejudiciată, împotriva tiraniei și nedreptății tinerilor lor stăpâni și tinerelor stăpâne și mă străduisem în permanență să le dau cât mai puțină bătaie de cap; ei însă îmi neglijau întru totul confortul personal, îmi disprețuiau solicitările și îmi desconsiderau indicațiile. Nu toți servitorii ar fi procedat la fel, sunt convinsă, dar angajații, în genere ignoranți și prea puțin obișnuiți să gândească

și să reflecteze, sunt ușor de corupt cu nepăsarea și exemplul negativ ale stăpânilor lor; iar aceștia nu fuseseră de la bun început niște angajați de primă calitate.

Uneori mă simțeam înjosită de viața pe care o duceam și rușinată să fiu supusă atâtor nedreptăți, iar câteodată mă consideram o proastă pentru că țineam atât de mult la ei și mă temeam că, din păcate, eram lipsită de virtutea smereniei creștine sau de iubirea cea care „toatele suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă”¹.

În timp și cu răbdare, lucrurile au început treptat să se îndrepte – încet, ce-i drept, aproape imperceptibil chiar, am scăpat de elevii de gen masculin (ceea ce nu era floare la ureche), iar fetele, așa cum am dat mai înainte de înțeles în privința uneia din ele, au devenit ceva mai puțin insolente și chiar au început să-mi dea unele dovezi de stimă.

„Domnișoara Grey era o ființă ciudată: nu flata niciodată pe nimeni și nu-i lăuda nici pe jumătate cât ar fi trebuit, însă ori de câte ori vorbea de bine despre ei sau despre ceva ce le aparținea, puteau fi siguri că aprobarea ei era sinceră. În general era foarte îndatoritoare, liniștită și pașnică, dar erau câteva lucruri care o scoteau din sărite: lor nu le păsa prea tare, asta era sigur, dar tot era mai bine să fie în toane bune, pentru că atunci când era bine-dispusă discuta cu ei, iar câteodată putea fi chiar foarte plăcută și amuzantă în felul ei, care era foarte diferit de cel al mamei, dar era foarte bine așa, ca variație. Avea opinii personale despre orice subiect și le respecta; părerile ei erau adesea foarte plictisitoare pentru că se gândea în permanență la ce era corect și ce era greșit și manifesta un respect ciudat pentru chestiunile legate de religie, precum și o preferință inexplicabilă față de oamenii buni.”

¹ 1 Corinteni 13, 7 (n. tr.)

Capitolul VIII

DEBUTUL ÎN SOCIETATE

LA VÂRSTA DE OPTSPREZECE ANI, domnișoara Murray urma să iasă din obscuritatea liniștită a sălii de studiu și să pășească în lumina strălucitoare a lumii mondene – atât cât era cu putință acest lucru în afara Londrei, din moment ce tatăl ei nu putea fi convins să-și părăsească plăcerile și îndeletnicirile rurale nici măcar pentru câteva săptămâni în care să locuiască la oraș. Rosalie urma să-și facă debutul pe trei ianuarie, la un bal fastuos pe care mama ei propusese să-l organizeze pentru nobilimea aleasă și mica aristocrație din O..., dar și pentru cei aflați la treizeci de kilometri de jur-împrejurul localității. Bineînțeles că domnișoara Murray îl aștepta cu cea mai mare nerăbdare și îi anticipa deliciile cu încântare.

— Domnișoară Grey, îmi spuse ea într-o seară, cu vreo lună înainte de ziua decisivă, pe când parcurgeam cu atenție o scrisoare lungă și foarte interesantă de la sora mea – peste care de dimineață aruncasem doar o privire pentru a mă asigura că nu conținea vești foarte proaste și pe care o păstrasem până atunci pentru că nu găsisem nicio clipă liberă ca să o citesc –, domnișoară Grey, pune deoparte scrisoarea aceea plictisitoare și ridicolă și ascultă ce am de spus! Sunt sigură că discuția cu mine va fi mult mai amuzantă decât ce faci acum.

S-a așezat pe un scăunel la picioarele mele, iar eu, înăbușindu-mi un suspin de neplăcere, am început să-mi împăturesc epistola.

— Ar trebui să le spui persoanelor acelora cumsecade de acasă să nu te mai plictisească trimițându-ți scrisori atât de lungi, zise ea, și, mai presus de orice, să le ceri să-ți scrie pe o hârtie de scris ca lumea, nu pe foile astea mari și vulgare. Ar trebui să vezi biletele mici și fermecătoare, atât de feminine, pe care le scrie mama prietenelor ei.

— Persoanele cumsecade de acasă, am răspuns eu, știu foarte bine că scrisorile lor îmi plac cu atât mai mult cu cât sunt mai lungi. Aș fi foarte întristată să primesc un bilet mic și fermecător, dar atât de feminin, de la oricare dintre ei; în plus de asta, domnișoară Murray, credeam că, fiind o adevărată doamnă, nu te vei referi la „vulgaritatea” de a scrie pe o foaie mare de hârtie.

— Ei, am spus asta numai ca să te tachinez. Acum vreau însă să-ți vorbesc despre bal și să te anunț că trebuie neapărat să-ți amâni plecarea în vacanță până după sfârșitul acesteia.

— De ce? Doar nu voi participa la bal.

— Nu, dar vei vedea cum sunt decorate încăperile înainte de începerea balului, vei asculta muzica și, mai presus de orice, mă vei vedea în splendida mea rochie nouă. Voi fi atât de încântătoare, încât aproape mă vei venera; haide, trebuie neapărat să rămâi.

— Mi-ar plăcea foarte mult să te admir, dar voi avea numeroase prilejuri de a te vedea la fel de fermecătoare cu ocazia vreunuia dintre nenumăratele baluri și petreceri care vor urma după acesta, iar eu nu pot să-mi dezamăgesc familia prin amânarea întoarcerii mele acasă un timp atât de îndelungat.

— O, lasă-i pe cei de acasă! Spune-le că nu te lăsăm să pleci.

— Ca să fiu sinceră, ar fi o mare dezamăgire și pentru mine: mi-e dor să-i văd la fel de mult pe cât le este și lor, dacă nu chiar mai mult.

— Bine, dar este vorba despre atât de puțin timp!

— Aproape două săptămâni după calculele mele; în afară de asta, nu suport gândul să petrec Crăciunul departe de casă și, mai mult decât atât, sora mea urmează să se căsătorească.

— Serios? Când anume?

— Abia luna viitoare, dar îmi doresc să fiu acolo ca să o ajut cu pregătirile și să mă bucur de compania ei cât încă mai este cu noi.

— De ce nu mi-ai spus asta mai înainte?

— Am aflat veștile din această scrisoare, pe care ai considerat-o plictisitoare și ridicolă și pe care nu m-ai lăsat să o citesc.

— Cu cine urmează să se mărite?

— Cu domnul Richardson, vicarul parohiei învecinate.

— Este bogat?

— Nu, este doar ceva mai bine chivernisit.

— Este frumos?

— Nu, are doar un aspect plăcut.

— Tânăr?

— Nu, este între două vârste.

— O, Doamne! Ce nenorocire! În ce fel de casă vor locui?

— Într-o casă parohială mică și liniștită, cu veranda încărcată de iederă, o curte de modă veche și...

— Oprește-te, că-mi vine rău! Dar cum *va putea* ea suporta toate astea?

— Mă aștept nu numai să le suporte, ci și să fie foarte fericită. Nu m-ai întrebat dacă domnul Richardson este un om bun, înțelept sau cu o fire plăcută; ți-aș fi răspuns „da” la toate aceste întrebări. Cel puțin, așa crede Mary și sper să nu se înșele.

— Dar... ce creatură nefericită! Cum se poate gândi să-și petreacă viața în locul acela, să se mulțumească cu un bărbat bătrân și suferit și fără speranța unei schimbări?

— Nu este bătrân, nu are decât vreo treizeci și șase sau treizeci și șapte de ani. Mary însăși are douăzeci și opt și este atât de serioasă de parcă ar avea cincizeci.

— Ei, asta este mai bine, înseamnă că se potrivesc. Dar el este cunoscut ca „vicarul cel bun”?

— Nu știu, dar dacă i se spune așa, sunt convinsă că își merită epitetul.

— Doamne, ce îngrozitor! Și sora ta va purta un șorț alb, va face tarte și budincă?

— Nu știu dacă va purta șorț alb, dar probabil că, din când în când, va face tarte și budincă. Asta însă nu va fi o corvoadă, din moment ce a mai făcut-o și înainte.

— Va purta un șal simplu și o pălărie mare de paie atunci când le va duce supă de măruntaie și oase săracilor din parohia soțului ei?

— Nu am de unde să știu asta, dar cred că va face tot ce-i stă în putință ca oamenilor aceloră să le fie bine și la trup, și la minte, urmând exemplul mamei noastre.

Capitolul IX

BALUL

— IAR ACUM, DOMNIȘOARĂ GREY, exclamă domnișoara Murray când am intrat în sala de studiu, la întoarcerea din vacanța mea de patru săptămâni, acum închide ușa, ia loc și-ți voi povesti cum a fost la bal.

— Ba nu, fir-ar să fie, ba nu! strigă domnișoara Matilda. Ține-ți gura, bine? Și lasă-mă să-i povestesc eu despre noua mea iapă — o adevărată *splendoare*, domnișoară Grey! O iapă de rasă...

— Taci din gură, Matilda, și lasă-mă să-i spun eu prima noutățile.

— Nu, nu, Rosalie; tu o să te lungești prea mult. Trebuie să mă asculte pe mine mai întâi; să mor eu dacă nu!

— Îmi pare rău să constat, domnișoară Matilda, că încă nu ai scăpat de acest obicei vulgar.

— Păi, n-am ce-i face. Dar n-o să mai scot niciun cuvânt urât dacă mă ascuți mai întâi pe mine și-i spui lui Rosalie să-și țină limba aia afurisită.

Rosalie protestă și am crezut că amândouă mă vor sfâșia; domnișoara Matilda avea însă vocea cea mai puternică, iar sora ei a cedat treptat și a catadicsit s-o lase să povestească prima, așa că am fost condamnată să-i ascult lunga relatare despre iapa cea splendidă, despre proveniența și pedigriul ei, despre cum pășea, cum se comporta, ce temperament avea etc., precum și despre propria îndemânare și curajul de a o încăleca. Totul se termină cu afirmația că putea sări „cât ai clipi din ochi” peste o poartă cu

cinci bare, că tatăl ei afirmase că putea merge și ea la vânătoare când se vor aduna din nou câinii, iar mama îi comandase o ținută de vânătoare de un roșu aprins.

— O, Matilda, ce gogoși mai înșiri! exclamă sora ei.

— Păi, răspunse aceasta fără urmă de jenă, știu că *aș putea* sări peste o poartă cu cinci bare dacă mi-aș pune în minte s-o fac, că tata *va spune* că-l pot însoți la vânătoare și că mama *va comanda* ținuta aceea atunci când i-o voi cere.

— Ei, gata acum, îi răspunse domnișoara Murray, și încearcă, dragă Matilda, să fii ceva mai feminină. Domnișoară Grey, aș vrea să-i spui să nu mai folosească niște cuvinte atât de scandaloase: își numește calul „iapă”! Este de-a dreptul revoltător! Apoi, folosește expresii atât de îngrozitoare când o descrie! Trebuie să le fi învățat de la grăjdari. Mai am un pic și fac o criză de nervi când începe să vorbească.

— Le-am învățat de la tata, tâmpito! Și de la prietenii lui de pahar, ripostă tânăra, plesnind tare din cravașa de vânătoare pe care o avea în mână mai tot timpul. Mai bine decât mine nu se pricepe nimeni la cai!

— Mai termină, fată necioplită ce ești! Chiar că mă apucă pandaliile dacă mai continui. Iar acum, domnișoară Grey, fii atentă la mine: îți voi povesti tot ce s-a întâmplat la bal. Știu că mori de curiozitate să afli. O, *ce bal!* Nu ai văzut, nu ai auzit și nu ai citit despre așa ceva niciodată în viața ta. Decorațiunile, distracția, tot ce s-a servit la masă, muzica, au fost de nedescris! Iar oaspeții! Au participat doi nobili, trei baroneți și cinci doamne cu titlul de lady, pe lângă o sumedenie de alte doamne și domni. Doamnele nu m-au interesat, bineînțeles, decât în măsura în care au reușit să mă bine-dispună văzând cât de slute și de stângace erau cele mai multe dintre ele; iar lucrul cel mai minunat este, mi-a spus mama, că nici cele mai frumoase nu se puteau nici pe departe compara cu mine. Domnișoară Grey, îmi pare *atât de rău* că nu m-ai putut vedea! Am fost *încântătoare*, nu-i așa, Matilda?

— Aşa şi aşa.

— Ba am fost. Cel puţin aşa a afirmat mama; şi la fel au spus Brown şi Williamson. Brown era convinsă că niciun gentleman n-ar putea să mă privească fără să se îndrăgostească pe loc de mine, aşa că îmi pot permite să fiu puţin vanitoasă. Ştiu că mă consideri o fată nesuferită, încrezută şi frivolă, domnişoară Grey, dar să ştii că nu pun chiar *totul* pe seama farmecului meu personal; recunosc că au unele merite şi coafeza, şi rochia mea absolut minunată – pe care trebuie să o vezi mâine – din voal alb peste satin roz (o rochie aşa de *dulce*!), asortată cu un colier şi o brăţară din perle mari, frumoase!

— Nu mă îndoiesc că ai fost absolut fermecătoare; dar asta ar trebui să te încânte atât de tare?

— Nu, nu numai asta. În plus, am fost atât de admirată şi am făcut atât de *multe* cuceriri în noaptea aceea, că ai fi uimită să afli...

— Dar la ce-ţi vor folosi toate astea?

— Cum adică la ce-mi vor folosi? Nicio femeie nu ar pune o asemenea întrebare!

— Eu cred că şi o singură cucerire ar fi suficientă, ba chiar prea mult dacă atracţia nu este reciprocă.

— O, dar ştii că nu voi fi niciodată de acord cu tine în aceste privinţe. Aşteaptă puţin; să-ţi spun care sunt principalii mei admiratori, cei care s-au manifestat foarte evident în noaptea aceea şi mai apoi, pentru că am mai participat la încă două petreceri după aceea. Din păcate, cei doi nobili, lordul G... şi lordul F..., sunt căsătoriţi, pentru că altfel m-aş fi învoit să fiu foarte amabilă cu *ei*. Dar la cum stau lucrurile, m-am abţinut, cu toate că lordul F..., care-şi detestă soţia, era, în mod evident, foarte atras de mine. M-a invitat să dansez cu el de două ori – apropo, este un dansator fermecător şi la fel sunt şi eu: nici nu-ţi imaginezi cât de bine m-am descurcat, până şi eu am fost uimită. Lordul F...

m-a complimentat mult – chiar prea mult – și am considerat de cuviință să fiu puțin cu nasul pe sus și nesuferită, dar am avut bucuria să văd că soția lui antipatică și tâfnoasă era gata să moară de ciudă și de necaz.

— O, domnișoară Murray! Doar nu vrei să spui că așa ceva chiar ți-a făcut plăcere! Oricât de antipatică sau...

— Ei, știi că este foarte greșit, dar nu are nicio importanță! Am de gând să fiu bună la un moment dat, numai să nu te apuci să-mi faci acum morală; hai, fii și tu înțelegătoare! Nu ți-am povestit încă nici jumătate din tot ce s-a întâmplat. Ia să vedem... O, aveam de gând să-ți spun cât de mulți admiratori confirmați am avut: Sir Thomas Ashby este unul dintre ei; Sir Hugh Meltham și Sir Broadley Wilson sunt niște moși, buni numai să le țină companie tatei și mamei. Sir Thomas este tânăr, bogat și amuzant, dar urât ca moartea; mama mă asigură că, după ce-l voi cunoaște câteva luni, nu mă va mai deranja acest lucru. A mai fost și Henry Meltham, fiul mezin al lui Sir Hugh; este un tânăr destul de arătos, cu care e plăcut să flirtezi. *Fiind*, însă fiul cel mai mic este bun numai pentru flirt și nimic mai mult¹. Au mai venit tânărul domn Green, destul de bogat, deși nu provine dintr-o familie cunoscută, și un individ mare și prost, un nătăflet de la țară pur și simplu; apoi a fost domnul Hatfield, bunul nostru pastor, care ar trebui să se considere un admirator *umil*, dar care mă tem că a uitat că umilința ar trebui să se numere printre numeroasele lui virtuți creștine.

— A fost și domnul Hatfield la bal?

— Bineînțeles. Credeai că este prea bun pentru asta?

— Credeam că ar putea considera balul drept o activitate prea profană.

¹ În familiile nobiliare, titlul și proprietățile reveneau celui mai în vârstă moștenitor de sex masculin (n. red.).

— În niciun caz. Nu și-a profanat veșmântul preotesc dansând, dar bietul om abia s-a abținut: părea că moare de dorința de a mă invita, fie și pentru un *singur* dans. Și... o, apropo de asta, a primit un nou ajutor de preot: bătrânelul acela ca vai de lume, domnul Bligh, a ieșit în sfârșit la pensie și a plecat.

— Și cel nou cum este?

— O, este *așa* un dobitoc! Weston îl cheamă. Ți-l pot descrie în trei cuvinte: nesimțit, urât și un prostovan nătâng. De fapt, sunt patru cuvinte, dar nu are importanță, am vorbit destul despre *el*.

Apoi reveni la subiectul balului și-mi dădu multe alte amănunte despre comportamentul ei de acolo, precum și de la cele câteva petreceri la care a mai participat după aceea; mai adăugă câteva detalii despre Sir Thomas Ashby și domnii Meltham, Green și Hatfield și descrie impresia de neuitat pe care i-o lăsase fiecăruia dintre ei.

— Ei, și care dintre aceștia patru îți place mai mult? am întrebat-o înăbușindu-mi al treilea sau al patrulea căscat.

— Îi detest pe toți, răspunse ea scuturându-și buclele lungi în semn de dispreț categoric.

— Asta cred că înseamnă „îmi plac toți”; dar care îți place cel mai mult?

— Nu, chiar îi detest pe toți, dar Harry Meltham este cel mai chipeș și mai amuzant, domnul Hatfield – cel mai deștept, sir Thomas – cel mai șiret, iar domnul Green – cel mai prost. Dacă însă aș fi osândită să rămân cu unul dintre aceștia, cred că acela pe care ar trebui să-l aleg este Sir Thomas Ashby.

— Cu siguranță că nu, dacă este atât de șiret și îl detești...

— O, nu mă deranjează șiretenia lui: este chiar mai interesant în felul acesta. Cât despre faptul că-l detest, nu m-ar deranja prea tare să fiu Lady Ashby de la Ashby Park, dacă tot trebuie să mă mărit cu cineva. De-aș putea rămâne de-a pururi tânără, nici nu m-aș căsători. Mi-ar plăcea să mă bucur de viață și să cochetez cu

toți, până voi fi în pericol să fiu considerată fată bătrână; atunci, ca să scap de stigmatul acesta, după ce voi fi făcut zece mii de cuceriri, după ce voi fi frânt toate inimile, cu excepția uneia singure, aş alege un soț de viță nobilă, bogat, indulgent, pe care, pe de altă parte, și l-ar dori cu ardoare alte cincizeci de domnișoare.

— Atât timp cât privești lucrurile în felul acesta este mai bine să rămâi nemăritată, ba chiar să nu te căsătorești niciodată, nici măcar ca să scapi de rușinea stigmatului de fată bătrână.

Capitolul X

BISERICA

— EI BINE, DOMNIȘOARĂ GREY, ce crezi despre noul ajutor de preot? mă întrebă domnișoara Murray la întoarcerea de la biserică, în duminica de după reluarea îndatoririlor mele de guvernantă.

— Nu prea știu ce să spun, a fost răspunsul meu. Nici măcar nu l-am auzit ținând o predică.

— Bine, dar ai apucat să-l vezi, nu-i așa?

— Da, însă nu pot aprecia caracterul unui om după o singură privire fugitivă spre chipul său.

— Dar nu-i așa că este urât?

— Nu mi s-a părut chiar urât; nu-mi displace expresia feței sale. Singurul lucru mai deosebit pe care l-am remarcat a fost felul în care citește; mi s-a părut că citește bine, de fapt, infinit mai bine decât domnul Hatfield. Citea predicile de parcă ar fi dorit să scoată în evidență fiecare pasaj: până și cea mai neatentă persoană ar fi fost obligată să-i dea atenție, până și cel mai slab la minte ar fi putut înțelege. Iar predicile nu părea să le citească pur și simplu, ci părea să se roage, cu seriozitate și sinceritate, din toată inima.

— O, da, numai la asta se pricepe: o poate scoate la capăt destul de bine cu predica, dar în afară de asta nu mai are nicio idee în cap.

— De unde știi?

— O, dar știu foarte bine asta; sunt o excelentă cunoscătoare a chestiunilor de acest gen. Ai văzut cum a ieșit din biserică, nu-i așa? Cu mers apăsător, de parcă nu era decât el acolo, fără să se uite nici în dreapta, nici în stânga și gândindu-se în mod evident numai

la cum să plece mai repede pentru a se duce, poate, să ia masa acasă. Capul lui mare și prost nu poate adăposti nicio altă idee.

— Ai fi preferat, presupun, să arunce o privire peste stranele unde se așază nobilimea, am spus eu, râzând de vehemența ostilității sale.

— Într-adevăr! Dar aş fi fost cât se poate de revoltată dacă ar fi îndrăznit să facă asta! răspunse ea, scuturând din cap cu dispreț.

După un moment de gândire, adăugă:

— Bine. Presupun că este suficient de priceput pentru postul pe care îl ocupă, însă mă bucur că distracția mea nu depinde de *el*, asta este tot. Ai văzut cum s-a grăbit domnul Hatfield să iasă ca să primească o reverență din partea mea și cum a sosit la timp ca să ne ajute să urcăm în trăsură?

— Am văzut, am răspuns eu.

Și am adăugat în sinea mea: „Și mi s-a părut destul de lipsit de demnitate, ca om al bisericii, felul în care s-a repezit de la amvon cu atâta grabă, ca să dea mâna cu nobilul domn Murray și să le ajute pe soția și pe fiicele sale să urce în trăsură. Mai mult chiar, îi port puțină ranchiună pentru că era să mă lase pe dinafară”.

Fiindcă, deși stăteam în fața lui, lângă scara trăsurii, așteptând să intru în ea, domnul Hatfield insistase să le suie pe ele și să închidă ușa, până când cineva din familie l-a oprit strigându-i că guvernanta încă nu era înăuntru. Atunci, fără un cuvânt de scuză, plecase urându-le o dimineață frumoasă și lăsându-l pe valet să se ocupe de mine.

Nota bene: domnul Hatfield nu mi-a vorbit niciodată; nici Sir Hugh sau Lady Meltham, nici domnul Harry sau domnișoara Meltham, nici domnul Green sau surorile sale, și nicio lady și niciun gentleman care frecventau biserica aceea. De fapt, nimeni dintre cei care vizitau Horton Lodge nu mi s-a adresat vreodată.

Domnișoara Murray a cerut să fie pregătită trăsura din nou în acea după-amiază, pentru ea însăși și pentru sora ei: spunea că

vremea era prea rece să se plimbe prin grădină și, în afară de asta, bănuia că Harry Meltham va veni și el la biserică.

— Pentru că, spuse zâmbind șiret la propria imagine grațioasă din oglindă, în ultimile duminici a fost un participant exemplar la toate slujbele, mai să crezi că e un foarte bun creștin. Iar tu ne poți însoți, domnișoară Grey, pentru că vreau să-l vezi: s-a schimbat atât de mult în bine de când s-a întors din străinătate, nici nu-ți vine a crede! În afară de asta, dacă vii, vei avea ocazia să-l revezi pe frumosul domn Weston și să-l auzi cum predică.

L-am auzit predicând și mi-au plăcut sincer adevărul evanghelic al doctrinei sale, precum și simplitatea firească a comportamentului, dar și claritatea și forța stilului său. Era de-a dreptul înviorător să ascuți o astfel de predică după ce ne obișnuiserăm, de atâta vreme, cu discursurile seci, prozaice, ale ajutorului de preot dinainte, precum și cu tiradele moralizatoare ale pastorului. Domnul Hatfield înotă spre altar sau mai degrabă mătură totul în jur, ca un vârtej, în odăjdiile din mătase grea care pluteau în urma lui și foșneau când trecea pe lângă șirurile de strane, urcă la amvon ca un cuceritor care pășea în carul său triumfal, după care, afundându-se în perna de catifea cu un gest de o grație studiată, rămase un timp într-o prosternare tăcută, murmură o scurtă rugăciune, recită Tatăl Nostru ca o moară stricată, se ridică, își scoase una din mănușile lucioase de culoarea lavandei pentru a face congregației favoarea de a-i admira inelele strălucitoare, își trecu ușor degetele prin părul atent buclat, flutură o batistă din batist, recită un pasaj foarte scurt, sau poate că nu era decât o frază din Scriptură, ca punct culminant al discursului, iar în final rosti o predică totuși, una care ar fi putut fi considerată bună în sine, deși era mult prea studiată și prea artificială ca să fie pe gustul meu: frazele erau bine ticluite, argumentele aveau logică și totuși, pe alocuri, era greu de ascultat în liniște, fără urmă de dezaprobare sau de nerăbdare.

Subiectele sale preferate erau disciplina bisericească, riturile și ceremoniile, succesiunea apostolică, respectul și ascultarea datorate fețelor bisericești, abominabila crimă a dizidenței, necesitatea absolută a respectării tuturor formelor de evlavie, impertinența condamnată a indivizilor care încercau să gândească de capul lor în chestiuni legate de religie sau să se ghideze după interpretarea personală a Scripturii și, ocazional (pentru a fi pe placul enoriașilor bogați), necesitatea obedienței respectuoase a celor săraci față de cei bogați, susținându-și aforismele și îndemnurile cu citate din Sfinții Părinți, pe care părea să le cunoască mult mai bine decât pe cele ale Apostolilor și Evangheliștilor, dar a căror importanță părea să o considere cel puțin egală cu a acestora din urmă. Din când în când, se întâmpla să ne țină o altfel de predică, pe care unii ar considera-o foarte bună, deși era pesimistă și severă, în care divinitatea apărea mai degrabă ca un tiran cumplit decât ca un tată binevoitor. Pe măsură ce-l ascultam, eram înclinată să cred că individul era sincer în spusele sale: trebuie să-și fi schimbat vederile, devenind religios de-a binelea, sumbru și auster, deși era în continuare devotat. Aceste iluzii se destrămau însă cu repeziciune la ieșirea din biserică, auzindu-l cum discuta pe un ton voios cu vreun membru al familiei Meltham sau Green, sau poate chiar cu cei din familia Murray, ironizându-și probabil singur predica abia ținută și sperând că le oferise celor ticăloși un motiv de reflecție. Exulta poate la gândul că bătrâna Betty Holmes se va lăsa, de acum înainte, de obiceiul păcătos de a-și fuma pipa, care fusese singura ei consolare zilnică în ultimii treizeci de ani; sau la gândul că George Higgins s-ar fi putut speria și ar fi renunțat la plimbările sale din seara de Sabat, iar conștiința lui Thomas Jackson ar fi fost grav tulburată și zdruncinată în privința speranței sale sigure și certe într-o înviere veselă în Ziua de Apoi.

Acestea fiind spuse, nu puteam conchide decât că domnul Hatfield era unul dintre aceia care „leagă sarcini grele și cu

anevoie de purtat și le pun pe umerii oamenilor, iar ei nici cu degetul nu voiesc să le miște”¹ și care „lăsând porunca lui Dumnezeu, țin datina oamenilor”². Am remarcat cu mare plăcere că noul ajutor de preot nu îi semăna, din câte îmi puteam da seama, în niciuna dintre aceste privințe.

— Ei bine, domnișoară Grey, acum ce mai crezi despre el? întrebă domnișoara Murray după slujbă, când ne ocupam locurile în trăsură.

— Nimic rău, am răspuns.

— Nimic rău! repetă ea, uimită. Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că nu gândesc ceva rău despre el, așa cum nu gândeam nici înainte.

— Nu gândești ceva rău! Cred și eu că nu, ba chiar dimpotrivă! Nu găsești că arată mult mai bine?

— O, ba da, chiar mult mai bine, am răspuns, pentru că abia atunci mi-am dat seama că se referea la Harry Meltham, și nu la domnul Weston.

Tânărul acela venise nerăbdător să stea de vorbă cu domnișoarele, lucru pe care cu greu s-ar fi aventurat să-l facă dacă ar fi fost mama lor de față; apoi, cu aceeași politete, le-a însoțit la trăsură. Nu încercase să mă excludă, ca domnul Hatfield, nici nu-mi oferise ajutorul să mă urc în trăsură (ajutor pe care, oricum, nu l-aș fi acceptat), dar cât timp ușa rămăsese deschisă, stătuse de vorbă cu ele, zâmbind larg, după care salutase ridicând pălăria și plecase să-și vadă de treabă. În tot acest răstimp abia dacă îi acordasem vreo atenție. Însoțitoarele mele avuseseră însă mai mult simț de observație și, în timp ce trăsura ne legăna, discutaseră între ele nu numai despre înfățișarea, spusele și faptele lui, ci și despre fiecare trăsătură a feței în parte și despre fiecare obiect al îmbrăcăminteii sale.

¹ Matei 23, 4 (n. tr.).

² Marcu 7, 8 (n. tr.).

— Nu ar trebui să-l ții numai pentru tine, Rosalie, spuse domnișoara Matilda în încheierea discuției. Îmi place de el și știu că ar fi un tovarăș plăcut și amuzant pentru mine.

— Dacă-l vrei, poți să-l iei, Matilda, răspunse sora ei pe un ton de o indiferență prefăcută.

— Sunt sigură, continuă cealaltă, că mă admiră tot atât de mult ca și pe tine. Nu-i așa, domnișoară Grey?

— Nu am de unde să știu, nu-i cunosc sentimentele.

— Bine, dar așa este.

— *Draga* mea Matilda, nimeni nu te va admira vreodată până nu te vei descotorosi de manierele tale necioplite și stângace!

— O, prostii! Lui Harry Meltham îi plac manierele astea; și prietenilor tatei le plac.

— Bine, s-ar putea să le placi bărbaiilor în vârstă și fiilor lor mai tineri, dar nimeni altcineva, sunt convinsă, nu va face vreodată o pasiune pentru tine.

— Nu-mi pasă. Nu sunt moartă tot timpul după bani, ca tine și ca mama. Dacă soțul meu va putea să țină câțiva cai și câini buni, voi fi cât se poate de mulțumită; la naiba cu restul!

— Dacă folosești expresii atât de scandaloase, sunt convinsă că niciun gentleman adevărat nu va îndrăzni să se apropie de tine. Zău așa, domnișoară Grey, nu ar trebui s-o lași să facă asta.

— Îmi este imposibil să evit acest lucru, domnișoară Murray.

— Și te înșeli, Matilda, când crezi că Harry Meltham te admiră: te asigur că nu este așa.

Matilda începuse să dea un răspuns enervat, însă, din fericire, călătoria noastră se încheiase, iar disputa luă brusc sfârșit când valetul deschise ușa trăsurii și scoase scara pentru ca noi să coborâm.

Capitolul XI

LOCUITORII PAROHIEI

DIN MOMENT CE RĂMĂSESEM cu o singură elevă – deși aceasta reușea să-mi dea la fel de multă bătaie de cap ca doi sau trei elevi obișnuiți și, cu toate că sora ei mai lua din când în când lecții de limba germană și desen –, acum dispuneam de mai mult timp liber decât mă bucurasem de când trăgeam ponoasele ca guvernanta, timp liber pe care îl dedicam în parte corespondenței cu cei de acasă, în parte lecturii, studiului, exersării la pian și cântatului, iar în parte plimbărilor pe domeniu sau pe câmpiile din vecinătate împreună cu elevii mei, atunci când doreau să mă însoțească, sau singură atunci când nu doreau.

Adesea, când nu aveau ceva mai distractiv de făcut, domnișoarele Murray se complăceau să-i viziteze pe locuitorii săraci de pe domeniul tatălui lor pentru a primi din partea acestora omagii măgulitoare, pentru a asculta povești de demult, diverse bârfe de la bătrânele mai guralive sau, poate, ca să simtă plăcerea simplă de a-i bucura pe cei sărmani cu prezența lor veselă și darurile ocazionale – atât de ușor de oferit și primite cu atâta recunoștință. Mi se solicita uneori să o însoțesc pe vreuna din surori sau pe amândouă în aceste vizite, iar alteori mi se cerea să mă duc singură pentru a onora vreo promisiune pe care ele fuseseră mult mai dispuse să o facă decât să o respecte: să dăruiesc vreo mică sumă de bani sau să-i citesc vreunei persoane bolnave sau grav afectate. Am cunoscut pe această cale câțiva oameni din parohie și, din când în când, se întâmpla să mă duc să-i vizitez din proprie inițiativă.

În general, preferam să mă duc singură decât cu oricare din domnișoare pentru că acestea, mai ales din cauza educației lor deficitare, se purtau cu cei din clasele inferioare într-un fel care îmi displăcea enorm și la care nu doream să asist. Nu se gândeau niciodată să se pună în locul celuilalt, prin urmare nu aveau niciun fel de considerație pentru sentimentele altor oameni, privindu-i ca pe o specie cu totul diferită. Priveau cum mâncau bieteles ființe și făceau comentarii nepoliticoase despre hrana lor și despre felul în care mâncau; râdeau de ignoranța lor și de exprimarea lor provincială până când unele abia dacă mai îndrăzneau să scoată vreo vorbă. Pe bărbații și femeile în vârstă și cu capul pe umeri îi numeau în față „neghiobi bătrâni” și „cotoroante netoate”. Și făceau toate aceste lucruri fără intenția de a-i ofensa. Îmi dădeam seama că oamenii aceia se simțeau adesea jigniți și erau deranjați de această comportare, însă teama de „marile doamne” îi împiedica să manifeste vreun resentiment; *ele* însă nu au observat niciodată lucrurile acestea. Gândeau că, din moment ce acei locuitori ai parohiei erau sărmani și neinstruiți, era musai să fie și proști și neciopliți, iar atât timp cât ele, care le erau superioare, binevoiau să li se adreseze și să le dea câțiva bănuți sau articole de îmbrăcăminte, aveau dreptul să se distreze, chiar dacă o făceau pe seama lor, iar oamenii trebuiau să le venereze ca pe niște îngeri ai luminii care binevoiau să îi ajute în nevoile lor și să le lumineze umilele sălașe.

Am făcut numeroase și diferite încercări să-mi dezvăț elevele de aceste idei false fără să le rănesc orgoliul – care era adesea ușor de ofensat și nu-și revenea prea curând –, dar, după toate aparențele, cu rezultate ne semnificative. Nu știu care era mai de condamnat dintre cele două: Matilda era mai necioplită și gălăgioasă, dar din partea vârstei mai mature și înfățișării de mare doamnă ale lui Rosalie era de așteptat ceva mai mult. Ea însă era tot atât de supărător de neglijentă și de lipsită de considerație ca o copilă zăpăcită de doisprezece ani.

Într-o zi senină din ultima săptămână a lunii februarie mă plimbam prin parc având trei motive de bucurie: luxul de a fi singură, o carte de citit și vremea plăcută. Domnișoara Matilda era plecată la partida zilnică de călărit, iar domnișoara Murray se dusesse cu trăsura, împreună cu mama ei, să facă niște vizite matinale. Mi-am adus dintr-odată aminte că ar trebui să renunț la aceste plăceri egoiste – la parcul cu bolta cerului de un albastru strălucitor, cu vântul din vest care răsuna printre ramurile încă lipsite de frunze, cununile de zăpadă zăbovind prin golurile lor, dar topindu-se degrabă sub lumina soarelui, la căprioarele grațioase care pășteau verdeța umedă, anticipând deja prospețimea și vegetația primăverii – și să trec pe la căsuța lui Nancy Brown, o văduvă al cărei fiu lucra la câmp cu ziua și care suferea de o inflamare a ochilor ce o împiedicase să citească Biblia un timp, spre marea sa durere, Nancy fiind o femeie serioasă și cu un mod temeinic de a gândi. Zis și făcut: am găsit-o singură, ca de obicei, în căsuța ei întunecoasă, mirosind a fum și a aer închis, dar atât de ordonată și curată pe cât reușea s-o țină. Nancy stătea lângă focul firav (încropit din câțiva tăciuni aprinși și o mână de vreascuri), împletind de zor, cu o pernuță din pânză de sac la picioare, pusă acolo special pentru confortul blândeii sale prietene, pisica, ce ședea tolănită pe ea, cu coada lungă înconjurându-i pe jumătate lăbuțele catifelate și privind visătoare, cu ochii pe jumătate închiși, la grilajul scund din fața focului.

— Ei, Nancy, cum te mai simți astăzi?

— Apăi io's așa ș-așa, don'șoară; cu ochii nu's mai bine, da' mintea mi-e mult mai ușoară, răspunse ea ridicându-se să mă întâmpine cu un zâmbet de satisfacție.

Mi-a făcut plăcere să văd acel zâmbet, pentru că Nancy fusese cam afectată de o melancolie religioasă. Am felicitat-o pentru acea schimbare în bine. Ea a fost de acord că era o mare binecuvântare și a spus că se simțea „de-a dreptu' recunoscătoare”, adăugând:

— Dacă e voia lu' Dumnezeu să-mi cruce vederea și să facă să-mi pot citi iar Biblia, cre' c-o să fiu fericită ca o regină.

— Așa sper și eu, Nancy, am răspuns, iar până atunci voi veni eu să-ți citesc din când în când, de îndată ce voi dispune de puțin timp liber.

Manifestându-și bucuria și recunoștința, biata femeie se ridică să-mi aducă un scaun; cum însă mi l-am luat singură ca să nu o deranjez, se apucă să mai atâțe focul și să adauge câteva vreascuri în jarul care se stingea. Apoi își luă Biblia uzată de pe un raft, o șterse cu grijă de praf și mi-o dădu. La întrebarea mea dacă dorea să-i citesc un pasaj anume, Nancy răspunse:

— Păi, don'șoară Grey, dacă vă e totuna, mi-ar plăcea să ascult capitolu' din Întâia Epistolă a Sfântului Ioan, ăla de zice: „Dumnezeu este iubire, și cel ce rămâne în iubire rămâne în Dumnezeu și Dumnezeu rămâne întru el.”¹

După o scurtă căutare, am găsit aceste cuvinte la capitolul patru. Când am ajuns la versetul al șaptelea m-a întrerupt și, cerându-și scuze – care nu erau necesare – pentru o asemenea îndrăzneală, m-a rugat să i-l citesc foarte rar, ca să-l poată pătrunde pe de-a-ntregul și să chibzuiască asupra fiecărui cuvânt, sperând totodată că o voi ierta pentru deranj, dat fiind că nu era decât „o femeie simplă”.

— Chiar și cel mai mare înțelept, i-am răspuns eu, ar putea zăbovi asupra fiecăruia dintre aceste versete câte o oră și tot ar trage un folos de aici; iar eu oricum prefer să le citesc rar.

Așa cum ne-am înțeles, am terminat capitolul din Biblie citindu-l cât de rar a fost nevoie și totodată cât m-am priceput de expresiv; auditoarea mea a ascultat cu cea mai mare atenție și mi-a mulțumit din toată inima când am isprăvit. Am rămas tăcută vreo jumătate de minut ca să-i las timp să cugete asupra versetelor, însă spre surprinderea mea, Nancy a întrerupt acea pauză întrebându-mă ce părere am despre domnul Weston.

¹ 1 Ioan 4, 16 (n. tr.).

— Nu știu, am răspuns, puțin uimită de bruscetea întrebării. Cred că predică foarte bine.

— Asta așa-i; și vorbește frumos.

— Da?

— Da, da. Poate că încă nu l-ai văzut și n-ai apucat să vorbești prea mult cu el, așa-i?

— Nu, eu nu mă întâlnesc și nu vorbesc cu nimeni, cu excepția domnișoarelor de la Hall.

— A, îs niște tinere doamne drăguțe și bune, da' ele nu pot vorbi așa ca el.

— Asta înseamnă că domnul Weston vine să te vadă, Nancy?

— Vine, don'șoară, și s' recunoscătoare pentru asta. Vine să ne vadă pe bieții de noi mul' mai des decât au făcut-o domnu' Bligh sau pastoru' vrodată, și bine face că vine fin'că-i totdeauna bine-venit; nu pot zice acelaș' lucru despre pastor — îs unii care spun că le e tare frică de el. Când intră într-o casă, zic ei, sigur găsește ceva necurat și-ncepe o rugăciune de cum trece de pragu' ușii; da' poate crede că e de datoria lui să le spună ce nu e bine. Ș-adesea vine chitit să certe oamenii că nu se duc la biserică sau că nu îngenunchează și nu stau în picioare odat' cu ceilalți, sau că se duc în schimb la capela metodistă, sau îi muștruluiește din alte motive. Da' la mine nu pot spune c-a găsit vrodată prea multe nelalocul lor. A trecut să mă vadă o dată sau de două ori, înainte d-a veni domnu' Weston, când eram rău de tot cu capu', și cum mi-era și foarte rău, am trimis după el ș-a venit destul de iute. Eram cătrănită rău, don'șoară Grey — mulțumesc lui Dumnezeu că s-a sfârșit acum —, da' când îmi luam Biblia nu puteam găsi în ea niciun strop de liniște. Capitulu' ăsta de l-ai citit matale m-a tulburat rău de tot: „Cel ce nu iubește n-a cunoscut pe Dumnezeu”¹. Mi s-a părut 'spăimântător fiin'c-am simțit că nu-L iubeam

¹ 1 Ioan 4, 8: „Cel ce nu iubește n-a cunoscut pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este iubire” (n. tr.).

nici pe Dumnezeu, nici oamenii așa cum trebuia și nu reușeam or'cât aș fi-ncercat. Și capitolul dinainte, unde zice: „Oricine este născut din Dumnezeu nu săvârșește păcat”¹. Și-n alt loc spune: „Dragostea deci este împlinirea Legii”². Și multe, multe altele, don'șoară; te-aș obosi dac-ar fi să ți le-nșir pe toate. Da' toate parcă mă condamnau pe mine și-mi arătau că nu eram pe drumu' ăl bun; nu știam cum să intru iar pe făgaș, așa că l-am trimis pe Bill să-l roage frumos pe domnu' Hatfield să fie bun să mă caute 'ntr-o zi, când o trece pe aici, ca să-i spun toate belelele.

— Și el ce-a zis, Nancy?

— Păi, don'șoară, părea să mă ia-n zeflema. Poate greșesc, da' a scos un fel de fluierat și am văzut o urmă de zâmbet pe chipul lui și-a zis: „O, astea sunt prostii! Ai fost pe la metodiști, femeie dragă.” Io i-am zis că nu m-am apropiat în viața mea de metodiși. Și el a zis: „Atunci trebuie să vii la biserică, unde vei auzi Scriptura lămurită așa cum se cade, în loc să stai să bughinești la Biblia ta de una singură acasă”. I-am zis că atunci când eram sănătoasă mă duceam tot timpu' la biserică; da' pe vremea asta friguroasă, de iarnă, nu prea mă încumet să merg așa departe – că și-așa mă dor toate de la reumatiz. Da' el a zis: „O să-ți faci bine la «reumatiz» să șontăcăi până la biserică; nimic nu e mai bun decât mișcarea pentru «reumatiz». Pe lângă casă te miști foarte bine; la biserică de ce nu ai putea să vii? Adevărul este, mai zicea el, că te-ai obișnuit cu binele. Este totdeauna ușor să găsești scuze ca să te sus-tragi și să nu-ți faci datoria.” Da' știți, don'șoară Grey, nu era așa. I-am zis că o să-ncerc să mă duc. „Domnule, vă rog să-mi ziceți, am spus eu, dacă merg la biserică, o să fiu mai bine? Vreau să mi

¹ 1 Ioan 3, 9: „Oricine este născut din Dumnezeu nu săvârșește păcat, pentru că sămânța lui Dumnezeu rămâne în acesta; și nu poate să păcătuiască pentru că este născut din Dumnezeu” (n. tr.).

² Romani 13, 10. Citatul complet este: „Iubirea nu face rău aproapelui; iubirea este deci împlinirea Legii” (n. tr.).

se ștergă păcatele și să simt că nu-mi mai sunt puse în cârcă și că iubirea de Dumnezeu mi se răspândește-n inimă; da' dacă nu servește la nimic că citesc Biblia și-mi fac rugăciunile acasă, cu ce-o să mă ajute că vin la biserică?" „Biserica, a zis el, este locul stabilit de Dumnezeu pentru venerarea Sa. Este de datoria ta să mergi acolo cât mai des cu putință. Dacă ai nevoie de alinare, trebuie să o cauți pe calea îndeplinirii datoriei." Ș-a mai zis încă multe altele, da' nu-mi aduc aminte toate cuvintele alea frumoase. Până la urmă așa a rămas, că trebuia să mă duc la biserică or'cât de des puteam și să iau cartea de rugăciuni cu mine, și să repet toate răspunsurile după pastor, și să mă ridic, și să stau în genunchi, și să șed, și să fac totu' așa cum trebuie, și să iau împărțășania de fiecare dată, și s-ascult cu luare-aminte predicile lui ș-ale domnului Bligh, ș-atunci totu' o să fie bine: dac-o să continui să-mi fac datoria, la sfârșit o să primesc binecuvântarea. „Dar dacă nu reușești să obții nicio alinare în felul acesta, a mai zis el, nu mai e nicio speranță." „Atunci, domnule, am zis eu, ar trebui să cred că-s apostată?" „Păi, dacă faci tot ce ține de tine ca să ajungi la cer și nu se poate, trebuie să fii dintr-aceia care încearcă să intre pe poarta cea strâmtă¹ și nu reușesc." Și dup-asta m-a-ntrebat dacă am văzut vrana din doamnele de la Hall în dimineața aia. I-am zis că le văzusem pe tinerele don'șoare plimbându-se pe Moss Lane și el i-a tras un șut bieteii pisici de-a dat-o de-a dura pe dușumele. Și s-a dus după dumnealor vesel ca un cintezo, da' io am rămas tare tristă. Ultimele lui cuvinte m-au lovit în inimă ș-au rămas acolo, ca o bucată de plumb, pân-am obosit să le mai duc. Oriș'cum, i-am urmat sfatu': am crezut că mi l-a dat din inimă, deși *era* el cam ciudat. Da' știți, don'șoară, el e bogat și tânăr și cei ca el nu pot pricepe gândurile unei bătrâne sărmene ca

¹ Aluzie la sfârșitul Predicii de pe Munte din Matei 7, 13: „Intrați prin poarta cea strâmtă, că largă este poarta și lată este calea care duce la pieire și mulți sunt cei care o află" (n. tr.).

mine. Oriș'cum, m-am străduit să fac așa cum îmi ceruse. Da' poate te pisez la cap, don'șoară, cu balivernele mele.

— Nicidecum, Nancy! Hai, spune-mi tot.

— Păi, reumatizu' meu e mai bine, nu știu dacă de la mersu' la biserică or' de la alceva, da' într-o duminică geroasă am răcit la ochi. Inflamația nu s-a pornit toată odată, ci încetu' cu încetu'... da' nu de ochii mei voiam să vă zic, ci de tulburarea minții. Ca să fiu sinceră, don'șoară Grey, nu cred c-a alinat-o în vreun fel mersul la biserică — nu atât cât să se cunoască, barem; parcă sănătatea mi-a devenit ceva mai bună, da' asta nu mi-a vindecat sufletu'. I-am ascultat și i-am tot ascultat pe pastori, am citit și-am tot citit din cartea cu rugăciuni, da' parcă erau ca o aramă sunătoare sau un chimval zângănit: slujbele nu le puteam pricepe, iar cartea de rugăciuni nu-mi arăta decât ce nemernică eram, să citesc cuvinte-așa frumoase și să nu devin mai bună, ba chiar să simț adesea că-i o muncă istovitoare și-o sarcină grea în plus, în loc de-o binecuvântare și-un privilegiu, cum o vede or'ce bun creștin. Părea că totu' era sterp și-ntunecat în juru' meu. Apoi mai erau și vorbele acelea: „Mulți vor căuta să intre, și nu vor putea”.¹ Parcă mi-au uscat sufletul. Da' într-o duminică, tocma' când domnu' Hatfield se pregătea de împărtășanie, am luat aminte când a zis: „Dacă sunt printre voi și unii care nu-și pot liniști conștiința și ar avea nevoie de mai multă alinare și de sfaturi, să vină la mine sau la alt slujitor discret și cunoscător al cuvântului Domnului și să-și deschidă inima, mărturisindu-și suferința!” Așa că-n dimineața duminicii următoare, înainte de slujbă, l-am căutat în sacristie și-am vorbit din nou cu pastoru'. Alfel nici prin cap nu-mi dădea să-ndrăznesc așa ceva, da' m-am gândit că dacă sufletu' mi-era în primejdie, n-ar trebui să mă-mpiedic d-un nimic. Da' el a zis că n-avea timp să se ocupe de mine chiar

¹ Luca 13, 24: „Siliți-vă să intrați prin poarta cea strâmtă, că mulți, zic vouă, vor căuta să intre, și nu vor putea” (n. tr.).

atunci. „De fapt, a zis, nu am să-ți spun nimic în plus față de ceea ce ți-am spus mai înainte. Ia împărțășania, firește, și continuă să-ți îndeplinești datoriile, iar dacă asta va fi în zadar, atunci nu mai este nimic de făcut. Așa că să nu mă mai deranjezi de-acum înainte.” Așa că am plecat, dar l-am auzit pe domnu’ Weston –, că era și domnu’ Weston acolo, don’șoară – că era prima lui zi de duminică la Horton, știți, și era și el în sacristie, îmbrăcat în odăjdii, și-l ajuta pe pastor să se îmbrace și el.

— Da, Nancy.

— Și l-am auzit întrebându-l pe domnu’ Hatfield cine eram eu, și pastoru’ a zis: „O, doar o bătrână proastă care vorbește-n dodii”. Și m-am întristat foarte tare, don’șoară Grey, da’ m-am dus să șed la locu’ meu și-am încercat să-mi fac datoria, ca până atunci, da’ n-am mai avut liniște. Am luat și împărțășania, da’ parcă mâncam și beam tot spre osânda mea. Așa că m-am dus acasă tare cătrănită. Da’ a doua zi, ’nainte de-a pune casa la punct – fiin’că, don’șoară, nu-mi sta inima la măturat, și curățat, și spălat vase, așa că lâncezeam degeaba –, cu cine mă pomenesc la ușă? Cu nimeni altu’ decât domnu’ Weston! Atunci m-am apucat să pun lucrurile la locu’ lor și să mătur, și să fac una-alta, și m-așteptam ca el să mă mustre că sunt leneșă, cum ar fi făcut domnu’ Hatfield, da’ m-am înșelat: mi-a urat numa’ bună dimineața în felu’ lui liniștit și politicos. Așa c-am șters de praf un scaun pe care să șadă și-am ațâțat puțin focu’; da’ nu uitasem cuvintele pastorului, așa c-am zis: „Mă mir, domnule, că v-ați ostenit să veniți de departe la o «bătrână proastă care vorbește-n dodii» ca mine”. A părut foarte surprins când i-am zis așa, da’ a-ncercat să mă convingă că pastoru’ glumise; când a văzut că nu-l cred, a zis: „Nancy, n-ar trebui să te gândești atât de mult la asta: domnul Hatfield era puțin indispus atunci. Știi că nimeni nu este perfect, până și Moise a spus lucruri necugetate. Dar acum stai jos o clipă, dacă ai puțin timp, și vorbește-mi despre toate îndoielile și

temerile tale; mă voi strădui să le îndepărtez.” Așa că am șezut lângă el. Era aproape un străin, știți, don’șoară Grey, și cred că era chiar *mai tânăr* decât domnu’ Hatfield și parcă nu era nici arătos ca el, ba chiar părea puțin sașiu la început, când te uitala la el; da’ vorbea așa politicoș, iar când pisica, biata de ea, i-a sărit în poală, doar a mângâiat-o și-a zâmbit puțin; io am văzut asta ca pe un semn bun. Când biata făptură a făcut așa odată cu pastoru’, el a lovit-o de parcă-i era nesuferită și-l scotea din sărite. De la o pisică nu te poți aștepta să se poarte ca un creștin, știți, don’șoară Grey.

— Nu, bineînțeles că nu, Nancy. Ce a mai spus domnul Weston?

— N-a zis nimica, da’ m-a ascultat pe mine, cu mult calm și răbdare, și niciun pic de dispreț n-am simțit la el; așa c-am vorbit și i-am zis tot, chiar așa cum ți-am zis dumitale, ba încă și mai multe. „Ei bine, a zis el, domnul Hatfield a avut dreptate când ți-a spus să continui să-ți faci datoria de creștin, dar când te-a sfătuit să te duci la biserică, să asști la slujbe și așa mai departe nu a vrut să spună că aceasta este singura îndatorire creștinească: se gândea numai că acolo ai fi aflat ce altceva mai puteai face și ai fi prins drag de acele fapte cucernice, în loc ca acestea să-ți pară o obligație și o povară. Iar dacă l-ai fi rugat să-ți lămurească vorbele care te-au tulburat atât de tare, probabil ți-ar fi spus că, dacă mulți încearcă să intre pe poarta cea strâmtă și nu reușesc, păcatele lor sunt cele care îi împiedică; este ca și când un om cu un sac mare în spate ar vrea să treacă printr-o intrare îngustă și ar descoperi că îi este imposibil dacă nu renunță la sacul pe care-l poartă. Pe tine însă, Nancy, te-aș întreba dacă nu ai păcate de care te-ai descotorosi bucuroasă dacă ai ști cum să faci acest lucru.” „Ba da, domnule, adevărat grații”, am zis eu. „Atunci, a întrebat el, știi care este cea dintâi și cea mai de seamă poruncă – ba chiar și a doua, care este conținută în prima, iar pe aceste două porunci se bazează întreaga Lege divină, precum și spusele profeților? Zici că nu-l

poți iubi pe Dumnezeu, însă mie mi se pare evident că, dacă te gândești bine la cine și ce este El, nu ai cum să nu-L iubești. El este Tatăl tău, ți-este cel mai bun prieten: orice binecuvântare, tot ce este plăcut sau util vine de la El și tot ce este rău, tot ce ai motive să urăști, să eviți sau să te temi vine de la Satana – dușmanul *Lui*, ca și al nostru. Din *aceste* motive s-a întrupat Dumnezeu: ca să poată distruge lucrările diavolului. Într-un cuvânt, Dumnezeu este IUBIRE și, cu cât avem în noi mai multă iubire, cu atât suntem mai aproape de El și posedăm mai mult din duhul Său.” „Păi, domnule, am zis eu, dacă-mi pot aminti tot timpu’ aceste lucruri, cre’ că L-aș putea iubi iar pe Dumnezeu; da’ pe vecini cum să-i iubesc atunci când mă supără, când îs așa îndărătnici și păcătoși cum îs unii din ei?” „Poate părea greu să-ți iubești vecinii, a zis el, care au atâta răutate în ei și ale căror greșeli trezesc atât de des răul ce lânțezește în noi; amintește-ți însă că *El* i-a creat și că *El* îi iubește; și oricine iubește pe Cel ce L-a născut iubește și pe cel născut din El¹. Iar dacă Dumnezeu ne-a iubit atât de mult, încât ni l-a dat nouă pe unicul Său fiu, care să moară pentru noi, atunci ar trebui să ne iubim și noi unii pe ceilalți. Dacă însă nu poți nutri o afecțiune sinceră față de cei care nu țin la tine, poți măcar încerca să te porți cu ei așa cum ai dori să se poarte ei cu tine: să te întristeze greșelile lor, să le ierți jignirile și să faci tot binele pe care-l poți face aceloră din jurul tău. Dacă îl iubim pe Dumnezeu și dorim să-L slujim, să încercăm să fim asemenea Lui, să facem lucrarea Sa, să trudim întru slava Sa – care este binele omului –, să grăbim venirea Împărăției Sale, care este pacea și fericirea întregii omeniri, oricât de neputincioși am părea, făcând tot binele pe care-l putem face în timpul vieții, chiar și cei mai modești dintre noi vor face multe în acest sens. Și să rămânem în dragoste

¹ Aluzie la Întâia Epistolă Sobornicească a Sfântului Apostol Ioan 5, 1: „(Oricine crede că Iisus este Hristos este născut din Dumnezeu, și oricine iubește pe Cel care a născut iubește și pe Cel ce S-a născut din El” (n. tr.).

pentru ca Dumnezeu să rămână în noi, iar noi să rămânem în Dumnezeu. Cu cât răspândim mai multă fericire, cu atât vom primi mai multă, chiar și aici, pe pământ, și cu atât va fi mai mare răsplata noastră în ceruri când ne vom odihni după atâta trudă.” Cred, don’șoară, c-asta a zis cuvânt cu cuvânt, fiin’că m-am gândit la spusele lui de foarte multe ori. P-ormă a luat Biblia și-a citit bucăți din ea, de ici și de colo, și mi le-a lămurit până mi-au fost limpezi ca lumina zilei; și parcă mi s-a luminat iar sufletu’, mi s-a umplut inima de fericire și-aș fi vrut numa’ ca bietu’ meu Bill și toată lumea să fi fost acolo, să-l fi auzit și să se fi bucurat împreună cu mine. După ce-a plecat domnu’ Weston, Hannah Rogers, una din vecine, a venit la mine și m-a rugat s-o ajut la spălat rufe. I-am zis că nu puteam chiar atunci fiin’că nu pusesem pe foc cartofii pentru masa de prânz și nici nu spălasem vasele de la masa de dimineață. Și ea a-nceput să mă facă-n toate felurile pentru lenevia mea. La-nceput am fost o țâr’ jignită, da’ nu i-am zis nimic de rău: i-am zis doar, liniștită, că l-am avut în vizită pe parohu’ cel nou, dar c-o să fac treaba cât pot de repede și p-ormă mă duc s-o ajut. Ș-atunci ea s-a-nmuiat și parcă mi s-a-nmuiat și mie inima față de ea, și peste puțin timp eram prietene bune de tot. Așa se-ntâmplă, don’șoară Grey, când „un răspuns blând potolește mânia, iar un cuvânt aspru ațâță mânia”¹. Nu numa’ când le zici la alții, ci și când le zici pentru tine.

— Este foarte adevărat ce ai spus, Nancy; ce bine ar fi dacă ne-am putea aminti asta întotdeauna.

— Da, dac-am putea!

— Și de atunci domnul Weston a mai trecut să te vadă?

— Da, de multe ori și, fiin’că nu mai văd bine deloc, a stat cu mine și mi-a citit și câte o juma’ de oră; da’ știți, don’șoară Grey, mai are și alți oameni de văzut, alte lucruri de făcut... Dumnezeu să-l binecuvânteze! Și-n duminica următoare a ținut o predică

¹ Pildele sau Proverbele lui Solomon 15, 1 (n. tr.).

aşa de frumoasă, după versetu': „Veniţi la Mine, toţi cei osteniţi şi împovăraţi, şi Eu vă voi odihni pe voi”¹ şi următoarele două versete binecuvântate! N-ai fost acolo, don'şoară, că erai acasă la familia dumată, da' m-a făcut *aşa* de fericită! Mai *sunt* şi-acum fericită, slavă Domnului! Şi mă bucur când pot da vro mână de ajutor vecinilor – *aşa* cum mai poate un om bătrân şi pe jumate orb; şi ei preţuiesc asta, *aşa* cum v-am zis. Vedeţi, don'şoară, acum împlinesc o pereche de ciorapi; îs pentru Thomas Jackson, un bătrân cam suferind. Ne-am ciondănit de multe ori unu' cu altu', ba chiar ne-am şi certat zdravăn câteodată. *Aşa* că mi-am zis: ce-ar fi să-i împlinesc o pereche de ciorapi călduroşi? Şi de când i-am început, am simţit că-mi place de el un pic mai mult, bietu' bătrân. Totu' se-ntâmplă *aşa* cum a zis domnu' Weston.

— Mă bucur să te văd atât de fericită, Nancy, şi atât de înţeleaptă, dar acum trebuie să plec, pentru că mi se va simţi lipsa la Hall, am spus eu.

Mi-am luat la revedere şi am plecat, promiţând că voi reveni când voi avea timp şi simţindu-mă aproape tot atât de fericită ca şi ea.

Cu alt prilej m-am dus să-i citesc unui biet muncitor care suferea de tuberculoză în ultimul stadiu. Tinerele domnişoare îi făcuseră o vizită şi, cine ştie cum, ajunseseră să promită că se vor mai duce la el să-i citească; era însă prea multă bătaie de cap pentru ele, *aşa* că mă rugaseră fierbinte să mă duc eu în locul lor. M-am dus cu destulă bunăvoinţă; şi acolo am auzit laude la adresa domnului Weston, atât de la bolnav, cât şi de la soţia sa. Cel dintâi mi-a spus că simţise multă alinare şi binefacere în urma vizitelor noului paroh, care venea adesea să-l vadă şi care era „un altfel de om” decât domnul Hatfield, care, înainte de

¹ Matei 11, 28. Următoarele două versete sunt: „Luaţi jugul Meu asupra voastră şi învăţaţi-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima, şi veţi găsi odihnă sufletelor voastre. Căci jugul Meu e bun şi povara Mea este uşoară” (n. tr.).

sosirea domnului Weston la Horton, îi făcea câte o vizită din an în paște, prilej cu care insista de fiecare dată să lase ușa căsuței deschisă ca să intre aer mai rece, fără să se gândească dacă acest lucru nu cumva îi făcea rău bolnavului. După ce-și deschidea cartea de rugăciuni și citea repede o parte din ruga pentru omul bolnav, se grăbea să plece, dacă nu cumva mai rămânea ca să-i țină o morală zdravănă soției întristate sau să facă vreo observație necugetată, ca să nu spunem lipsită de inimă, parcă gândită să sporească, nu să micșoreze, necazurile celor doi.

— Pe când domnu' Weston, spunea omul, se roagă cu mine cu totul altfel și-mi vorbește cu cea mai mare bunătate; adesea îmi citește din Biblie și stă lângă mine aproape ca un frate.

— E drept cu toată lumea! exclamă soția lui. Și să tot fie vro trei săptămâni de-atunci, când a văzut cum tremura bietu' meu Jem de frig și ce foc plăpând aveam și-a-ntrebat dacă nu cumva cărbunii noștri erau pe terminate. I-am zis că așa era și că nu prea aveam cu ce să cumpărăm alții. Da' știți, don'șoară, io nu mă gândeam că el o să ne-ajute. A doua zi ne-a trimis un sac de cărbuni și de-atunci putem să facem focu' zdravăn: mare binecuvântare-i asta pe vreme de iarnă. Da' așa e el, don'șoară Grey: când ajunge într-o casă de oameni sărmani unde sunt bolnavi, vede de ce duc lipsă cel mai tare și, dacă crede că nu se pot descurca singuri, nu zice niciodată nimica, da'-i ajută cu ce le trebe. Și n-ar face oricine lucru' ăsta dac-ar avea puținul pe care-l are el fiin'că, știți, don'șoară, nu trăiește decât din ce-i dă pastoru', ș-asta e destul de puțin din ce se-aude.

Mi-am adus aminte atunci, cu un fel de înflăcărare, că domnul Weston fusese adesea etichetat de amabila domnișoară Murray drept o brută vulgară pentru că purta un ceas de argint, iar hainele lui nu erau tot atât de lucioase și de noi ca ale domnului Hatfield.

Pe drumul de întoarcere la Lodge mă simțeam foarte fericită și-i mulțumeam lui Dumnezeu că acum aveam pe cineva la care să mă gândesc: cineva asupra căruia să zăbovesc cu gândul ca o

alinare împotriva monotoniei obositoare, a singurătății împovăraătoare din viața mea din acel moment. Fiindcă *mă simțeam* singură. Niciodată, lună de lună, an de an, cu excepția scurtelor intervale de odihnă la mine acasă, nu întâlneam pe nimeni în fața căruia să-mi pot deschide inima sau căruia să-i pot spune sincer ce gândesc, în speranța că voi fi ascultată cu simpatie sau chiar înțeleasă: nu aveam pe nimeni, poate cu excepția bieteii Nancy Brown, cu care să mă bucur fie și de un singur moment de reală interacțiune socială ori a cărei conversație să mă facă să fiu mai bună, mai înțeleaptă sau mai fericită decât înainte, sau care să văd că beneficiază cu adevărat de compania mea. Singurii mei tovarăși fuseseră copiii neprietenoși și fetele ignorante și aiurite; singurătatea neîntreruptă era adesea o consolare dorită cu multă nerăbdare și foarte prețuită în schimbul bazoniilor lor obositoare. A fi nevoit să te limitezi la asemenea tovarăși era ceva cât se poate de rău, atât ca efect imediat cât și ca posibile urmări viitoare. Din exterior nu primeam nicio idee nouă, niciun gând incitant, iar cele care luau naștere în mintea mea erau, în cea mai mare parte, strivite pe dată în mod nefericit sau condamnate să se ofilească ori să se risipească, pentru că nu puteau vedea lumina zilei.

Se știe că oamenii care obișnuiesc să se întâlnească în mod regulat au o influență reciprocă importantă asupra concepțiilor și comportamentului fiecăruia în parte. Cei ale căror fapte sunt mereu în fața ochilor noștri, ale căror cuvinte sunt auzite în permanență, ne vor influența în mod firesc, chiar fără să vrem, încetul cu încetul, treptat, imperceptibil poate, să acționăm și să vorbim la fel ca ei. Nu știu cât de departe poate ajunge această putere de asimilare irezistibilă, însă dacă un om civilizat ar fi condamnat să trăiască vreo doisprezece ani într-un trib de sălbatici imposibil de educat, dacă nu îi stă în putere să-i transforme, mă întreb dacă nu cumva, la încheierea acestei perioade, nu va sfârși prin a deveni el însuși un barbar. Iar eu, din moment ce nu reușeam să le determin pe tinerele mele tovarășe să devină mai

bune, mă temeam foarte tare că mă vor face ele să devin mai rea — că-mi vor aduce treptat sentimentele, obiceiurile, capacitățile, la nivelul lor, fără a-mi transmite însă și o inimă ușoară sau vioiciunea lor plină de veselie.

Parcă simțeam deja cum mi se deteriora gândirea, cum mi se întărea inima și mi se micșora sufletul; mă temeam că și preceptele mele morale vor amorți, că voi ajunge să confund binele și răul, că cele mai bune dintre calitățile mele vor sfârși prin a succomba sub influența funestă a unui asemenea mod de viață. Tot aburul pământului se aduna în jurul meu și-mi acoperea cerul interior; iată de ce domnul Weston, care se ivise brusc în viața mea, îmi apărea ca steaua dimineții ce se ridică la orizont, ca o persoană care să mă salveze de teama întunericului suprem, și m-am bucurat că acum aveam un obiect de contemplare situat deasupra mea, nu mai prejos de mine. M-am bucurat să văd că lumea nu era alcătuită numai din unii ca Bloomfield, Murray, Hatfield, Ashby și alții ca ei și că perfecțiunea umană nu era o simplă închipuire a imaginației mele. Atunci când auzim ceva de bine și nimic de rău despre cineva, este ușor și plăcut să ne imaginăm mai mult; pe scurt, nu are rost să-mi analizez chiar toate gândurile, însă duminica devenise, pentru mine, o zi absolut încântătoare (acum aproape că ocupam cu forța colțul din spatele trăsurii), pentru că îmi plăcea să-l ascult pe domnul Weston. De fapt, îmi plăcea să-l și văd, deși îmi dădeam seama că nu era un bărbat frumos, ba nu se putea spune nici măcar că avea o înfățișare plăcută, dar, cu siguranță, nici urât nu era.

Era mic de statură, cu foarte puțin peste medie; despre conturul feței sale s-ar fi putut spune că era prea dreptunghiular ca să fie frumos, însă mie mi se părea că trădează forță de caracter. Părul castaniu-închis nu-i era buclat cu atenție, ca al domnului Hatfield, ci pieptănat simplu, într-o parte, peste fruntea albă și înaltă; sprâncenele erau, probabil, prea proeminente, dar de sub acele sprâncene întunecate sclipeau niște ochi care emanau o

forță impresionantă, căprui, nu foarte mari și puțin înfundați în orbite, însă surprinzător de strălucitori și de expresivi. Gura îi trăda, și ea, caracterul, anunțând un om hotărât și care obișnuia să gândească profund; iar când zâmbea... dar nu voi vorbi încă despre asta, pentru că în momentul în care observasem aceste lucruri despre el, nu-l văzusem încă zâmbind. De fapt, înfățișarea sa nu dădea impresia unui om care ar zâmbi cu ușurință, dar nici a cuiva care corespundea descrierii locuitorilor parohiei. Îmi formasem de timpuriu o impresie despre el și, în pofida criticilor pe care i le aducea domnișoara Murray, eram ferm convinsă că era un bărbat cu mult bun-simț, cu o credință neșămutată și de o pioșenie înflăcărată, dar totodată prevenitor și riguros. Iar când am aflat că la calitățile sale se adăugau sincera bunăvoință și blândețea, precum și bunătatea plină de considerație, această descoperire cred că m-a încântat și mai tare, pentru că nu mă așteptasem la așa ceva.

Capitolul XII

PLOAIA

PE NANCY BROWN AM VIZITAT-O DIN NOU abia în a doua săptămână a lunii martie; deși aveam o mulțime de minute libere în timpul zilei, rar dispuneam de o oră care să fie numai a mea, din moment ce, dacă totul era lăsat pe seama capriciilor domnișoarei Matilda și a surorii sale, nu putea fi vorba nici de ordine, nici de regularitate. Cu orice m-aș fi îndeletnicit, dacă nu eram ocupată cu ele sau cu problemele lor, trebuia, cum se spune, să am „coapsele încinse, încălțăminte în picioare și toiagul în mână”¹. A nu răspunde imediat atunci când eram solicitată însemna o ofensă gravă și de neiertat adusă nu numai elevelor mele și mamei lor, ci până și servitoarei care venea să mă cheme, cu sufletul la gură, exclamând: „Trebe să vă duceți degrabă *direct* în sala de studiu, don’șoară; tinerele stăpâne AȘTEAPTĂ!!” Culmea ororii! Își așteptau guvernanta!!!

În momentul acela eram destul de sigură că dispuneam de o oră sau două pentru mine însămi fiindcă Matilda se pregătea pentru o lungă partidă de călărie, iar Rosalie se dichisea ca să participe la o petrecere la Lady Ashby, așa că am profitat de ocazie să mă duc la căsuța văduvei; am găsit-o pe Nancy puțin îngrijorată din cauza pisicii ei, care lipsise întreaga zi. Am liniștit-o cu toate anecdotele despre obiceiul de a hoinări al acestui animal pe care mi le-am putut aduce aminte.

— De pădurari mi-e mie teamă, spuse ea, numa’ la asta mă gândesc. Dacă domnii cei tineri ar fi fost acasă, aș fi crezut c-au

¹ Ieșirea 12, 11 (n. tr.).

asmuțit câinii pe ea ș-au speriat-o, mititica, așa cum au făcut cu *multe* biete pisici; da' acu' nu mă tem de asta.

Ochii lui Nancy erau mai bine, totuși departe de a fi vindecați: încercase să-i facă o cămașă de duminică fiului ei, însă recunoștea că nu putea să coasă decât azi un pic, mâine un pic, așa că lucrul avansa cu încetineală, deși bietul flăcău avea mare nevoie de cămașa aceea. Așadar, după ce i-am citit din Biblie, i-am propus să-i dau o mână de ajutor, pentru că aveam mult timp liber în seara aceea și nu trebuia să mă întorc decât când începea să se înnopteze. Mi-a acceptat propunerea cu recunoștință.

— O să-mi ții și o țâr' de companie, don'șoară, spuse ea; mi-ar plăcea, fiin'că mă simt cam singură fără pisica mea.

După ce am terminat de citit și am făcut cam jumătate din tiv, ajutată de degetarul mare din alamă al lui Nancy, pe care mi-l fixasem pe deget cu ajutorul unui ghem de hârtie, am fost întreruptă de intrarea domnului Weston, care ținea în brațe pisica dată dispărută. Atunci am văzut că putea să zâmbească, ba chiar într-un mod foarte plăcut.

— Ți-am făcut un mare serviciu, Nancy, începu el.

Observându-mă și pe mine, îmi adresa o înclinare ușoară a capului. Pentru Hatfield sau alt gentleman din părțile acelea aș fi fost cu totul invizibilă.

— Ți-am salvat pisica, a continuat el, din mâinile sau mai degrabă din bătaia puștii pădurarului domnului Murray.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, domnule! exclamă bătrâna, recunoscătoare, gata să plângă de fericire când își primi din brațele lui animalul iubit.

— Să ai grijă de ea, spuse el, și să n-o lași să se ducă pe lângă crescătoria de iepuri pentru că pădurarul a amenințat că o împușcă dacă o mai prinde pe acolo; ar fi făcut-o chiar astăzi dacă n-aș fi ajuns la timp să-l opresc. Cred că a început să plouă, domnișoară Grey, adăugă el pe un ton mai blând, observând că

pusesem deoparte cămașa la care lucrasem și mă pregăteam să plec. Nu vreau să vă deranjez, nu stau decât două minute.

— O să rămâneți aici amândoi până trece ploaia asta, spuse Nancy în timp ce atâta focul și mai așeza un scaun în apropierea lui. Cum așa! Doar e loc pentru toată lumea.

— Mulțumesc, Nancy, dar văd mai bine de aici, am răspuns eu ducându-mă cu lucrul la fereastră, unde ea avu bunătatea să mă lase să stau.

Între timp luă o perie ca să îndepărteze părul de pisică de pe haina domnului Weston, îi șterse cu atenție picăturile de ploaie de pe pălărie și își hrăni pisica, sporovăind de zor pe când trebăluia: ba îi mulțumea prietenului ei, preotul, pentru gestul lui, ba se mira cum de găsise pisica crescătoria de iepuri, lamentându-se apoi de posibilele urmări ale acestei descoperiri. Domnul Weston o asculta cu un zâmbet liniștit și binevoitor, iar la un moment dat se așeză pe scaun ca răspuns la invitațiile ei insistente, repetând că nu avea de gând să zăbovească.

— Mai trebuie să ajung într-un loc, spuse el, și văd (aruncând o privire la cartea de pe masă) că cineva ți-a citit deja din Biblie.

— Da, domnule; don'șoara Grey a fost bună să-mi citească un capitol și-acu' m-ajută să-i fac lu' Bill o cămașă. Da' mă tem că i-o fi frig acolo, lângă geam. Nu vrei să vii lângă foc, don'șoară?

— Nu, Nancy, mulțumesc, mi-e destul de cald și aici. Trebuie să plec de îndată ce se oprește ploaia.

— Vai, don'șoară, da' ai zis că poți sta până se-ntunecă! exclamă cu îndrăzneală bătrâna, iar domnul Weston își luă pălăria să plece. Nu, domnule, continuă ea, rogu-te să nu pleci acum, când toarnă cu găleata.

— Dar am impresia că îți împiedic musafira să vină lângă foc.

— Nu, deloc, domnule Weston, am răspuns eu, sperând că nu făceam nimănui niciun rău prin această minciună.

— Păi sigur că nu! exclamă Nancy. Că doar loc e destul!

— Domnișoară Grey, spuse el pe jumătate în glumă, ca și când ar fi simțit nevoia să schimbe subiectul discuției, indiferent dacă avea sau nu ceva important de zis, v-aș ruga să-i cereți scuze în numele meu stăpânului domeniului, când îl vedeți. Era de față când am salvat pisica lui Nancy și nu prea i-a convenit. I-am spus că mai ușor s-ar fi lipsit el de toți iepurii aceia decât ea de pisică, și pentru această presupunere îndrăzneată mi-a adresat niște cuvinte mai necavalerești, iar eu mă tem că i-am răspuns cu ceva cam multă înflăcărare.

— O, cinstite domn! Sper că n-ai intrat în dizgrația stăpânului de dragu' pisicii mele! Stăpănu' nu poate răbda să i se întoarcă vorba.

— Nu face nimic, Nancy: nu-mi prea pasă de toată situația asta, zău că nu. Nu am spus nimic care să fie *foarte* necivilizat și cred că domnul Murray obișnuiește să folosească un limbaj destul de colorat atunci când se înfierbântă.

— Da', domnule; ce păcat!

— Iar acum chiar că trebuie să plec. Am de făcut o vizită într-un loc, cam la o milă de aici, și nu cred că vrei să mă întorc pe întuneric; și, în plus, ploaia aproape a încetat. La revedere, Nancy. La revedere, domnișoară Grey.

— La revedere, domnule Weston, dar să nu vă bazați pe mine să vă împac cu domnul Murray, pentru că nu îl văd aproape deloc ca să-i pot vorbi.

— Chiar așa? Atunci nu este nimic de făcut, răspunse el cu o resemnare tristă, după care, cu un mic zâmbet mai aparte, adăugă: Dar nu face nimic; cred că domnul are mai multe motive să se scuze decât mine.

Și părăsi căsuța.

Am continuat să cos cât timp am putut vedea, după care i-am urat lui Nancy „noapte bună” și i-am potolit recunoștința entuziastă asigurând-o că nu făcusem pentru ea decât ceea ce ar fi făcut și ea pentru mine, dacă ar fi fost în locul meu, iar eu într-al ei.

M-am grăbit că mă întorc la Horton Lodge unde, când am intrat în sala de studiu, am găsit masa de ceai în dezordine, cu tava înundată de băltoace de ceai și pe domnișoara Matilda în cea mai proastă dispoziție.

— Pe unde mi-ai umblat, domnișoară Grey? Am luat ceaiul acum o jumătate de oră și a trebuit să mi-l fac chiar eu și să-l beau singură! Aș fi vrut să te fi întors mai devreme!

— Am fost să o văd pe Nancy Brown. Credeam că nu te vei întoarce de la partida de călărie până la sosirea mea.

— Cum aș putea să călăresc pe ploaie, mă rog? Nenorocita aia de aversă a fost destul de enervantă; s-a pornit când eram în plină desfășurare și apoi am venit aici și nu am găsit pe nimeni la ora ceaiului! Știi doar că singură nu reușesc să-mi prepar ceaiul așa cum îmi place.

— Nu m-am gândit că plouă, am răspuns eu.

Și, într-adevăr, gândul că ploaia o va alunga în casă nici nu-mi trecuse prin minte.

— Bineînțeles că nu; erai bine mersi la adăpost și nu te-ai gândit niciun moment la alții.

Am suportat reproșurile ei severe cu un calm uimitor, cu voioșie chiar, pentru că îmi dădeam seama că îi făcusem mai mult bine lui Nancy Brown decât rău Matildei. Poate că m-au ajutat și alte gânduri să-mi păstrez buna dispoziție, să mă delectez cu o ceașcă de ceai rece, să mă bucur la vederea mesei în dezordine și — așa cum am dat deja de înțeles — a chipului neprietenos al Matildei. Peste puțin timp, ea se duse la grajduri și mă lăsă să-mi savurez în liniște cina solitară.

Capitolul XIII

PRIMULELE

DOMNIȘOARA ROSALIE MURRAY MERGEA acum de două ori duminica la biserică pentru că ținea atât de mult să fie admirată, încât nu suporta să piardă niciun prilej. Era atât de convinsă că era admirată ori de câte ori își făcea apariția încât, fie că Harry Meltham și domnul Green erau sau nu de față, era sigură că va fi totuși cineva acolo care nu va rămâne insensibil la farmecele sale, cu excepția pastorului, ale cărui atribuții oficiale îl obligau să fie prezent. Dacă vremea le permitea, ea și sora ei se întorceau de obicei pe jos acasă: Matilda, pentru că detesta să stea închisă în trăsură, iar Rosalie, pentru că îi displăcea izolarea din interiorul trăsorii și se bucura de compania care îi însuflețea, de obicei, prima parte din drumul pe care-l parcurgea de la biserică până la porțile parcului proprietății domnului Green, de la care începea drumul privat ce ducea spre Horton Lodge, situat în direcția opusă, pe când drumul principal continua drept înainte, până la reședința mai îndepărtată a lui Sir Hugh Meltham. Așa se face că exista întotdeauna o șansă să fie însoțită, o bucată de drum, fie de Harry Meltham, cu sau fără domnișoara Meltham, fie de domnul Green, cu una sau poate cu ambele sale surori, sau de oricare dintre domnii care se întâmpla să se afle în vizită la aceștia.

Dacă le însoțeam pe domnișoare sau mergeam cu trăsura împreună cu părinții lor, asta depindea doar de capriciile celor dintr-ai: dacă preferau să „mă ia” și pe mine, mă duceam cu ele. Dacă, din motive știute numai de ele, domnișoarele alegeau să meargă

singure, îmi ocupam locul în trăsură. Preferam mersul pe jos, însă neplăcerea de a-mi impune prezența cuiva care nu o dorea mă făcea întotdeauna să adopt o atitudine pasivă în aceste ocazii, sau într-unele asemănătoare, și nu am fost niciodată curioasă să aflu motivele dispoziției lor schimbătoare. Aceasta era, de fapt, atitudinea cea mai bună, pentru că supunerea și serviabilitatea erau atribuțiile guvernantei, iar satisfacerea propriilor plăceri cădea în sarcina elevelor ei. Atunci când totuși mă plimbam pe jos, prima parte a drumului era în general foarte neplăcută pentru mine. Din moment ce nimeni dintre doamnele și domnii menționați înainte nu-mi acorda vreo atenție, era penibil să merg alături de ei ca și când aş fi ascultat ce vorbeau sau aş fi năzuit să fiu considerată una de-a lor, în timp ce aceștia vorbeau deasupra capului meu sau în cruciș. Iar dacă, în timp ce vorbeau, privirile lor se întâmpla să se oprească asupra mea, păreau să privească în gol, de parcă nu mă vedeau, sau erau foarte dornici să pară că nu mă observaseră. La fel de dezagreabil era și să merg în urma lor, părând astfel că îmi recunosc propria inferioritate, când, de fapt, mă credeam aproape la fel de drăguță ca și cele mai frumoase dintre domnișoare și doream ca ei să știe lucrul acesta, în loc să-și închipuie că nu mă consideram decât o simplă servitoare care știa prea bine unde-i era locul și care nu îndrăznea să pășească lângă niște domnișoare și niște domni atât de rafinați cum erau ei – deși tinerele de care se ocupa ar fi preferat, eventual, să le însoțească și chiar ar fi binevoit să converseze cu ea în lipsa unei companii mai bune. Așadar, deși îmi era aproape rușine să recunosc acest lucru, mă străduiam destul de tare (când îi însoțeam) să par că nu bag de seamă sau că mă lasă indiferentă prezența lor, ca și când aş fi fost absorbită de gândurile mele sau cufundată în contemplarea peisajului din jur; dacă rămâneam în urma lor, vreo pasăre sau vreo insectă, un copac sau o floare îmi atrăgeau, chipurile, atenția și, după ce le studiam atent, îmi continuam drumul de una

singură, în pas de plimbare, până când elevele mele își luau la revedere de la tovarășii lor și o apucau pe drumul liniștit și privat spre Hall.

Îmi amintesc foarte bine una dintre acele dăți; era o după-amiază minunată de sfârșit de martie. Domnul Green și surorile sale trimiseseră înapoi trăsura goală pentru a se bucura de strălucirea soarelui și de aerul înmiresmat în timpul plimbării spre casă în compania plăcută a musafirilor lor, Căpitanul X și Locotenentul Y (doi dandy din cadrul armatei) și a domnișoarelor Murray care, desigur, făcuseră în așa fel încât să li se alătore. O asemenea companie era foarte pe placul lui Rosalie, însă nefiind și pe gustul meu, am rămas imediat în urmă și am început să examinez plantele și insectele de pe marginile peluzelor verzi și din gardurile vii îmbobocite până când grupul a luat-o destul de mult înainte și am putut auzi trilul frumos al veselei ciocârliei. Spiritul meu mizantrop a început să se îmblânzească sub efectul aerului plăcut, proaspăt și al minunatelor raze de soare; în locul lui s-au instalat însă amintiri triste din copilăria timpurie și dorul după bucurii trecute sau un viitor mai luminos. Când privirea îmi rătăcea peste marginile abrupte acoperite cu iarbă fragedă și plante cu frunze verzi, peste care tronau gardurile vii pline de flori, am tânjit să văd vreo floare cunoscută care să-mi amintească de văile împădurite și de coastele înverzite ale dealurilor de acasă: mlaștinile cafenii ieșeau, firește, din discuție. O astfel de descoperire ar fi făcut să mi se umezească ochii, însă ar fi fost o mare bucurie în acea clipă. În cele din urmă, am reușit să zăresc, cocoțate printre rădăcinile răsucite ale unui stejar, trei primule minunate care se șteau atât de drăguț din ascunzătoarea lor încât au început să-mi dea lacrimile. Creșteau la o înălțime atât de mare încât degeaba am încercat să culeg una sau două pentru ca mai târziu să visez la vederea lor și să le port cu mine: nu aș fi reușit să ajung la ele decât dacă m-aș fi urcat pe mal, dar m-am răzgândit să fac acest gest când, auzind

pași în urma mea, eram pe punctul de a mă întoarce să văd cine era și am fost luată prin surprindere de aceste cuvinte: „Dă-mi voie să ți le culeg eu, domnișoară Grey”, rostite pe tonul grav și jos al unei voci bine cunoscute. Florile au fost culese neîntârziat și m-am trezit cu ele în mână. Era domnul Weston, bineînțeles, căci cine altcineva s-ar fi deranjat atât de mult pentru *mine*?

I-am mulțumit – nu mai știu dacă într-un mod călduros sau rece –, dar cu siguranță nu am exprimat nici jumătate din recunoștința pe care o simțeam. Poate era o prostie să simt recunoștință, însă în momentul acela mi s-a părut că era încă o dovadă deosebită a omeniei sale: un gest de bunătate pe care nu îl puteam răsplăti, dar pe care nu aveam să-l uit niciodată, atât de puțin obișnuită eram ca cineva să manifeste o asemenea politețe față de mine, atât de puțin pregătită eram să mă aștept la așa ceva de la oricine locuia pe o rază de optzeci de kilometri de jur-împrejurul domeniului Horton Lodge. Asta nu m-a împiedicat însă să mă simt puțin stingherită de prezența lui și am pornit cu un pas mult mai sprinten decât înainte să-mi urmez elevele. Dacă domnul Weston ar fi înțeles aluzia și m-ar fi lăsat să trec fără să-mi mai adreseze niciun alt cuvânt, poate că aş fi reluat drumul o oră mai târziu; dar el nu a înțeles. Un mers ceva mai rapid pentru mine nu era decât un mers la pas obișnuit pentru el.

— Tinerele dumneavoastră domnișoare v-au lăsat în urmă, spuse el.

— Da, se află într-o companie mai plăcută.

— Atunci nu vă grăbiți să le ajungeți din urmă.

Mi-am încetinit mersul, deși în clipa următoare mi-am regretat gestul: tovarășul meu era tăcut, iar eu nu mă puteam gândi pentru nimic în lume la ceva de spus și mă temeam că s-ar putea afla și el în aceeași situație delicată. Într-un târziu, a întrerupt tăcerea întrebându-mă, cu bruschetea caldă care-i era caracteristică, dacă îmi plăceau florile.

— Da, foarte mult, am răspuns eu, florile de câmp mai ales.

— Și *mie* îmi plac florile de câmp, a spus el. După celelalte nu mă omor pentru că nu le asociez cu nimic special, cu excepția unui soi sau două. Care sunt florile dumneavoastră preferate?

— Primulele, clopoței și iarba-neagră.

— Violetele, nu?

— Nu, pentru că așa cum spuneți și dumneavoastră, nu le asociez cu nimic special și apoi, pe dealurile și văile de la mine de acasă nu cresc dulci violete.

— Trebuie să fie o mare alinare pentru dumneavoastră să aveți o casă, domnișoară Grey, remarcă însoțitorul meu după o scurtă pauză. Oricât ar fi de departe, oricât de rar ați trece pe acolo, este totuși ceva pe care puteți conta.

— Înseamnă atât de mult pentru mine, încât cred că nu aș putea trăi dacă nu ar exista, am răspuns eu, cu un entuziasm pe care l-am regretat în clipa următoare fiindcă am avut impresia că sunase de-a dreptul prostesc.

— O, ba da, ați putea, spuse el cu un zâmbet gânditor. Legăturile care ne țin agățați de viață sunt mai puternice decât vă închipuiți dumneavoastră sau cineva care nu a simțit cât de violent se poate trage de ele fără să se rupă. Ați putea fi nefericită în lipsa unui cămin, însă până și *dumneavoastră* ați putea trăi – și nu chiar atât de îngrozitor pe cât credeți. Inima omenească este ca elasticul: ceea ce este puțin îl face să se întindă, iar ceea ce este în exces nu-l face să se rupă. Dacă, totuși, „ceva mai mult decât nimic îl va perturba, atunci ceva mai puțin decât totul va fi suficient” ca să îl rupă. Ca și în cazul membrelor noastre exterioare, este prezentă o forță vitală inerentă care le întărește împotriva violențelor din afară. Fiecare lovitură care le zdruncină va servi la fortificarea lor împotriva unui șoc viitor, la fel cum truda constantă îngroașă pielea palmelor și întărește mușchii brațului, în loc să-i slăbească, așa încât o zi de muncă trudnică ce ar jupui mâna unei doamne nu

ar lăsa prea multe urme asupra mâinii unui plugar vânos. Vorbesc din experiență, parțial din proprie experiență. A fost un timp când și eu gândeam ca dumneavoastră sau cel puțin eram absolut convins că un cămin și relațiile afectuoase din sânul acestuia sunt singurele lucruri care fac viața suportabilă; că, în absența acestora, existența ar deveni o povară greu de îndurat. Acum însă nu mai am casă – dacă nu cumva veți onora cu acest apelativ cele două încăperi pe care le-am închiriat la Horton – și cu nici un an în urmă mi-am pierdut ultima și cea mai iubită rudă. Cu toate acestea, nu numai că trăiesc, dar nu sunt cu totul lipsit de speranță și alinare nici chiar în existența mea prezentă, deși trebuie să recunosc că rar pot să intru la sfârșitul zilei chiar și în cocioaba cea mai modestă, să-i văd pe locuitorii săi adunați pașnic laolaltă, cu inima veselă, fără să mă simt *aproape* invidios pe fericirea lor domestică.

— Nu cunoașteți încă fericirea care vă așteaptă, am spus eu. Nu sunteți decât la începutul călătoriei.

— Trăiesc deja fericirea cea mai mare, a răspuns el: puțința și voința de a mă face util.

Ne apropiam de bariera care marca trecerea spre cărarea ce ducea la casa unei ferme, unde bănuiam că domnul Weston își propusese să se facă „util”, pentru că își luă grăbit la revedere de la mine, trecu peste barieră și traversă cărarea cu mersul său obișnuit, ferm și elastic, lăsându-mă să cuget la cuvintele lui în timp ce-mi continuam drumul în singurătate. Auzisem că își pierduse mama nu cu mult timp în urmă, înainte de a veni la noi. Ceea ce însemna că ea era cea din urmă și cea mai iubită rudă a lui; de aceea nu mai avea *un cămin*. L-am compătimit din toată inima; aproape că am plâns de mila lui. Iar asta, m-am gândit eu, explica umbra prematură de îngândurare care îl făcea atât de des să se încrunte și îi câștigase reputația de om cu o dispoziție posacă și ursuză din partea domnișoarei Murray și a celor de teapa ei. „Dar,

am cugetat eu, nu este atât de nefericit pe cât ar fi de aşteptat în urma unei astfel de pierderi: duce o viaţă activă şi îl aşteaptă o sferă vastă pentru strădaniile sale de a se face util. Îşi *poate* face prieteni şi-şi poate făuri un cămin dacă doreşte şi nu încapă îndoială că la un moment dat îşi va dori. Să dea Dumnezeu ca aceea pe care o va alege drept tovarăşă de viaţă să fie demnă de această alegere şi să-i ofere un cămin fericit – aşa cum îl merită! Cât de minunat ar fi să...” Dar nu are importanţă ce am gândit în continuare.

Am început să scriu această carte cu intenţia de a nu vă ascunde nimic, iar aceluia căruia le va plăcea acest lucru să profite de prilejul de a studia sentimentele altei fiinţe umane: nutrim însă şi gânduri pe care îngerii din cer sunt bine-veniţi să le afle, nu însă şi semenii noştri – nici măcar cei mai de ispravă şi mai buni dintre ei.

Cei din familia Green plecaseră spre casa lor, iar domnişoarele Murray o apucaseră pe drumul privat, unde m-am grăbit să le ajung din urmă. Le-am găsit antrenate într-o discuţie aprinsă despre calităţile fiecăruia din cei doi tineri ofiţeri; văzându-mă, Rosalie se opri în mijlocul frazei ca să exclame, cu o veselie maliţioasă:

— Oho, domnişoara Grey! Ai ajuns, în sfârşit? Nu este de *mirare* că ai rămas atât de mult în urma noastră şi nu este de *mirare* că îi ţii întotdeauna atât de răspicat partea domnului Weston atunci când îl acuz. Aha! Acum îmi dau seama de tot ce se întâmplă!

— Hai, domnişoară Murray, nu fi absurdă! am spus eu cu un râs pe care încercam să-l fac să sune plin de bunăvoinţă. Ştii că o asemenea prostie nu mă impresionează.

Dar ea a continuat să debiteze lucruri la fel de enervante, iar sora ei îi dădea o mână de ajutor punându-şi imaginaţia la contribuţie cu această ocazie, astfel că am considerat necesar să spun ceva în apărarea mea.

— Ce nerozie mai este și asta! am exclamat eu. Dacă traseul domnului Weston s-a întâmplat să coincidă cu al meu câteva sute de metri, iar dânsul a ales să schimbe cu mine un cuvânt sau două în timpul mersului, ce este atât de extraordinar în asta? Vă asigur că nu am mai vorbit cu el până acum, cu o singură excepție.

— Unde, unde? Și când? întrebare ele nerăbdătoare.

— La căsuța lui Nancy.

— Aha! Va să zică acolo v-ați întâlnit, așa-i? exclamă Rosalie cu un râs triumfător. A, Matilda, am descoperit de ce îi place atât de mult să meargă la Nancy Brown! Se duce să flirteze cu domnul Weston!

— Zău așa, nici măcar nu are rost să vă contrazic. Nu l-am văzut decât o singură dată acolo, vă spun. De unde era să știu că avea să vină și el?

Deși mă enervau veselia lor și acuzațiile jignitoare, stinghereala mea nu a durat prea mult: după ce au încetat să se amuze pe seama mea, au revenit la căpitan și locotenent, iar pe când se ciondăneau și făceau tot felul de comentarii despre aceștia, indignarea mea s-a stins cu repeziciune, pricina ei a fost grabnic uitată și gândurile mi s-au îndreptat pe un fâgaș mai plăcut. Așa am ajuns în parc și mai apoi am intrat în holul reședinței; urcând scările spre camera mea, nu mă mai gândeam decât la un singur lucru, iar inima îmi era copleșită de o singură dorință sinceră. Am intrat în cameră, am închis ușa, am căzut în genunchi și am adresat o rugăciune fierbinte, dar nu și înflăcărată: „Facă-se voia Ta”, am încercat eu să spun încontinuu, însă „Tată, Ție toate lucrurile îți sunt cu puțință (și) facă-se ce voiești Tu”¹ își făcea singur loc după aceea. Pentru acea dorință, pentru rugăciunea aceea, m-ar fi

¹ Fragment din Evanghelia după Marcu 14, 36 care redă rugăciunea lui Iisus din Grădina Ghetsimani: „Avva, Părinte, toate sunt Ție cu puțință. Depărtează paharul acesta de la Mine. Dar nu ce voiesc Eu, ci ceea ce voiești Tu” [să se îndeplinească] (n. tr.).

dojenit atât bărbații, cât și femeile, dar „Dumnezeule, *Tu nu* urgi-sești”¹! am spus eu apoi și am simțit că așa era. Aveam impresia că binele altuia trebuia implorat cu tot atât de multă ardoare ca binele propriu, chiar și atunci când *aceea* era dorința cea mai fierbinte a inimii mele. Poate mă înșelam, însă gândul acesta mi-a dat încrederea să cer și puterea să sper că nu cerusem în van. Cât despre primule, am ținut două dintre ele într-un pahar cu apă în camera mea până s-au uscat de tot, iar slujnica le-a aruncat; petalele celorlalte le-am presat între filele Bibliei – încă le mai am și intenționez să le păstrez pentru totdeauna.

¹ Referire la Psalmul 50: „Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi” (n. tr.).

Capitolul XIV

PASTORUL

ZIUA CARE A URMAT A FOST ȘI MAI FRUMOASĂ decât cea dinainte. Puțin după micul dejun, domnișoara Matilda – după ce parcursese în goană câteva lecții oricum inutile și făcuse greșeli peste greșeli, după ce, parcă pentru a se răzbuna, zdrăngănisese vreo oră la pian fiind foarte supărată atât pe mine, cât și pe pian, pentru că mama ei nu voia să-i dea o pauză – evadase în sfârșit la locurile ei preferate de distracție: prin curte, la grajduri și la cuștile câinilor. Domnișoara Murray plecase ceva mai devreme ca să se bucure de o plimbare liniștită în compania unui nou roman la modă, lăsându-mă în sala de studiu să trudesesc din greu la un desen în acuarelă pe care promisesem că i-l voi face și pe care ea insistase să-l termin în ziua aceea.

La picioarele mele stătea tolănit un mic terier zbârlit. Era al domnișoarei Matilda, însă ea ura animalul și dorea să-l vândă sub pretextul că era prea răsfățat. Era, de fapt, un câine excelent în felul lui, însă ea credea că nu era bun de nimic și că nu avea nici măcar atâta minte cât să-și recunoască stăpâna.

Adevărul este că îl cumpărase când nu era decât un pui și insistase la început să nu-l atingă nimeni în afară de ea, dar în scurt timp se plictisise de un cățeluș atât de neajutorat care-i dădea prea multă bătaie de cap și apelase bucuroasă la serviciile mele, rugându-mă fierbinte să-i port de grijă. Îngrijind cu atenție mica făptură din copilăria sa și până la adolescență, îi câștigasem afecțiunea: era o apreciere pe care aș fi prețuit-o în mare măsură, considerând că depășea cu mult neplăcerile pe care mi le

provocase, dacă nu s-ar fi întâmplat ca recunoștința pe care o exprima bietul Snap să-l fi expus la numeroase vorbe de ocară și la multe lovituri de picior și pișcături înciudate din partea stăpânei sale. În consecință, se afla acum în pericolul de a fi trimis la cele veșnice sau de a fi dat vreunui stăpân aspru și cu inima de piatră. Dar ce puteam face? Doar nu era să fac câinele să mă urască tratându-l cu cruzime, iar Matilda nu și-l apropia purtându-se blând cu el.

În fine, cum stăteam eu așa, desenând cu creionul, în încăperea în care mă aflam întră doamna Murray pe jumătate plutind, pe jumătate dând buzna.

— O, Doamne, domnișoară Grey! începu ea, cum poți să stai să desenezi într-o zi ca asta? (Credea că desenam de plăcere.) Mă *mir* că nu-ți pui boneta și nu ieși afară împreună cu tinerele domnișoare.

— Cred, doamnă, că domnișoara Rosalie citește, iar domnișoara Matilda se distrează cu câinii ei.

— Dacă ai încerca să o distrezi tu mai mult pe domnișoara Matilda, cred că n-ar fi atât de tentată să încerce să se amuze în compania câinilor, a cailor și a valeților, ca acum; iar dacă ai fi ceva mai veselă și mai vorbăreată cu domnișoara Rosalie, nu ar pleca atât de des să rătăcească pe câmp cu o carte în mână. Nu vreau să te jignesc, adăugă ea, observând probabil că obrajii îmi ardeau, iar mâinile începuseră să-mi tremure din cauza emoțiilor neplăcute. Încearcă, te rog, să nu mai fii atât de sensibilă — altfel nici nu se mai poate vorbi cu tine. Și spune-mi, dacă știi, unde s-a dus Rosalie și de ce îi place atât de mult să stea singură.

— Spune că îi place să fie singură atunci când are o carte nouă de citit.

— Dar de ce nu poate citi în parc sau în grădină? De ce trebuie să bată câmpurile și cărările? Și cum se face că domnul Hatfield dă atât de des peste ea când este la plimbare? Săptămâna trecută mi-a spus că s-a plimbat cu el tocmai până la Moss Lane, iar el își

ducea calul de căpăstru, iar acum sunt sigură că l-am văzut de la fereastra camerei mele trecând cu pas vioi de porțile parcului și îndreptându-se spre câmpia unde merge Rosalie atât de des. Aș vrea să te duci să vezi dacă fiica mea este acolo și să-i amintești delicat că nu se cuvine ca o domnișoară de rangul și cu perspectivele ei să hoinărească de una singură în felul acesta, expusă vederii oricui dorește să-i vorbească, precum o fetișcană sărmană și neglijată care nu are niciun parc în care să se plimbe și nici familie care să aibă grijă de ea. Mai spune-i că tatăl ei ar fi foarte supărat să afle că se poartă cu domnul Hatfield atât de familiar cum mă tem că o face și – o, dacă tu – dacă *oricare* guvernantă ar avea măcar jumătate din vigilența unei mame, măcar jumătate din atenția neliniștită a unei mame, aș fi fost scutită de aceste greutăți, iar tu ți-ai fi dat imediat seama de necesitatea de a sta cu ochii pe ea și de a o face să-ți agreeze compania. Ei bine, du-te, du-te odată, nu e timp de pierdut! exclamă ea văzând că pusesem deoparte ustensilele de desen și așteptam în pragul ușii să termine de vorbit.

După cum ghicise mama ei, am găsit-o pe domnișoara Murray pe câmpia sa preferată, cea din imediata apropiere a parcului și, din păcate, nu era singură, pentru că silueta înaltă și falnică a domnului Hatfield o însoțea într-o plimbare lentă.

Mă aflu în dilemă. Era de datoria mea să întrerup acel *tête-à-tête*, dar cum trebuia să procedez? Domnul Hatfield nu putea fi izgonit de cineva atât de lipsit de importanță ca mine, iar să mă duc să mă postez de partea cealaltă a domnișoarei Murray și să-i impun prezența mea inoportună, ignorându-l pe însoțitorul ei, era un gest nepolitic, care nu-mi stătea în fire; nu aveam nici curajul să-i strig, din capătul celălalt al câmpiei, că era chemată în altă parte. Am recurs, așadar, la un compromis, acela de a înainta încet, dar sigur spre ei, hotărând ca, dacă apropierea mea ar fi eșuat în încercarea de a-l speria pe pretendent, să trec pe lângă cei doi și să-i comunic domnișoarei Murray că mama ei avea mare nevoie de ea.

Rosalie arăta de-a dreptul fermecător când se plimba, zăbovind pe sub castanii înfloriți care-și întindeau ramurile lungi peste gardul de nuiele al parcului, ținând cartea închisă într-o mână, iar în mâna cealaltă o ramură gingașă de mirt, cu care se juca grațios. Buclele ei deschise la culoare scăpau în număr mare de sub boneta micuță și se răsfireau blând în adierea vântului, obrajii albi îi erau îmbujorați de o vanitate îndreptățită, ochii albaștri zâmbitori aruncau priviri șirete spre admiratorul ei, pentru ca în clipa următoare să privească în jos, la ramura de mirt. Snap însă, care alerga înaintea mea, o întrerupse în toiul unui schimb de replici pe jumătate cochete, pe jumătate pline de haz, prinzând-o de rochie și trăgând-o cu putere până când domnul Hatfield aplică o lovitură răsunătoare de baston peste capul animalului, trimițându-l înapoi la mine schenunând pe un ton ascuțit ce-l făcu pe stimabilul pastor să se distreze de minune. Văzând că ajunsese atât de aproape de ei se gândi, probabil, că ar fi mai bine să plece și, când eu m-am oprit să mângâi câinele cu o compasiune ostentativă pentru a-mi arăta dezaprobarea față de severitatea lui, l-am auzit întrebând:

— Când o să vă revăd, domnișoară Murray?

— La biserică, probabil, răspunse ea, dacă nu cumva se va întâmpla să aveți din nou treabă prin părțile acestea chiar atunci când mă plimb și eu pe aici.

— Aș putea oricând să-mi fac drum, dacă aș ști sigur când și unde vă găsesc.

— Nici dacă aș vrea nu v-aș putea spune, pentru că sunt atât de dezorganizată încât nu știu niciodată de astăzi ce voi face a doua zi.

— Până atunci dați-mi asta în semn de consolare, spuse el, jumătate în glumă, jumătate în serios, întinzând mâna după ramura de mirt.

— Nu, nici vorbă.

— Ba da! Vă *rog*! Voi fi cel mai nefericit dintre oameni dacă nu mi-o dați. Nu puteți fi atât de crudă încât să-mi refuzați o

favoare care se poate acorda atât de ușor, dar care va fi atât de mult prețuită! pledă el cu atâta înflăcărare de parcă viața însăși îi depindea de asta.

În acel moment mă aflam la numai câțiva metri de cei doi, așteptând cu nerăbdare ca domnul Hatfield să plece.

— Poftim, atunci! Luați-o și plecați, spuse Rosalie.

El primi darul bucuros, murmură ceva care o făcu să roșească și să clatine din cap, dar cu un râs scurt care arăta că neplăcerea ei era întru totul prefăcută. Apoi, cu un salut curtenitor, bărbatul se retrase.

— Ai mai întâlnit un astfel de om, domnișoară Grey? întrebă ea întorcându-se spre mine. Îmi pare atât de *bine* că ai venit! Credeam că *nu* voi mai scăpa niciodată de el și mi-era foarte teamă că-l va vedea tata.

— Este de mult timp cu tine?

— Nu, nu a venit de mult, însă este atât de impertinent! Și-mi dă tot timpul târcoale pretinzând că treburile sau îndatoririle bisericesti îi solicită prezența prin părțile acestea, dar în realitate mă pândește pe biata de mine și se repede la mine ori de câte ori mă vede.

— Mama ta este de părere că nu ar trebui să ieși din parc sau din grădină fără o persoană discretă și respectabilă, cineva ca mine de exemplu, care să te însoțească și care să țină intrușii la distanță. L-a văzut pe domnul Hatfield intrând grăbit prin porțile grădinii și m-a trimis imediat, spunându-mi să vă caut, să am grijă de tine și, de asemenea, să-l previn pe...

— O, mama este atât de obositoare! De parcă nu pot să am și singură grijă de mine. M-a sâcâit și înainte cu domnul Hatfield, iar eu i-am spus că poate să aibă încredere în mine: nu-mi voi uita rangul și poziția socială nici pentru cel mai încântător bărbat de pe fața pământului. Mi-aș dori să îngenuncheze chiar mâine și să mă roage să-i fiu soție, numai ca să-i dovedesc ei cât de mult greșeste când își închipuie că aş putea vreodată să... O, asta mă

supără atât de tare! Să creadă că aş putea fi atât de proastă încât să mă îndrăgostesc! Este sub demnitatea unei femei să facă acest lucru. Iubire! Urăsc acest cuvânt! Când vizează pe cineva de acelaşi sex cu noi, îl consider de-a dreptul o insultă. Aş putea recunoaşte existenţa unei anumite preferinţe, însă niciodată pentru cineva ca bietul domn Hatfield, a cărui familie nu se poate lăuda cu şapte sute de ani vechime. Îmi place să discut cu el pentru că este atât de isteţ şi de amuzant; mi-aş dori ca Sir Thomas Ashby să fie măcar pe jumătate la fel de simpatic. În afară de asta, trebuie să am pe *cineva* cu care să flirtez şi nimănui nu-i mai dă prin minte să vină pe aici; iar când ieşim în societate, mama nu mă lasă să flirtez cu nimeni în afară de Sir Thomas, dacă este de faţă. Dacă *nu* este prezent, sunt legată de mâini şi de picioare, de teamă ca cineva să nu scornească vreo poveste exagerată şi să-l convingă că sunt logodită sau pe punctul de a mă logodi cu altcineva, sau, ceea ce este mai probabil, de teamă ca mama lui nesuferită şi bătrână să nu vadă sau să audă despre isprăvile mele şi să ajungă la concluzia că nu sunt o soţie potrivită pentru minunatul ei fiu, ca şi când fiul amintit nu ar fi cel mai mare neisprăvit din lume, ca şi când nicio femeie de bună-credinţă nu ar fi nici pe departe suficient de bună pentru el.

— Chiar aşa stau lucrurile, domnişoară Murray? Iar mama ta le cunoaşte şi totuşi vrea să te căsătoreşti cu Sir Thomas?

— Sigur le cunoaşte! Ba cred că ştie chiar mai multe lucruri neplăcute despre el decât mine. Mi le ascunde ca să nu mă descurajeze, neştiind cât de puţin îmi pasă de aşa ceva. Pentru că în realitate nu este cine ştie ce; când se va căsători îi va trece, cum spune mama, iar craii pocăiţi sunt soţii cei mai buni, *oricine* ştie asta. Mi-aş dori doar să nu fie atât de urât, *asta* este tot ce cred. Pe de altă parte, în ținutul acesta nu avem alte opţiuni, iar tata *nu* ne va lăsa să mergem la Londra.

— Eu cred că domnul Hatfield ar fi mult mai potrivit pentru tine.

— Da, fără nicio îndoială, dar numai dacă ar fi lord la Ashby Park; adevărul este că *trebuie* să obțin Ashby Park indiferent cu cine va trebui să-l împart.

— Dar în tot acest timp domnul Hatfield crede că îl plăci; nu te gândești cât va fi de dezamăgit când își va da seama că greșește?

— *Nu*, deloc! Ar fi pedeapsa potrivită pentru că a crezut, pentru că a *îndrăznit* să creadă că aş putea să-l plac. Nu m-ar bucura nimic mai mult decât să ridic vâlul care-i acoperă ochii.

— Cu cât mai repede, atunci, cu atât mai bine.

— Ba nu: așa cum ți-am spus, îmi place să mă distrez cu el. În afară de asta, nici nu crede cu adevărat că îl plac. Sunt foarte atentă în această privință; habar n-ai cât de abil mă descurc. Ar putea crede că mă poate face să-l plac, motiv pentru care îl voi pedepsi așa cum merită.

— Atunci ai grijă să nu-i dai prea multe motive să creadă așa ceva, asta este tot, am răspuns eu.

Toate sfaturile mele au fost însă zadarnice: au făcut-o doar mai atentă să-și ascundă de mine dorințele și gândurile. Nu mi-a mai vorbit despre pastor, dar îmi dădeam seama că gândurile ei, dacă nu și inima, se îndreptau tot spre el și își pusese în minte să obțină încă o întrevvedere pentru că, deși din dorința mamei sale fusesem desemnată, pentru un timp, ca însoțitoare permanentă în hoinărelile lui Rosalie, aceasta insista să se plimbe pe câmpiile și cărările din imediata vecinătate a drumului. Fie că vorbea cu mine sau citea cartea pe care o ținea în mână, se oprea mai mereu să arunce priviri în jur sau se uita la drum să vadă dacă nu venea cineva; iar dacă se întâmpla să apară vreun călăreț, știam, după vorbele incalificabile pe care i le adresa bietului cavaler, oricare ar fi fost acesta, că îl detesta *fiindcă* nu era domnul Hatfield.

„Mai mult ca sigur, am gândit eu, nu-i este atât de indiferent pe cât crede sau pe cât ar dori să-i facă pe alții să creadă, iar neli-niștea mamei sale nu e chiar atât de lipsită de temei pe cât afirmă Rosalie.”

Trecură trei zile și domnul Hatfield nu-și făcu apariția. În după-amiaza celei de-a patra, când ne plimbam pe lângă gardul acelei câmpii memorabile, având fiecare câte o carte (pentru că aveam întotdeauna grijă să am o ocupație dacă ea nu dorea să vorbim), Rosalie îmi întrerupse brusc lectura exclamând:

— Domnișoară Grey! Fii atât de bună, treci pe la Mark Wood și dă-i soției lui o jumătate de coroană din partea mea; i-aș fi dat-o eu sau i-aș fi trimis-o acum o săptămână, dar am uitat. Uite! spuse aruncându-mi săculețul ei și vorbind foarte repede. Lasă, nu o scoate chiar acum, mai bine ia săculețul și dă-i cât consideri tu; merg pe mâna ta, iar acum vreau să-mi termin cartea. Ne întâlnim din nou când vei fi terminat. Grăbește-te, te rog... și... o, așteaptă; n-ar fi bine să-i și citești puțin? Dă fuga în casă și ia de acolo vreo carte bună. Orice carte.

Am făcut întocmai cum mă rugase, dar fiindcă începusem să am unele bănuieli din cauza grabei ei și a neașteptatei solicitării, am aruncat o privire în urmă înainte de a părăsi câmpia și iată că domnul Hatfield era chiar pe punctul de a intra pe poartă. Trimitându-mă în casă după carte, Rosalie tocmai evitase ca eu să mă întâlnesc cu el pe drum.

„N-are nimic, am gândit eu, nu va fi mare pagubă. Bietul Mark va primi bucuros jumătatea de coroană și poate îl va încanta o carte bună, iar dacă pastorul fură inima domnișoarei Rosalie, asta nu va face decât să-i mai rețeze puțin din mândrie. Dacă totuși vor sfârși prin a se căsători, acest lucru o va salva de la o soartă mai rea; va fi o tovarășă de viață bună pentru el, iar el – un bun tovarăș de viață pentru ea.”

Mark Wood era zilierul bolnav de tuberculoză despre care am amintit deja. În prezent se stingea cu rapiditate. Prin dărnicia ei, domnișoara Murray smulsese efectiv de la el mărturisirea că i se apropia sfârșitul; deși o jumătate de coroană nu mai însemna prea mult pentru Mark Wood, se bucură de acești bani de dragul soției și copiilor săi, care în curând aveau să rămână văduvă, respectiv

orfani. Am petrecut câteva minute cu ei și le-am citit puțin, pentru a le aduce alinare și povață atât lui cât și soției îndurerate, apoi am plecat; nu parcursesem nici cincizeci de metri când m-am întâlnit cu domnul Weston, care părea să se îndrepte în același loc. M-a salutat în stilul său obișnuit, calm și lipsit de afectare, s-a oprit să se intereseze de starea bolnavului și a familiei sale, după care, cu un fel de desconsiderare degajată și prietenoasă a oricărei comportări ceremonioase, îmi luă din mână cartea din care abia citisem, îi răsfoi paginile, făcu unele remarci scurte, dar foarte la obiect despre ea și mi-o înapoie. Îmi povesti apoi despre un biet suferind pe care tocmai îl vizitase, vorbi puțin despre Nancy Brown, făcu unele observații despre micul meu prieten zbârlit, terierul, care țopăia la picioarele sale, remarcă ce frumoasă era vremea și apoi își văzu de drum.

Am omis să redau în detaliu cuvintele sale în ideea că pe cititor s-ar putea să nu-l intereseze tot atât de mult ca pe mine, și nu pentru că aş fi uitat ce a spus. Nicidecum: mi le amintesc bine, pentru că m-am gândit la ele de nenumărate ori – nici eu nu știu cât de des – în cursul acelei zile și în multe din cele care i-au urmat. Mi-am adus aminte fiecare intonație a vocii sale profunde și clare, fiecare sclipire a ochilor săi căprui, vioi, și fiecare rază de zâmbet, un zâmbet plăcut, însă atât de efemer. O astfel de confesiune mă tem că va părea complet absurdă, dar nu are importanță: am așternut-o pe hârtie, iar cei care o vor citi o vor cunoaște pe cea care a scris-o.

Pe când mergeam eu așa, fericită și mulțumită de tot ce mă înconjura, domnișoara Murray îmi ieși grăbită în întâmpinare; pasul ușor, obrazul îmbujorat și surâsul radios îmi arătau că era și ea fericită, în felul ei. Alergând spre mine, mă luă de braț și, fără să aștepte să-și recapete suflul, începu:

— Da, domnișoară Grey, trebuie să te consideri foarte onorată pentru că am venit să-ți spun noutățile mele înainte de a le împărtăși oricui altcuiva.

— Ei bine, ce s-a întâmplat?

— O, *ce mai* vești! În primul rând, trebuie să știi că domnul Hatfield a venit la mine imediat după plecarea ta. Mă temeam așa de tare ca tata sau mama să nu-l zărească, iar pe tine știi că nu te mai puteam chema înapoi, așa că... O, Doamne! Nu-ți pot spune totul acum pentru că, iată, o văd pe Matilda în parc și trebuie să deschid tolba de știri pentru ea. Află totuși că Hatfield a fost neobișnuit de îndrăzneț, nespus de galant și nemaipomenit de tandru — s-a străduit, cel puțin —, dar nu i-a reușit foarte bine, pentru că *asta* nu-i stă în fire. Îți voi povesti tot ce mi-a spus cu altă ocazie.

— Dar ce i-ai spus *tu*? Asta mă interesează mai mult.

— Îți voi spune și asta la un moment dat. S-a întâmplat ca atunci să fiu foarte binedispusă, însă, deși am fost atât cât trebuie de binevoitoare și de politicoasă, am avut grijă să nu mă compromit în niciun fel. În fine, ticălosul acela îngâmfat a ales să-mi interpreteze amabilitatea așa cum i-a convenit, iar ceva mai încolo a profitat de indulgența mea de până atunci și... ce crezi?... m-a cerut în căsătorie!

— Și tu...

— Eu m-am ridicat cu demnitate și mi-am exprimat, cu cea mai mare răceală, uimirea față de o asemenea propunere, spunându-i că speram că nu văzuse nimic în comportamentul meu care să-i îndreptățească așteptările. Să fi *văzut* cum i s-a schimbat atitudinea! S-a albit complet la față. L-am asigurat de toată stima mea, dar i-am spus că îmi este imposibil să-i accept cererea, și chiar dacă aș face-o, tata și mama n-ar putea fi niciodată convinși să-și dea consimțământul. „Dar dacă ei ar putea fi convinși, a întrebat el, dumneavoastră m-ați refuza?” „Bineînțeles, domnule Hatfield”, am răspuns eu, cu o fermitate rece care i-a nimicit pe loc orice speranță. O, dacă ai fi putut vedea cât de îngrozitor de umilit a fost, ce dărâmat era din cauza dezamăgirii! Aproape că mi-a fost milă de el, zău așa. A mai făcut însă o ultimă încercare disperată. După o lungă tăcere în care s-a străduit să se liniștească,

iar eu să iau o înfățișare gravă – pentru că simțeam că-mi vine foarte tare să râd, ceea ce ar fi stricat totul –, Hatfield a spus, cu o umbră de zâmbet: „Spuneți-mi adevărul, domnișoară Murray: dacă aș fi avut averea lui Sir Hugh Meltham sau perspectivele fiului său celui mai mare, tot m-ați fi refuzat? Răspundeți-mi sincer, pe onoarea dumneavoastră.” „Bineînțeles că v-aș fi refuzat, am spus eu. Toate acestea nu ar fi avut nicio importanță.” Era o minciună sfruntată, însă el părea încă atât de sigur pe șarmul său, că mă hotărâsem să nu mai las nici piatră de piatră. M-a privit drept în ochi, dar eu am păstrat atât de bine aparențele, încât n-avea cum să-și dea seama că nu spuneam altceva decât purul adevăr. „Înseamnă că totul s-a sfârșit”, a spus el, arătând de parcă era gata să moară pe loc de supărare și de cât era de disperat. Mai era și mânios, și dezamăgit. Pe de o parte era el, suferind nespus, pe de alta eram eu, cauza nemiloasă a tot ce se întâmplase, atât de insensibilă la artileria privirilor și cuvintelor sale, de o liniște rece și mândră: era imposibil să nu aibă niște resentimente. Cu o amărăciune ciudată în voce, a început: „Nu mă așteptam în niciun caz la asta, domnișoară Murray. Aș putea spune câte ceva despre purtarea dumneavoastră din trecut și despre speranțele pe care m-ați făcut să le nutresc, însă mă voi abține, cu condiția ca...” „Fără niciun fel de condiții, domnule Hatfield!” am spus eu, de data asta sincer indignată de insolența lui. „Atunci dați-mi voie să v-o cer ca pe o favoare”, a răspuns el, coborându-și pe dată vocea și adoptând un ton mai umil. „Vă implor să nu pomeniți nimănui despre chestiunea aceasta. Dacă veți păstra tăcerea asupra ei, nu va fi nevoie ca niciunul din noi să se poarte dezagregabil... adică dincolo de ceea ce este inevitabil. Mă voi strădui să-mi țin sentimentele numai pentru mine, în măsura în care nu le pot înăbuși, și voi încerca măcar să iert, dacă îmi va fi imposibil să uit cauza suferințelor mele. Nu cred, domnișoară Murray, că știți cât de profund m-ați rănit. Și nici nu doresc să vă dați seama. Dacă însă, în plus față de răul pe care mi l-ați făcut deja – vă rog

să mă iertați, însă, în mod inocent sau nu, mi l-ați *făcut* –, îl veți spori făcând cunoscută această poveste nefericită sau o veți menționa *în orice fel*, veți descoperi că și eu pot vorbi și că, deși mi-ați disprețuit iubirea, nu veți putea să vă bateți joc și de...” Aici s-a oprit, și-a mușcat buza lividă și arăta atât de fioros, încât m-am speriat puțin. Orgoliul m-a încurajat însă și i-am răspuns cu dispreț: „Nu știu ce motive credeți că aş avea să menționez cuiva cele întâmplate, domnule Hatfield, dar dacă aş alege să fac acest lucru, nu mă veți descuraja cu amenințări; iar un adevărat gentleman nici nu s-ar gândi să încerce așa ceva.” „Vă rog să mă iertați, domnișoară Murray, spuse el, dar v-am iubit cu atâta pasiune – încă vă ador din tot sufletul – încât nu v-aș face rău în mod intenționat; deși nu am iubit niciodată și nici nu voi mai *putea* iubi altă femeie așa cum v-am iubit pe dumneavoastră, la fel de sigur este că niciuna nu m-a tratat vreodată atât de rău. Dimpotrivă, am considerat întotdeauna că geñul femeiesc era una dintre cele mai blânde și mai afectuoase creații ale lui Dumnezeu. Până acum.” Gândește-te că încrezutul acela a putut spune asta! „Iar noutatea și severitatea lecției pe care mi-ați dat-o astăzi, precum și amărăciunea de a fi fost dezamăgit în singurul aspect de care depinde fericirea vieții mele, trebuie să scuze orice aparență de asprime. Dacă prezența mea vă displace, domnișoară Murray, a mai spus el (pentru că mă uitam în jurul meu ca să-i arăt cât de puțin îmi păsa de el, s-a gândit probabil că mă plictisise), dacă prezența mea vă displace, nu trebuie decât să-mi promiteți ce v-am rugat și vă voi scuti de ea de îndată. Multe doamne, unele chiar din această parohie, ar fi încântate să accepte ceea ce dumneavoastră ați călcat în picioare cu atâta dispreț. Și ar fi în mod firesc înclinate să urască pe cineva a cărei drăgălășenie neasmuită mi-a înstrăinat inima de la ele și m-a făcut orb la farmecele lor; o singură aluzie de-a mea scăpată către oricare dintre aceste doamne ar fi suficientă ca să stârnească asemenea discuții despre dumneavoastră, încât să vă afecteze zdravăn perspectivele și

să vă diminueze serios șansele de succes cu oricare alt domn pe care dumneavoastră sau mama dumneavoastră ați avea de gând să-l prindeți în mreje.” „Ce vreți să spuneți, domnule?” am întrebat eu, gata să-mi ies din fire. „Vreau să spun că această chestiune îmi apare, de la început până la sfârșit, ca un caz de flirt evident – ca să nu spun decât atât –, un caz pe care-l veți considera mai degrabă supărător dacă ar trebui să-l purtați ca blazon social, mai ales dacă va fi împodobit cu adaosurile și exagerările rivalelor dumneavoastră, cât se poate de bucuroase să propage chestiunea dacă le-aș da ceva de înțeles. Vă promit însă, pe onoarea mea de gentleman, că niciun cuvânt, nici măcar o silabă care ar putea să vă aducă vreun prejudiciu nu va scăpa de pe buzele mele, cu condiția ca dumneavoastră să...” „Bine, bine, nu voi spune nimănui nimic, am zis eu. Vă puteți baza pe tăcerea mea, dacă aceasta vă aduce vreo consolare.” „Este o promisiune?” „Da”, am răspuns eu, pentru că de-acum voiam să scap de el. „Atunci, adio!” a spus el, pe un ton cât se poate de îndurerat și deznădăjduit; cu o privire în care mândria se străduia zadarnic să învingă disperarea, se întoarse și se îndepărtă, tânjind, fără îndoială, să ajungă mai repede acasă, unde să se poată închide în biroul lui ca să plângă... dacă nu cumva avea să izbucnească în lacrimi până acolo.

— Bine, dar ți-ai încălcat deja promisiunea, am spus eu, sincer îngrozită de perfidia ei.

— O, dar numai și numai față de tine, pentru că știu că nu vei spune nimănui.

— Sigur că nu, dar ziceai că-i vei povesti Matildei, iar ea le va destăinui totul fraților voștri, când vor veni acasă, și lui Brown de îndată, dacă nu-i vei spune chiar tu. Iar Brown va duce vorba mai departe sau va fi intermediarul prin care vestea se va răspândi în întregul ținut.

— Nu, nu va face asta. Nu-i vom spune nimic decât dacă promite să țină cel mai strict secret.

— Dar cum te poți aștepta ca ea să-și țină promisiunea mai bine decât stăpâna ei, mai cultă?

— Ei, atunci nu va auzi nimic de la mine, spuse domnișoara Murray pe un ton cam repezit.

— Dar te vei destăinui mamei tale, desigur, am continuat eu, iar ea îi va spune tatălui tău.

— Sigur că îi voi spune mamei și-mi va face cea mai mare plăcere. Acum o voi convinge cât de mult s-a înșelat temându-se în privința mea.

— A, deci *asta* era? Chiar mă întrebam de ce ești chiar atât de încântată.

— Da, de-asta și pentru faptul că l-am umilit pe domnul Hatfield atât de tare, și apoi ar mai fi... ei bine, trebuie să-mi lași dreptul la puțină vanitate feminină: nu pretind că sunt lipsită de această calitate esențială a sexului nostru. Dacă ai fi văzut nerăbdarea fierbinte a bietului Hatfield de a-mi face declarația aceea pasională și propunerea măgulitoare, precum și suferința lui când a fost refuzat, pe care încercarea de a-și păstra mândria nu i-o putea ascunde, ai fi recunoscut și tu că în acel moment aveam anumite motive de mulțumire.

— Cu cât i-ar fi fost mai mare suferința, cred eu, cu atât ai fi avut mai puține motive de mulțumire.

— O, prostii! exclamă tânăra domnișoară, înfiorându-se de supărare. Fie nu mă poți înțelege, fie nu vrei. Dacă nu aș avea încredere în mărinimia ta, aș crede că mă invidiezi. Dar poate vei înțelege, dacă vrei, următorul motiv de bucurie – la fel de important – și anume că sunt încântată de mine pentru prudența, stăpânirea de sine și lipsa de milă de care am dat dovadă. Nu am fost nicidecum luată prin surprindere, încurcată, stângace sau nesăbuită; am acționat și am vorbit așa cum ar fi trebuit să o fac și am fost perfect stăpână pe mine tot timpul. Și iată și bărbatul: în mod cert arătos – Jane și Susan Green îl consideră de o frumusețe răpitoare și bănuiesc că sunt două dintre doamnele despre care

pretindea el că ar fi bucuroase să fie al lor —, oricum, cu siguranță un tovarăș foarte deștept, spiritual și plăcut (de fapt, nu este chiar deștept, ci numai atât cât să fie interesant). Un bărbat cu care nu ți-e rușine oriunde te-ai duce și de care nu te poți plictisi prea curând; ca să fiu sinceră, în ultimul timp îmi plăcea chiar mai mult decât Harry Meltham; în plus, este evident că mă idolatrizează. Cu toate acestea, deși m-a surprins singură și nepregătită, am avut prezența de spirit, mândria și puterea de a-l refuza cu tot disprețul și toată răceală de care am fost în stare, așa că am toate motivele să fiu mândră de asta.

— Ești la fel de mândră și pentru că i-ai spus că pentru tine nu ar fi contat nici dacă ar fi avut averea lui Sir Hugh Meltham, deși știi că nu este adevărat, sau pentru că i-ai promis că nu vei destăinui nimănui că a făcut un pas greșit, după cât se pare fără să ai nici ea mai mică intenție de a-ți ține promisiunea?

— Desigur! Ce altceva puteam face? Doar n-ai fi vrut să... dar observ, domnișoară Grey, că nu ești în toane bune. Iat-o pe Matilda: voi vedea ce au de spus, ea și mama, despre asta.

Mă părăsi, jignită de lipsa mea de simpatie și gândind, fără îndoială, că o invidiam. Nu era adevărat, cel puțin eu eram convinsă de asta. Îmi părea rău de ea, eram uimită și dezgustată de vanitatea ei lipsită de compasiune, mă întrebam de ce le fusese dăruită atâta frumusețe celor care o foloseau atât de rău și le fusese refuzată unora care ar fi știut să beneficieze de ea pentru ei înșiși, dar și pentru alții.

Dumnezeu știe mai bine, am tras eu concluzia. Probabil că există totuși și bărbați tot atât de vanitoși, egoiști și lipsiți de inimă ca Rosalie și poate este nevoie de astfel de femei pentru pedepsirea lor.

Capitolul XV

PLIMBAREA

— O, DOAMNE! MI-AȘ FI DORIT CA HATFIELD să nu se fi grăbit atât! exclamă Rosalie a doua zi la ora patru după-amiaza, căscând cât o ținea gura, punând jos tema plină de greșeli și privind apatică pe fereastră. De-acum nu mai am niciun motiv să ies la plimbare și nimic de așteptat cu nerăbdare. Zilele vor fi atât de lungi și de plictisitoare când nu va fi nicio petrecere ca să le înveselească; iar săptămâna asta nu este niciuna și nici săptămâna viitoare, din câte știu.

— Păcat că te-ai supărat atât de tare pe el, observă Matilda, căreia îi fusese adresată jelania. Hatfield nu va mai trece nicio dată pe aici și cred că, de fapt, îți plăcea. Speram că îl vei accepta ca pretendent și mi-l vei lăsa mie pe dragul de Harry.

— Hm! pretendentul meu trebuie să fie un adevărat Adonis, Matilda, admirat de toți cei care îl văd, dacă va trebui să mă mulțumesc numai cu unul singur. Îmi pare rău că l-am pierdut pe Hatfield, recunosc, însă primul bărbat decent sau cei care urmează să-i ocupe locul vor fi mai mult decât bine-veniți. Măine este duminică; mă întreb cum va arăta și dacă va reuși să ducă slujba până la capăt. Cel mai probabil, va pretexta o răceală și-l va ruga pe domnul Weston să țină slujba în locul lui.

— Nu va face asta! exclamă Matilda cu un oarecare dispreț. Poate fi prost, dar nu este atât de sensibil cum îl crezi tu.

Sora ei se simți ușor ofensată, însă cursul evenimentelor îi dădu dreptate Matildei: îndrăgostitul dezamăgit își îndeplini îndatoririle bisericești ca de obicei. Rosalie afirmă că era foarte

palid și abătut: poate era puțin mai palid, însă diferența, dacă exista vreuna, era aproape imperceptibilă. Cât despre faptul că era abătut, ce-i drept, nu i-am auzit deloc râsul răsunând din sacristie ca de obicei, nici vocea puternică în conversații amuzante, deși, când îl apostrofa pe țârcovnic, am auzit-o ridicându-se într-un mod care a uimit congregația, iar în drumurile sale de la amvon la masa de împărtășanie se simțea mai multă solemnitate și mai puțin din acea autoritate lipsită de respect, îngâmfată sau mai degrabă încântată de sine cu care obișnuia să se deplaseze, aerul care părea să spună: „Știu că mă respectați și mă adorați cu toții, însă dacă totuși cineva nu o face, îl voi sfida până în pânzele albe!” Schimbarea cea mai remarcabilă a fost că nu și-a lăsat privirea să alunece în direcția stranelor ocupate de cei din familia Murray nici măcar o dată și nu a ieșit din biserică până ce aceștia nu au plecat spre casă.

Domnul Hatfield primise, fără îndoială, o lovitură foarte puternică, însă mândria îl împingea să facă toate eforturile pentru a-i ascunde efectele. Fusesse dezamăgit în speranța, pe care o crezuse întemeiată, de a se alege nu numai cu o soție frumoasă și, pentru el, foarte atrăgătoare, ci și cu una ale cărei rang și avere ar fi dat strălucire chiar și unor farmece mult inferioare alor sale; era, de asemenea, foarte umilit că fusese respins și profund ofensat de purtarea domnișoarei Murray în tot acel răstimp. L-ar fi consolât considerabil să afle cât de dezamăgită era aceasta să-l vadă în aparență atât de puțin afectat și să constate că era capabil să se abțină să-i arunce fie și o singură privire în timpul celor două slujbe duminicale, deși, după cum afirma Rosalie, asta dovedea că el se gândea tot timpul la ea, pentru că altfel s-ar fi uitat la ea fie și numai din întâmplare. Dacă însă s-ar fi întâmplat să o privească, ar fi afirmat că asta se datorase faptului că nu reușise să se împotrivească atracției. Într-o anumită măsură, domnului Hatfield i-ar mai fi plăcut să vadă cât de plictisită și de nemulțumită fusese Rosalie întreaga săptămână (sau cel puțin în cea mai

mare parte a sa), în lipsa sursei sale obișnuite de exaltare, și cât de des regretase că-l „terminase atât de repede”, ca un copil care, după ce își termină felia de chec prea degrabă, stă să-și lingă degetele și se vaită zadarnic de lăcomia lui.

Într-o dimineață frumoasă am fost, în sfârșit, chemată să o însoțesc pe Rosalie la o plimbare prin sat. S-a dus să cumpere în mod ostentativ câteva sculuri de culori diferite pentru broderia ei de lână, la un magazin destul de respectabil, care era în principal susținut de doamnele din vecinătate. Cred sincer că nu mă îndepărtez de mila creștinească atunci când presupun că s-a dus acolo în speranța de a se întâlni pe drum fie cu pastorul, fie cu vreun alt admirator, pentru că în timp ce mergeam se tot întreba „ce ar face sau ce ar spune Hatfield dacă ne-am întâlni cu el” ș.a.m.d. Când am trecut pe lângă porțile domeniului domnului Green, Rosalie se întrebă „dacă era cumva acasă prostul acela mare și tâmpit”; când trăsura lui Lady Meltham ne depăși, se întrebă „oare ce făcea domnul Harry într-o zi atât de frumoasă”, după care începu să-l ocărasească pe fratele lui mai mare pentru că fusese „atât de nerod încât să se căsătorească și să plece la Londra”.

— Bine, dar credeam că și ție ți-ar plăcea să trăiești la Londra, am spus eu.

— Da, pentru că aici este atât de plictisitor, însă el a făcut ca totul să fie și mai insuportabil când a plecat de acasă: dacă nu s-ar fi căsătorit, l-aș fi putut alege pe el în locul nesuferitului de Sir Thomas.

După aceea, observând urme de potcoavă pe drumul puțin noroios, se întrebă „dacă era cumva calul unui gentleman” și în final ajunse la concluzia că așa era, pentru că urmele erau prea mici ca să fi fost lăsate de un „cal de căruță, mare și împiedicat”. Apoi se întrebă „cine putea fi călărețul” și dacă l-am putea, eventual, întâlni la întoarcere, deoarece era convinsă că trecuse pe acolo exact în dimineața aceea; în cele din urmă, când am intrat în sat și nu i-am văzut decât pe câțiva dintre locuitorii săi sărmani umblând de colo-colo, Rosalie se întrebă „de ce oamenii ăștia

proști nu pot rămâne în casele lor”, pentru că „în mod cert nu am chef să le văd chipurile urâte și hainele murdare și grosolane, că doar nu pentru asta am venit la Horton!”

În tot acest răstimp recunosc că m-am întrebat și eu, în secret, dacă vom întâlni sau dacă vom zări pe cineva anume; iar când am trecut pe lângă camerele închiriate în care locuia, am mers până acolo încât să mă întreb dacă nu cumva se uita pe fereastră chiar în acel moment. Când am ajuns la magazin, domnișoara Murray mă rugă să stau în pragul ușii cât timp își rezolva treburile și să-i spun dacă trecea cineva cunoscut. Dar, vai!, în afară de locuitorii satului nu se mai vedea nimeni, cu excepția lui Jane și Susan Green care veneau pe strada principală, întorcându-se probabil de la plimbare.

— Ce proaste! murmură ea ieșind din magazin după ce își terminase cumpărăturile. De ce nu au putut să-și ia și neghiobul de frate cu ele? Până și el ar fi mai bun decât nimic.

Le întâmpină însă cu un zâmbet vesel și cu aceleași exclamații de plăcere stârnite de întâlnirea fericită ca și ale lor. Cele două fete o încadraseră și porniseră împreună, sporovăind și râzând, așa cum fac tinerele domnișoare atunci când se întâlnesc dacă se cunosc cât de cât bine. Simțindu-mă în plus, le-am lăsat să se distreze între ele și am rămas în urmă, ca de obicei în astfel de situații; n-aveam deloc chef să merg lângă domnișoara Jane sau domnișoara Susan, ca o surdomută care nu putea nici să vorbească, nici să răspundă când i se vorbea.

De data aceasta însă nu aveam să merg de una singură. La început mi s-a părut foarte ciudat ca, exact în momentul în care mă gândeam la domnul Weston, acesta să-și facă apariția și să mă interpeleze, însă mai târziu, după o matură reflecție, m-am gândit că nu era nimic bizar în asta, cu excepția faptului că el mi se adresase mie. Într-o dimineață ca aceea și atât de aproape de locuința lui, era destul de firesc să fie și el pe acolo; cât despre faptul că mă gândisem la el, făceam acest lucru, cu scurte pauze, încă de când plecasem la plimbare, deci nu era nimic extraordinar nici în asta.

— Iar ați rămas singură, domnișoară Grey, spuse el.

— Așa este.

— Ce fel de persoane sunt aceste domnișoare Green?

— Nu am nicio idee.

— Este ciudat, din moment ce locuiți atât de aproape și le vedeți atât de des!

— Ei bine, cred că sunt niște fete pline de viață și bine crescute, dar îmi închipui că dumneavoastră le cunoașteți mai bine decât mine, pentru că nu am schimbat niciodată vreun cuvânt cu niciuna din ele.

— Serious? Nu mi se par a fi deosebit de rezervate.

— Probabil că nici nu sunt cu persoanele din aceeași clasă socială, însă ele consideră că se învârtesc într-o sferă cu totul diferită decât mine!

Nu răspunse nimic la afirmația mea, dar după o scurtă pauză spuse:

— Presupun, domnișoară Grey, că lucruri de genul acesta vă fac să credeți că nu ați putea trăi fără să aveți un cămin?

— Nu chiar. Adevărul este că sunt prea sociabilă ca să pot trăi fericită în lipsa unei persoane apropiate; cum singurele pe care le am sau pe care s-ar putea să le am vreodată se află la mine acasă, dacă acestea ar dispărea, nu spun că nu aș putea trăi, ci că aș prefera să nu trăiesc într-o lume atât de pustie.

— Dar ce înțelegeți prin „singurele persoane apropiate pe care s-ar putea să le aveți vreodată”? Sunteți atât de neprietenoasă încât nu vă puteți face prieteni?

— Nu, dar nu mi-am făcut încă niciunul, iar din poziția pe care o ocup în prezent este imposibil ca acest lucru să se întâmple; nu reușesc nici măcar să-mi fac o cunoștință oarecare. S-ar putea ca o parte din vină să-mi aparțină, dar sper că nu în întregime.

— Vina aparține în parte societății, în parte, aș crede, celor din imediata dumneavoastră apropiere și în parte, este adevărat, chiar dumneavoastră, pentru că numeroase domnișoare aflate în aceeași

postură s-ar face observate și s-ar strădui să atragă atenția. Elevele dumneavoastră ar trebui însă să vă fie camarade într-o anumită măsură; nu cred că sunt cu mult mai tinere decât dumneavoastră.

— O, da, uneori sunt o companie plăcută, dar nu le pot numi prietene și nici ele nu s-ar gândi să mă numească astfel: pentru prietenie au alte persoane, mai pe gustul lor.

— Poate sunteți prea înțeleaptă pentru ele. Cum vă petreceți timpul când sunteți singură? Citiți mult?

— Lectura este una dintre ocupațiile mele preferate atunci când dispun de timp liber și de cărți de citit.

De la discuția despre cărți în general a ajuns la câteva cărți în particular și a trecut repede de la un subiect la altul până când, în răstimpul unei jumătăți de oră, abordă diverse chestiuni, inclusiv gusturile și opiniile mele, fără ca el să contribuie cu prea multe observații despre persoana sa; era, după cum se vede, mai puțin înclinat să-și comunice propriile gânduri și preferințe și mai dornic să le afle pe ale mele. Nu avea nici tactul și nu era nici versat încât să-și atingă scopul sondându-mi cu pricepere sentimentele sau ideile prin afirmații adevărate sau aparente despre propria persoană sau să dirijeze conversația, prin gradații imperceptibile, spre subiectele care îl interesau; însă o stângăcie atât de gentilă și o sinceritate atât de deplină nu aveau cum să mă offenseze.

„De ce l-ar interesa câtuși de puțin însușirile mele morale și intelectuale? Ce importanță poate avea pentru el ce gândesc sau ce simt?” m-am întrebat eu. Și inima mi-a tresărit ca răspuns la întrebare.

Jane și Susan Green ajunseră însă în curând la ele acasă. Pe când zăboveau, sporovăind, la porțile domeniului, încercând să o convingă pe domnișoara Murray să intre înăuntru, mi-am dorit ca domnul Weston să plece, pentru ca eleva mea să nu îl vadă dacă s-ar fi întors spre noi; din păcate, treaba pe care o avea el, și anume să-i facă o ultimă vizită bietului Mark Wood, însemna că trebuia să urmeze același traseu ca noi până aproape de încheierea plimbării

noastre. Când însă văzu că Rosalie își lua la revedere de la prietenele sale și eram pe punctul de a mă alătura ei, mă părăsi și grăbi puțin pasul; spre surprinderea mea, când trecu pe lângă ea și o salută politicos prin ridicarea pălăriei, Rosalie, în loc să-i întoarcă salutul cu o înclinare țeapănă și lipsită de grație, îl interpelă cu cel mai dulce zâmbet și, pășind alături de el, începu să converseze cu cea mai mare voioșie și cordialitate; astfel ne continuă drumul toți trei.

După o scurtă pauză în conversație, domnul Weston făcu o remarcă ce mi se adresa în special mie, din moment ce se referea la ceva despre care discutaserăm mai înainte, însă înainte de a putea răspunde eu, răspunse domnișoara Murray la remarcă lui și dezvoltă subiectul; domnul Weston continuă pe aceeași temă, iar din acel moment și până la încheierea discuției îi monopoliză interesul numai asupra persoanei ei. Poate asta s-a datorat, în parte, propriei mele prostii, lipsei mele de tact și de încredere în mine, însă m-am simțit nedreptățită, am tremurat de teamă și am ascultat cu invidie cât de ușor și de fluent se exprima Rosalie, am observat cu îngrijorare surâsul luminos cu care îl privea din când în când – pentru că ea mergea puțin mai în față cu intenția (am gândit eu) de a fi și văzută, nu numai auzită. Chiar dacă modul ei de a conversa era superficial și inconsistent, era totuși amuzant și nu rămânea niciodată fără ceva de spus sau fără cuvintele cele mai potrivite prin care să se exprime. Nu avea nimic obraznic sau frivol în atitudinea de acum, așa cum se întâmplase când se plimbase cu domnul Hatfield, ci dădea dovadă doar de o veselie dulce și jucăușă, care mi s-a părut deosebit de plăcută pentru un bărbat cu dispoziția și firea domnului Weston.

După ce acesta se îndepărtă, Rosalie începu să râdă și murmură ca pentru sine:

- Știam eu că pot să o fac!
- Ce anume? m-am interesat eu.
- Să-i vin de hac acestui domn.

— Ce Dumnezeu vrei să spui?

— Vreau să spun că se va duce acasă și va începe să viseze la mine. L-am nimerit drept în inimă!

— De unde știi?

— Mi-am dat seama după numeroasele dovezi de netăgăduit și mai ales după privirea pe care mi-a adresat-o la plecare. Nu era o privire insolentă – îl absolv de vina asta –, ci o privire de adorație plină de respect și de afecțiune. Ha, ha! Nu este atât de nerod pe cât îl credeam!

Nu i-am răspuns pentru că mi se pusese un nod în gât și nu mă simțeam în stare să pot vorbi. „O, Doamne ferește! De dragul lui să-l ferești, nu de dragul meu!” strigam în sinea mea.

Pe când străbăteam parcul, domnișoara Murray a făcut câteva observații lipsite de importanță, la care (în ciuda reticenței mele de a lăsa să se vadă fie și un grăunte din sentimentele mele) nu am putut răspunde decât monosilabic. Intenționa să mă chinuiască sau doar să se distreze – nu-mi dădeam seama și nici nu-mi prea păsa –, însă gândul m-a purtat la omul sărman care avea un singur miel și la omul bogat cu turmele sale de mii de oi și m-am temut, nici eu nu știam pentru ce anume, poate pentru domnul Weston, fără vreo legătură cu speranțele mele zădărnicate.

M-am bucurat sincer când am ajuns în casă și m-am regăsit din nou singură în camera mea. Primul impuls ar fi fost să mă prăbușesc în fotoliul de lângă pat și, lăsându-mi capul pe pernă, să-mi caut alinarea izbucnind într-un plâns amarnic. Dar, vai!, trebuia să mă stăpânesc și să-mi înăbuș pentru moment sentimentele: se auzi clopoțelul – îngrozitorul clopoțel care anunța că masa era servită în sala de studiu și că trebuia să cobor cu o înfățișare calmă, să zâmbesc, să râd și să vorbesc despre fleacuri, da, și să mănânc dacă puteam, ca și când totul ar fi fost în ordine și tocmai m-aș fi întors de la o plimbare plăcută.

Capitolul XVI

SUBSTITUIREA

DUMINICA URMĂTOARE A FOST O ZI DE APRILIE cât se poate de mohorâtă, cu nori groși, negri și cu ploi torențiale. Nimeni din familia Murray nu era dispus să se ducă la biserică în acea după-amiază, cu excepția lui Rosalie, care era hotărâtă să participe la slujbă ca de obicei, așa că porunci să fie adusă trăsura, iar eu am însoțit-o. Nu m-am împotrivit, firește, pentru că la biserică aveam ocazia să admir, fără teama de a suporta desconsiderarea sau criticile celorlalți, o siluetă și un chip care, pentru mine, erau mai plăcute decât cea mai frumoasă dintre creațiile lui Dumnezeu și puteam asculta, fără să fiu deranjată, o voce mai încântătoare auzului meu decât muzica cea mai melodioasă; păream să mă aflu într-o strânsă comuniune cu sufletul acela, față de care simțeam un interes foarte viu, de ale cărui gânduri cele mai pure și aspirații cele mai sacre mă impregnasem, fără ca această fericire să-mi fie tulburată decât de reproșurilor tainice pe care mi le făcea conștiința, care îmi șoptea mult prea adesea că mă amăgeam singură și că îl sfidam pe Dumnezeu oferindu-i o inimă mai înclinată către o altă creatură decât către Creator.

Uneori aceste gânduri mă tulburau destul de tare, iar alteori le puteam reduce la tăcere susținând că nu pe om îl iubeam, ci bunătatea sa. „Câte sunt adevărate, câte sunt de cinste, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt vrednice de iubit, câte sunt cu nume bun, orice virtute și orice laudă, la acestea să vă fie gândul.”¹ Procedăm așa cum se cuvine când îl venerăm pe Dumnezeu în

¹ Filipeni 4, 8 (n. tr.).

lucrarea Sa, dar nu cunosc niciuna în care să se remarce atât de multe dintre atributele Sale, atât de mult din propriul Său spirit precum în acest servitor credincios al Său, care era domnul Weston. A-l cunoaște și a nu-l aprecia însemna, după părerea mea, care aveam inima ocupată de atât de puține sentimente, să manifesti o lipsă crasă de sensibilitate.

Domnișoara Murray părăsi biserica aproape imediat după terminarea slujbei. Pentru că ploua și trăsura încă nu sosise, trebuia să așteptăm în pragul ușii. M-a surprins că Rosalie ieșise atât de repede, pentru că nici tânărul Meltham, nici moșierul Green nu erau prezenți, însă în curând mi-am dat seama că se grăbise pentru a se asigura că va schimba câteva vorbe cu domnul Weston, când acesta ar fi ieșit din biserică, ceea ce se și întâmplă. După ce ne salută, intenționa să treacă mai departe, însă domnișoara Murray îl reținu, mai întâi cu remarci despre vremea neplăcută, mai apoi întrebându-l dacă era atât de bun să treacă a doua zi, când va avea timp, s-o vadă pe nepoata bătrânei care locuia în căsuța portarului, pentru că fata avea febră și voia să-l vadă. El promise că-i va face o vizită.

— Când credeți că este cel mai probabil să ajungeți, domnule Weston? Bătrâna va dori să știe când să vă aștepte. Știți că acestor oameni le pasă mai mult decât credem noi să aibă casa curată atunci când vin persoane de seamă să le vadă.

Aveam, iată, o minunată dovadă de considerație din partea nesăbuitei domnișoare Murray. Domnul Weston menționează o oră în cursul dimineții la care avea să încerce să fie acolo. De acum trăsura era pregătită și valetul aștepta, cu umbrela deschisă, să o conducă pe domnișoara Murray prin curtea bisericii. Eram pe cale să-i urmez, însă și domnul Weston avea o umbrelă și mi-a oferit adăpostul ei pentru că ploua într-adevăr foarte tare.

— Nu, mulțumesc, ploaia nu mă deranjează, am răspuns eu.

Eram întotdeauna lipsită de replici inteligente când eram luată prin surprindere.

— Totuși, nu vă *place*, nu-i așa? În orice caz, o umbrelă nu vă poate face niciun rău, răspunse el cu un zâmbet care arăta că nu se simțea ofensat, cum s-ar fi întâmplat cu un bărbat mai supărăcios din fire sau mai puțin perspicace dacă i-aș fi refuzat ajutorul în acest fel.

Nu puteam nega adevărul afirmației sale, așa că am mers cu el până la trăsură; mi-a oferit chiar și mâna ca să mă ajute să urc — un gest de politețe care nu era necesar, dar pe care totuși l-am acceptat, de teamă să nu-l jignesc. O privire scurtă, un zâmbet abia schițat la despărțire — nu au durat decât o clipă, dar din acestea am dedus, sau am crezut că deduc, un înțeles care a aprins în inima mea o flacără a speranței mai strălucitoare ca oricând.

— Dacă ai mai fi așteptat o clipă, aș fi trimis valetul după tine, domnișoară Grey. Nu era nevoie să te folosești de umbrela domnului Weston, observă Rosalie, cu o expresie de neplăcere cât se poate de vizibilă pe chipul ei frumos.

— Aș fi venit și fără umbrelă, însă domnul Weston mi-a oferit-o pe a sa și nu am putut să-l refuz mai mult decât am făcut-o fără să-l jignesc, am răspuns eu zâmbind liniștit, pentru că fericirea mea interioară făcea să mi se pară amuzant ceea ce altă dată m-ar fi rănit.

Trăsura se pusese în mișcare. Când am trecut pe lângă domnul Weston, domnișoara Murray se aplecă și privi pe geam. El se îndrepta spre casă pe drumul pietruit și nu întoarse capul.

— Cretinule! exclamă Rosalie, trântindu-se din nou la locul ei. Habar n-ai ce-ai pierdut pentru că nu ai privit în direcția asta!

— Ce a pierdut?

— Un salut din partea mea care l-ar fi făcut să se simtă în al nouălea cer!

Nu i-am răspuns. Vedeam că era prost dispusă și acest lucru îmi prilejui o tainică mulțumire, însă nu pentru că era ofensată, ci fiindcă crezuse că avea motive să se simtă astfel. Asta m-a făcut

să cred că speranțele pe care le nutream nu erau întru totul rodul dorințelor și imaginației mele.

— Mă gândesc să-l accept pe domnul Weston în locul domnului Hatfield, spuse tovarășa mea după o scurtă pauză, recăpătându-și o parte din voioșia ei firească. După cum știi, marți are loc balul de la Ashby Park, iar mama crede că este foarte probabil ca Sir Thomas să mă ceară în căsătorie cu acest prilej; lucruri din astea au loc adesea în intimitatea sălii de bal, unde domnii sunt cel mai ușor de prins în mreje, iar domnișoarele arată cel mai încântător. Dacă urmează să mă mărit atât de curând, trebuie să profit la maximum de prezent: sunt hotărâtă ca Hatfield să nu fie singurul bărbat care mi-a așternut inima la picioare și care m-a implorat să-i accept, în zadar, darul lipsit de valoare.

— Dacă te gândești ca domnul Weston să fie una dintre victimele tale, am răspuns eu cu prefăcută indiferență, va trebui să faci chiar tu anumite avansuri, pe care îți va fi greu să le retragi atunci când îți va cere să răspunzi așteptărilor cărora le-ai dat naștere.

— Nu cred că-mi va cere să mă căsătoresc cu el și nici nu-mi doresc asta – ar însemna să exagerez! Vreau însă să-mi simtă puterea de seducție. A simțit deja ceva, dar va trebui să și *recunoască* acest lucru; iar speranțele de viitor pe care și le-ar putea făuri va trebui să le țină numai pentru el, iar eu doar mă voi amuza de consecințele acestora... pentru un timp.

„O, ce bine-ar fi ca vreun înger binevoitor să-i șoptească vorbele acestea la ureche!” am exclamat eu în sinea mea. Eram prea indignată ca să risc un răspuns cu voce tare la observația pe care o făcuse Rosalie; nici eu, nici altcineva n-am mai spus nimic altceva despre domnul Weston în ziua aceea.

A doua zi dimineată însă, imediat după micul dejun, domnișoara Murray intră în sala de studiu, unde sora ei era ocupată cu învățatul sau mai degrabă cu lecțiile, pentru că nu era o zi de predare, și spuse:

— Matilda, pe la ora unsprezece aș vrea să te plimbi cu mine.

— O, nu pot, Rosalie! Trebuie să comand un căpăstru nou și pătura pentru cal, și să vorbesc cu vânătorul de șobolani despre câinii săi: va trebui să te însoțească domnișoara Grey.

— Nu, eu vreau să vii tu, spuse Rosalie și, chemându-și sora la fereastră, îi șopti o lămurire la ureche, după care aceasta consimți să o însoțească.

Mi-am amintit că ora unsprezece era ora la care domnul Weston spusese că va ajunge la căsuța portarului și, amintindu-mi acest lucru, mi-am dat seama de întreaga șmecherie. După cum bănuisem, la masa de seară am avut plăcerea să ascult o poveste lungă despre cum le depășise domnul Weston pe când cele două surori se plimbau, cum merseseră împreună o bucată de drum și stătuseră de vorbă, găsindu-l un tovarăș destul de plăcut, și cât de încântat trebuie să fi fost el – și fără nicio îndoială că fusese încântat – de ele și de condescendența lor uimitoare etc. etc.

Capitolul XVII

CONFESIUNI

DACĂ TOT AM PORNIT PE PANTA DESTĂINUIRILOR, ar fi poate bine să mărturisesc că în această perioadă am dat ceva mai multă atenție decât înainte îmbrăcămintei. Asta nu însemna cine știe ce, fiindcă până acum fusesem cam neglijentă sub acest aspect; totuși, mi se întâmpla chiar și acum să nu petrec mai mult de două minute contemplându-mi chipul în oglindă, deși nu reușeam defel să mă aleg cu vreo consolare din această examinare. Nu descopeream nicio urmă de frumusețe în trăsăturile puternic conturate, în obrajii palizi și scobiți și în părul șaten-închis care nu se remarcă prin nimic. Poate fruntea ascundea inteligență, poate ochii cenușii erau expresivi – și ce-i cu asta? O frunte grecească îngustă și niște ochi mari și negri, inexpressivi, ar fi fost de preferat. Să-ți dorești frumusețea este o dovadă de nesăbuință. Oamenii înțelepți nu și-o doresc pentru ei înșiși, așa cum nu o caută înadins nici la alții. Dacă mintea este îndeajuns de cultivată, iar inima adăpostește sentimente frumoase, nimănui nu-i pasă cum arată exteriorul. Așa susțineau cei care ne-au educat în copilărie și același lucru îl transmitem și noi, în prezent, copiilor noștri. Toate bune și frumoase, fără îndoială, dar experiența noastră actuală vine oare să confirme asemenea afirmații?

Suntem în mod firesc înclinați să iubim ceea ce ne produce plăcere. Și ce poate fi mai plăcut decât un chip frumos atunci când despre posesorul acestuia nu știm nimic rău? O fetiță își iubește pasărea din colivie. De ce? Pentru că este o făptură vie și simțitoare, pentru că este neajutorată și inofensivă? O broască

râioasă este tot o făptură vie și simțitoare, la fel de neajutorată și de inofensivă. Cu toate acestea, deși nu i-ar face rău broaștei râioase, fetița nu o poate iubi așa cum își iubește pasărea, cu forma sa grațioasă, penajul moale, cu ochii strălucitori și expresivi. Dacă o femeie este frumoasă și blândă, este lăudată pentru ambele calități, dar în special pentru prima, de către majoritatea lumii; dacă însă este neplăcută la chip și caracter, urâtenia este de obicei criticată ca fiind cel mai mare păcat al ei, pentru că aceasta aduce ofensa cea mai mare observatorului obișnuit. Dacă însă are o înfățișare banală și este bună la suflet, cu condiția să aibă o fire retrasă și să ducă o viață izolată, nimeni nu va afla despre bunătatea ei, cu excepția celor apropiați. Alții, dimpotrivă, vor fi dispuși să-și facă o părere proastă despre inteligența și caracterul ei, fie și numai ca să găsească o scuză pentru antipatia instinctivă pe care o resimt față de cineva atât de vitregit de soartă; și *vice-versa* față de cineva al cărei chip angelic ascunde o inimă găunoasă sau care tăinuiește, sub un farmec înșelător și fals, defecte și slăbiciuni care nu ar fi tolerate la altcineva. Cei care beneficiază de frumusețe să fie recunoscători pentru ea și să o folosească așa cum se cuvine, asemenea oricărui alt talent; cei care nu o au să se consoleze și să se descurce cum pot mai bine în absența ei; cert este că, deși tinde să fie supraestimată, frumusețea este un dar de la Dumnezeu și nu este de disprețuit. Mulți dintre cei care au simțit că ar putea iubi și ale căror inimi le șoptesc că sunt demni de a fi iubiți la rândul lor vor simți acest lucru chiar și atunci când li se refuză dreptul, din lipsa frumuseții sau a orice altceva la fel de nesemnificativ, de a oferi și de a primi acea fericire pe care sunt parcă făcuți să o simtă și să o împărtășească împreună cu ceilalți. Tot atât de bine ar putea disprețui modestul licurici însușirea sa de a împrăștiia lumină, fără de care perechea lui rătăcitoare ar putea trece în zbor pe lângă el de mii de ori fără să se apropie vreodată; ea i-ar auzi bâzâitul îndrăgit al aripilor pe deasupra și în jurul ei și l-ar căuta zadarnic, deși dorește să fie găsită,

dar este incapabilă să-și facă prezența cunoscută fără o voce care să o cheme, fără aripi care să o urmeze în zbor. Perechea va trebui să-și găsească un alt partener, licuriciul va trebui să trăiască și să moară de unul singur.

Acestea erau câteva dintre gândurile mele din perioada aceea. Aș putea să vă povestesc în continuare, aș putea intra chiar în mai multe detalii, să vă dezvălui alte gânduri, să pun întrebări al căror răspuns l-ar uimi pe cititor, să fac deducții și să găesc argumente care i-ar putea clătina prejudecățile sau, poate, ar lua în derâdere tot ce am spus, pentru că nu poate pricepe vorbele mele: însă mă abțin.

Dar să revenim la domnișoara Murray. Aceasta și-a însoțit mama la balul de marți, splendid aranjată, bineînțeles, și încântată de perspectivele ei și de farmecul pe care-l degaja. Cum Ashby Park era la aproape cincisprezece kilometri depărtare de Horton Lodge, au trebuit să pornească destul de devreme, iar eu mă gândisem să-mi petrec seara cu Nancy Brown, pe care nu o mai văzusem de o bună bucată de timp. Buna mea elevă avu însă grijă să nu o petrec nici acolo, nici altundeva în afară de sala de studiu, dându-mi să copiez o partitură muzicală care m-a ținut ocupată până la ora de culcare. A doua zi, pe la unsprezece dimineața, de îndată ce domnișoara Murray ieși din camera ei, veni la mine să-mi împărtășească noutățile. Sir Thomas o ceruse, într-adevăr, de soție la acel bal, fapt care reflecta și totodată aducea un omagiu perspicacității mamei ei, dacă nu cumva abilității sale de a născoci tot felul de viclenii. Eu înclin mai degrabă să cred că întâi își făcuse planurile și apoi le prezisese succesul. Cererea fusese, bineînțeles, acceptată, iar viitorul mire venea în ziua aceea ca să pună la punct detaliile cu domnul Murray.

Rosalie se bucura la gândul de a deveni stăpână la Ashby Park; era entuziasmată de perspectiva ceremoniei nunții, a splendorii și răsunetului acesteia, a lunii de miere pe care urmau să o petreacă în străinătate și a evenimentelor plăcute la care avea să participe mai apoi la Londra și prin alte părți; deocamdată părea

destul de mulțumită chiar și de Sir Thomas, pentru că îl văzuse de curând, dansase cu el și fusese complimentată de acesta; părea totuși să ezite în ceea ce privește ideea de a se căsători atât de curând. Ar fi preferat ca evenimentul să fie amânat măcar câteva luni, iar eu îmi doream același lucru. Era îngrozitor să grăbești o unire atât de nepotrivită fără să-i dai bieteii ființe un timp de gândire și de reflecție asupra pasului irevocabil pe care urma să-l facă. Nu aveam nicio pretenție de la „preocuparea atentă și îngrijorată a unei mame”, însă mă uimea și mă îngrozea lipsa de inimă și nepăsarea doamnei Murray față de binele copilei sale; prin atenționări și rugăminți care nu au fost luate în seamă, m-am străduit zadarnic să îndrept acest rău. Domnișoara Murray nu făcea decât să râdă de spusele mele și curând am aflat că reticența ei la ideea căsătoriei imediate se datora mai ales dorinței de a face cât mai mult prăpăd printre tinerii domni pe care-i cunoștea, înainte de a-i fi interzise prejudiciile de această natură. Acesta era motivul pentru care, înainte de a-mi încredința secretul logodnei sale, îmi smulsese promisiunea că nu voi sufla nimănui nicio vorbă despre acest subiect. Când am văzut asta și am constatat cum se avânta, cu mai multă nesăbuiință decât oricând, în mijlocul cochetăriei nemiloase, nu mi-a mai fost cătuși de puțin milă de ea. „Întâmplă-se ce s-o întâmpla, am gândit eu, o merită din plin. Sir Thomas nu poate fi chiar atât de rău pentru ea, și cu cât va fi oprită mai repede din a-i amăgi și răni pe alții, cu atât mai bine.”

Nunta a fost stabilită pe 1 iunie. Între această dată și balul cu pricina erau ceva mai mult de șase săptămâni, însă date fiind priciperea deosebită și strădaniile neabătute ale lui Rosalie, se puteau face foarte multe chiar și în acest interval, mai ales că Sir Thomas își petrecea cea mai mare parte a timpului rămas la Londra, unde, se zvonea, plecase ca să-și pună la punct afacerile cu avocatul său și să facă diverse pregătiri în vederea nunții apropiate. Se străduia să înlocuiască lipsa prezenței sale cu o avalanșă aproape constantă de scrisorele de dragoste, numai că acestea nu

atrăgeau atenția vecinilor, ca să le deschidă ochii, așa cum s-ar fi întâmplat în cazul vizitelor personale; mai mult decât atât, spiritul reticent al trufașei și acrei bătrâne Lady Ashby a împiedicat-o să răspândească vestea chiar ea, iar starea sa precară de sănătate nu i-a permis să vină s-o viziteze pe viitoarea sa noră, astfel încât, una peste alta, chestiunea a fost ținută confidențială mai mult decât sunt ținute de obicei lucrurile de acest fel.

Rosalie îmi arăta uneori epistolele primite de la logodnicul ei ca să mă convingă ce soț bun și devotat urma să fie. Mi-a arătat și scrisorile altcuiva, ale nefericitului domn Green, care nu avusesese curajul sau, după cum spunea ea, „bărbăția” de a-și pleda cauza în persoană, însă căruia un refuz nu-i fusese suficient: trebuia să-i scrie lui Rosalie iar și iar. Nu ar fi făcut-o dacă ar fi văzut grimasele de pe chipul îngerului său radios când citea rugămințile emoționante adresate simțămintelor ei și dacă i-ar fi auzit râsetul disprețuitor și epitetele jignitoare cu care se exprima despre perseverența lui.

— De ce nu-i spui chiar acum că ești logodită? am întrebat-o.

— O, nu vreau să știe, răspunse ea. Dacă ar afla el, ar afla și surorile lui și toată lumea, iar asta ar însemna să pun capăt... hmm! În afară de asta, dacă i-aș spune, ar crede că logodna reprezintă singurul obstacol și că, dacă aș fi liberă să aleg, l-aș prefera totuși pe el; nu aș suporta ca un bărbat să creadă asta, iar el – cel mai puțin dintre toți. În plus de asta, puțin îmi pasă de scrisorile lui, adăugă ea cu dispreț. Poate să scrie oricât de des dorește și să arate ca un mare nătărău când mă întâlnește – astea nu fac decât să mă amuze.

Tânărul Meltham devenise, între timp, destul de asiduu în vizitele sale la reședința domnișoarei Murray sau în drumurile lui pe lângă aceasta și, judecând după blestemele și reproșurile Matildei, sora ei îi dădea mai multă atenție decât ar fi cerut-o simpla politețe; cu alte cuvinte, Rosalie continua să flirteze cu entuziasm în măsura în care prezența părinților ei îi permitea acest lucru. A mai făcut câteva încercări de a-l readuce pe domnul Hatfield la

picioarele ei, însă, văzându-le neîncununate de succes, îi răsplăti indiferența trufașă cu un dispreț încă și mai arogant și vorbi despre el cu tot atâta desconsiderare și nesocotire cum o făcuse, mai demult, despre vicarul său. În acest răstimp nu-l pierdu nicio clipă din vedere pe domnul Weston. Profita de orice prilej pentru a-l întâlni, încerca orice artificiu pentru a-l seduce și îl urmări cu atâta perseverență de parcă l-ar fi iubit cu adevărat numai pe el și pe nimeni altcineva, iar fericirea vieții ei ar fi depins de obținerea afecțiunii reciproce. Un astfel de comportament depășea cu mult capacitatea mea de înțelegere. Dacă l-aș fi citit într-un roman, mi s-ar fi părut nefiresc; dacă l-aș fi auzit descris de alte persoane, l-aș fi considerat o greșeală sau o exagerare; dat fiind că l-am văzut cu ochii mei și am suferit din cauza asta, nu puteam decât să conchid că vanitatea în exces, asemenea beției, asprește inima, înrobește mintea și pervertește sentimentele; iar câinii nu sunt singurele creaturi care, atunci când sunt sătule până-n gât, se vor bucura în continuare de ceea ce nu mai pot înfuleca și vor înșfăca până și rămășița cea mai mică din fața unui seamăn flămând de-al lor.

Rosalie devenise acum extrem de binevoitoare față de locuitorii săraci ai parohiei. Cunoștea din ce în ce mai mulți dintre ei, iar vizitele la locuințele lor modeste erau mai dese și mai insistente decât oricând. În consecință, își câștigă reputația unei tinere lady binevoitoare și foarte caritabile, iar elogiile locuitorilor urmau cu siguranță să-i fie repetate domnului Weston; avea, în felul acesta, șansa să-l întâlnească în fiecare zi la vreuna dintre locuințele acestora sau în deplasările ei de la una la cealaltă. Mai putea, adesea, să deducă din vorbăria oamenilor unde era cel mai probabil să se ducă într-un anumit moment: să boteze un copil sau să-i viziteze pe cei în vârstă, pe bolnavi, pe cei abătuți sau pe muribunzi, și își urzea cu iscusință planurile în funcție de toate acestea. Uneori mergea în excursiile acestea împreună cu sora ei, pe care, prin cine știe ce mijloace, o convinsese sau o mituise să participe la aranjamentele ei, iar uneori se ducea de una singură; pe mine nu

mă mai lua niciodată cu ea, astfel că eram lipsită de plăcerea de a-l vedea pe domnul Weston sau de a-i auzi vocea, fie și într-o conversație purtată cu altcineva, ceea ce ar fi fost cu siguranță o bucurie foarte mare pentru mine, oricât de dureroasă sau de încărcată de suferință. Nu mai puteam să-l văd nici măcar la biserică pentru că domnișoara Murray, sub un pretext oarecare, alesese să intre în posesia aceluia colț din strana familiei care fusese al meu de când sosisem; cum nu aş fi avut impertinența să mă așez între domnul și doamna Murray pentru a-l zări pe domnul Weston, trebuia acum să șed cu spatele la amvon, ceea ce am și făcut.

Nu le mai însoțeam pe elevele mele nici pe jos până acasă: spuneau că mama lor se gândise că nu dădea bine ca trei persoane din familie să fie văzute mergând pe jos și doar două luând trăsură, așa că, din moment ce domnișoarele le plăcea foarte mult să se plimbe pe jos când vremea era frumoasă, mie îmi revenea onoarea de a merge cu seniorii. „În afară de asta, completaseră ele, nu poți merge la fel de repede ca noi – știi că rămâi tot timpul în urmă.” Știam că nu erau decât niște scuze ipocrite, însă nu am obiectat în niciun fel și nu am contrazis niciodată asemenea afirmații, cunoscând prea bine motivele care le cauzaseră. Așa se face că în după-amiezile de duminică ale acestor șase săptămâni memorabile nu am mers deloc la biserică. Dacă eram răcită sau mă simțeam puțin indispusă, elevele mele profitau pentru a mă sili să rămân acasă și adesea mă asigurau că nu aveau să se ducă nici ele încă o dată la slujbă în ziua respectivă, după care se prefăceau că s-au răzgândit și se duceau fără să mă anunțe, aranjându-și plecarea în așa fel încât să nu descopăr că-și schimbaseră planurile decât când era prea târziu. Cu un astfel de prilej, îmi povestiră cu însuflețire, la întoarcere, conversația purtată cu domnul Weston în drumul lor spre casă. „A întrebat dacă ești cumva bolnavă, domnișoară Grey, spuse Matilda, dar i-am răspuns că ești bine, numai că nu dorești să vii la biserică; așa că va crede că ai devenit o păcătoasă.”

Orice șansă de a-l întâlni pe domnul Weston în cursul săptămânii fusese, de asemenea, suprimată cu atenție pentru că, dacă nu cumva mă duceam să o vizitez pe biata Nancy Brown sau pe oricine altcineva, domnișoara Murray avea mare grijă să mă țină ocupată și în timpul orelor de odihnă. Se găsea întotdeauna vreun desen de terminat, vreo partitură de copiat sau ceva lucru manual de făcut, atât cât să mă împiedice să-mi permit mai mult decât o scurtă plimbare prin împrejurimi, indiferent dacă ea sau sora ei erau sau nu ocupate.

Într-o dimineață, după ce-l căutaseră și-l interpelaseră pe domnul Weston, s-au întors ca să-mi povestească, foarte entuziasmate, cum decursese întâlnirea.

— A întrebat din nou de tine, îmi spuse Matilda, în ciuda gestului tăcut, dar imperativ al surorii ei prin care dorea să-i comunice să-și țină gura. S-a mirat că nu ne mai însoțești deloc și a presupus că starea ta de sănătate este delicată, din moment ce ieși atât de rar din casă.

— Ba nu, Matilda! Ce prostii tot spui?

— O, Rosalie, ce mai minciună! Știi bine că așa a spus, iar tu i-ai zis... Nu, Rosalie – fir-ar să fie! – nu mă mai ciupi așa! Și Rosalie i-a spus că te simți destul de bine, dar că ești atât de absorbită de cărțile tale, încât nu te mai interesează nimic altceva, domnișoară Grey.

„Ce idee trebuie să-și fi făcut despre mine!” am gândit.

— Dar bătrâna Nancy întreabă vreodată de mine? m-am interesat eu.

— Da. Și îi spunem că îți place atât de mult să citești și să desenezi, încât nu mai ai timp de altceva.

— Dar lucrurile nu stau așa; ar fi fost mai aproape de adevăr dacă-i spuneai că sunt prea ocupată ca să mai trec să o văd.

— Nu prea cred, răspunse domnișoara Murray, înflăcăându-se brusc. Sunt convinsă că ai o mulțime de timp liber acum, când mai predai atât de puțin.

Nu avea niciun rost să mă cert cu niște ființe atât de răsfățate și lipsite de judecată ca ele, așa că mi-am păstrat calmul. Mă obișnuisem deja să rămân tăcută când se vorbea despre lucruri pe care nu-mi plăcea să le aud și mă obișnuisem, de asemenea, să afișez pe chip un zâmbet neutru când îmi simțeam inima grea. Numai cei care au trăit ceva asemănător își pot da seama ce simțeam atunci când ședeam, cu un zâmbet aparent indiferent, și ascultam descrierile acelor întâlniri și conversații cu domnul Weston, care celor două părea să le facă atât de multă plăcere să mi le relateze. Ascultam concluzii referitoare la persoana lui, despre care, dat fiind caracterul său, știam că erau exagerări și distorsionări ale adevărului, dacă nu de-a dreptul niște născociri, lucruri insultătoare pentru el și măgulitoare pentru ele – mai ales pentru domnișoara Murray – și îmi doream fierbinte să le contrazic sau să-mi manifest măcar îndoiala, dar nu îndrăzneam, pentru că, exprimându-mi neîncrederea, mi-aș fi trădat totodată interesul față de el. Am aflat și alte lucruri, despre care simțeam sau mă temeam că erau cât se poate de adevărate, dar trebuia să-mi ascund în continuare sub masca nepăsării neliniștea în ceea ce-l privea și indignarea împotriva acelor informații; mai erau și simplele aluzii la ceva ce fusese spus sau făcut, despre care tânjeam să aflu mai multe, dar despre care nu îndrăzneam să întreb. Așa trecu acest interval epuizant de timp. Nu mă puteam nici măcar consola la gândul că „se va căsători în curând și atunci voi mai putea nutri o speranță”.

La scurt timp după celebrarea căsătoriei sosea vacanța, iar când mă voi fi întors de acasă probabil că domnul Weston va fi plecat deja, pentru că mi se spusese că el și pastorul nu se înțelegeau, iar cel dintâi avea să fie mutat în altă parohie.

Nu, în afara speranței în Dumnezeu, singura mea consolare era să cred că, deși domnul Weston nu știa asta, îi meritam iubirea mai mult decât Rosalie Murray, oricât de încântătoare și de atrăgătoare ar fi fost aceasta, pentru că eu puteam să îi apreciez calitățile, pe când ea nu: eu mi-aș fi dedicat viața strădaniei de a-l

face fericit, ea i-ar fi distrus fericirea pentru satisfacerea de moment a vanității personale. „O, dacă și-ar da seama de deosebire!” așa fi vrut eu să exclam cu toată convingerea. „Nu! Nu l-aș lăsa să afle sentimentele pe care le nutresc, însă, dacă și-ar da singur seama de superficialitatea ei, de lipsa ei de valoare, de frivolitatea ei, atunci el ar fi în siguranță, iar eu așa fi... *aproape* fericită, chiar dacă nu l-aș mai vedea niciodată!”

Mă tem că de-acum cititorul este aproape dezgustat de nesăbuința și de slăbiciunea pe care le-am expus cu atâta lejeritate în fața sa. Atunci nu am dezvăluit nimănui nimic despre asta și nu așa fi făcut-o nici dacă însăși sora sau mama mea ar fi locuit cu mine în casa aceea. Eram o ipocrită tenace și țineam totul în mine, cel puțin în această privință. Rugăciunile mele, lacrimile, dorințele, temerile și lamentările mi-au rămas cunoscute numai mie și cerul mi-a fost singurul martor.

Când suntem cuprinși de tristeți și neliniști sau apăsați de sentimente intense pe care trebuie să le ținem numai pentru noi, pentru care nu putem căpăta și nici pretinde compasiune din partea vreunei ființe vii și sub greutatea căroră încă nu putem sau nu vrem să ne prăbușim, ne căutăm în mod firesc alinarea în poezie – și adesea o găsim: fie în efuziunile altora, care par să se potrivească situației noastre prezente, fie în propriile încercări de a da glas acelor gânduri și sentimente în acorduri poate mai puțin muzicale, însă mai fidele și prin urmare mai penetrante și alinătoare, iar pentru moment mai liniștitoare sau mai capabile să învioreze și să ușureze o inimă grea și întristată. Până acum, atât la Wellwood House, cât și aici, când mă cuprinsese dorul de casă, căutasem de vreo două sau trei ori alinarea în această sursă secretă de consolare, iar acum am apelat la ea încă o dată, cu mai multă aviditate decât oricând, pentru că simțeam și mai multă nevoie de ea. Încă mai păstrez amintirea suferinței și a experienței din trecut, ca un stâlp clădit în călătoria mea prin valea vieții, marcându-mi întâmplările deosebite. Urmele pașilor s-au șters

de-acum, peisajul s-a schimbat, dar stâlpul este încă acolo pentru a-mi reaminti cum stăteau lucrurile când a fost ridicat.

Dacă cititorul își va manifesta curiozitatea să vadă vreuna dintre aceste efuziuni, îi voi onora dorința cu o mostră scurtă. Oricât de reci și de apatice ar putea părea aceste rânduri, ele își datorează existența unei suferințe trăite aproape cu pasiune:

„O, ei mi-au răpit speranța
Pe care ființa mea o îndrăgea nespus;
Nici nu mă lasă s-ascult vocea
Pe care sufletul meu se bucură să o audă.
Nici nu mă lasă să văd chipul
Ce mă încântă atât de mult;
Și mi-au răpit surâsurile tale toate
Și toată iubirea ta.
N-au decât să-mi ia tot ce vor;
Căci o comoară tot a mea rămâne:
Inima care la tine se gândește
Și care simte cât de prețioasă este și a ta.”

Da, cel puțin de asta nu mă puteau lipsi. Eram liberă să mă gândesc la el zi și noapte și să simt că era demn de gândurile mele. Nimeni nu-l cunoștea ca mine, nimeni nu-l aprecia cum îl apreciam eu, nimeni nu l-ar fi putut iubi așa cum l-aș fi iubit eu dacă... dacă aș fi putut: dar aici era problema. Ce drept aveam să mă gândesc atât de intens la cineva care nu se gândise niciodată la mine? Nu eram cumva nesăbuită? Nu cumva greșeam? Și totuși, dacă eram atât de fericită când mă gândeam la el, dacă păstram aceste gânduri numai pentru mine și nu deranjam pe nimeni cu ele, ce rău făceam? mă tot întrebam singură. Genul acesta de raționament mă împiedica să fac vreun efort să mă desprind de el.

Dacă aceste gânduri mă delectau, aceasta era o plăcere dureroasă și chinuită, mult prea asemănătoare suferinței și care îmi

făcea mai mult rău decât îmi dădeam seama. Mă complăceam în ceva de la care cineva mai înțelept sau cu mai multă experiență s-ar fi abținut, fără nicio îndoială. Totuși, cât de trist ar fi fost să-mi întorc privirea de la contemplarea acelui obiect strălucitor și să o forțez să se oprească asupra perspectivei anoste, terne și dezolante care mă înconjura: calea lipsită de bucurie, fără de speranță și solitară care se deschidea înaintea mea. Nu era bine să fiu atât de nefericită, de disperată; ar fi trebuit să-l am numai pe Dumnezeu prieten și să fac din voia Sa bucuria și preocuparea de căpătâi a vieții mele, însă credința mi-era firavă, iar pasiunea, prea copleșitoare.

În aceste clipe de restriște mai aveam două motive de supărare. Primul ar putea părea un fleac, însă m-a costat lacrimi nenumărate: Snap, micul meu tovarăș prostuț, zbârlit, cu ochi strălucitori și plin de afecțiune, singura făptură pe care o aveam și care mă iubea, îmi fusese luat și încredințat îngrijirilor „afectuoase” ale vânătorului de șobolani din sat, un om recunoscut pentru tratamentul brutal pe care-l aplica sclavilor săi patrupezi. Al doilea motiv a fost unul destul de serios: scrisorile pe care le primeam de acasă îmi dădeau de înțeles că sănătatea tatălui meu se înrăutățea. Nu erau exprimate gânduri rău prevestitoare, însă deveneam tot mai îngrijorată, mai tristă și nu puteam să nu mă tem că avea să se petreacă vreo nenorocire cumplită. Parcă și vedeam norii negri care se strângeau împrejurul dealurilor din regiunea mea natală și auzeam vuietul mânios al furtunii pe punctul de a izbucni și de a ne pustii inimile.

Capitolul XVIII

BUCURIE ȘI DOLIU

SOSI, ÎN SFÂRȘIT, ZIUA DE 1 IUNIE și Rosalie Murray deveni Lady Ashby. Era minunat de frumoasă în rochia de mireasă. La întoarcerea de la biserică, după ceremonie, veni zburând direct în sala de studiu, îmbujorată de emoție și râzând – pe jumătate veselă, pe jumătate cu o disperare deznădăjduită, după cum mi s-a părut mie.

— Iată-mă și Lady Ashby, domnișoară Grey! exclamă ea. S-a terminat, soarta mi-e pecetluită, nu se mai poate face cale-n-toarsă. Am venit să primesc felicitările tale și să-mi iau la revedere: plec la Paris, Roma, Napoli, în Elveția, la Londra... o, Doamne, câte voi vedea și voi auzi înainte de a mă întoarce din nou acasă! Să nu mă uiți! Eu nu te voi uita, deși am fost o fată rea! Hai, de ce nu mă feliciți?

— Nu te pot felicita, am răspuns, până nu-mi dau seama dacă această schimbare este, într-adevăr, spre binele tău: sincer, eu așa sper. Vă urez multă fericire amândurora și vă adresez toate binecuvântările mele.

— Ei bine, la revedere atunci: trăsura așteaptă și aud că sunt strigată.

Mă sărută pe fugă și se grăbi să iasă din sala de studiu, dar se întoarse brusc și mă îmbrățișă cu mai multă afecțiune decât aş fi crezut-o vreodată în stare, după care, cu lacrimi în ochi, plecă. Biata fată! În momentul acela am iubit-o cu adevărat și i-am iertat din toată inima răul pe care mi-l făcuse mie, dar și altora: nu-și dădea seama nici de jumătate din răul făcut, eram convinsă, și m-am rugat la Dumnezeu să o ierte și El.

Restul acelei zile de tristă sărbătoare am fost lăsată în pace. Fiind mult prea răvășită pentru o îndeletnicire fixă, m-am plimbat câteva ore prin împrejurimi cu o carte în mână, mai mult reflectând decât citind, pentru că trebuia să mă gândesc la multe lucruri. Spre seară am profitat de libertatea regăsită pentru a trece să o văd pe bătrâna mea prietenă Nancy, să-mi cer scuze pentru îndelungata absență (care trebuie să i se fi părut o mare neglijență și o lipsă de amabilitate din partea mea), spunându-i cât de ocupată fusesem, dar și ca să stau de vorbă cu ea, să-i citesc sau să o ajut la lucru, orice ar fi considerat de cuviință și, de asemenea, ca să-i împărtășesc noutățile acelei zile importante și, poate, pentru a afla de la ea vreo veste, cât de mărunță, despre apropiata plecare a domnului Weston. Însă Nancy nu părea să știe ceva despre aceasta și am sperat, la fel ca ea, că era doar un zvon. S-a bucurat foarte mult să mă vadă și, din fericire, ochii ei erau acum atât de sănătoși, încât aproape că nu mai avea nevoie de serviciile mele. Era foarte interesată de nuntă, dar în timp ce o distram povestindu-i detaliile acelei zile festive, despre splendoarea ceremoniei căsătoriei și a miresei înseși, Nancy tot suspina și clătina din cap spunând că tare-ar fi vrut să iasă ceva bun din asta; se părea că și ea, la fel ca mine, privea acea unire mai degrabă ca un motiv de mâhnire decât ca unul de bucurie. Am stat multă vreme la ea, vorbind de una și de alta, însă nu a venit nimeni.

Să recunosc, oare, că uneori priveam pe furiș spre ușă sperând să o văd deschizându-se și pe domnul Weston ivindu-se în prag, așa cum se mai întâmplase o dată, în trecut? Și că, întorcându-mă prin pajiști și câmpii, mă opream adesea să mă uit în jur și mergeam mai încet decât ar fi trebuit având în vedere că, deși era o seară frumoasă, nu era chiar cald afară, și că am trăit un sentiment de zădărnici și dezamăgire când am ajuns la reședință fără să întâlnesc sau să zăresc de la distanță pe nimeni, cu excepția câtorva lucrători care se întorceau de la muncă?

Duminica se apropia însă și aveam să-l văd cu acest prilej, pentru că puteam să-mi reiau vechiul loc în strană, acum, că domnișoara Murray plecase. Aveam să-l văd și, din priviri, din modul său de a vorbi și din gesturi aveam să-mi dau seama dacă acea căsătorie îl afectase foarte tare. Din fericire, nu am reușit să percep nici cea mai mică schimbare: arăta la fel cum arătase și cu două luni în urmă: vocea, privirea, gesturile, toate îi erau neschimbate. Discursul îi era la fel de profund și sincer, stilul la fel de clar și convingător, emana aceeași simplitate sinceră în tot ce spunea și realiza, ceea ce-l făcea să se remarce, dar nu în ochii și urechile celor care îl ascultau, ci pentru că ajungea la inimile lor.

Am pornit pe jos spre casă cu domnișoara Matilda, însă *el nu ni s-a alăturat*. Matildei îi lipsea acum foarte mult distracția și suferea enorm pentru că nu mai avea niciun tovarăș: frații ei erau la școală, sora ei se căsătorise și plecase, iar ea era prea tânără să-și facă debutul în societate – față de care, după exemplul lui Rosalie, începea într-o câțva să prindă gust sau cel puțin să aprecieze compania anumitor domni. În acea perioadă monotonă a anului nu se organizau nici partide de vânatoare, nu aveau loc nici măcar exerciții de tragere cu arma, la care, deși nu participa ea însăși, tot era *ceva* să-și vadă tatăl sau pe paznicii de vânatoare ieșind cu câinii, iar la întoarcere să vorbească cu ei despre diferențele păsări pe care le vânaseră. Acum i se interzisese până și plăcerea de a sta în compania vizitiului, a valeților, a cailor, a ogarilor și a pointerilor pentru că, după ce mama ei, fără să țină seama de dezavantajele vieții la țară, o căpătuisese cât se poate de bine pe fiica ei mai mare, mândria maternă începuse să se îndrepte în modul cel mai serios și spre mezină. Fiind sincer îngrijorată de grosolănia manierelor acesteia și considerând că sosise timpul să aplice o reformă, se hotărâse în sfârșit să-și exercite autoritatea și-i interzisese definitiv Matildei accesul la curți, grajduri, cuști de câini și în casa vizitiului. Firește că nu era ascultată cu sfințenie, dar, pe cât de indulgentă fusese până atunci, odată ce se

ambicioasă, firea ei nu era la fel de blajină pe cât ceruse să fie aceea a guvernantei și nu te puteai împotrivi voinței sale fără teamă de consecințe. După numeroase dispute aprinse între mamă și fiică, după numeroase izbucniri violente la care m-am simțit jenată să asist, în care autoritatea paternă era adesea invocată să confirme, cu înjurături și amenințări, chiar și cele mai neînsemnate interdicții impuse de mamă, pentru că până și *el* își dădea seama că „deși Tilly¹ ar fi fost un flăcău pe cinste, nu era chiar așa cum se cuvenea să fie o tânără domnișoară”, după toate astea Matilda sfârși prin a-și da seama că cel mai simplu era să evite zonele interzise, dacă nu cumva reușea să dea din când în când, pe furiș, câte o raită pe acolo fără știrea mamei sale atât de vigilente.

În tot acest răstimp să nu cumva să credeți că am scăpat fără să fiu muștrată de numeroase ori și fără să mi se facă reproșuri aluzive, care nu erau mai puțin usturătoare doar pentru că nu fuseseră exprimate în mod direct, ci, dimpotrivă, mă răneau și mai profund fiindcă, tocmai din același motiv, păreau să excludă orice posibilitate de apărare. Mi se cerea adesea să-i distrag atenția domnișoarei Matilda cu alte activități și să-i amintesc regulile și interdicțiile mamei sale. Am făcut tot ce mi-a stat în putință, dar ea nu se lăsa distrată împotriva voinței sale și nici nu puteam să-i contrazic plăcerile; cu toate că am depășit limitele simplei reamintiri, reproșurile blânde pe care i le puteam adresa s-au dovedit cu totul ineficace.

— *Dragă domnișoară Grey, este cât se poate de ciudat!* Presupun că nu ai ce face dacă asta nu-ți stă în fire, însă mă *mir* că nu poți câștiga încrederea fetei și să faci astfel încât compania ta să-i fie *cel puțin* la fel de agreabilă ca aceea a lui Robert sau Joseph!

— Ei știi să vorbească mai bine despre lucrurile care o interesează cel mai mult, am răspuns eu.

¹ Diminutivul prenumelui Matilda (n. tr.).

— Ei, asta este *totuși* o mărturisire stranie, ținând cont că vine din partea *guvernantei*! Cine să formeze gusturile unei tinere lady, mă întreb, dacă nu guvernanta ei? Am cunoscut guvernante la fel de elegante, de înțelepte și de manierate ca domnișoarele de care se ocupau, guvernante care ar fi roșit dacă cineva ar fi rostit un cuvânt mai aspru la adresa elevelor lor. Iar dacă acestora din urmă li se aducea chiar și cea mai mică vină, era resimțită de guvernante mai sever decât dacă li s-ar fi adresat o muștrare lor, personal. Mie, una, mi se pare foarte firesc să fie așa.

— Credeți asta, doamnă?

— Bineînțeles: aptitudinile și eleganța unei domnișoare sunt chiar mai importante pentru guvernantă decât pentru ea însăși sau pentru lumea din jur. Dacă dorește să-și urmeze vocația, trebuie să-și dedice toată energia împlinirii acesteia: toate gândurile și întreaga sa ambiție se vor îndrepta către acel unic obiectiv. Când ne propunem să apreciem meritele unei guvernante, ne uităm, cum este și firesc, la tinerele pe care afirmă că le-a educat și, în consecință, ne formăm o opinie. O guvernantă *competentă* știe un lucru: că, deși ea trăiește în umbră, calitățile și defectele elevilor ei vor fi vizibile pentru toată lumea și că, dacă nu se pune pe sine pe planul doi în educarea lor, nu are speranțe de succes. Înțelegi, domnișoară Grey, este la fel ca în oricare altă meserie sau profesie: cei care doresc să prospere trebuie să se dedice cu trup și suflet chemării lor, iar dacă se lasă pradă indolenței sau autoindulgenței, sunt degrabă îndepărtați de către competitorii lor mai isteți. Între o persoană care își distruge elevii prin propria neglijență și una care îi corupe prin exemplul personal, nu prea ai ce alege. Te rog să mă scuzi că îți fac aceste mici aluzii: știi că sunt spre binele tău. Multe doamne ți-ar vorbi mai sever și numeroase altele nici nu s-ar mai obosi să-ți spună ceva, ci ar căuta, în tăcere, o persoană care să te înlocuiască. Acesta ar fi, desigur, lucrul cel mai *ușor* de făcut: eu însă cunosc avantajele unei asemenea slujbe pentru cineva aflat în situația ta și nu doresc să mă

despart de tine, pentru că sunt convinsă că te vei descurca foarte bine dacă te vei gândi la toate aceste chestiuni și vei încerca să te străduiești *puțin* mai mult. Atunci, sunt sigură, vei dobândi cât de *curând* acel tact delicat, singurul care-ți mai lipsește ca să ai influența necesară asupra minții elevei tale.

Mă pregăteam să-i ofer doamnei un punct de vedere referitor la așteptările ei eronate, însă ea se îndepărtase de îndată ce-și terminase discursul. După ce spusese ce avusese de gând, ascultarea răspunsului meu nu mai făcea parte din planurile ei: treaba mea era să ascult, nu să vorbesc.

Totuși, așa cum am spus, Matilda s-a supus cu timpul, într-o oarecare măsură, autorității mamei sale (ce păcat că aceasta nu fusese exercitată mai devreme!) și, fiind astfel lipsită de aproape orice sursă de distracție, nu-i mai rămânea decât să facă lungi plimbări călare însoțită de valet, lungi plimbări pe jos în compania guvernantei și să viziteze sălașele și căsuțele din fermele situate pe domeniul tatălui ei pentru a-și omorî timpul stând de vorbă cu bătrânii și bătrânele care locuiau într-acestea.

În timpul uneia dintre aceste plimbări s-a întâmplat să ne întâlnim cu domnul Weston. Era ceea ce-mi doream de multă vreme, însă pentru o clipă mi-am dorit ca fie el, fie eu, să nu ne fi aflat acolo: mi-am simțit inima bătând atât de tare încât m-am temut că o parte din emoții se vor da de gol prin semne exterioare. El însă abia dacă mi-a aruncat o privire și, în scurt timp, m-am liniștit. După ce ne-a adresat un salut scurt, a întrebat-o pe Matilda dacă în ultimul timp primise vești din partea surorii sale.

— Da, răspunse ea. Mi-a scris de la Paris; este foarte bine și foarte fericită.

A rostit apăsător ultimul cuvânt, cu o ocheadă șireată și impertinentă. El a părut să nu observe, însă a răspuns pe un ton la fel de apăsător și cu cea mai mare seriozitate:

— Sper să și rămână astfel.

— Credeți că este posibil? m-am aventurat eu să întreb, căci Matilda pornise în urmărirea câinelui ei, care alerga după un iepure tânăr.

— Nu am de unde să știu, răspunse el. Poate Sir Thomas este un bărbat mai bun decât cred eu, însă din câte am auzit și am văzut, o persoană atât de tânără, de veselă și de... și de interesantă, ca să exprim mai multe lucruri prin acest singur cuvânt, al cărei defect capital, dacă nu singurul, pare să fie nesăbuița — și nu este un defect minor, asta este sigur, din moment ce îl predis-pune pe posesorul său la aproape oricare altul și îl expune la tentații atât de numeroase —, ar fi totuși păcat să se irosească pe un asemenea bărbat. A fost dorința mamei ei, presupun?

— Da, dar și dorința ei, cred, pentru că râdea de fiecare dată de încercările mele de a o descuraja să facă acest pas.

— Ați încercat? Atunci, dacă va ieși ceva rău din asta, vă rămâne cel puțin satisfacția de a ști că nu este vina dumnea-voastră. Cât despre doamna Murray, nu știu cum și-ar putea justifica purtarea: dacă aș cunoaște-o mai bine, i-aș pune această întrebare.

— Pare nefiresc, însă unii oameni consideră că poziția socială și averea sunt bunurile cele mai de preț, iar dacă li le pot asigura copiilor lor, cred că și-au făcut datoria față de aceștia.

— Adevărat. Dar nu este ciudat că persoane cu experiență, căsătorite, pot judeca atât de greșit?

Matilda se întorcea acum, gâfâind, cu trupul schilodit al iepurelui în mână.

— Intenționați să omorâți iepurașul acela sau să-l salvați, domnișoară Murray? întrebă domnul Weston, aparent derutat de veselia de pe chipul ei.

— M-am prefăcut că vreau să-l salvez, răspunse ea cu sinceritate, din moment ce suntem clar în afara sezonului de vână-toare, dar mi-a plăcut mai mult să-l văd atârând așa. Până la urmă, sunteți amândoi martori că nu am avut de ales: Prince era

hotărât să-l prindă, l-a apucat din spate și l-a ucis într-o clipă! N-a fost o urmărire pe cinste?

— Absolut! Pentru o domnișoară care vânează un iepuraș!

Se simțea un sarcasm tacit în tonul răspunsului lui, pe care ea l-a remarcat; a dat din umeri și, întorcându-se cu un „Hm!” sugestiv, mă întrebă dacă eu m-am distrat. I-am răspuns că nu văzusem nimic amuzant în toată chestiunea aceea, dar am recunoscut că nu urmărisem totul cu prea multă atenție.

— Dar n-ai văzut când a cotit brusc, exact ca un iepure adult? Și nu l-ai auzit țipând?

— Mă bucur să spun că nu.

— A țipat exact ca un copil.

— Biata făptură! Ce ai de gând să faci cu ea?

— Vino, o să-l las la prima casă care ne iese în drum. Nu-l duc acasă, de teamă că tata o să mă certe fiindcă am lăsat câinele să-l omoare.

Domnul Weston plecase și ne-am văzut și noi de drum; la întoarcere însă, după ce lăsasem iepurele la una dintre gospodării și înghițisem pe nerăsuflăte niște chec aromat și niște vin de coacăze care ni se oferiseră în schimbul animalului, ne-am întâlnit din nou cu domnul Weston, pe când se întorcea după ce-și îndeplinisese misiunea, oricare ar fi fost aceea. În mână avea un buchet frumos de clopoței pe care mi i-a oferit remarcând, cu un zâmbet, că, deși mă văzuse atât de puțin în ultimele două luni, nu uitase că într-adevăr clopoței se numărau printre florile mele preferate. Era un simplu gest de bunăvoință, fără să fie însoțit de complimente, de o galanterie anume sau de vreo privire care să fie interpretată drept o „adoratie tandră și plină de respect” (așa cum ar fi spus Rosalie Murray). Era totuși ceva să văd că spusele mele neînsemnate fuseseră atât de bine ținute minte; era ceva că el observase cu atâta exactitate momentul de când nu mă mai văzuse.

— Mi s-a spus, continuă el, că în tot acest timp ați fost un adevărat șoarece de bibliotecă, domnișoară Grey: atât de profund absorbită de studiul dumneavoastră, încât vă lipseați de orice altă plăcere.

— Da, așa este! exclamă Matilda.

— Nu, domnule Weston, să nu credeți asta: este o calomnie scandaloasă! Aceste domnișoare sunt prea dornice să facă afirmații la întâmplare în dauna prietenelor lor și ar fi bine să fiți atent când le dați ascultare.

— În orice caz, sper ca măcar *această* afirmație să fie lipsită de teame.

— De ce? Aveți obiecții în privința faptului ca doamnele să studieze?

— Nu, însă dezaprob pe oricine se dedică într-atât studiului, încât pierde din vedere orice altceva. Cu excepția unor situații ieșite din comun, consider că studiul foarte riguros și constant este o pierdere de timp și un prejudiciu adus atât minții, cât și trupului.

— Ei bine, nu dispun nici de timpul, nici de înclinația pentru păcate de acest fel.

Și ne-am despărțit din nou.

Ei, și ce este atât de important în toate astea? De ce le-am amintit? Pentru că, o, cititorule, au fost atât de importante, încât mi-au înveselit seara, mi-au dăruit o noapte cu vise plăcute și o dimineață presărată de speranțe fericite. O veselie superficială, vise prostești și speranțe neîntemeiate, vei spune tu, și nu voi îndrăzni să neg asta: suspiciuni asemănătoare s-au născut mult prea adesea și în mintea mea. Numai că dorințele noastre sunt asemenea iascăi: cremenele și amnarul întâmplărilor scot scânteii încontinuu, scânteii care se sting de îndată, dacă nu au cumva șansa să nimerească peste iasca dorințelor noastre. Atunci iau foc instantaneu, iar flacăra speranței se aprinde într-o clipă.

Dar, vai! În aceeași dimineață flacăra pâlpâindă a speranței mele fu înăbușită de o scrisoare de rău augur din partea mamei,

care se referea cu atâta gravitate la suferința din ce în ce mai devastatoare a tatălui meu, încât m-am temut că mai erau puține șanse, sau chiar deloc, pentru însănătoșirea sa și, chiar dacă sărbătorile erau foarte aproape, mai că am tremurat la gândul că vor sosi prea târziu ca să-l mai prind pe lumea aceasta. Peste alte două zile, o scrisoare de la Mary mă anunța că starea lui era disperată, iar sfârșitul părea să i se apropie cu pași repezi. Atunci am cerut imediat permisiunea să iau vacanță în avans și să plec neîntârziat. Doamna Murray a făcut ochii mari și s-a mirat de vigoarea neobișnuită și de îndrăzneala cu care i-am prezentat solicitarea mea; s-a gândit că nu era nevoie de atâta grabă, dar în cele din urmă m-a lăsat să plec, afirmând totuși că „nu e cazul să te agiți atâta în privința aceasta – se poate dovedi, în definitiv, o alarmă falsă, iar dacă nu, atunci e doar cursul firesc al naturii: toți urmează să murim la un moment dat și nu trebuie să te consideri singura persoană afectată din lume”. Încheie spunând că puteam lua faetonul ca să ajung în O... „Și în loc să fii nemulțumită, domnișoară Grey, fii recunoscătoare pentru *privilegiile* de care te bucuri. Multe familii de preot ar fi ruinate în urma decesului acestuia, însă tu, vezi bine, ai prieteni influenți care sunt gata să continue să te protejeze și să-ți arate toată considerația.”

I-am mulțumit pentru „considerație” și am alergat în camera mea să-mi pregătesc în grabă plecarea. Boneta și șalul le aveam deja pe mine; am aruncat iute câteva lucruri în cufărul meu cel mai mare și am coborât. Aș fi putut să nu mă grăbesc, pentru că nimeni altcineva nu se mai grăbea și am avut de așteptat faetonul destul de mult timp. Acesta trase în sfârșit la intrare și m-am văzut plecată: însă ce călătorie cumplită avea să fie aceea! Cât de diferită de drumurile mele anterioare spre casă! Ajungând prea târziu ca să mai prind ultima diligență către..., a trebuit să închiriez o birjă pentru cincisprezece kilometri, iar după aceea o căruță care să mă ducă peste dealurile accidentate.

Se făcuse zece și jumătate noaptea când am ajuns acasă. Ai mei nu se culcaseră.

Mama și sora mea m-au întâmpinat pe coridor – triste, tăcute, palide! Eram atât de șocată și de îngrozită, încât nu puteam deschide gura să le întreb ceea ce tânjeam atât de mult să știu, dar mă temeam să aflu.

— Agnes! spuse mama, străduindu-se să-și reprime o emoție puternică.

— O, Agnes! exclamă Mary, izbucnind în lacrimi.

— Cum este? am întrebat eu, așteptând răspunsul cu respirația ținută.

— A murit!

Anticipasem răspunsul, însă șocul a fost la fel de cumplit.

Capitolul XIX

SCRISOAREA

RĂMĂȘIȚELE TATĂLUI MEU AU FOST încredințate mormântului, iar noi, cu chipurile triste și înveșmântate sobru, am lânțezit la un mic dejun frugal, făcând planuri pentru viața noastră viitoare. Caracterul hotărât al mamei nu se schimbase nici în urma nenorocirii care ne lovise: spiritul ei, deși strivit, nu fusese învins. Mary și-ar fi dorit ca eu să mă întorc la Horton Lodge, iar mama să locuiască la parohie împreună cu ea și domnul Richardson: ne asigura că și el dorea asta la fel de mult ca și ea, iar acest aranjament avea să fie benefic pentru toți cei implicați, din moment ce compania și experiența mamei erau de o neprețuită valoare pentru ei și aveau să facă tot ce le stătea în putință pentru ca mama să fie fericită. Niciun argument și nicio rugămintă nu au avut însă efect: mama era decisă să nu se ducă la ei. Nu că s-ar fi îndoit vreo clipă de dorințele sincere și bunele intenții ale fiicei sale; spunea însă că atât timp cât Dumnezeu îi va cruța sănătatea și puterile, le va întrebuița ca să-și câștige existența și nu va depinde de nimeni, indiferent dacă dependența ei ar fi resimțită sau nu ca o povară. Dacă i s-ar permite să locuiască la parohie în calitate de chiriașă, ar alege locuința aceea în locul oricărei alteia; altfel, nu s-ar duce sub acel acoperiș decât ca vizitator ocazional sau numai dacă boala ori cine știe ce nenorocire ar face ca prezența ei să fie cu adevărat utilă, sau când vârsta înaintată ori infirmitatea ar împiedica-o să se întrețină singură.

— Nu, Mary, spuse ea, dacă tu și Richardson aveți ceva de prisos, puneți-l deoparte pentru familia voastră; eu și Agnes

trebuie să ne facem singure un rost. Fiindcă am avut de educat două fiice, nu mi-am uitat abilitățile. Cu voia lui Dumnezeu, îmi voi stăpâni această văicăreală fără rost, spuse ea în timp ce lacrimile i se prelingeau, una după alta, pe obraji, în ciuda eforturilor sale. Le șterse și, dându-și capul spre spate, continuă: Mă voi strădui să găsesc o căsuță situată într-o zonă accesibilă, în vreun cartier populat, dar respectabil, unde vom oferi găzduire și educație câtorva tinere domnișoare – dacă vom reuși să le găsim – și vom primi oricâți elevi ne vor putea frecventa în timpul zilei sau oricâți vom fi în stare să instruim. Nu mă îndoiesc că vechii prieteni și cunoștințele tatălui tău ne vor trimite câțiva elevi sau ne vor ajuta recomandându-ne altor persoane; nu va trebui să-i caut eu. Ce părere ai despre asta, Agnes? Ai fi dispusă să-ți părăsești postul pe care-l ocupi în prezent ca să faci o încercare?

— Desigur, mamă; iar banii pe care i-am economisit deja vor fi suficienți pentru mobilarea casei. Îi voi lua imediat de la bancă.

— Când va sosi timpul: mai întâi trebuie să găsim casa și să începem cu începutul.

Mary s-a oferit să-i împrumute bruma de bani pe care o strânsese, dar mama refuză, spunând că trebuia să începem cu o planificare judicioasă a cheltuielilor și că spera că banii mei sau o parte din aceștia, adăugați la ceea ce vom reuși să obținem din vânzarea mobilei și puținul pe care dragul nostru tată reușise să-l pună deoparte pentru mama după achitarea datoriilor, ne vor fi de-ajuns să ne descurcăm până la Crăciun, când, speram noi, se va înfiripa ceva în urma eforturilor noastre comune. În cele din urmă, s-a stabilit planul pe care urma să-l adoptăm și că trebuia să începem de îndată toate diligențele și pregătirile. În timp ce mama avea să fie ocupată cu toate astea, eu trebuia să mă întorc la Horton Lodge la încheierea celor patru săptămâni de concediu, iar în momentul în care lucrurile aveau să fie puse la punct pentru deschiderea școlii noastre, să-mi anunț plecarea definitivă.

În dimineața amintită, la vreo două săptămâni după decesul tatălui meu, discutam toate aceste chestiuni când mamei i-a fost adusă o scrisoare; după ce a examinat-o, mai întâi s-a îmbujorat la față, pentru ca apoi să devină palidă, părând tulburată și întristată peste măsură. „Este de la tatăl meu!” murmură ea, rupând plicul grăbită. Trecuseră mulți ani de când nu mai știa nimic despre rudele ei. Întrebându-mă, cum era și firesc, ce putea conține scrisoarea aceea, i-am privit chipul în timp ce o citea și am fost într-o câtva surprinsă s-o văd mușcându-și buza și împreunându-și sprâncenele, într-o atitudine furioasă. Când a terminat-o, a aruncat-o pe masă cu o oarecare lipsă de respect, spunând cu un zâmbet disprețuitor:

— Bunicul vostru a fost atât de bun încât să-mi scrie. Spune că nu se îndoiește că de mult timp regret amarnic „căsătoria mea nefericită” și că, dacă sunt pregătită să recunosc acest lucru și că am greșit neascultându-i sfatul, din moment ce am suferit pe drept din cauza aceasta, el va face din nou din mine o lady — dacă așa ceva va fi cu puțință după îndelunga mea degradare — și le va menționa pe fiicele mele în testamentul său. Adu-mi birouașul de scris, Agnes, și strângeți lucrurile astea: voi răspunde de îndată acestei scrisori. Dar mai întâi, din moment ce, probabil, vă voi priva pe amândouă de o moștenire, se cuvine să vă spun ce am de gând să-i răspund. Îi voi spune că greșește atunci când își închipuie că regret nașterea fiicelor mele (care au fost mândria vieții mele și care probabil îmi vor fi sprijin la bătrânețe) sau cei treizeci de ani petrecuți în compania celui mai bun și iubit prieten al meu; îi voi spune că, dacă situația noastră ar fi de trei ori mai vitregă decât este în prezent (cu excepția cazului în care acest lucru mi s-ar datora mie), tot m-aș bucura mai mult să pot să o împărtășesc cu tatăl vostru și să-i ofer cât mai multă alinare, iar dacă suferințele din timpul bolii sale ar fi fost de zece ori mai mari, tot nu mi-ar fi părut rău că a trebuit să am grijă de el și că m-am chinuit să i le domolesc. Dacă s-ar fi căsătorit cu o femeie

mai bogată, nenorocirile și încercările tot nu l-ar fi ocolit, iar eu sunt destul de egoistă încât să-mi închipui că nicio altă femeie nu l-ar fi încurajat să le depășească atât de bine ca mine, nu pentru că aş fi superioară altora, ci pentru că am fost făcută pentru el, iar el – pentru mine. Îi voi mai spune că nu regret nici orele, zilele, anii de fericire pe care i-am petrecut împreună și pe care niciunul din noi nu i-am fi avut în lipsa celuilalt, tot așa cum nu regret privilegiul de a fi fost îngrijitoarea lui pe timpul bolii și alinarea lui în vremurile de restriște. Ce spuneți, copilelor, va fi suficient? Sau să-i spun că ne pare foarte rău pentru ceea ce s-a întâmplat în ultimii treizeci de ani și că fiicele mele regretă că s-au născut, însă, cum au avut această nefericire, vor fi recunoscătoare pentru orice mărunțiș pe care bunicul lor va binevoi să li-l dăruiască?

Bineînțeles că am fost amândouă de acord cu decizia mamei. Mary a strâns ce rămăsese de la micul dejun, eu i-am adus birou-așul, iar scrisoarea a fost pe dată scrisă și trimisă la destinație; din ziua aceea nu am mai știut nimic despre bunicul nostru până când am văzut în ziare anunțul decesului său, la destul de mult timp de la eveniment, toate bunurile sale lumești fiind, bineînțeles, lăsate moștenire verilor noștri bogați și necunoscuți.

Capitolul XX

DESPĂRȚIREA

PENTRU LECTIILE NOASTRE AM ÎNCHIRIAT O casă în A..., stațiunea balneară la modă, și pentru început ni s-au promis vreo doi sau trei elevi. M-am întors la Horton Lodge pe la mijlocul lunii iulie, lăsând-o pe mama să finalizeze negocierea casei, să facă rost de mai mulți elevi, să vândă mobila din fosta noastră locuință și să o mobileze pe cea nouă.

Îi compătimim adesea pe cei sărmani pentru că nu au răgazul să-și plângă rudele decedate și sunt nevoiți să muncească până și în timpul celor mai cumplite nenorociri care se abat asupra lor: dar activitatea intensă nu este cumva remediul cel mai bun pentru tristețea copleșitoare, antidotul cel mai sigur pentru deznădejde? Poate că este o alinare lipsită de menajamente: pare greu să fii hărțuit de grijile vieții când nu ai pic de răgaz pentru desfătările ei; să fii împins să muncești când inima stă să ți se frângă, iar ființa ta lăuntrică imploră un strop de odihnă numai ca să poată jeli în liniște; însă munca nu este de preferat tuturor celorlalte lucruri la care râvnim. Iar toate aceste preocupări mărunte și chinuitoare nu dor mai puțin decât să nutrim încontinuu gânduri negre despre nenorocirea care ne-a lovit? În afară de asta, nu putem simți în-grijorare, neliniște și apăsare fără să nutrim și speranță, chiar dacă nu este decât speranța de a duce la bun sfârșit o însărcinare care nu ne face nicio plăcere, de a realiza ceva necesar sau de a scăpa de vreo altă neplăcere. Eu, în orice caz, eram bucuroasă că mama avea o mulțime de treburi care îi solicitau fiecare latură a firii sale iubitoare de acțiune. Vecinii noștri cumsecade deplâneau

faptul că ea, cândva atât de bine situată ca avere și poziție socială, a trebuit să se restrângă în asemenea măsură în momentele de restriște din viața ei, dar sunt convinsă că ar fi suferit de trei ori mai mult dacă s-ar fi scăldat în belșug, cu posibilitatea de a rămâne în casa aceea care-i amintea de fericirea apusă și de nefericirea de mai târziu, fără ca nevoi stringente să o abată de la neîncetatele gânduri negre și de la deplângerea pierderii suferite.

Nu voi insista asupra sentimentelor care m-au încercat când am părăsit fosta noastră casă, binecunoscuta grădină, bisericuța din sat – care îmi era de două ori mai dragă pentru că tatăl meu slujise și se rugase între zidurile ei vreme de treizeci de ani, iar acum își dormea somnul de veci sub steagurile sale, și dealurile vechi și sterpe, încântătoare prin chiar dezolarea lor, cu văile înguste dintre ele, zâmbind cu pădurile lor verzi și apele scânteietoare, când am părăsit casa în care mă născusem, martora tuturor prieteniiilor mele din copilărie, locul în care se concentrase toată viața mea, întreaga mea afecțiune. Toate acele locuri pe care le părăseam fără nicio șansă de a reveni! Urma să mă întorc la Horton Lodge, este adevărat, unde printre numeroase rele îmi mai rămăsese și un izvor de bucurie: numai că bucuria aceasta era amestecată cu foarte multă suferință, iar șederea mea, din păcate, avea să se limiteze la doar încă șase săptămâni. Chiar și acest timp prețios s-a scurs, zi după zi, iar eu nu l-am mai văzut pe domnul Weston: cu excepția bisericii, nu l-am văzut deloc timp de două săptămâni de la întoarcerea mea. Mi s-a părut un lung interval de timp și, dat fiind că eram mai tot timpul pe afară cu eleva mea cea plimbăreață, speranțele mele creșteau, după care urma dezamăgirea. Atunci îmi spuneam inimii: „Iată o dovadă convingătoare – dacă ai avea bunul-simț să îți dai seama de asta sau sinceritatea de a o recunoaște – că el nu ține la tine. Dacă s-ar gândi la tine măcar pe *jumătate* cât te gândești tu la el, ar fi încercat să te întâlnească de multe ori până acum: știi și tu acest lucru dacă îți analizezi propriile sentimente. Încetează, așadar, cu

prostia asta: nu ai motive să speri. Alungă imediat aceste gânduri dureroase și dorințe nesăbuite din minte și întoarce-te la datoria ta și la viața plictisitoare și monotonă care te așteaptă. Ar fi trebuit să știi că nu-ți este menită o asemenea fericire.”

Până la urmă, l-am întâlnit. A venit dintr-odată la mine când traversam un câmp, la întoarcerea dintr-o vizită la Nancy Brown pe care profitasem să o fac în timp ce Matilda Murray călărea pe iapa ei fără pereche. Domnul Weston trebuie să fi auzit de greaua pierdere pe care o suferisem: nu și-a exprimat compasiunea, nu mi-a transmis condoleanțe, dar primele cuvinte pe care mi le-a spus au fost: „Cum se simte mama dumneavoastră?” Iar aceasta nu era o întrebare chiar firească, pentru că nu îi spuseseș niciodată că am o mamă: trebuie să o fi aflat de la alții dacă, într-adevăr, știa. În afară de asta, în tonul vocii și din modul în care pusese întrebarea se simțea o bunăvoință sinceră, ba chiar o compasiune profundă, emoționantă și plină de discreție. I-am mulțumit cu politețea cuvenită și i-am răspuns că mama se simțea cât de bine era cu puțință în situația dată. „Ce va face în continuare?” veni următoarea întrebare. Mulți ar fi considerat-o impertinentă și ar fi dat un răspuns evaziv, dar un astfel de gând nici nu-mi trecu prin cap, așa că am făcut o trecere în revistă scurtă, dar clară, a planurilor și perspectivelor mamei mele.

— Asta înseamnă că în curând veți pleca de aici? întrebă el.

— Da, peste o lună.

A făcut o scurtă pauză, ca și când s-ar fi gândit. Când a continuat discuția, am sperat că-și va exprima îngrijorarea în privința plecării mele, însă nu spuse decât:

— Presupun că sunteți destul de dornică să plecați?

— Din anumite motive, da, am răspuns eu.

— Numai din *anumite* motive. Mă întreb ce anume v-ar face să vă regretați plecarea.

Eram puțin supărată că îmi pusese această întrebare, pentru că mă stânjenea: aveam un singur motiv să o regret, acesta era un

mare secret, iar el nu avea niciun drept să mă pună în dificultate din această cauză.

— Ei bine, ce motive ați avea să credeți că îmi displace locul acesta? am întrebat și eu.

— Chiar dumneavoastră mi-ați spus, a sosit ferm răspunsul. Sau cel puțin ați afirmat că n-ați putea trăi liniștită în lipsa unei ființe apropiate, că aici nu aveți nicio prietenă, nici posibilitatea de a vă face una. Și, oricum, știu că n-are cum să vă placă să trăiți în acest loc.

— Dacă vă amintiți bine, am spus sau am vrut să spun că n-aș putea trăi liniștită în lipsa unei ființe apropiate pe lumea aceasta; nu am fost atât de nesocotită încât să pretind ca familia să-mi fie mereu alături. Cred că aș putea fi fericită chiar și într-o casă plină de dușmani dacă...

Dar nu, fraza aceea nu trebuia continuată. Am făcut o pauză, după care am adăugat, grăbită:

— Și, în afară de asta, nu putem părăsi o locuință în care am trăit doi sau trei ani fără să ne încerce o părere de rău.

— Vă va părea rău să vă despărțiți de domnișoara Murray, singura elevă și tovarășă care v-a rămas?

— Aș spune că într-o anumită măsură, da: de sora ei m-am despărțit cu o oarecare tristețe.

— Îmi închipui.

— Ei bine, domnișoara Matilda este la fel de bună... poate chiar mai bună într-o anumită privință.

— Care anume?

— Este sinceră.

— Și cealaltă nu este?

— Nu aș spune că este *nesinceră*, dar trebuie să recunosc că este destul de abilă.

— *Abilă*, spuneți? Eu am văzut că e flușturistică și îngâmfată, dar acum, adăugă el după o scurtă pauză, cred că pot admite că e și abilă; într-atât încât să adopte o înfățișare de o extremă simplitate

și de o sinceritate neprefăcută. Da, continuă el gânditor, asta ar explica unele chestiuni mărunte care m-au nedumerit mai înainte.

Apoi a îndreptat conversația spre subiecte de ordin mai general. M-a însoțit până am ajuns aproape de porțile domeniului: se abătuse în mod cert de la drumul său ca să mă însoțească până acolo, căci se întoarse și se făcu nevăzut pe Moss Lane, pe lângă a cărei intrare trecuserăm mai devreme. Nu-mi părea rău de ceea ce se întâmplase, asta era sigur: dacă mă mâhnea ceva, era faptul că deja plecase, că nu mai mergea alături de mine și că acel scurt interval de timp în care purtaserăm o discuție atât de plăcută luase sfârșit. Nu rostise niciun cuvânt de iubire, nu făcuse nicio aluzie din care să deduc tandrețe sau afecțiune din partea lui și, cu toate acestea, am fost extraordinar de fericită. Îmi era de-ajuns să stau lângă el, să-l aud vorbind așa cum o făcuse și să simt că mă considera demnă să discute cu mine, capabilă să înțeleg și să apreciez corect discursul său.

„Da, Edward Weston, chiar aș putea să fiu fericită într-o casă plină cu dușmani dacă aș avea măcar un singur prieten care să mă iubească sincer, profund și loial; iar dacă acest prieten ai fi tu, chiar dacă am fi la mare depărtare, dacă am avea rar vești unul despre celălalt și ne-am întâlni încă și mai rar, dacă ar trebui să trudes din greu, dacă aș avea greutăți sau aș fi foarte necăjită, tot ar fi o fericire foarte mare pentru mine! Cine știe totuși, mi-am spus în sinea mea pe când traversam parcul, cine știe ce-mi va aduce această ultimă lună? Am trăit aproape douăzeci și trei de ani, am suferit mult și până acum am avut parte de prea puțină bucurie; este posibil ca întreaga mea viață să fie atât de mohorâtă? Nu s-ar putea ca Dumnezeu să-mi audă rugile, să răzlețească aceste umbre sumbre și să-mi dăruiască totuși câteva raze de lumină cerească? Îmi va refuza El oare binecuvântările pe care alții le primesc cu atâta ușurință, deși nici nu le-au cerut, nici nu le recunosc când le sunt dăruite? Să încetez oare să mai sper și să mai aștept cu încredere?”

O vreme am sperat și am așteptat încrezătoare, dar vai, vai!, timpul s-a scurs: o săptămână a urmat după alta și, cu excepția unei dăți când l-am zărit de la distanță și a două scurte întâlniri când mă plimbam cu domnișoara Matilda și în care abia am schimbat câteva cuvinte, nu l-am mai văzut decât la biserică, bineînțeles.

Iar acum sosise ultima duminică și ultima slujbă la care participam. Am fost de multe ori pe punctul de a izbucni în lacrimi în timpul predicii – ultima susținută de el pe care aveam să o ascult și, eram convinsă, cea mai bună pe care o voi auzi vreodată din partea oricui altcuiva. Se terminase: enoriașii plecau, iar eu trebuia să le urmez exemplul. Îl văzusem și îi auzisem vocea probabil pentru ultima oară. În curtea bisericii, asupra Matildei năvăliseră cele două domnișoare Green. Aveau să-i pună o mulțime de întrebări despre sora ei și despre cine știe câte alte lucruri. Nu-mi doream decât să termine ca să ne putem întoarce mai repede la Horton Lodge: abia așteptam să mă regăsesc în singurătatea camerei mele sau să mă refugiez în vreun ungher retras de pe domeniu, unde să mă las în voia emoțiilor – să plâng pentru că îmi luam adio și să-mi deplâng speranțele fără temei și iluziile deșarte. Să fac asta doar o singură dată și apoi, adio visuri sterpe! După aceea numai realitatea sobră, concretă și tristă avea să-mi ocupe gândurile. Pe când luam această hotărâre, am auzit lângă mine o voce joasă spunând:

— Am impresia că plecați săptămâna aceasta, domnișoară Grey?

— Da, am răspuns.

Am fost foarte surprinsă și, dacă aș fi avut vreo tendință către isterie, probabil că atunci mi-aș fi trădat în vreun fel sentimentele. Slavă Domnului că nu am făcut-o.

— Atunci, spuse domnul Weston, aș vrea să-mi iau la revedere. Este puțin probabil să vă mai văd înainte de plecare.

— La revedere, domnule Weston, am spus eu.

O, cât de mult m-am străduit să vorbesc pe un ton calm! I-am întins mâna. El a reținut-o câteva secunde într-a sa.

— S-ar putea să ne întâlnim din nou, spuse el. Pentru dumneavoastră ar avea vreo importanță dacă ne-am revedea sau nu?

— Da, m-aș bucura foarte mult să vă revăd.

Nu am *putut* spune mai mult. El mi-a strâns ușor mâna și a plecat. Eram din nou fericită, deși îmi venea să izbucnesc în lacrimi mai mult decât oricând. Dacă ar fi trebuit să vorbesc în momentul acela, aș fi început cu siguranță să hohotesc; totuși, nu mi-am putut stăpâni lacrimile. Am mers alături de domnișoara Murray, întorcându-mi fața într-o parte și neglijând să răspund unor remarci succesive până când ea m-a luat la trei păzește, spunându-mi că sunt fie surdă, fie proastă și atunci (după ce mi-am recăpătat stăpânirea de sine), ca cineva care se trezește dintr-un moment de reverie, am privit-o și am întrebat-o ce-a zis.

Capitolul XXI

ȘCOALA

AM PLECAT DE LA HORTON LODGE și m-am alăturat mamei mele în noua noastră casă din A... Am găsit-o sănătoasă, resemnată și chiar voioasă, deși cu un aer trist și cu o înfățișare sobră. Pentru început nu aveam decât trei chiriașe și vreo șase elevi pe timpul zilei, însă cu atenția și sârguința cuvenite speram ca în scurt timp să sporim numărul lor.

Am purces, cu energia necesară, la îndeplinirea sarcinilor acestui nou mod de viață. Îl numesc *nou* pentru că exista, într-adevăr, o diferență considerabilă între a lucra alături de mama mea într-o școală care era a noastră și a lucra ca angajată printre străini, disprețuită și călcată în picioare de adulți și tineri deopotrivă. În primele săptămâni nu am fost nicidecum nefericită. „S-ar putea să ne întâlnim din nou” și „Pentru dumneavoastră ar avea vreo importanță dacă ne-am revedea sau nu?” Aceste cuvinte îmi răsunau încă în auz și mi se așezaseră în inimă: erau consolarea mea secretă și sprijinul meu tainic. „Îl voi revedea. Va veni. Sau îmi va scrie.” De fapt, nicio promisiune nu era prea frumoasă sau prea neobișnuită pentru ca Speranța să nu mi-o șoptească la ureche. Nu credeam nici jumătate din ceea ce-mi spunea: mă prefăceam că râd de toate acestea, însă eram mai credulă decât bănuiam. Altfel de ce îmi sărea inima din piept când se auzea o bătaie la ușa din față, iar servitoarea, care o deschidea, venea să o anunțe pe mama că un domn dorea să o vadă? Și de ce îmi pieria buna dispoziție tot restul zilei pentru că se dovedise a fi doar un profesor de muzică care venise să-și ofere serviciile

școlii noastre? De ce mi se oprea pentru o clipă respirația când poștașul aducea vreo două scrisori, iar mama îmi spunea: „Uite, Agnes, una este pentru tine” și arunca una din scrisori spre mine? De ce mă îmbujoram la față când vedeam că adresa de pe plic era scrisă de mâna unui domn? Și de ce, o, de ce mă cuprindea acea dezamăgire rece și îmbolnăvitoare când, după ce deschideam plicul, descopeream că nu era *decât* o scrisoare de la Mary și că, din cine știe ce motiv, adresa de pe plic o scrisese soțul ei?

Astfel am ajuns să fiu *dezamăgită* să primesc o scrisoare din partea singurei mele surori pentru că aceasta nu fusese scrisă, practic, de un străin? Draga de Mary! Ea, care îmi scrisese cu atâta bunătate gândindu-se că îmi va face mare plăcere să-i primesc scrisoarea! Nici nu meritam să o citesc! În indignarea mea împotriva propriei persoane cred că aş fi pus-o deoparte până aş fi fost într-o stare de spirit mai potrivită și aş fi binemeritat onoarea și privilegiul de a o lectura cu atenție, dar mama mă urmărea și era dornică să afle ce noutăți conținea, așa că am citit-o, i-am dat-o și apoi am intrat în sala de clasă ca să ne ocupăm de elevi. În toiul preocupărilor legate de copieri și adunări, în intervalele dintre corectarea greșelilor unora și muștrarea altora pentru neglijarea temelor, în sinea mea îmi propuneam să-mi fac datoria cu mai multă exigență.

„Cât de nesăbuită poți fi! i se adresa mintea inimii mele sau sinele meu mai exigent sinelui meu mai blând. Cum de ți-ai închipuit că avea să-ți scrie? Pe ce te bazezi ca să sperî asta sau că va veni să te vadă, că își va da vreo osteneală în ceea ce te privește sau chiar că se va mai gândi vreodată la tine? Pe ce te bazezi?...”

Atunci Speranța mi-a înfățișat ultima noastră scurtă întâlnire și mi-a repetat cuvintele pe care le prețuiam atât de mult și pe care le adăpostisem în memorie.

„Ei, și ce-i cu asta? Cine și-ar mai agăța speranțele de o creangă atât de firavă? Ce a fost atât de deosebit în cuvintele acelea de nu puteau fi adresate de orice persoană cunoscută oricărei alteia?

Bineînțeles că s-ar putea să vă mai întâlniți: ar fi putut spune același lucru și dacă ai fi plecat în Noua Zeelandă, ceea ce nu înseamnă că avea vreo *intenție* să te revadă. Cât despre întrebarea care a urmat, oricine ar fi putut-o pune. Tu ce i-ai răspuns? Nu i-ai dat decât o replică stupidă și banală, ceva ce i-ai fi putut răspunde și domnișorului Murray sau oricui altcuiva cu care ai fi fost în relații relativ politicoase.”

„Bine, dar atunci ce este cu tonul și cu felul în care a vorbit? insista Speranța.”

„O, asta chiar este o prostie! îmi spunea mintea. El vorbește întotdeauna într-un mod impresionant, iar în momentul acela fetele Green și domnișoara Matilda Murray se aflau prin apropiere, mai treceau și alte persoane pe acolo, iar el era nevoit să stea chiar lângă tine și să-ți vorbească încet dacă nu ținea ca toată lumea să audă ce-ți spunea, ceea ce – deși nu era nimic deosebit – bineînțeles că nu ar fi dorit să se întâmple.”

„Bine, dar, mai presus de orice, acea apăsare stăruitoare și totuși blândă a mâinii sale pe mâna mea, care părea să spună: «*Ai incredere în mine*» și multe alte lucruri în afară de acesta... prea încântătoare, aproape prea măgulitoare pentru a fi repetate chiar și în sinea mea.”

„Nebunie curată – este prea absurd ca să fie nevoie de contrazicere –, pure invenții ale imaginației de care ar trebui să-ți fie jenă. Dacă te-ai gândi la înfățișarea ta neatrăgătoare, la reticența ta neprietenoasă, la sfiala ta prostească ce te fac probabil să pari rece, plictisitoare, stângace și, poate, chiar trădează o fire neplăcută, dacă ai fi luat așa cum trebuie în considerare toate acestea de la bun început, nu ai fi nutrit niciodată gânduri atât de încredute, iar acum, pentru că ai fost atât de nesăbuită, te rog să te căiești, să-ți revii și să nu mai discutăm niciodată despre asta!”

Nu pot spune că m-am supus orbește propriilor mele interdicții, însă acest raționament a devenit din ce în ce mai eficient pe măsura trecerii timpului, iar domnul Weston nu era nici de văzut,

nici de auzit; într-un sfârșit, am renunțat să mai sper, pentru că până și inima mea a recunoscut că totul era în zadar. Continuam totuși să mă gândesc la el: îmi era drag chipul lui, pe care mi-l aminteam, și prețuiam fiecare cuvânt, privire și gest pe care mintea mea le reținuse, reveneam continuu asupra calităților și ciudățeniilor sale și, de fapt, asupra a tot ce văzusem, auzisem sau îmi imaginasem despre el.

— Cred că aerul de mare și schimbarea de peisaj nu-ți prea priesc, Agnes: nu te-am văzut niciodată arătând atât de nefericită. Poate pentru că stai atât de mult aici și te lași cuprinsă de grija școlii. Trebuie să înveți să iei lucrurile mai ușor, să fii mai activă și mai veselă; să faci mișcare ori de câte ori ți se ivește prilejul și să lași îndatoririle mai obositoare în seama mea. Pe această cale îmi voi exersa răbdarea și, poate, îmi voi pune puțin la încercare temperamentul.

Așa îmi vorbi mama într-o dimineață din vacanța de Paște, pe când ne apucam de treabă. Am asigurat-o că sarcinile care îmi reveneau nu erau deloc copleșitoare, că mă simțeam bine, iar dacă era ceva în neregulă, va trece odată cu sfârșitul lunilor solicitante de primăvară și la sosirea verii voi fi pe cât de puternică și de entuziastă și-ar dori ea să mă vadă. În sinea mea însă observația mă uimise. Știam că puterile îmi scădeau, pofta de mâncare îmi dispăruse și deveneam din ce în ce mai apatică și abătută: dacă era adevărat? Dacă el nu ținea la mine și nu aveam să-l mai văd? Dacă nu mi se îngăduia să-i aduc fericirea – dacă îmi era pentru totdeauna interzis să gust deliciile iubirii, să binecuvântez și să fiu binecuvântată – atunci însemna că viața era o povară: dacă Tatăl ceresc m-ar chema la El, m-aș odihni bucuroasă. Dar nu era bine să mor și să o las pe mama singură. Fiică egoistă și nevrednică ce sunt, să uit de mama fie și pentru o clipă! Oare fericirea ei nu-mi fusese încredințată într-o mare măsură? Și cum rămânea cu beneficiile aduse tinerilor noștri elevi? Să încerc să evit lucrarea pe care Dumnezeu o pusese dinaintea mea pentru că

aceasta nu era pe gustul meu? Nu știa El cel mai bine ce aveam de făcut și unde trebuia să lucrez? Și era bine să-mi doresc să renunț la slujirea Sa înainte de a-mi fi făcut datoria, să aștept odihna Sa veșnică fără să fi trudit s-o dobândesc? „Nu! Cu ajutorul Lui voi izbândi și mă voi pune cu hărnicie pe treabă, făcându-mi datoria. Dacă fericirea de pe lumea aceasta nu-mi era hărăzită, mă voi strădui să mă îngrijesc de binele celor din jurul meu, iar răsplata mi-o voi lua în Viața de Apoi.” Așa mi-am spus în inima mea și din clipa aceea nu mi-am mai lăsat gândurile să zboare spre Edward Weston, ci doar să zăbovească asupra lui din când în când, ca o recompensă în situații deosebite: fie datorită apropierii verii, fie datorită acestor decizii benefice, a lipsei de timp sau a tuturor acestora la un loc, în scurtă vreme mi-am recăpătat liniștea minții și, încet, dar sigur, sănătatea și vigoarea trupască îmi reveneau și ele.

La începutul lunii iunie am primit o scrisoare de la Lady Ashby, fosta domnișoară Murray. Îmi mai scrisese de vreo două sau trei ori până atunci din diverse locuri unde ajunsese în timpul călătoriei de nuntă, permanent binedispusă și afirmând că era foarte fericită. Mă miram de fiecare dată că nu mă uitase, în mijlocul acelor momente fericite și schimbări de peisaj. La un moment dat, interveni o pauză în corespondență și am avut impresia că mă uitase, pentru că trecuseră șapte luni fără nicio scrisoare de la ea. Bineînțeles că nu mi s-a frânt inima din *această* cauză, deși mă întrebam adesea ce mai face; când această din urmă scrisoare sosi în mod atât de neașteptat, m-am bucurat destul de mult să o primesc. Fusesse scrisă la Ashby Park, unde Rosalie ajunsese în sfârșit să se stabilească, după ce mai înainte își împărțise timpul între continent și metropolă. Se scuzase de nenumărate ori că mă neglijase atâta vreme, asigurându-mă că nu mă uitase, că intenționase adesea să-mi scrie etc. etc., dar de fiecare dată o împiedicase câte ceva. Recunoștea că dusesse o viață tare împrăștiată și se temea că voi crede, probabil, că este foarte rea și foarte neatentă;

cu toate acestea, ea se gândise foarte mult la mine și, printre altele, își dorea foarte mult să mă revadă.

„Ne-am întors deja de câteva zile, scria ea, nu avem niciun prieten mai apropiat și cred că mă voi plictisi foarte tare. Știi că nu mi-am dorit niciodată să trăiesc cu soțul meu ca două boabe într-o păstaie, chiar dacă ar fi fost bărbatul cel mai chipeș din lume, așa că fie-ți milă de mine și vino. Cred că vacanța ta de vară începe în iunie, la fel ca la toată lumea, deci nu poți să acuzi lipsa de timp, așa că trebuie să vii și vei veni: de fapt, zău că voi muri dacă nu vii. Țin să mă vizitezi ca prietenă și să rămâi mai mult timp. Nu am pe nimeni lângă mine, așa cum ți-am spus, în afară de Sir Thomas și de bătrâna Lady Ashby, dar nu trebuie să-ți faci griji din pricina lor, pentru că prezența lor nu ne va deranja aproape deloc. Vei avea o cameră numai a ta, în care să te poți retrage oricând vei simți nevoia, și o mulțime de cărți de citit în momentele în care nu vei găsi compania mea suficient de amuzantă. Nu mai știu dacă îți plac bebelușii, însă în cazul în care îți plac, vei avea prilejul să-l vezi pe al meu – cel mai încântător copil din lume, fără îndoială, cu atât mai mult cu cât nu am grija alăptatului; eram hotărâtă de la început să nu mă leg la cap cu așa ceva. Din nefericire, este o fetiță, iar Sir Thomas nu m-a iertat încă pentru asta; dacă însă vei veni, îți promit că vei fi guvernanta ei imediat ce va începe să vorbească, o vei crește așa cum se cuvine și vei face din ea o femeie mai bună decât mama ei. Îmi vei vedea și pudelul, un cățeluș splendid și încântător, adus chiar de la Paris, și mai am două picturi italienești minunate, de mare valoare, numai că am uitat cine le-a pictat. Nu mă îndoiesc că vei descoperi în ele frumuseți neprețuite și mi le vei arăta și mie, căci eu le admir numai din ce aud spunându-se despre ele. Mai am și multe alte lucruri elegante și deosebite pe care le-am cumpărat de la Roma și de pe unde am mai fost. Și, în sfârșit, vei vedea noua mea reședință: casa splendidă și domeniile pe care le invidiam atât de mult! Vai, promisiunea pe care ți-o oferă anticiparea depășește

cu mult plăcerea de a poseda în realitate lucrurile respective! Anticiparea este un sentiment atât de plăcut! Te asigur că am devenit între timp o femeie căsătorită serioasă: vino, te rog, fie și numai pentru a vedea cu ochii tăi această minunată schimbare! Răspunde-mi cu poșta următoare și spune-mi când îți începe vacanța, dacă o să vii în ziua imediat următoare și dacă vei rămâne până în preziua sfârșitului vacanței... din milă față de mine.

Cu afecțiune,
ROSALIE ASHBY”

I-am arătat mamei această epistolă ciudată și am consultat-o cu privire la ce ar trebui să fac. M-a sfătuit să mă duc, așa că i-am urmat sfatul, destul de dornică să le văd pe Lady Ashby și pe fițița ei și, desigur, să fac tot ce-mi stătea în putință ca să o ajut: să o consolez sau să-i fiu sfătuitoare; îmi imaginam că trebuie să fie nefericită, fiindcă altfel nu ar fi apelat la mine în felul acela. Simțeam însă, așa cum vă puteți închipui, că acceptând această invitație, făceam un mare sacrificiu de dragul lui Rosalie și îmi prejudiciam sentimentele în multe feluri, în loc să fiu încântată de onoarea deosebită de a fi rugată de soția baronetului să o vizitez ca prietenă. Cu toate acestea, am decis ca vizita mea să se limiteze la doar câteva zile și nu voi nega că găseam o oarecare consolare în ideea că, Ashby Park nefiind foarte departe de Horton, aș putea să-l văd pe domnul Weston sau cel puțin să aud vorbindu-se despre el.

Capitolul XXII

VIZITA

ASHBY PARK ERA O REȘEDINȚĂ cu adevărat splendidă. Conacul arăta impunător în exterior, confortabil și elegant în interior; parcul era mare și frumos, în special datorită minunaților săi copaci bătrâni, a turmelor maiestose de căprioare, a întinderilor sale de apă și a pădurii străvechi care se așternea cât vedeai cu ochii, pentru că lipseau formele de relief care să ofere varietate peisajului și abia dacă existau câteva coline joase și ondulate, cele care conferă atâta farmec peisajului unui parc. Acesta era, carevasăzică, locul pe care Rosalie Murray tânjise atât de mult să-l poată numi al ei, din care era musai să aibă o parte în orice condiții i s-ar fi oferit prilejul, oricare ar fi fost prețul pe care ar fi trebuit să-l plătească pentru titlul de stăpână a domeniului și oricare ar fi fost partenerul cu care ar fi trebuit să împartă onoarea și splendoarea acelei proprietăți! Dar nu am de gând să o critic acum.

M-a primit cu multă amabilitate; deși nu eram decât o fiică săracă de preot, guvernantă și profesoară, Rosalie m-a găzduit cu o plăcere sinceră în casa ei și – ceea ce m-a surprins de-a binelea – și-a dat oarecum osteneala să-mi facă șederea agreabilă. Îmi dădeam seama, ce-i drept, că se aștepta să fiu foarte impresionată de grandoarea care o înconjură și, recunosc, eram mai degrabă deranjată de eforturile ei vădite de a mă liniști, ca să nu fiu copleșită de toată acea măreție, prea tulburată la ideea de a-i cunoaște soțul și soacra sau prea rușinată de înfățișarea mea modestă. De fapt, nu mă rușinam câtuși de puțin pentru că, deși eram îmbrăcată cu simplitate, aveam mare grijă ca ținuta mea să nu fie șifonată sau

să pară sărăcăcioasă; m-aş fi simţit destul de în largul meu dacă gazda cea condescendentă nu s-ar fi străduit din răspuţeri să mă facă să mă simt timorată. În ceea ce priveşte splendoarea care o înconjura, nimic din ceea ce vedeam în jur nu mă şoca şi nu mă impresiona nici pe jumătate cât propria ei înfăţişare, atât de diferită. Fie din cauza aspectului bolnăvicios care era atunci la modă sau a vreunui alt rău de care suferea, un interval de douăsprezece luni şi ceva avusese asupra ei efectul la care te-ai fi aşteptat după mulţi ani: dispariţia rotunjimilor siluetei, a prospeţimii tenului, a vioiciunii mişcărilor şi a exuberanţei firii.

Doream să ştiu dacă era nefericită, dar simţeam că nu se cuvine să-i pun această întrebare; aş fi putut încerca să-i câştig încrederea, însă dacă ea prefera să-şi ascundă problemele matrimoniale de mine, nu voiam să o necăjesc cu întrebări inoportune. De aceea m-am rezumat, pentru început, la câteva întrebări de ordin general despre sănătatea şi starea ei şi la câteva comentarii despre frumuseţea parcului şi despre micuţa care trebuia să fi fost băiat: era o făptură mititică şi delicată de vreo şapte sau opt săptămâni, pe care mama ei nu părea să o privească nici cu prea mult interes, nici cu prea mare afecţiune, pe cât era de aşteptat.

La scurt timp după sosirea mea, Rosalie i-a cerut servitoarei să mă conducă în camera mea şi să se asigure că am tot ce-mi trebuie; era un mic apartament lipsit de pretenţii, dar destul de confortabil.

Când am ajuns la reşedinţă, după ce mă eliberasem de povara bagajelor şi îmi aranjasem ţinuta cu toată consideraţia necesară faţă de sentimentele acelei lady care mă găzduia, m-a condus ea însăşi în camera unde urma să stau oricând simţeam nevoia să fiu singură, când Rosalie avea musafiri sau când trebuia să-i ţină companie soacrei sale, sau când orice altceva o împiedica, după cum se exprimase chiar ea, să se bucure de plăcerea companiei mele. Era un salonaş liniştit, îngrijit şi nu-mi părea rău că-mi fusese oferit un asemenea loc de refugiu.

— La un moment dat, spuse ea, îți voi arăta și biblioteca: nu i-am examinat niciodată rafturile cu atenție, însă pot spune că sunt ticsite de cărți pline de înțelepciune și te poți duce oricând acolo să împrumuți orice carte dorești. Iar acum o să ți se aducă niște ceai; în curând va fi ora mesei, dar m-am gândit că, tu fiind obișnuită să iei masa la ora unu, poate vei prefera să bei acum o ceașcă de ceai și să iei prânzul împreună cu noi. În plus, poți servi ceaiul în acest salonaș, fapt care te va scuti de obligația de a mânca în prezența lui Lady Ashby și a lui Sir Thomas, ceea ce ar fi cam nepotrivit... în fine, nu chiar nepotrivit, ci mai degrabă... ăăă... știi tu ce vreau să spun. M-am gândit că poate nu-ți va face prea multă plăcere, mai ales că uneori s-ar putea să avem și alte doamne și domni invitați la masă.

— Desigur, am răspuns eu, prefer să servesc ceaiul aici, așa cum ai spus, iar dacă nu ai nicio obiecție, mi-ar plăcea să iau toate mesele în salonașul acesta.

— Dar de ce?

— Pentru că îmi închipui că lui Lady Ashby și lui Sir Thomas le-ar plăcea mai mult așa.

— Nicidecum.

— În orice caz, ar fi mai plăcut pentru mine.

Avu câteva mici obiecții, dar în scurt timp cedă și mi-am dat seama că propunerea mea îi adusese o ușurare considerabilă.

— Acum vino, te rog, în sufragerie, spuse ea. Sună clopoțelul care anunță îmbrăcarea pentru masă, dar ce rost are să te schimbi dacă nu are cine să te vadă?! Și apoi, vreau să stăm puțin de vorbă.

Sufrageria era o cameră într-adevăr impunătoare și foarte elegant mobilată, însă am surprins-o pe tânăra stăpână aruncând o privire spre mine când intram înăuntru, ca și când încerca să-și dea seama cât de mult mă impresiona priveliștea; am decis, în consecință, să păstrez o înfățișare indiferentă, ca și când nu aș fi văzut absolut nimic demn de remarcat. Dar asta nu a durat mai

mult de o secundă, pentru că imediat conștiința mi-a șoptit: „De ce s-o dezamăgesc pe ea ca să-mi menajez mândria? Nu, mai degrabă îmi voi sacrifica mândria pentru a-i oferi ei o mică răsplată inofensivă”. Și am privit în jur așa cum se cuvenea și i-am spus că era o încăpere frumoasă și mobilată cu foarte mult bun-gust. Nu a comentat prea mult, dar mi-am dat seama că era mulțumită.

Mi-a arătat și pudelul ei franțuzesc dolofan, care ședea încolăcit pe o pernă de mătase, și cele două minunate tablouri italienești pe care nu mi-a lăsat timp să le examinez, ci, spunând că le voi privi altă dată, insistă să-i admir micul ceas-bijuterie pe care îl cumpărase de la Geneva, după care m-a plimbat în jurul camerei ca să-mi atragă atenția asupra diverselor obiecte *de artă* pe care le achiziționase din Italia: un ceas mic și elegant, câteva busturi, câteva mici figurine grațioase și câteva vase, toate frumos sculptate în marmură albă. Mi-a vorbit despre aceste obiecte cu însuflețire și a ascultat comentariile mele admirative cu un zâmbet de satisfacție, care în scurt timp dispăru, fiind urmat de un suspin melancolic, ca și cum ar fi recunoscut că toate bagatele acelea nu erau suficiente pentru a face pe cineva fericit și pentru a satisface dorințele de nepotolit ale inimii.

Apoi, întinzându-se pe o canapea, îmi făcu semn spre un fotoliu mare din fața ei, care nu era așezat în fața șemineului, ci în fața unei ferestre deschise, pentru că, dacă vă amintiți, era vară: o seară plăcută și caldă din a doua parte a lunii iunie. Am stat un timp în tăcere, bucurându-ne de aerul proaspăt, liniștit, și de perspectiva încântătoare a parcului care se așternea în fața noastră, cu verdeață bogată și numeroși copaci înfrunziți, scăldat în lumina aurie a soarelui, potolită de umbrele lungi ale asfințitului. Trebuia să profit însă de răgazul acesta: aveam întrebări de pus, și, asemenea post-scriptumului unei lady în care se concentrează esența a ceea ce are aceasta de spus, ce era mai important trebuia lăsat la urmă. Am început, așadar, prin a o întreba despre domnul și doamna Murray, despre domnișoara Matilda și tinerii domni.

Am aflat că tatăl ei se îmbolnăvise de gută, care îl făcea de-a dreptul fioros, că nu renunțase la vinurile sale preferate și la mesele îmbelșugate, că se ciondănise cu doctorul din cauză că acesta îndrăznise să-i spună că niciun fel de medicament nu-l putea vindeca dacă va continua să ducă o viață atât de destrăbălată; că mama ei și ceilalți ai casei erau bine. Matilda continua să fie aprigă și nesăbuită, dar avea o guvernantă foarte manierată, iar purtarea i se îmbunătățise considerabil, urmând ca în scurt timp să-și facă debutul în societate; John și Charles (care se aflau acasă acum, pe timpul vacanței) erau, în opinia tuturor, „niște băieți chipeși, îndrăzneți, nestăpâniți, năstrușnici”.

— Și ceilalți ce mai fac? am întrebat eu. Familia Green, de exemplu?

— A! Domnul Green este distrus, să știi, răspunse ea cu un zâmbet languros. Nu și-a revenit încă din dezamăgirea suferită și probabil că nici nu o va face vreodată. Lui îi este sortit să rămână holtei pe vecie, iar surorile lui fac tot ce le stă în putință să se mărite.

— Și cei din familia Meltham?

— O, ca de obicei, presupun; știu foarte puține despre oricare dintre ei, cu excepția lui Harry, spuse ea roșind ușor, dar regăsindu-și aproape imediat zâmbetul. L-am văzut foarte des când am fost la Londra pentru că, de îndată ce a aflat că eram acolo, a venit și el, sub pretextul că își vizita fratele, și fie mă urmărea, ca o umbră, oriunde mă duceam, fie îmi apărea în cale, ca o reflexie în oglindă, la fiecare pas. Nu trebuie să fii atât de șocată, domnișoară Grey: te asigur că am fost foarte discretă, dar nu este vina mea că sunt admirată. Bietul băiat! Nu a fost singurul meu adorator, deși era cu siguranță cel mai insistent și, cred, cel mai devotat dintre toți. Iar nesuferitul de... hmm... iar Sir Thomas s-a decis să se simtă ofensat de el – sau de cheltuielile mele exorbitante, sau din cine știe ce alt motiv, nu știu exact de ce –, așa că m-a adus înapoi la țară cât ai clipi din ochi, iar aici va trebui să fac pe călugărița, probabil, o viață întreagă.

Și-a mușcat buza și s-a încruntat cu ranchiună la frumosul domeniu pe care, deunăzi, își dorise atât de fierbinte să îl poată numi al ei.

— Și domnul Hatfield? am întrebat eu. De el ce s-a ales?

S-a luminat din nou la față și a răspuns vesel:

— O, el s-a dat bine pe lângă o fată bătrână și s-a însurat cu ea, nu de mult, cântărind avantajele buzunarelor pline în contrast cu farmecele ei ofilite și așteptându-se să găsească în avere consolarea de care nu va avea parte în iubire, ha, ha!

— Ei bine, cred că aceștia sunt toți... cu excepția domnului Weston: el ce mai face?

— Nu știu nimic de el. A plecat din Horton.

— De mult? Unde s-a dus?

— Nu știu absolut nimic despre el, răspunse ea căscând, doar că a plecat acum vreo lună – nu am întrebat niciodată unde (eu aș fi întrebat dacă a plecat să-și câștige în vreun fel existența sau numai s-a mutat în altă parohie, însă am considerat că e mai bine să mă abțin). Cei de aici au făcut multă zarvă din cauza plecării sale, continuă ea, spre neplăcerea domnului Hatfield care nu-l plăcea fiindcă avea prea multă influență asupra oamenilor simpli și nu era suficient de docil și de supus față de el, precum și din cauza altor vini de neiertat, nici eu nu știu care. Dar acum trebuie neapărat să mă duc să mă schimb: în curând va suna pentru a doua oară clopoțelul și dacă vin la masă îmbrăcată așa cum sunt acum, Lady Ashby o să-mi împuie urechile. Este ciudat să nu poți fi stăpână în propria casă! Nu trebuie decât să suni din clopoțel, domnișoară Grey, și ți-o voi trimite pe servitoarea mea; îi voi spune să-ți aducă niște ceai. Când te gândești că femeia aceea insuportabilă...

— Cine, servitoarea?

— Nu, soacră-mea... și greșeala mea fatală! În loc să o las să se mute în altă casă, așa cum s-a oferit chiar ea atunci când m-am măritat, am fost destul de proastă încât să o rog să locuiască în

continuare aici și să se ocupe de treburile casei în locul meu, în primul rând pentru că speram să petrecem cea mai mare parte a anului în oraș, iar în al doilea rând pentru că, fiind atât de tânără și de lipsită de experiență, mă temeam să am atâția servitori de îndrumat, atâtea mese de comandat, petreceri de organizat și tot restul, și mă gândisem ca ea să mă susțină cu propria experiență; nici nu visam că se va dovedi o uzurpatoare, o tirană, un coșmar, o spioană și tot ce este mai rău. Aș vrea s-o văd moartă!

Apoi se răsuci pe călcâie să-i dea o poruncă valetului, care stătea în poziție de drepti în pragul ușii de vreo jumătate de minut și auzise ultima parte a criticilor ei; acesta trăsesese, desigur, propriile concluzii referitoare la cele spuse, în ciuda înfățișării inflexibile și impasibile pe care considera el că se cuvenea să o afișeze când se afla în sufragerie. La remarca mea de mai târziu, că valetul trebuie să o fi auzit, Rosalie răspunse:

— O, n-are nicio importanță! Nu-mi pasă de valeți, nu sunt decât niște automate: pentru ei nu contează ce spun sau fac stăpânii lor, nu vor îndrăzni să repete ce au auzit. Cât despre ce gândesc ei — dacă e să credem că totuși gândesc —, bineînțeles că nimănui nu-i pasă. Chiar că ar fi frumos dacă am începe să nu mai putem să discutăm din cauza servitorilor!

Terminând de vorbit, se grăbi să plece să se îmbrace pentru masă, lăsându-mă să-mi găsesc singură drumul până în salonașul meu, unde, la momentul potrivit, mi s-a adus o ceașcă de ceai. După aceea am stat și am reflectat la condiția trecută și prezentă a lui Lady Ashby, la puținele informații pe care le aflasem despre domnul Weston, precum și la slabele șanse de a-l mai vedea sau de a mai afla ceva despre el pe parcursul vieții mele liniștite și cenușii care, de acum înainte, părea să nu-mi mai ofere de ales și altceva în afară de zile ploioase sau zile cu nori joși și grei, dar lipsite de ploaie. Până la urmă am început să mă plictisesc de gândurile mele și am vrut să aflu cum pot ajunge în biblioteca de care îmi vorbise

gazda mea; mă întrebam și dacă aveam să rămân toată ziua în camera mea, fără să fac nimic altceva, până la ora de culcare.

Pentru că nu eram atât de bogată încât să-mi permit un ceas, nu sesizam scurgerea timpului decât observând cum se lungeau, încet, umbrele ce se vedeau de la fereastră; aveam o perspectivă laterală care surprindea un colț de parc – un pâlc de copaci ale căror ramuri din vârf fuseseră ocupate de o mulțime de ciori zgomotoase – și un zid înalt cu o poartă din lemn masiv care ducea, fără îndoială, la grajduri, din moment ce o alee largă pentru trăsurile șerpuia din parc până la ea. Umbra acestui zid puse în curând stăpânire pe întregul teren, atât cât puteam eu vedea, obligând lumina aurie a soarelui să se retragă centimetru cu centimetru pentru a se refugia, în cele din urmă, pe vârfurile copacilor. În curând chiar și acestea au fost întunecate de umbra dealurilor din depărtare sau a pământului însuși și, din simpatie față de membrii foarte ocupați ai coloniei de ciori, mi-a părut rău să le văd sălașele, până nu demult scăldate într-o lumină magnifică, reduse la obișnuita culoare sumbră a lumii de jos sau a propriei mele lumi interioare. Pentru o clipă, păsările care zburau deasupra celorlalte ar mai fi putut primi o frântură de lumină pe aripi, care răspândea peste penajul lor negru ca smoala tenta și strălucirea unui auriu roșcat; într-un sfârșit dispăru și aceasta. Se instalează, pe furiș, amurgul: ciorile se mai liniștiră, dar eu am devenit mai neliniștită, dorindu-mi ca a doua zi să fi putut pleca acasă. Se întuneca din ce în ce mai tare și mă gândeam să sun să mi se aducă o lumânare și să mă duc la culcare, când își făcu apariția gazda mea, cerându-și o mulțime de scuze pentru că mă neglijase atâta vreme și dând vina pe „femeia aceea bătrână și rea”, cum își numea Rosalie soacra.

— Dacă nu stau cu ea în sufragerie cât își bea vinul Sir Thomas, spuse ea, nu mă va ierta niciodată, iar dacă părăsesc încăperea când vine el – așa cum am făcut o dată sau de două ori – atunci este o jignire de neiertat la adresa iubitul ei Thomas. *Ea* nu a manifestat niciodată atâta lipsă de respect față de soțul ei; cât

despre afecțiune, soțiile nu se gândesc niciodată la asta în zilele noastre, crede ea, însă lucrurile stăteau altfel pe vremea *ei* — de parcă ar ieși ceva bun dacă ai sta în aceeași încăpere când el nu face decât să bombăne și să caute ceartă atunci când este prost dispus, spune prostii dezgustătoare când este în toane bune și adoarme pe canapea când este prea amețit pentru oricare din primele două activități, așa cum se întâmplă cel mai adesea acum, când nu mai are de făcut altceva decât să-și dea vinul pe gât.

— Dar nu ai putea încerca să-i ocupi mintea cu ceva mai bun și să-l faci să renunțe la asemenea obiceiuri? Sunt convinsă că ai puterea de convingere și calitățile necesare pentru a amuza un gentleman, pe care multe alte doamne ar fi bucuroase să le posede.

— Și crezi că mi-aș etala talentele pentru a-l amuza pe el? În niciun caz: nu asta este ideea *mea* de soție. Soțului îi revine rolul de a fi pe placul soției, nu invers, iar dacă nu este mulțumit de ea așa cum este — și, în plus, recunoscător că e a lui —, atunci nu o merită și asta este tot. Cât despre puterea de convingere, te asigur că nu-mi voi bate capul cu așa ceva: mi-e oricum destul de greu să-l suport așa cum este, fără să mai încerc să-l schimb. Dar îmi pare rău că te-am lăsat singură atât de mult, domnișoară Grey. Cum ți-ai petrecut timpul?

— În principal, privind ciorile.

— O, Doamne, cât trebuie să te fi plictisit! Trebuie neapărat să-ți arăt biblioteca, iar tu să suni clopoțelul pentru orice dorești, așa cum ai face la un han, și să încerci să te simți cât mai confortabil. Sunt egoistă când vreau să fii fericită, pentru că doresc să rămâi cu mine și să nu pui în aplicare oribila amenințare de a pleca peste o zi sau două.

— Ei bine, atunci în seara aceasta nu vreau să-ți mai răpesc din timpul pe care ar trebui să-l petreci în sufragerie, pentru că sunt obosită și aș dori să mă duc la culcare.

Capitolul XXIII

PARCUL

A DOUA ZI DIMINEAȚĂ AM COBORÂT puțin înainte de ora opt, așa cum m-a anunțat sunetul pendulei unei ceas îndepărtat. Nu se vedea nici urmă de mic dejun. Am așteptat vreo oră înainte de a fi servit, încă tânjind zadarnic după accesul la bibliotecă; după încheierea acestei mese solitare, am mai stat încă vreo oră și jumătate, într-o stare de suspans și disconfort, fără a ști ce să fac. Într-un târziu veni și Lady Ashby să-mi ureze bună dimineța. Îmi spuse că abia terminaseră micul dejun și dorea să o însoțesc într-o plimbare matinală prin parc. M-a întrebat când mă trezisem și, primind răspunsul, și-a exprimat regretul profund și a promis din nou că îmi va arăta biblioteca. I-am sugerat să facă acest lucru de îndată pentru a nu mai apărea ulterior probleme nici cu amintirea, nici cu uitarea acestui detaliu. A consimțit, cu condiția să nici nu mă gândesc să citesc sau să fiu preocupată de cărți în acel moment, pentru că dorea să-mi arate grădinile și să se plimbe cu mine prin parc înainte de a se face prea cald pentru a ne bucura de această activitate – ceea ce, într-adevăr, aproape începea să se întâmple. Am încuviințat cu dragă inimă, firește, și am plecat la plimbare.

Pe când hoinăream prin parc discutând despre ce văzuse și aflase tovarășa mea în timpul călătoriilor sale, am fost ajunse din urmă și apoi depășite de un domn călare. Când acesta s-a întors în treacăt și s-a uitat drept la mine, am avut prilejul să-l observ la rândul meu. Era înalt, slab, supt la față, cu umerii ușor aplecați, cu un chip palid și tenul pătat, cu pleoapele de un roșu neplăcut,

cu trăsături banale și un aer de apatie și de plictiseală pe care îl trădau expresia stranie a gurii și privirea ternă și neînsuflețită.

— Îl detest pe omul acesta! șopti Lady Ashby pe un ton amar când bărbatul ne depășea încet călare.

— Dar cine este? am întrebat-o eu, refuzând să cred că se referea la soțul ei în felul acesta.

— Sir Thomas Ashby, răspunse ea cu chipul posomorât.

— Și cu toate acestea îl *detești*, domnișoară Murray? am întrebat-o eu, pentru că eram mult prea surprinsă ca să-mi aduc aminte pe moment noul ei nume.

— Da, domnișoară Grey, așa este. Mai mult, îl și disprețuiesc, iar dacă l-ai cunoaște, nu m-ai învinui.

— Dar știai cum este înainte de a te căsători cu el.

— Nu. Doar credeam că știu, însă nu-l cunoșteam nici pe jumătate cu adevărat. Știu că m-ai avertizat în privința lui și mi-aș dori să te fi ascultat, dar acum este prea târziu pentru regrete. În afară de asta, mama ar fi trebuit să-l știe mai bine decât oricare din noi două și nu a spus niciodată niciun cuvânt împotriva lui — chiar dimpotrivă. Și atunci am crezut că el mă adoră și mă va lăsa să fac ce vreau: la început s-a prefăcut că face asta, dar acum nu se sinchisește câtuși de puțin de mine. Nu are de ce să-mi pese însă: ar putea face tot ce pofteste dacă aș fi și eu liberă să mă distrez, să locuiesc la Londra sau măcar să am aici câțiva prieteni. Dar *el face* orice dorește, iar eu trebuie să fiu prizonieră și sclavă. În clipa în care și-a dat seama că pot să mă distrez fără el și că alții mă prețuiesc mai mult, nenorocitul egoist a început să mă acuze că sunt cochetă și extravagantă și să-l insulte pe Harry Meltham, căruia nu merită nici să-i curețe pantofii. Iar apoi m-a cărat aici, la țară, să duc o viață de călugăriță, de teamă să nu-l dezonzorez sau să-l aduc la sapă de lemn pesemne, de parcă el nu ar fi oricum de zece ori mai rău, cu carnetelul lui de pariuri, cu jocurile de noroc, cu fetele de la operă, cu Lady Cutare și Doamna Cutare... da, și cu sticlele lui de vin și cu paharele lui de brandy cu apă! O, aș da și

luna de pe cer să fiu iar domnișoara Murray! Este *prea* cumplit să vezi cum, pe nesimțite și fără să te bucuri de ele, ți se irosesc viața, sănătatea și frumusețea pentru o brută ca asta! exclamă ea, aproape izbucnind în lacrimi din cauza supărării și amărăciunii.

Bineînțeles că mi-era foarte milă de ea, atât în ceea ce privește ideea ei falsă despre fericire și desconsiderarea datoriei care îi revenea, cât și în privința partenerului nemernic de care își legase soarta. I-am spus ce m-am priceput ca să o mai consolez și i-am oferit sugestiile de care credeam că are cea mai mare nevoie, sfătuind-o pentru început ca, prin argumente pline de blândețe, cu bunătate, prin exemple și persuasiune, să încerce să-și îmbuneze soțul. Dacă vedea că rămânea incorigibil după ce ea va fi făcut tot ce-i stătea în putință, să încerce să se îndepărteze de el, să se consoleze cu propria integritate și să se necăjească pentru el cât mai puțin. Am îndemnat-o să-și caute mângâierea în îndeplinirea datoriei față de Dumnezeu și față de oameni, să se lase în grija divină și să se consoleze crescându-și și având grijă de micuța sa fiică, asigurând-o că va fi pe deplin răsplătită constatând progresele acesteia pe măsură ce va deveni din ce în ce mai puternică și mai înțeleaptă și când va primi afecțiunea necondiționată a fetei.

— Dar nu mă pot dedica în întregime unui copil, spuse ea. Cine știe, poate că va muri; nu este deloc improbabil.

— Cu grija necesară, mulți copii fragili au ajuns bărbați sau femei în putere.

— Dar poate deveni tot atât de insuportabilă ca tatăl ei și atunci o voi urî.

— Puțin probabil; este fetiță și seamănă foarte mult cu mama ei.

— Nu are importanță; aș fi preferat un băiat, numai că tatăl lui nu i-ar lăsa nicio avere pe care s-o poată risipi. Ce satisfacție aș putea simți văzând cum fiica mea crește, mă eclipsează și se bucură de toate plăcerile de care eu sunt lipsită pentru totdeauna? Presupunând însă că aș putea fi atât de generoasă încât să mă încante toate acestea, nu este totuși *decât* un copil și nu-mi pot

pune toate speranțele într-un copil: ar fi doar cu puțin mai bine decât să te dedici unui câine. Cât despre toată înțelepciunea și bunătatea pe care te-ai străduit să mi le insufli, aş spune că totul este bine și frumos, iar dacă aş avea cu douăzeci de ani mai mult, le-aş valorifica așa cum trebuie: numai că oamenii trebuie să se simtă bine cât sunt tineri, iar dacă alte persoane nu îi lasă, ei bine, atunci trebuie să le urască din cauza asta!

— Cea mai bună cale de a te simți bine este să faci ceea ce este corect și să nu urăști pe nimeni. Scopul religiei nu este acela de a ne învăța cum să murim, ci cum să trăim; cu cât devii mai înțelept și mai bun de timpuriu, cu atât vei fi mai fericit. Iar acum, Lady Ashby, mai am să-ți ofer un ultim sfat, și anume să nu-ți faci un dușman din soacra ta. Nu-ți face un obicei din a o ține la distanță și din a o privi cu o neîncredere plină de gelozie. Nu o cunosc, însă am auzit vorbindu-se și de rău, și de bine despre persoana ei și îmi închipui că, chiar dacă este rece și trufașă din fire, ba chiar exigentă în pretențiile sale, îi apreciază foarte mult pe cei care se ridică la înălțimea acestora și, deși este atașată orbește de fiul ei, nu este lipsită de principii sănătoase și nici incapabilă să asculte de glasul rațiunii. Dacă ai reuși să o îmbunezi puțin și să te porți mai prietenos și mai deschis cu ea, ba chiar să îi încredințezi nemulțumirile tale – cele reale, de care ai tot dreptul să te plângi –, am convingerea fermă că, în timp, va deveni prietena ta de încredere, precum și o alinare și un sprijin, în loc de pacostea pe care o descrii.

Mă tem însă că sfatul meu a avut prea puțin efect asupra tinerii femei nefericite și, dându-mi seama că puteam fi de folos într-o atât de mică măsură, am găsit că șederea mea la Ashby Park devenea de două ori mai dureroasă. Așa cum promisesem însă, trebuia să mai stau acolo în ziua aceea și în cea care urma; rezistând la toate rugămințile și îndemnurile de a-mi prelungi vizita, am insistat să plec în dimineața următoare, spunând că mama se simțea singură în lipsa mea și că îmi aștepta întoarcerea cu nerăbdare.

Mi-am luat totuși cu inima grea la revedere de la biata Lady Ashby și am lăsat-o în locuința ei princiară. Faptul că se agăța atât de tare de alinarea pe care i-o oferea prezența mea și își dorea cu atâta fervoare compania cuiva ale cărei gusturi și idei erau atât de puțin asemănătoare cu ale sale, o persoană pe care o uitase cu totul în vremurile ei bune și a cărei prezență ar fi fost mai degrabă considerată o pacoste decât o bucurie dacă ar fi putut să-și satisfacă măcar pe jumătate dorințele inimii, era încă o dovadă grăitoare a nefericirii sale.

Capitolul XXIV

PLAJA

ȘCOALA NOASTRĂ NU ERA SITUATĂ în centrul orașului: la intrarea dinspre nord-vest în A... era un rând de case cu aspect respectabil de o parte și de alta a drumului larg și alb, cu fâșii înguste de grădini în față, obloane la ferestre și un șir de trepte care ducea la o ușă elegantă, cu mâner de bronz. Într-una dintre cele mai spațioase locuințe de pe această stradă locuiam eu și mama, împreună cu tinerele domnișoare pe care prietenii și alte persoane doriseră să le încredințeze grijii noastre. Ne aflam, prin urmare, la o distanță considerabilă de mare, de care ne despărțea un labirint de străzi și case. Marea însă era bucuria mea și străbăteam adesea orașul pentru plăcerea de a mă plimba pe malul ei în timpul vacanței, fie însoțită de eleve, fie de mama mea. Îmi plăcea în toate momentele zilei și în toate anotimpurile, dar mai mult decât orice iubeam agitația nestăpânită a mării într-o zi furtunoasă și strălucirea ei în prospețimea strălucitoare a unei dimineți de vară.

M-am trezit devreme în dimineața de după întoarcerea de la Ashby Park; soarele strălucea prin obloane și m-am gândit că ar fi plăcut să străbat orașul liniștit și să fac o plimbare solitară pe plajă, în timp ce jumătate din populație se afla încă în pat. Nu mi-a trebuit mult să iau această hotărâre și nici nu am tergiversat punerea ei în aplicare. Nu am vrut să-mi deranjez mama, așa că m-am furișat încet pe scări și am deschis ușa fără zgomot. Când orologiul bisericii bătea un sfert de oră peste ora șase, mă îmbrăcasem și ieșisem din casă. Străzile însele degajau un aer de prospețime și de vitalitate, iar când am ieșit din oraș, când picioarele

mi s-au afundat în nisip și mi-am îndreptat privirea spre golful larg și strălucitor, cuvintele erau insuficiente pentru a descrie efectul albastrului-azuriu, profund și senin, al cerului și oceanului, strălucirea soarelui din dimineața aceea peste bariera semicirculară de stânci abrupte deasupra cărora se înălțau dealuri mari, înverzite, peste nisipurile netede, albe și peste stâncile mai joase din mare – care arătau, cu îmbrăcămintea lor de mușchi și alge, ca niște mici insule de verdeață – și, mai presus de orice, peste valurile strălucitoare și scânteietoare. Ca să nu mai vorbim despre indescritibila puritate și prospețime a aerului! Era atât cât trebuia de cald pentru a pune în valoare briza mării și vântul adia suficient de mult cât să facă întreaga mare să se agite, valurile să vină să se spargă la mal, înspumate și sclipitoare, debordând parcă de bucurie. Nu se vedea nicio mișcare, nu mai era altcineva acolo în afară de mine. Pașii mei au fost primii care au atins nisipurile tari și neumblate, pe care nu mai călcase nimeni după fluxul din noaptea trecută, care ștersese până și urmele cele mai adânci din ziua precedentă, lăsând nisipul curat și neted, cu excepția locurilor unde apa care se retrăgea își lăsase semnele: mici băltoace pline cu apă și pârlăieșe firave de apă curgătoare.

Răcorită, încântată și înviorată, m-am plimbat pe plajă uitând de griji, simțind că aveam aripi la picioare și că aș fi putut străbate cu ușurință cel puțin șaiszeci de kilometri fără urmă de oboseală, trăind o stare euforică pe care nu o mai încercasem de când eram foarte tânără. Pe la vreo șase și jumătate începură să sosească vizitiii ca să scoată la aer caii stăpânilor lor – mai întâi unul, apoi un al doilea, până când ajunseră să fie cam o duzină de cai și cinci sau șase călăreți –, dar asta nu mă deranja, pentru că nu se aventurau până la stâncile joase de care mă apropiam acum. Când am ajuns la ele și am pășit pe algele umede și alunecoase (cu riscul de a-mi afunda picioarele într-una dintre numeroasele băltoace de apă limpede și sărată dintre stânci), mergând până la un mic promontoriu acoperit de mușchi, în jurul căruia împrôșca

apa mării, m-am uitat în urmă să văd ce se mai întâmpla. Nu erau decât vizitiii de mai devreme și caii lor, un domn cu un câine cu pete negre care alerga în fața lui și o saca¹ ce venise din oraș să care apă pentru băi. Peste vreun minut sau două, instalațiile de băi din depărtare vor începe să funcționeze, iar domnii mai în vârstă, cu tabieturi fixe, și soțiile sobre din secta quakerilor vor veni să-și facă plimbarea de dimineață pentru menținerea sănătății. Oricât de interesantă ar fi fost scena, nu puteam sta să o privesc, pentru că soarele și marea îmi solicitau într-atât ochii în direcția aceea, încât nu puteam să arunc mai mult de o privire, după care m-am întors să mă bucur din nou de vederea și rumoarea mării, care se năpustea asupra promontoriului meu, fără prea multă forță, însă avântul fiindu-i secerat de încurcătura de alge și de stâncile nevăzute de dedesubt, căci altfel aș fi fost plină de spumă cât ai clipi din ochi. Se apropia fluxul și apa creștea – golfurile și lacurile se umpleau, strâmtorile se lărgeau: era timpul să-mi găsesc un refugiu mai sigur, așa că am mers, am sărit și m-am poticnit, ajungând din nou pe nisipurile line și albe, unde m-am decis să mă cațăr, curajoasă, pe stânci și să mă întorc acasă.

Deodată am auzit un câine adulmecând în urma mea și m-am trezit cu el zburdând și răsucindu-se la picioarele mele. Era chiar Snap, micul terier negru și cârlionțat! Când i-am rostit numele, a sărit în sus și a lătrat de bucurie. Simțindu-mă aproape la fel de bucuroasă ca el, am luat în brațe mica făptură și am sărutat-o de câteva ori. Dar cum ajunsese acolo? Doar nu picase din cer și nici nu străbătuse atâta drum de unul singur: trebuie să-l fi adus fie stăpânul lui, vânătorul de șobolani, fie altcineva, așa că, stăpânindu-mi elanul îmbrățișărilor și încercând să-i potolesc și lui entuziasmul, am privit în jur și l-am văzut pe... nimeni altul decât însuși domnul Weston!

¹ Butoi așezat pe un suport cu roți, cu care se transporta apa de la fântână sau de la râu (n. tr.).

— Câinele dumneavoastră vă ține bine minte, domnișoară Grey! spuse el strângând călduros mâna pe care i-o întinsesem fără să știu prea bine ce făceam. Sunteți matinală.

— De obicei nu mă trezesc atât de devreme, am răspuns eu, cu un calm uimitor dată fiind împrejurarea.

— Până unde vă propuneți să vă plimbați?

— Mă gândeam să mă întorc acasă. Cred că e timpul.

El își consultă ceasul – avea acum unul de aur – și-mi spuse că nu era decât șapte și cinci minute.

— Dar cred că ați făcut o plimbare destul de lungă, spuse el privind în direcția orașului, spre care începusem să mă îndrept încet cu el alături. În ce parte a orașului locuiți? întrebă el. Nu am reușit să-mi dau seama.

Nu reușise să-și dea seama? Adică încercase să mă găsească? I-am spus unde locuiam. M-a întrebat cum ne merge afacerea. I-am spus că ne descurcăm foarte bine, că, după vacanța de Crăciun, se înscrisese un număr mult mai mare de elevi și că ne așteptam ca numărul acestora să crească și mai mult la sfârșitul vacanței.

— Cu siguranță, sunteți o profesoară talentată, remarcă el.

— Nu eu, ci mama mea, i-am răspuns. Ea este cea care administrează totul atât de bine și este atât de activă, de deșteaptă și de blândă.

— Mi-ar plăcea să o cunosc. Mi-o veți prezenta dacă vin în vizită?

— Da, cu plăcere.

— Și-mi veți acorda, ca unui vechi prieten, privilegiul de a trece să vă văd din când în când?

— Da, dacă... cred că da.

Era un răspuns neghiob, dar adevărul este că socoteam că nu aveam dreptul să invit pe nimeni în casa mamei fără știrea ei și dacă i-aș fi spus: „Da, dacă mama nu are nicio obiecție”, aș fi dat impresia că înțelegeam din întrebarea lui mai mult decât intenționase el să spună. Așadar, *presupunând* că ea nu s-ar fi opus,

adăugasem: „cred că da”. Bineînțeles că ar fi trebuit să spun ceva mai logic și mai politicos... dacă aș fi avut prezență de spirit în momentul acela. Ne-am continuat câteva clipe plimbarea în tăcere, tăcere pe care, spre ușurarea mea (o mare ușurare aș putea spune), domnul Weston o întrerupse observând cât de superbă era dimineața aceea, cât de frumos arăta golful, oprindu-se asupra avantajelor orașului A..., care dispunea de multe alte locuri de relaxare.

— Nu m-ați întrebat ce m-a adus la A..., spuse el. Nu vă puteți imagina că sunt destul de bogat încât să vin pentru propria plăcere.

— Am auzit că ați plecat din Horton.

— Nu ați aflat și că am primit postul din F...?

F... era un cătun situat la vreo trei kilometri de A...

— Nu, am răspuns eu. Trăim atât de izolate de lume, chiar și aici, încât noutățile de pretutindeni ajung foarte rar la noi și numai prin intermediul ziarului *Gazette*. Sper însă că vă place noua parohie și că vă pot felicita ca urmare a acestei realizări?

— Mă aștept să-mi placă mai mult peste vreun an sau doi, după ce voi face câteva schimbări la care mă gândesc sau măcar voi fi făcut câțiva pași în această direcție. Dar mă puteți felicita de pe acum, pentru că găsesc că este foarte plăcut să *am* o parohie numai a mea, unde să nu se amestece nimeni – să-mi zădărnicească planurile sau să-mi submineze strădaniile; în afară de asta, acum am o casă respectabilă într-o zonă a așezării destul de plăcută și un venit de trei sute de lire pe an. De fapt, nu mă pot plânde decât de singurătate și nu-mi mai doresc decât o tovarășă de viață.

Mă privi după ce termină ce avusese de spus, iar străfulgerarea ochilor lui negri m-a făcut să mă îmbujorez, căci era o greșeală de neiertat să-mi arăt tulburarea în momentul acela. M-am străduit, prin urmare, să-mi îndrept gafa și să dezminț orice aluzie personală a acelei remarci printr-un răspuns grăbit, stângaci exprimat, dând de înțeles că, dacă ar fi așteptat ca cei din jur să-l cunoască

mai bine, ar fi avut nenumărate ocazii de a umple golul pe care-l simțea, găsindu-și o tovarășă din rândurile locuitorilor din F... și din vecinătatea sa sau dintre cele care veneau în vizită A..., dacă avea nevoie de o selecție mai amplă. Nu m-am gândit la complimentul pe care-l presupunea afirmația lui decât atunci când răspunsul lui m-a făcut să-l remarc.

— Nu sunt atât de încrezut încât să cred așa ceva, zise el, deși dumneavoastră asta îmi spuneți; dacă lucrurile ar sta totuși în felul acesta, aflați că sunt destul de pretențios în alegerea unei tovarășe de viață și s-ar putea ca printre doamnele amintite să nu găsesc niciuna care să mi se potrivească.

— În cazul în care căutați perfecțiunea, nici nu o veți găsi vreodată.

— Nu caut așa ceva și nu am niciun drept să o pretind, din moment ce sunt eu însumi atât de departe de perfecțiune.

Aici conversația fu întreruptă de sacaua care trecea hurducăind pe lângă noi, pentru că ajunseserăm într-o zonă mai aglomerată a plajei; în următoarele opt sau zece minute, printre căruțe și cai, și măgari, și oameni, nu am prea avut condiții pentru a face conversație, până când am lăsat marea în urmă și am început să escaladăm strada abruptă care ducea spre oraș. Însoțitorul meu mi-a oferit brațul, pe care l-am acceptat, deși nu cu intenția de a-l folosi drept sprijin.

— Cred că nu veniți foarte des pe plajă, spuse el, pentru că de când am sosit m-am plimbat de multe ori pe aici, atât dimineața cât și seara, și nu v-am mai văzut până acum; iar de câteva ori, când am trecut prin oraș, v-am căutat școala; nu m-am gândit că s-ar putea afla pe strada principală. O dată sau de două ori chiar m-am interesat de ea, dar nu am reușit să obțin informația dorită.

După ce am trecut de partea abruptă a străzii, mă pregăteam să-mi retrag brațul de sub brațul lui, însă cu o ușoară strângere a cotului m-a informat tacit că nu dorea acest lucru și, în consecință, i-am făcut pe plac. Am intrat în oraș și am străbătut câteva străzi,

discutând pe diverse teme. Mi-am dat seama că se abătea de la traseul lui ca să mă însoțească, fără să țină cont de drumul lung pe care îl va avea de făcut și, temându-mă că se deranja din politete, am remarcat:

— Mă tem că vă fac să vă abateți de la drumul dumneavoastră, domnule Weston. Cred că drumul spre F... este într-o cu totul altă direcție.

— Vă voi părăsi la capătul străzii următoare, spuse el.

— Când veți trece să o vedeți pe mama?

— Mâine, cu voia lui Dumnezeu.

Capătul străzii următoare însemna aproape și sfârșitul plimbării mele. Domnul Weston se opri, își luă la revedere și îl chemă pe Snap, care șovăi puțin dacă să-și urmeze vechea stăpână sau noul stăpân, luând-o apoi la pas la chemarea celui din urmă.

— Nu mă ofer să vi-l înapoiez, domnișoară Grey, spuse domnul Weston zâmbind, pentru că îmi place de el.

— O, dar nici nu-l vreau, am răspuns eu, acum când are un stăpân bun; sunt foarte mulțumită așa.

— Așadar, sunteți convinsă că sunt un stăpân bun pentru Snap?

Omul și câinele plecară, iar eu m-am întors acasă, fiindu-i foarte recunoscătoare lui Dumnezeu pentru toată fericirea aceea și rugându-mă ca speranțele să nu mi se spulbere din nou.

Capitolul XXV

SFÂRȘIT

— AGNES, N-AR TREBUI SĂ FACI PLIMBĂRI atât de lungi înainte de micul dejun, spuse mama, observând că băusem o a doua ceașcă de cafea fără să mănânc nimic, dând vina pe căldura de afară și pe oboseala mea după acea lungă plimbare.

Este adevărat că mă simțeam înfierbântată și obosită în același timp.

— Mereu tinzi către extreme: ți-ar face bine și câte o plimbare *scurtă* în fiecare dimineață, de care să te ții însă.

— Bine, mamă.

— Ce ai făcut acum este mai rău decât dacă ai fi stat întinsă în pat sau aplecată asupra cărților: te-ai ales cu o fierbințeală.

— Nu se va repeta, am spus eu.

Îmi frământam mintea gândindu-mă cum să aduc vorba despre domnul Weston, pentru că trebuia să o previn că avea să vină a doua zi. Am așteptat până când au fost luate resturile de la micul dejun, iar eu m-am liniștit și m-am mai răcorit; apoi, așezându-mă la biroul meu, am început prin a-i spune:

— Mamă, astăzi m-am întâlnit pe plajă cu un vechi prieten.

— Un vechi prieten? Cine anume?

— Doi vechi prieteni, mai exact. Unul din ei este un câine.

I-am amintit de Snap, a cărui poveste i-o spuseseam mai demure, și i-am relatat cum a apărut din senin și cum, în mod surprinzător, m-a recunoscut.

— Iar cel de-al doilea, am continuat eu, este domnul Weston, pastorul din Horton.

— Domnul Weston! Nu am mai auzit de el până acum.

— Ba da, cred că l-am pomenit de câteva ori, dar nu-ți mai aduci aminte.

— Te-am auzit vorbind despre domnul Hatfield.

— Domnul Hatfield era preot, iar domnul Weston – ajutorul său: l-am amintit câteodată în contrast cu domnul Hatfield, ca fiind un preot mai destoinic. În orice caz, domnul Weston era pe plajă în dimineața aceasta cu câinele – pe care l-a cumpărat, probabil, de la vânătorul de șobolani – și m-a recunoscut la fel de repede ca și câinele, probabil cu ajutorul acestuia. Am purtat o scurtă conversație în care m-a întrebat de școala noastră, eu am ajuns să-i spun câte ceva despre tine și despre buna ta administrare, iar el a zis că i-ar face plăcere să te cunoască, m-a întrebat dacă aș fi dispusă să ți-l prezint în cazul în care ar putea să vină în vizită mâine, iar eu am răspuns afirmativ. Am procedat bine?

— Bineînțeles. Ce fel de om este domnul Weston?

— Unul foarte *respectabil*, în opinia mea, dar mâine îl vei cunoaște tu însăși. Este noul vicar din F... și se află aici de numai trei săptămâni; cred că nu a avut timp să-și facă prieteni și simte nevoia de puțină companie.

Sosi și ziua următoare. În ce stare febrilă de neliniște și de așteptare am stat de la micul dejun și până la prânz, când și-a făcut apariția! După ce l-am prezentat mamei, mi-am luat lucrul de mână și m-am așezat lângă fereastră, așteptând rezultatul întrevederii. S-au înțeles de minune, spre marea mea satisfacție, pentru că eram foarte neliniștită și mă întrebam ce părere își va face mama despre el. Nu a stat mult, iar când s-a ridicat să-și ia la revedere, mama i-a spus că s-ar bucura să-l revadă oricând va considera de cuviință să ne mai viziteze. După plecarea domnului Weston, am fost fericită să o aud spunând:

— Ei bine, cred că este un om foarte cumsecade! Dar tu de ce ai stat așa retrasă, Agnes? adăugă ea. Și de ce ai vorbit atât de puțin?

— Pentru că tu vorbeai atât de bine, mamă, încât m-am gândit că n-ai nevoie de ajutor din partea mea. Și, oricum, era musafirul tău, nu al meu.

După aceea ne-a vizitat adesea, uneori de mai multe ori în cursul aceleiași săptămâni. În general, cel mai mult discuta cu mama și nici nu este de mirare, pentru că ea se pricepea foarte bine să converseze. Aproape că îi invidiam fluența degajată și plină de energie a discursului și netăgăduitul bun-simț, atât de evident în tot ceea ce spunea; și totuși, nu o invidiam pentru că, deși îmi regretam câteodată de dragul lui defectele, îmi plăcea foarte mult să stau să le ascult pe cele două ființe pe care le iubeam și le respectam mai mult decât pe oricine altcineva pe lumea asta, discutând pe un ton atât de prietenos, atât de înțelept și de frumos. Nu rămâneam însă tot timpul tăcută și nici nu eram neglijată. Mă afluam în centrul atenției exact atât cât îmi doream: nu lipseau cuvintele frumoase, nici privirile pline de afecțiune, atențiile delicate nu se mai sfârșeau, prea delicate și subtile pentru a fi redată în cuvinte, dar resimțite până în adâncul inimii.

Am renunțat curând la formalism: domnul Weston ne vizita ca un musafir obișnuit al casei, oricând bine-venit și fără să ne deranjeze mersul treburilor. Ajunseseră chiar să-mi spună „Agnes”, nume pe care la început îl rostise cu timiditate, dar văzând că acest lucru nu jignea pe nimeni, păruse să prefere acest apelativ în loc de „domnișoara Grey”; și mie îmi plăcea mai mult. Cât de plictisitoare și de mohorâte erau zilele în care nu trecea pe la noi! Nu însă și nefericite, fiindcă trăiam cu amintirea ultimei vizite, iar perspectiva celei care avea să urmeze mă înveselea. Când se scurgeau însă două sau trei zile fără să-l văd, eram într-adevăr neliniștită – în mod absurd și complet nejustificat pentru că, firește, avea treburile lui și problemele parohiei de care trebuia să se ocupe. Mă temeam de sfârșitul vacanței, când urma să-mi încep și *eu* activitatea, iar uneori avea să-mi fie imposibil să-l văd, pe când alteori – atunci când mama avea să fie la ore – aveam să fiu nevoită să rămân

singură cu el, o situație pe care nu mi-o doream deloc în interiorul casei, deși întâlnirea noastră în aer liber și plimbarea alături de el nu se dovediseră deloc neplăcute.

Într-o seară din ultima săptămână de vacanță, domnul Weston sosisi pe neașteptate, pentru că furtuna puternică și prelungită de după-amiază aproape îmi distrusese speranțele de a-l vedea în ziua aceea; furtuna încetase însă, iar acum soarele strălucea voios.

— Ce seară frumoasă, doamnă Grey! spuse el când intră. Agnes, aș vrea să te plimbi puțin cu mine până la X (numi o anumită parte a coastei, cu un deal înalt pe partea dinspre țărm și o râpă adâncă pe partea dinspre mare, din vârful căruia se putea admira o panoramă superbă). Ploaia a spălat praful, a răcorit și a limpezit aerul, iar priveliștea va fi minunată. Vrei să vii?

— Mamă, pot să merg?

— Da, bineînțeles.

M-am dus să mă pregătesc și am coborât peste numai câteva minute, chiar dacă dădusem mai multă atenție ținutei mele decât dacă aș fi ieșit de una singură la cumpărături. Scurta furtună avusesese un adevărat efect benefic asupra vremii de afară, iar seara era de-a dreptul încântătoare. Domnul Weston mi-a oferit brațul; a vorbit puțin în timp ce străbăteam străzile aglomerate, dar mergea foarte repede și avea un aer grav și absent. Mă întrebam ce se întâmplase și simțeam o teamă nedefinită că îl preocupa ceva neplăcut; bănuieli vagi începuseră să mă chinuiască și pe mine, făcându-mă serioasă și destul de tăcută. Aceste închipuiri se risipiră însă când am ajuns la marginea orașului, pentru că de îndată ce ne-am apropiat de biserica veche și venerabilă, și totodată de deal, cu albastrul închis al mării din spatele lui, am constatat că însoțitorul meu se înveselise.

— Mă tem că am mers prea repede pentru tine, Agnes, spuse el: în nerăbdarea mea de a ieși din oraș, am uitat să mă gândesc la cum e mai bine pentru tine, însă acum ne vom plimba cât de încet dorești. După norii aceia luminoși din vest îmi dau seama

că va fi un apus de soare minunat și vom ajunge la timp să-i admirăm efectul asupra mării, chiar dacă vom merge într-un ritm cât se poate de moderat.

Când am ajuns pe la jumătatea dealului, tăcerea s-a instalat din nou, însă, ca de obicei, el o întrerupse primul.

— Casa mea continuă să fie tristă, domnișoară Grey, observă el zâmbind, și am făcut deja cunoștință cu toate doamnele din parohie, precum și cu alte câteva din acest oraș; pe multe altele le cunosc din vedere și din auzite, însă niciuna nu mi s-ar potrivi ca tovarășă de viață. De fapt, aș considera potrivită o singură persoană din lume, iar aceea ești tu. Aș dori să știu ce crezi despre asta.

— Vorbești serios, domnule Weston?

— Vorbesc serios! Îți închipui că aș putea glumi în această privință?

Și-a așezat mâna peste mâna mea, care se odihnea pe brațul lui: trebuie să fi simțit cum tremura, dar acest lucru nu era foarte important în acel moment.

— Sper că nu m-am grăbit prea tare, spuse el pe un ton serios. Probabil că știi că nu-mi stă în fire să flatez și să vorbesc despre nimicuri plăcute, nici chiar să exprim admirația pe care o simt, și că un singur cuvânt sau o privire de-a mea înseamnă mai mult decât vorbele dulci și declarațiile arzătoare ale majorității bărbaților.

Eu i-am răspuns ceva despre faptul că nu mi-ar plăcea să-mi părăsesc mama și că nu aș face nimic fără consimțământul ei.

— Am aranjat totul cu doamna Grey în timp ce tu te pregăteai, răspunse el. Mi-a spus că ea îmi dă consimțământul dacă voi reuși să-l obțin pe al tău; am rugat-o ca, în cazul în care voi fi atât de fericit încât să mi-l dai, să vină să locuiască împreună cu noi, pentru că eram convins că ai prefera acest lucru. Mama ta a refuzat, spunând că acum își permite să angajeze o suplinitoare și că va continua să administreze școala până va strânge suficienți bani ca să-și permită să închirieze un apartament confortabil în care să locuiască; între timp își va petrece vacanțele alternativ la

noi și la sora ta și va fi mulțumită dacă tu vei fi fericită. Cu asta am rezolvat obiecțiile pe care le aveai în privința mamei tale. Mai sunt și altele?

— Nu, niciuna.

— Asta înseamnă că și tu mă iubești? întrebă el, strângându-mi mâna cu înflăcărare.

— Da.

Mă opresc aici. Jurnalul meu, din care am ales aceste pagini, nu merge mult mai departe. Aș putea continua cu descrierea anilor care au urmat, însă mă voi mulțumi să adaug că nu voi uita niciodată acea excepțională seară de vară și că îmi voi aminti întotdeauna cu plăcere acel deal abrupt și marginea râpei unde am stat amândoi, urmărind splendidul apus de soare care se oglindea în nemărginirea nepotolită a apei de la picioarele noastre, cu inimile pline de recunoștință față de pronia cerească, de fericire și de iubire, aproape prea pline pentru a mai putea rosti vreun cuvânt.

Peste câteva săptămâni, când mama reuși să găsească o suplinoare, am devenit soția lui Edward Weston; nu am avut niciodată motive să regret acest lucru și sunt convinsă că nici nu voi avea vreodată. Am trecut prin diverse încercări și știu că vom mai trece și prin altele, dar le facem bine față împreună și ne străduim să ne întărim unul pe celălalt pentru clipa în care va sosi despărțirea definitivă – cea mai mare nenorocire dintre toate pentru cel care va supraviețui. Cu gândul la minunatul paradis care ne așteaptă, unde ne vom întâlni din nou, ne străduim să ne trăim viața întru slava Sa, a celui care ne-a scos în cale atâtea binecuvântări.

Edward, prin strădaniile lui neobosite, a introdus câteva reforme uimitoare în parohia sa, fiind stimat și îndrăgit de locuitorii acesteia, așa cum de altfel și merită, pentru că oricare ar fi defectele sale ca om (și nimeni nu este întru totul lipsit de ele), sfidez pe oricine i-ar găsi vreo vină ca pastor, soț sau tată.

Copiii noștri – Edward, Agnes și micuța Mary – sunt promițători; pentru moment, educația lor îmi revine în principal mie și nu le va lipsi nimic din ceea ce le poate oferi grija unei mame. Venitul nostru modest este mai mult decât suficient pentru nevoile noastre și, apelând la metodele de economisire pe care ni le-am însușit în vremurile grele, fără să încercăm să-i imităm pe vecinii noștri mai avuți, reușim nu numai să ne bucurăm de confort și să fim mulțumiți, ci și să ne rămână în fiecare an câte ceva de pus deoparte pentru copiii noștri și chiar ceva de dăruit celor mai nevoiași.

Iar cu asta cred că am spus tot ce am avut de spus.

CUPRINS

<i>Introducere</i>	5
<i>Tabel cronologic</i>	9
I. Casa parohială	13
II. Primele lecții în arta educării copiilor	27
III. Alte câteva lecții	36
IV. Bunica	50
V. Unchiul	61
VI. Înapoi la casa parohială	69
VII. Horton Lodge	76
VIII. Debutul în societate	93
IX. Balul	97
X. Biserica	103
XI. Locuitorii parohiei	109
XII. Ploaia	126
XIII. Primulele	131
XIV. Pastorul	140
XV. Plimbarea	155
XVI. Substituirea	163
XVII. Confesiuni	168
XVIII. Bucurie și doliu	180

XIX. Scrisoarea	191
XX. Despărțirea	195
XXI. Școala	202
XXII. Vizita	209
XXIII. Parcul	218
XXIV. Plaja	223
XXV. Sfârșit	230

Descriere	Autor	Preț
Ben Hur	Lew Wallace	34,90
Contele de Monte-Cristo	Alexandre Dumas	59,90
Crimă și pedeapsă	F. M. Dostoievski	27,50
Dama cu camelii	Alexandre Dumas-fiul	24,90
Dama de pică și alte proze	Aleksandr Pușkin	29,90
Departee de lumea dezlănțuită	Thomas Hardy	34,90
Doamna Bovary	Gustave Flaubert	24,90
Doamna de Monsoreau	Alexandre Dumas	39,90
Emma	Jane Austen	24,90
Fantoma de la Operă	Gaston Leroux	31,90
Fii și îndrăgostiți	D.H. Lawrence	34,90
Frații Karamazov, (2 vol.)	F.M. Dostoievski	49,99
Însemnări din subterană • Eternul soț • Jucătorul	F.M. Dostoievski	39,90
Jane Eyre	Charlotte Brontë	24,90
Litera stacojie	Nathaniel Hawthorne	24,90
Maestrul și Margareta	Mihail Bulgakov	34,90
Marile speranțe	Charles Dickens	24,90
Mănăstirea din Parma	Stendhal	24,90
Mândrie și prejudecată	Jane Austen	24,90
Nana	Émile Zola	34,90
O pagină de dragoste	Émile Zola	29,90
Oliver Twist	Charles Dickens	24,90
Omul de aur	Jokai Mor	31,92
Piața Washington	Henry James	24,90
Rațiune și simțire	Jane Austen	29,90
Roșu și Negru	Stendhal	24,90
Spartacus	Raffaello Giovagnoli	29,90
Tess d'Urberville	Thomas Hardy	24,90
Trei într-o barcă	Jerome K. Jerome	24,90
Umiliți și obidiți	F.M. Dostoievski	34,90
Un roman cu un contrabas și alte povestiri	Anton Cehov	24,90
Verișoara Bette	Honoré de Balzac	31,92

În curând:

Femeia în alb, Willkie Collins

Duelul • Dramă la vânătoare, Anton Cehov

ANNE BRONTË

Agnes Grey

CU O PREFAȚĂ DE MAY SINCLAIR

Agnes Grey este „narațiunea în proză desăvârșită a literaturii engleze. [...] Dacă Anne Brontë ar mai fi trăit încă zece ani, ea ar fi ajuns să ocupe un loc alături de Jane Austen sau poate chiar mai sus. [...] *Agnes Grey* este o narațiune simplă și frumoasă ca o rochie de muselină, [...] singura poveste din literatura engleză în care stilul, personajele și subiectul sunt în deplină armonie.”

GEORGE MOORE

„*Agnes Grey* mi se pare incredibil de modernă. Aproape nimic nu pare să se întâmple. Rezultatul este că toate umilințele vieții unei guvernante, precum și năzuințele și resentimentele care o macină pe eroină capătă dimensiuni copleșitoare. Ele au o încărcătură la fel de puternică precum toate aventurile de roman gotic ale lui Charlotte și Emily. [...] Despre Anne se crede, îndeobște, că este cea mai de pe urmă dintre surorile Brontë. Dar *Agnes Grey* este o capodoperă.”

VICTORIA GLENING, *DAILY TELEGRAPH*

ISBN: 978-606-8723-67-9

9 786068 723679

www.edituracorint.ro